

Základní škola a Mateřská škola Želešice, příspěvková organizace
24. dubna 270, 664 43 Želešice

***Školní vzdělávací
program
pro základní vzdělávání
„Škola pro život“
Dodatek 1/2016***

OBSAH

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	7
Název ŠVP	7
Údaje o škole	7
Zřizovatel	7
Platnost dokumentu.....	7
CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	8
Popis školní budovy.....	8
Úplnost a velikost školy.....	8
Podmínky školy	8
Charakteristika pedagogického sboru	9
Dlouhodobé projekty a další výchovně-vzdělávací aktivity.....	9
Žáci	10
Spolupráce s rodiči.....	10
Školská rada.....	10
Vlastní hodnocení školy.....	11
CHARAKTERISTIKA ŠVP.....	15
Zaměření školy	15
Výchovné a vzdělávací strategie.....	15
Kompetence k učení.....	15
Kompetence k řešení problémů.....	15
Kompetence komunikativní	16
Kompetence sociální a personální.....	16
Kompetence občanské.....	16
Kompetence pracovní.....	17
Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	17
Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných	18
Začlenění průřezových témat.....	18
1. stupeň	19
2. stupeň	21
UČEBNÍ PLÁN.....	23
1. stupeň	23
2. stupeň	24
POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU	25
UČEBNÍ OSNOVY 1. STUPNĚ.....	26
Jazyk a jazyková komunikace.....	26
Český jazyk a literatura.....	26
1. ročník.....	28
Komunikační a slohová výchova.....	28
Jazyková výchova.....	29
Literární výchova.....	30
2. ročník.....	31
Komunikační a slohová výchova.....	31
Jazyková výchova.....	32
Literární výchova.....	34
3. ročník.....	36
Komunikační a slohová výchova.....	36
Jazyková výchova.....	37

Literární výchova.....	39
4. ročník.....	41
Komunikační a slohová výchova.....	41
Jazyková výchova.....	42
Literární výchova.....	43
5. ročník.....	46
Komunikační a slohová výchova.....	46
Jazyková výchova.....	47
Literární výchova.....	48
Anglický jazyk.....	50
2. ročník.....	52
3. ročník.....	54
4. ročník.....	57
5. ročník.....	59
Matematika a její aplikace.....	62
Matematika.....	62
1. ročník.....	64
2. ročník.....	65
3. ročník.....	67
4. ročník.....	69
5. ročník.....	72
Informační a komunikační technologie.....	75
Informatika.....	75
5. ročník.....	77
Člověk a jeho svět.....	81
Prvouka.....	81
1. ročník.....	83
2. ročník.....	85
3. ročník.....	88
Přírodověda.....	91
4. ročník.....	93
5. ročník.....	95
Vlastivěda.....	97
4. ročník.....	99
5. ročník.....	101
Umění a kultura.....	103
Hudební výchova.....	103
1. ročník.....	105
2. ročník.....	107
3. ročník.....	109
4. ročník.....	111
5. ročník.....	113
Výtvarná výchova.....	115
1. – 3. ročník.....	117
4. – 5. ročník.....	119
Člověk a zdraví.....	121
Tělesná výchova.....	121
1. ročník.....	123
2. ročník.....	125
3. ročník.....	127
4. ročník.....	129
5. ročník.....	131
Člověk a svět práce.....	133
Pracovní činnosti.....	133
1. ročník.....	135

2. ročník.....	137
3. ročník.....	139
4. ročník.....	141
5. ročník.....	143
UČEBNÍ OSNOVY 2. STUPNĚ.....	145
Jazyk a jazyková komunikace.....	145
Český jazyk a literatura.....	145
6. ročník.....	148
Komunikační a slohová výchova.....	148
Jazyková výchova.....	150
Literární výchova.....	152
7. ročník.....	155
Komunikační a slohová výchova.....	155
Jazyková výchova.....	156
Literární výchova.....	158
8. ročník.....	160
Komunikační a slohová výchova.....	160
Jazyková výchova.....	161
Literární výchova.....	163
9. ročník.....	164
Komunikační a slohová výchova.....	164
Jazyková výchova.....	166
Literární výchova.....	168
Anglický jazyk.....	170
6. ročník.....	172
7. ročník.....	175
8. ročník.....	178
9. ročník.....	180
Německý jazyk.....	182
7. ročník.....	184
8. ročník.....	186
9. ročník.....	188
Ruský jazyk.....	189
7. ročník.....	191
8. ročník.....	193
9. ročník.....	195
Cvičení z anglického jazyka.....	197
7. ročník.....	197
8. ročník.....	197
9. ročník.....	198
Matematika a její aplikace.....	199
Matematika.....	199
6. ročník.....	201
7. ročník.....	204
8. ročník.....	208
9. ročník.....	212
Informační a komunikační technologie.....	216
Informatika.....	216
8. ročník.....	218
9. ročník.....	221
Člověk a společnost.....	222
Dějepis.....	222
6. ročník.....	224
7. ročník.....	226

8. ročník.....	228
9. ročník.....	231
Výchova k občanství.....	233
6. ročník.....	235
7. ročník.....	238
8. ročník.....	240
9. ročník.....	242
Člověk a příroda.....	245
Fyzika.....	245
6. ročník.....	247
7. ročník.....	249
8. ročník.....	251
9. ročník.....	254
Chemie.....	257
8. ročník.....	259
9. ročník.....	264
Přírodopis.....	267
6. ročník.....	269
7. ročník.....	272
8. ročník.....	274
9. ročník.....	277
Zeměpis.....	280
6. ročník.....	282
7. ročník.....	287
8. ročník.....	291
Umění a kultura.....	294
Hudební výchova.....	294
6. ročník.....	296
7. ročník.....	298
8. ročník.....	300
9. ročník.....	303
Výtvarná výchova.....	305
6. ročník.....	307
7. ročník.....	309
8. ročník.....	311
9. ročník.....	313
Člověk a zdraví.....	315
Výchova ke zdraví.....	315
8. ročník.....	317
9. ročník.....	319
Tělesná výchova.....	322
6. – 9. ročník.....	324
Člověk a svět práce.....	332
Pracovní činnosti.....	332
6. ročník.....	334
7. ročník.....	336
8. ročník.....	338
9. ročník.....	339
Povinně volitelné předměty.....	341
Počítačová praktika.....	341
7. ročník.....	343
Zeměpisný seminář.....	344
9. ročník.....	346
HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ.....	349
Hodnocení žáků.....	349
Základní zásady hodnocení a klasifikace.....	349

Celkové hodnocení	349
Stupně hodnocení prospěchu	350
Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření.....	350
Klasifikace v předmětech s převahou praktického zaměření.....	351
Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření.....	353
Stupně hodnocení chování	354
Hodnocení žáků se ŠVP	354
Zásady a kritéria pro používání slovního hodnocení	355
Zásady pro hodnocení chování ve škole	356
Zásady udělování výchovných opatření	357
Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků	357

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

NÁZEV ŠVP

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola pro život“ – **Dodatek 1/2016**

ÚDAJE O ŠKOLE

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Želešice, příspěvková organizace
Adresa školy: 24. dubna 270, 664 43 Želešice
Ředitelka školy: Mgr. Dagmar Fránková
Koordinátorka ŠVP: Mgr. **Terezie Vařeková**
Kontakty: telefon: 547 222 466 (ředitelna) / 547 217 585 (**zástupce ředitelky**)
fax: 547 222 466
e-mail: reditel@skolazelesice.cz
web: www.skolazelesice.cz
Právní forma: příspěvková organizace
IČO: 49459767
IZO: 102191433
REDIZO: 600111199

ZŘIZOVATEL

Název: Obec Želešice
Adresa: 24. dubna 16, 664 43 Želešice
Kontakty: telefon: 547 217 527
e-mail: zelesice@zelesice.eu
web: www.zelesice.eu

PLATNOST DOKUMENTU

Datum: **1. 9. 2016**

PLATNOST UČEBNÍCH OSNOV

Datum:	1. 9. 2016	pro 1. ročník a 6. ročník
	1. 9. 2017	pro 1., 2., 6. a 7. ročník
	1. 9. 2018	pro 1., 2., 3., 6., 7. a 8. ročník
	1. 9. 2019	pro 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8. a 9. ročník
	1. 9. 2020	pro všechny ročníky

Dokument zpracován v souladu s RVP ZV vydaným v lednu 2016 a projednán Školskou radou

Číslo jednací: Dodatek1/2016 k ŠVP/ZV/1/2014 ze dne 1. 9. 2016

.....
Mgr. Dagmar Fránková, ředitelka školy

.....
Razítko školy

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

POPIS ŠKOLNÍ BUDOVY

Počátky českého školství se s ohledem na národnostní složení v Želešicích datují až do období po 1. světové válce. Krátce po vzniku republiky začíná zdejší česká menšina usilovat o zřízení české školy. Tyto snahy jsou úspěšně završeny roku 1926, kdy byla v obci zřízena česká menšinová národní a měšťanská škola. Budova, jež byla škole poskytnuta, však už tehdy nemohla v žádném případě vyhovovat ani kapacitním, ani hygienickým nárokům takového zařízení. Po dlouhém úsilí zejména tehdejšího ředitele Vojtěcha Marka se podařilo v roce 1933 zakoupit pozemek na západní straně obce, a 10. září 1935 tedy mohla být v nové budově zahájena výuka. V roce 1939 však byla škola zrušena a školní budova přešla do rukou místního německého obyvatelstva.

Po válce byl v Želešicích provoz české školy obnoven. V první polovině 80. let procházela školní budova generální opravou, a proto místní děti dočasně navštěvovaly školu v Ořechově a v jiných okolních obcích.

V roce 2004 byla provedena výměna střechy a v dalších letech došlo i na menší rekonstrukce některých učeben a sociálního zařízení. Ve školním roce 2008/09 byla kompletně zrekonstruována tělocvična, a to včetně hygienického a technického zázemí, a během prázdnin 2010 došlo k výměně oken v celé budově, jejímu kompletnímu zateplení a rekonstrukci systému vytápění.

V souvislosti s nárůstem počtu žáků bylo v roce 2013 potřeba navýšit počet učeben, přičemž nová učebna byla zřízena v prostorách dosavadní sborovny. V následujícím roce došlo k vytvoření samostatného školního poradenského pracoviště. V přízemí školní budovy a v přístavbě (samostatně přístupné) dokončené v roce 2015 je umístěna mateřská škola, v suterénu školní kuchyně s jídelnou.¹ V samostatně přístupných prostorách, které původně sloužily jako obytné stavení, se dnes nachází první oddělení školní družiny a bytová jednotka.

ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY

Základní škola v Želešicích je úplnou devítiletou základní školou. Celkový počet žáků rozdělených do devíti tříd se pohybuje kolem 150, průměrný počet žáků na třídu je 16 žáků. Součástí školy je také školní družina rozdělená do 3 oddělení, přičemž kapacita každého z nich je 25 žáků, a školní kuchyně.

PODMÍNKY ŠKOLY

Součástí školy je tělocvična, dílna, žákovská knihovna, počítačová učebna. V některých třídách jsou nainstalovány interaktivní tabule, případně dataprojektory s plátny. V roce 2014 proběhlo zasílání všech tříd a kabinetů. Každá kmenová učebna má svůj notebook, který slouží pro vedení elektronické třídní knihy, elektronické žákovské knížky a dalších aplikací, které nabízí systém BAKALÁŘI. Cílem je dovybavit školu výpočetní technikou tak, aby byl v každé třídě dataprojektor či interaktivní tabule.

Vzhledem k omezeným prostorovým možnostem postrádá škola odborné učebny (např. laboratoř, další počítačovou učebnu, odbornou učebnu cizích jazyků aj.). Nově byl založen školní pozemek a v suterénu školy dovybavena dílna, která slouží současně jako ateliér s keramickou pecí.

¹ Od 1. 1. 2014 tvoří školní jídelna, mateřská škola a základní škola jeden právní subjekt.

CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU

Vedení školy sestává z ředitelky školy a její zástupkyně. Pedagogický sbor je tvořen plně kvalifikovanými učiteli a vychovateli školní družiny. Všichni pedagogičtí pracovníci si průběžně prohlubují vzdělání, a to s ohledem na aktuální potřeby školy.

Vybraní učitelé vykonávají zároveň funkce výchovného poradce, školního metodika prevence, dále funkci koordinátora ŠVP, koordinátora informatiky, koordinátora EVVO a bezpečnostního technika.

Jak výchovný poradce, tak školní metodik prevence vykonávají své funkce v souladu s platnou legislativou. Důraz je přitom kladen jak na prevenci, tak na intervenci pro žáky, zákonné zástupce i pedagogické pracovníky školy.

Metodik informačních a komunikačních technologií koordinuje užití ICT ve vzdělávání, zpracovává a realizuje v souladu se školním vzdělávacím programem ICT plán školy. Koordinátor EVVO pravidelně zajišťuje akce a aktivity směřující k prohloubení environmentální výchovy. Koordinátor ŠVP se zabývá tvorbou a následnou koordinací školního vzdělávacího programu.

Všichni učitelé (i provozní zaměstnanci) jsou pravidelně proškolení v jednodenním kurzu BOZP a seznámeni s Vnitřními předpisy školy.

DLOUHODOBÉ PROJEKTY A DALŠÍ VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY

Pedagogičtí pracovníci vzájemně spolupracují na školních projektech a akcích, které dotvářejí obsah vzdělávacího procesu celé školy, motivují žáky a podporují vzájemnou spolupráci učitelů a žáků. Ve škole jsou uskutečňovány pravidelně se opakující projekty a akce.

Dlouhodobé projekty – vedení školy sleduje vypisované dotace ministerstva školství a evropských strukturálních fondů a využíváme jich – tím také pracujeme na oblastech akcentovaných ministerstvem.

Významným projektem okresního formátu, který škola dlouhodobě každoročně organizuje a pořádá ve spolupráci se zřizovatelem a AŠSK (Asociací školních sportovních klubů), je Memoriál Zdeňka Dvořáka v přespolním běhu. Od XIX. ročníku (v roce 2002) je soutěž zařazena do oficiálních akcí AŠSK.

Dvakrát ročně probíhají dílny, které jsou tematicky zaměřeny na období Vánoc a Velikonoc. Svě místo v rámci každoročních projektů si vydobyl i projekt „Deváťáci učí prvňáky“, který prověřuje získané kompetence žáků deváté třídy a posílí vazby mezi žáky. Kulturním vyvrcholením školního roku je Akademie ke Dni matek. Ke Dni dětí pořádá škola sportovně-znalostní soutěžní dopoledne, při němž jsou děti rozděleny do několika věkově smíšených družstev. Tyto největší projekty doplňují menší, které vycházejí z iniciativy samotných učitelů a jsou tematicky zaměřeny na jejich oborovou orientaci, akcentují důležitá společenská, vědecká, kulturní a jiná témata.

Vzdělávací oblast je zastoupena jednak poměrně bohatou plánovanou exkurzní činností, jednak projekty zaměřenými do oblasti environmentální výchovy (výsadba stromků ve spolupráci se zřizovatelem, celoroční třídění odpadů, soutěž ve sběru papíru, úklid osázených ploch kolem školy). **Žákům 2. stupně bývá také nabídnut vícedenní zájezd do anglicky/německy mluvící země.**

Žáci jsou vedeni k přiměřené soutěživosti a rozvoji zdravého sebevědomí účastí na předmětových soutěžích, přičemž některé škola sama organizuje (recitační soutěž, sportovní soutěže...) Pravidelně a plošně se zúčastňujeme matematické a přírodovědné soutěže KLOKAN.

ŽÁCI

V současné době navštěvují školu převážně žáci, kteří **bydlí** v Želešicích, **někteří žáci dojíždějí z okolních vesnic, ev. z Modřic.**

SPOLUPRÁCE S RODIČI

Škola má zpracovaný systém komunikace s rodiči; pravidelně jsou pořádány třídní schůzky, rodiče mají možnost kontaktovat vyučující také prostřednictvím elektronické pošty, dále cestou informačního systému BAKALÁŘI, který byl na škole zaveden v roce 2014 a obsahuje jak možnost přístupu pro žáky, tak pro rodiče. Kromě toho mohou rodiče s pedagogy hovořit v rámci jejich konzultačních hodin nebo si předem domluvit mimořádnou schůzku.

O činnosti školy jsou rodiče informováni jednak prostřednictvím webových stránek, jednak informacemi na centrální nástěnce školy. Důležité informace dostávají operativně formou sdělení v žákovských knížkách **(1. stupeň)**, formou zpráv přes program BAKALÁŘI, případně hlášením v obecním rozhlase, **ale především prostřednictvím elektronické pošty.**

Způsoby sdělování informací o průběhu vzdělávání žáků a aktivitách školy:

- třídní schůzky,
- schůzka rodičů budoucích žáků 1. třídy,
- schůzka rodičů vycházejících žáků o volbě povolání (výchovný poradce),
- konzultace o prospěchu a chování žáků s jednotlivými učiteli v konzultačních či hovorových hodinách,
- výchovné komise (dle potřeby),
- den otevřených dveří – pro rodiče a širokou veřejnost,
- spolupráce s mateřskou školou – návštěva předškolních dětí v 1. třídě.

Při škole funguje OSRPŠ. Jeho posláním je zprostředkovávání styku rodičovské veřejnosti s vedením školy a pomoc při realizaci různých záměrů školy, druhou oblastí je evidence a účetní hospodaření s pravidelnými příspěvky rodičů a s účelovými sponzorskými dary.

ŠKOLSKÁ RADA

Školská rada je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Školskou radu tvoří šest členů. Třetinu členů jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci žáků a třetinu pedagogičtí pracovníci školy, a to na tři roky. Školská rada zasedá nejméně dvakrát do roka.

Školská rada se vyjadřuje k návrhům školního vzdělávacího programu, schvaluje výroční zprávu o činnosti školy, schvaluje školní řád, podílí se na zpracování koncepce rozvoje školy, projednává návrh rozpočtu a vyjadřuje se k hospodaření, projednává inspekční zprávy, podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli a orgánům státní správy; to vše na základě ředitelem poskytnuté dokumentace školy.

VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY

ZAMĚŘENÍ:	CÍLE:	KRITÉRIA:	NÁSTROJE:	ČASOVÝ HARMONOGRAM:
Podmínky ke vzdělávání	Udržení stávajících podmínek vzdělávání na škole	Dostatek finančních zdrojů na zabezpečení chodu školy	Podpora pedagogů v dalším vzdělávání	průběžně
	Zlepšování prostorových a materiálních podmínek		Zapojení do projektů	
	Kvalitní vybavení s patřičným využitím		Spolupráce s obcí	
Průběh vzdělávání	Kvalitní práce učitelů při naplňování záměrů ŠVP	Spokojenost žáků a rodičů	Dotazník pro rodiče	1x za čtyři roky
	Začleňování žáků do soutěží různé úrovně	Kvalita výsledků	Pedagogické rady	5x ročně
		Úspěšnost žáků	Hospitační činnost	průběžně
			Sledování výstupů žáků a tříd	průběžně
		Úspěšnost v soutěžích		

ZAMĚŘENÍ:	CÍLE:	KRITÉRIA:	NÁSTROJE:	ČASOVÝ HARMONOGRAM:
Spolupráce s rodiči	Zlepšování celkového hodnocení úrovně práce školy	Naplněnost školy v rámci demografie obce a individuálních možností rodičů	Zápis do 1. ročníku	1x ročně
	Zlepšování informovanosti rodičů o práci školy		Výroční zpráva	začátek školního roku
			Webové stránky školy	průběžně
			Propagační materiály	
		Zlepšování spolupráce s rodiči	Spokojenost rodičů	Plenární schůze OSRPŠ
	Individuální pohovor s rodiči			průběžně
	Zlepšování vztahů mezi vyučujícími a rodiči	Dotazník pro rodiče		1x za čtyři roky
		Třídni schůzky		4x ročně
		Konzultační odpoledne	1x měsíčně	

ZAMĚŘENÍ:	CÍLE:	KRITÉRIA:	NÁSTROJE:	ČASOVÝ HARMONOGRAM:
Výsledky vzdělávání žáků	Dosažení co nejkvalitnějších výsledků odpovídajících individuálním možnostem žáků	Sledování zlepšování/zhoršování jednotlivých žáků	Analýza žákových prací	průběžně v rámci předmětových komisí
	Naplňování očekávaných výstupů		Hodnocení výsledků vzdělávání žáků – SCIO	1x ročně vybrané ročníky
	Naplňování klíčových kompetencí		Úspěšnost při přijímacím řízení	1x ročně
			Pedagogické rady	5x ročně
			Výroční zpráva	začátek školního roku
Personální oblast	Odborný a osobnostní růst zaměstnanců	Vyhledávání, účast a využití DVPP ve výuce	Pozorování	průběžně
			Rozhovor	
		Spokojenost zaměstnanců	Plán osobního rozvoje	1x ročně
			Sebehodnocení učitelů	
			Vyhodnocení plánu osobního rozvoje	
			Bakaláři	
One Drive – sdílení dokumentů				

ZAMĚŘENÍ:	CÍLE:	KRITÉRIA:	NÁSTROJE:	ČASOVÝ HARMONOGRAM:
Školní klima	Spokojenost žáků ve škole	Spokojenost žáků	Mapa školy	1x ročně
	Příjemné a inspirativní prostředí		Pozorování Rozhovor	průběžně
Řízení školy	Efektivní chod školy	Převaha pozitivního hodnocení	SWOT analýza	1x za čtyři roky
	Plnění zásad ŠVP		Mapa školy	průběžně
	Vytvoření podmínek pro realizaci učitelů i žáků		Webové stránky školy	1x ročně
			Roční plán	1x měsíčně
			Měsíční plány	1x měsíčně porada vedení 5x ročně pedagogická rada
			System porad	celoročně aktualizováno
			Školní intranet	

CHARAKTERISTIKA ŠVP

ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Cílem výchovně-vzdělávacího procesu v naší škole je vytvořit dětem takové prostředí, ve kterém se budou cítit bezpečně a ve kterém se kvalitně a všestranně připraví na budoucí život. Za důležité proto považujeme sledovat dotační výzvy evropských projektů a volit takové, které prohlubují výchovně-vzdělávací strategie naší školy.

Výhodou naší školy je relativně nízký počet žáků ve třídách, což rozšiřuje možnosti individuálně s žáky pracovat. Během pořádaných projektů usilujeme o prohloubení přátelských vztahů mezi žáky napříč všemi ročníky, a vedeme je tak ke schopnosti spolupracovat, naslouchat, respektovat názor druhého, pomáhat a pomoc přijímat.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchovné a vzdělávací strategie představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti, aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

KOMPETENCE K UČENÍ

- Učíme žáky vyhledávat informace, ověřovat jejich správnost a vhodně je využívat v praxi.
- Rozvíjíme čtení s porozuměním.
- Vhodně zvolenými metodami podporujeme zájem žáků o předmět.
- Promyšlenou a provázanou výukou vytváříme kostru podstatných vědomostí, dovedností a znalostí a ukazujeme cestu k systematickému celoživotnímu vzdělávání.
- Učíme žáky plánovat svůj čas, stanovovat si vhodnou dobu na domácí přípravu, která přiměřeně navazuje na školní práci a podporuje upevnění učiva.
- Vedeme žáky k přiměřenému zhodnocení výsledků své práce. Pojmenováváme konkrétní nedostatky a stanovujeme cestu k jejich odstranění.
- Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky, vyvozovat závěry a vhodně je prezentovat.
- Učíme žáky trpělivosti, povzbuzujeme je.
- Učíme žáky pracovat s chybou.
- Jdeme příkladem, stále se vzděláváme a pracujeme na sobě.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Učíme žáky samostatně a optimálně řešit problémy, aplikovat osvědčené postupy, ale zvažovat i alternativy.
- Předkládáme žákům praktické úkoly, jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oblastí a možnost více přístupů k řešení.
- Vedeme žáky k tomu, aby při řešení problému samostatně vyhledávali informace směřující ke splnění daného úkolu.
- Vytváříme prostor žákům k navozování problémových situací, zadáváme úkoly podněcující logické myšlení, řešíme modelové situace.
- Zapojujeme žáky do soutěží a olympiád.
- Povzbuzujeme, oceňujeme, poukazujeme na možné komplikace.
- Učíme žáky požádat o pomoc a radu.
- Klademe důraz na zodpovědnost za vlastní činy.
- Rozvíjíme v žácích vědomí, že každý může být úspěšný.

- Jdeme příkladem, s rozumem a rozvahou řešíme různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Vedeme žáky k jasnému a srozumitelnému vyjadřování myšlenek a názorů zadáváním vhodných komunikativních cvičení (školní časopis, školní web, relace do školního rozhlasu).
- Podporujeme kultivované vyjadřování, naslouchání ostatním a porozumění jim.
- Využíváme informačních technologií k získávání informací o okolním světě a systematicky zapojujeme žáky do využívání těchto informací (prezentace výsledků práce před spolužáky).
- Učíme žáky kultivovaně obhajovat vlastní názory a respektovat názor druhých.
- Učíme poznat a vhodně používat prostředky neverbální komunikace.
- Podporujeme komunikaci mezi žáky z různých ročníků a věkových kategorií.
- Podporujeme sebehodnocení a sebekritiku.
- Přípravujeme žáky na zvládnutí komunikace v obtížných a ohrožujících situacích.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování.
- Jdeme příkladem, otevřeně a kultivovaně komunikujeme, své názory opíráme o logické argumenty, pozitivně svoji školu obhajujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Vedeme žáky k respektování práce jiných, učíme je podporovat ji a v případě potřeby dokázat nabídnout, přijmout nebo požádat o pomoc.
- Realizujeme projekty vedoucí k řešení úkolů ve skupině, a tím rozvíjíme jejich schopnost spolupracovat.
- Učíme žáky ve skupině role rozdělovat i přijímat a klademe důraz na vysvětlení důležitosti každé role.
- Podněcujeme aktivní přístup k diskuzi při řešení úkolů, vedeme k dovednosti obhajovat svůj názor při současném respektování názorů a zkušeností ostatních.
- Posilujeme pozitivní představu žáka o sobě samém tím, že učíme žáky sebehodnocení.
- Podporujeme přátelské vztahy mezi ročníky.
- Vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování a učíme žáky odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.
- Vedeme žáky k podporování a pomoci handicapovaným žákům a respektování práce nadaných.
- Netolerujeme projevy xenofobie, rasismu a nacismu.
- Jdeme příkladem, podporujeme spolupráci všech pedagogických i nepedagogických pracovníků, nedělíme sbor na I. a II. stupeň, respektujeme práci, povinnosti i odpovědnost ostatních, oceňujeme jejich zkušenosti.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Modelováním situací, vedením otevřeného dialogu vedeme žáky k respektování jiných názorů, vzájemné toleranci, ochotě pomoci.
- Návštěvou kulturních představení, vhodně zvolenými výlety a podporou žáků při účasti na různých soutěžích vytváříme v žácích smysl pro kulturu, tvořivost a smysluplné trávení volného času.
- Seznamujeme žáky s jejich právy, povinnostmi a pravidly slušného chování; vyžadováním jejich dodržování a osobním příkladem pomáháme žákům v jejich zažití a osvojení.
- Netolerujeme projevy hrubého chování, šikanování i jiných projevů omezování osobní svobody žáků.
- Zapojujeme žáky do ekologických aktivit.
- Podporujeme školní aktivity, kterými se žáci zapojují do občanského života.
- Jdeme příkladem, respektujeme právní předpisy, vnitřní řád školy, plníme si své povinnosti, chováme se k žákům i rodičům tak, jak bychom chtěli, aby se oni chovali k nám, respektujeme osobnost žáka a jeho práva a budujeme přátelskou atmosféru ve třídě i ve škole.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Seznamujeme žáky s bezpečným používáním materiálů, nástrojů a vybavení, stanovujeme pravidla bezpečnosti a vyžadujeme jejich dodržování.
- Rozvíjíme ty schopnosti žáků, které směřují k zodpovědné volbě budoucí vzdělávací a profesní cesty.
- Vedeme žáky k reálnému zhodnocení svých možností a schopností.
- Zapojujeme žáky do pracovních činností ve škole.
- Učíme nepodceňovat manuální práci, vážit si pracovních hodnot.
- Systematicky vedeme žáky k řádnému plnění povinností a pracovních závazků.
- Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Jdeme příkladem, příkladně si plníme své pracovní povinnosti, dodržíme dané slovo, své profesi si vážíme.

ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

V souladu s koncepcí společného vzdělávání a celoživotního učení usilujeme o to, abychom každému žákovi poskytli co nejvhodnější podmínky pro jeho rozvoj a učení. Pokud zjišťujeme, že se některý ze žáků v tomto procesu potýká s výraznými specifickými obtížemi a nenapomáhají mu metody, které jsou aplikované v jednotlivých předmětech a ročnících, přistupujeme k návrhu individuálních podpůrných opatření pro dotyčného žáka. Ze zákona lze přiznat žákovi podpůrná opatření pěti kategorií v závislosti na jeho osobních možnostech a potřebách. Podpůrná opatření 2. a vyšších stupňů lze poskytovat pouze na doporučení školského poradenského zařízení (dále ŠPZ).

Prvním krokem je zpracování plánu pedagogické podpory žáka (dále PIPP). Měl by vycházet z postřehů a návrhů pedagogických pracovníků, zákonných zástupců a samotného žáka a obsahuje popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. S plánem pedagogické podpory seznámí škola prokazatelným způsobem žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Za zpracování plánu zodpovídá třídní učitel a ten také iniciuje vyhodnocení účinnosti PIPP po 3 měsících od zavedení podpůrných opatření podle tohoto plánu, konzultuje s kolegy jeho aktualizaci, zahájení spolupráce se ŠPZ, popř. ukončení platnosti PIPP.

Pokud se žák, jeho zákonný zástupce a pedagogičtí pracovníci školy rozhodnou zahájit spolupráci se ŠPZ, ujímá se vedení této spolupráce školní výchovný poradce. ŠPZ je doručena žádost o péči se souhlasem zákonného zástupce, PIPP, popř. podány další informace o průběhu vzdělávání žáka, chování, zdravotním stavu a podobně. ŠPZ vydává zprávu a doporučení, v nich navrhuje podpůrná opatření 1. až 5. stupně. S touto zprávou a doporučením jsou zletilý žák nebo zákonný zástupce seznámeni a mohou podat žádost o jejich revizi.

Škola bezprostředně po obdržení doporučení přizpůsobí vzdělávání žáka výsledkům vyšetření – podpůrná opatření poskytuje s písemným informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Škola poskytování podpůrných opatření vyhodnocuje 1x za rok.

Na základě zprávy, resp. doporučení z poradenského zařízení a žádosti zákonných zástupců žáka může být jako jedno z podpůrných opatření vypracován individuální vzdělávací plán žáka – IVP je sestavován na základě učebních osnov v ŠVP, jeho sestavení zajišťuje ředitel školy, který jeho zhotovením pověřuje výchovného poradce školy. IVP obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření – úpravy obsahu a časového rozvržení vzdělávání žáka, úpravy metod, forem výuky a hodnocení žáka a případné úpravy výstupů vzdělávání žáka (od 3. stupně podpůrných opatření výše – zde se pracuje s minimální očekávanou úrovní pro úpravy očekávaných výstupů, kterou stanovuje RVP ZV), identifikační údaje žáka, jména pedagogických pracovníků podílejících se na vzdělávání žáka a jméno pedagogického pracovníka ŠPZ, s nímž škola na vypracování tohoto plánu spolupracuje.

Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka (např. doplňování jevů místo diktátů, ústní zkoušení místo písemných prací či naopak, zkrácený rozsah písemných prací...).

ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Zjišťování nadání nebo mimořádného nadání žáka provádí pedagogicko-psychologická poradna na návrh učitele nebo rodičů. Pravidla podpory těchto žáků jsou podobná jako pravidla pro zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).

Pro tyto žáky škola nejprve vypracovává plán pedagogické podpory (dále PIPP) a později eventuálně na doporučení ŠPZ a žádost zletilého žáka či zákonného zástupce žáka individuální vzdělávací plán (dále IVP), který vychází ze ŠVP a závěrů pedagogicko-psychologického vyšetření. Zodpovědnosti za zmíněné nástroje podpory a termíny jejich vyhodnocování jsou stejné jako u PIPP a IVP pro žáky se SVP.

ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů a oborů. Abychom mohli co nejlépe využít této možnosti, rozhodli jsme se nevytvářet pro jednotlivá témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných předmětů doplněné o projektové dny.

1. STUPĚŇ

Osobnostní a sociální výchova (OSV)						
Název tematického okruhu		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání	Čj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pě	Čj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pě,	Čj, Aj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pě	Čj, Aj, M, Hv, Vv, Tv, Pě	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv, Pě
	Sebezpoznání a sebezpojetí	Čj, Prv, Vv	Čj, Aj, Prv, Vv	Čj, Aj, Prv, Vv	Čj, Aj, Př, Vv	Čj, Aj, Vv
	Seberegulace a sebeorganizace	Čj, Prv, Vv, Tv	Čj, M, Prv, Vv, Tv	Čj, M, Prv, Vv, Tv	Čj, Př, V1, Vv, Tv	Čj, Aj, M, Inf, Hv, Vv, Tv
	Psychohygiena	Čj, Prv, Hv, Vv, Tv, Pě	Čj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pě	Čj, M, Prv, Hv, Vv, Tv, Pě	Čj, Př, Hv, Vv, Tv, Pě	Čj, Inf, Hv, Vv, Tv, Pě
	Kreativita	Čj, M, Hv, Vv, Pě	Čj, M, Prv, Hv, Vv, Pě	Čj, M, Hv, Vv, Pě	Čj, M, Hv, Vv, Pě	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Pě
Sociální rozvoj	Poznávání lidí	Čj, Prv	Čj, Aj, Prv	Čj, Aj, Prv	Čj, Aj, Př	Čj, Aj
	Mezilidské vztahy	Čj, Prv, Hv, Pě	Čj, Aj, Prv, Hv, Pě	Čj, Aj, Prv, Hv, Pě	Př, Hv, Pě	Hv, Pě
	Komunikace	Čj, Prv, Hv, Vv, Pě	Čj, Aj, Prv, Hv, Vv, Pě	Čj, Aj, Prv, Hv, Vv, Pě	Čj, Aj, Př, Hv, Vv, Pě	Čj, Aj, Hv, Vv, Pě
	Kooperace a kompetice	Tv, Pě	Čj, Aj, M, Tv, Pě	Čj, Aj, Tv, Pě	Aj, M, Př, Tv, Pě	Aj, M, Hv, Tv, Pě
Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	M, Pě	Čj, M, Hv, Pě	Čj, M, Prv, Hv, Pě	Čj, M, Hv, Pě	Čj, M, Hv, Pě
	Hodnoty, postoje, praktická etika	Čj	Čj, Prv	Čj, M, Prv	Čj, Př, V1	Inf
Výchova demokratického občana (VDO)						
Název tematického okruhu		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Občanská společnost a škola		Prv	Prv	Prv		
Občan, občanská společnost a stát				Prv	V1	
Formy participace občanů v politickém životě						V1
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování						V1
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)						
Název tematického okruhu		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Evropa a svět nás zajímají					Čj, V1	Čj
Objevujeme Evropu a svět		Čj	Čj	Čj	V1	
Jsme Evropané					V1	

Multikulturní výchova (MKV)					
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Kulturní diference				Čj, Př, VI	Čj
Lidské vztahy	Čj, Prv	Čj, Prv	Čj, Prv	Čj, Př	Čj, Inf
Etnický původ		Prv	Prv		
Multikulturalita				Čj	Čj, Aj
Princip sociálního smíru a solidarity		Prv	Prv		
Environmentální výchova (ENV)					
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Ekosystémy	Prv	Aj, Prv	Aj, Prv	Aj, Př	
Základní podmínky života		Prv	Prv	Př	
Lidské aktivity a problémy životního prostředí		Prv	Prv	Př, VI	Př
Vztah člověka k prostředí	Prv, Tv, Pě	Prv, Tv, Pě	Prv, Tv, Pě	Př, Tv, Pě	Inf, Př, Tv, Pě
Mediální výchova (MED)					
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		Prv	Čj, Prv	Čj	Čj, Inf
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					Čj, Inf
Stavba mediálních sdělení				Čj	Čj
Vnímání autora mediálních sdělení					Čj
Fungování a vliv médií ve společnosti					Čj
Tvorba mediálních sdělení				Čj	Čj, Aj, Inf
Práce v realizačním týmu					Čj

2. STUPEŇ

Osobnostní a sociální výchova (OSV)					
Název tematického okruhu	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání	Čj, M, F, Př, Z, Hv, Vv, Tv	Čj, M, F, Př, Hv, Vv, Tv	Čj, M, Inf, F, Ch, Př, Hv, Vv, Vz, Tv, Pč	Čj, M, F, Ch, Př, Hv, Vv, Tv, Pč
	Sebezpoznání a sebepečetí	Čj, Aj, Vv	Čj, Aj, Vv	Aj, Vv, Pč	Aj, Hv, Vv, Vz, Pč
	Seberegulace a sebeorganizace	Aj, Vo, Hv, Tv	Aj, Hv, Tv	Aj, Rj, Hv, Vz, Tv, Pč	M, Inf, Hv, Vz, Tv, Pč
	Psychohygiiena	Aj, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, Hv, Vv, Tv, Pč	Aj, Hv, Vv, Vz, Tv, Pč	Čj, Aj, Inf, Hv, Vv, Vz, Tv, Pč
	Kreativita	Čj, M, F, Hv, Vv, Tv	Čj, M, F, Hv, Vv, Tv, Pč, Pp	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv
Sociální rozvoj	Poznávání lidí	Aj, Tv	Čj, Aj, Nj, Vo, Tv	Vo, Vz, Tv	Nj, Rj, Vo, Vz, Tv
	Mezilidské vztahy	Vo, Hv, Tv	Čj, Aj, Nj, Vo, Hv, Tv	Aj, Vo, Hv, Tv	Nj, Rj, Vo, Hv, Vz, Tv
	Komunikace	Čj, Aj, Vo, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, Nj, Rj, Vo, Hv, Vv, Tv	Čj, Aj, Inf, Vo, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Aj, Nj, Rj, Vo, Hv, Vv, Vz, Tv, Pč
	Kooperace a kompetice	Vo, Hv, Vv, Tv	Hv, Vv, Tv, Pč	Nj, F, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Hv, Vv, Vz, Tv, Pč
Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Čj, M, F, Hv, Tv	Čj, Aj, M, Vo, F, Hv, Tv	Čj, Aj, M, Vo, F, Hv, Vz, Tv, Pč	Čj, Aj, Nj, Rj, M, Vo, F, Hv, Vz, Tv, Pč
	Hodnoty, postoje, praktická etika	Čj, Aj, D, Vo, Tv	Aj, D, Vo, Tv	Čj, Aj, D, Vo, Př, Z, Vz, Tv	Čj, Inf, D, Vo, Vz, Tv
Výchova demokratického občana (VDO)					
Název tematického okruhu	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
Občanská společnost a škola	Vo				
Občan, občanská společnost a stát	Aj, Vo	Aj, Rj, Vo	Aj, Rj, D, Vo	Čj, D, Z, Vo	
Formy participace občanů v politickém životě	D	M, Vo	D, Vo	D, Z, Vo	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	D	Vo	Z	D, Z, Vo	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)					
Název tematického okruhu	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
Evropa a svět nás zajímají	Hv	Čj, Z, Hv	Čj, Nj, Rj, Z, Vo, Hv	Vo, Hv	
Objevujeme Evropu a svět	Aj, Tv	Čj, Aj, Z, Tv	Aj, Vo, Tv	Aj, Tv	
Jsme Evropané	Aj, D, Vo	Čj, D	Čj, D, Z, Vo	D, Z	

Multikulturní výchova (MKV)				
Název tematického okruhu	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní diference	Čj	Čj, Nj, Vo	Čj, Z, Vo	Čj, Rj, Z, Vo
Lidské vztahy	D, Vo, Tv	Nj, Rj, D, Vo, Tv	Čj, Nj, Rj, Vo, Tv, Pč	Čj, D, Vo, Tv, Pč
Etnický původ	Čj, D	Nj, Rj, D, Z	Nj, D, Z, Pč	D, Z, Pč
Multikulturalita	Čj	Aj, Rj, Z, Vo	Čj, Aj, Z, Vo	Nj, Rj, D, Vo
Princip sociálního smíru a solidarity	Vo	Čj	Čj, Rj, D, Z	Čj, D, Z, Vo
Environmentální výchova (ENV)				
Název tematického okruhu	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy	M, Pč, Z,	Aj, Pč	Pč, Z	Aj, Rj, Pč
Základní podmínky života	Aj, Pč, Z, Pč	M, Z, Pč	Ch	Ch, Pč, Z
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	M, D, Z, Pč	Aj, M, Z, Pč, Pč	D, Z, Ch	Ch, Pč, Z
Vztah člověka k prostředí	Aj, Z, Tv	Nj, M, Tv	Inf, Ch, Z, Tv	Aj, F, Ch, Z, Tv
Mediální výchova (MED)				
Název tematického okruhu	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Čj, M, Z	Vo	Čj, Inf, Vz	Aj, Nj, Rj, M, Inf, D, Vz
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality		Vo	Čj, Aj, Vz	Čj, M, D, Vz
Stavba mediálních sdělení			Čj	
Vnímání autora mediálních sdělení			Čj	D
Fungování a vliv médií ve společnosti		Vo	Čj, Vo	Čj, D
Tvorba mediálních sdělení		Pp	Inf	Inf
Práce v realizačním týmu		Vo		

UČEBNÍ PLÁN

1. STUPEŇ

VZDĚLÁVACÍ OBLAST	PŘEDMĚT	ROČNÍK					Z TOHO DISPONIBILNÍ	CELKEM	SOUČET ZA OBLAST
		1.	2.	3.	4.	5.			
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	8	9	9	7	7	7	40	52
	Anglický jazyk		1	3	4	4	2	12	
Matematika a její aplikace	Matematika	5	5	5	5	4	5	24	24
Informační a komunikační Technologie	Informatika					1	0	1	1
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2				6	14
	Přírodověda				2	2	2	4	
	Vlastivěda				2	2		4	
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	0	5	12
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2		7	
Člověka a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	0	10	10
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	0	5	5
	Předmět speciálně pedagogické péče								
Celkem		20	22	24	26	26	16	118	118
Nepovinný předmět ²	ŘK náboženství	1	1	1	1	1	0	5	5

² Podrobnější dokumentace o cílech a obsahovém zaměření nepovinného předmětu je uložena v dokumentaci školy.

2. STUPEŇ

VZDĚLÁVACÍ OBLAST	PŘEDMĚT	ROČNÍK				Z TOHO DISPONIBILNÍ	CELKEM	SOUČET ZA OBLAST	
		6.	7.	8.	9.				
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	5	5	5	5	5	20	38
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	3	3	3	3	0	12	
	Další cizí jazyk/Cvičení z anglického jazyka	Německý jazyk		2	2	2	0	6	
		Ruský jazyk							
Matematika a její aplikace	Matematika		5	5	5	5	5	20	20
Informační a komunikační technologie	Informatika				1	2	2	3	3
Člověk a společnost	Dějepis		2	2	2	2	1	8	12
	Výchova k občanství		1	1	1	1		4	
Člověk a příroda	Fyzika		2	2	2	1	3	7	22
	Chemie				2	2		4	
	Přírodopis		2	1	2	1		6	
	Zeměpis		2	2	1			5	
Umění a kultura	Hudební výchova		1	1	1	1	0	4	10
	Výtvarná výchova		2	2	1	1		6	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova		2	2	2	2	0	8	10
	Výchova ke zdraví				1	1		2	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti		1	1	1	1	1	4	4
Volitelné předměty	Počítačová praktika			1			1	1	1
	Zeměpisný seminář					2	0	2	2

Celkem		28	30	32	32	18	122	122
Nepovinný předmět ³	ŘK náboženství	1	1	1	1	0	4	4

POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

● Poprvé v historii školy se v tomto učebním plánu přistupuje k zavedení výuky angličtiny jakožto Cizího jazyka od II. třídy, a to v počtu jedna vyučovací hodina. Celkově mají žáci na 1. stupni 12 hodin angličtiny – z toho jsou na výuku přiděleny dvě hodiny disponibilní.

● V rámci výuky Dalšího cizího jazyka nabízí naše škola jazyk německý, popř. ruský, po dvou hodinách od VII. do IX. třídy, a to v závislosti na aktuální personální situaci ve škole.

● Po poradě se školským poradenským zařízením a na základě jeho doporučení a žádosti zákonných zástupců žáka nahrazujeme u některých žáků předmět Další cizí jazyk předmětem Cvičení z anglického jazyka ve stejné časové dotaci, jakou má Další cizí jazyk. Předmět může být realizován v rámci hodin cizího jazyka v ročníku o rok nižším, než do kterého daný žák regulérně patří.

● Předmět speciálně pedagogické péče je zařazován, pokud jej Školské poradenské zařízení (ŠPZ) navrhne jako podpůrné opatření pro jednotlivé žáky. Učební obsah a výstupy tohoto předmětu jsou dány konkrétními doporučeními ŠPZ a potřebami jednotlivých žáků. Organizačně bude tento předmět zajišťován podle možností rozvrhu a to v souladu se zákonnými ustanoveními o maximální časové dotaci týdenní i ročníkové. Pro jeho konání lze využít disponibilní časové dotace, popřípadě je vyučován místo některé vyučovací hodiny.

³ Podrobnější dokumentace o cílech a obsahovém zaměření nepovinného předmětu je uložena v dokumentaci školy.

UČEBNÍ OSNOVY 1. STUPNĚ

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Český jazyk a literatura** zaujímá významné postavení ve výchovně-vzdělávacím procesu. Stěžejním je především osvojení si znalostí čtení a psaní, na jejichž základě je možno obohacovat slovní zásobu dětí a seznamovat se se spisovnou podobou jazyka.

Ve vzdělávacím obsahu vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura se prolínají tyto tři složky – Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova.

Cílem **komunikační a slohové výchovy** je rozvoj schopnosti komunikovat. Žáci se učí číst s porozuměním, vyjadřovat se kultivovaně písemnou i ústní formou.

V **jazykové výchově** žáci čerpají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování mateřského jazyka, získávají povědomí o jazykové normě a učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede k rozvoji logického myšlení, k jasnému a srozumitelnému vyjadřování, stává se nástrojem poznávání a získávání informací.

Náplní **literární výchovy** je rozvoj čtenářských dovedností, inspirování žáků k četbě. Prostřednictvím četby poznávají základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Četba pozitivně ovlivňuje jejich postoje, obohacuje slovní zásobu a přispívá k rozvoji estetického a sociálního citění.

ČASOVÁ DOTACE

Výuka probíhá v těchto týdenních hodinových dotacích – 1. ročník – 8 hodin; 2. ročník – 9 hodin; 3. ročník – 9 hodin; 4. ročník – 7 hodin; 5. ročník – 7 hodin.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, při práci s výukovými programy zaměřenými na český jazyk v počítačové učebně, využívá se audiovizuální technika (interaktivní tabule, projekční plátno).

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky českého jazyka a literatury jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje a praktická etika;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - Evropa a svět nás zajímají; objevujeme Evropu a svět;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita;

- **mediální výchova (MED)**

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; stavba mediálních sdělení; vnímání autora mediálních sdělení; fungování a vliv médií ve společnosti; tvorba mediálních sdělení; práce v realizačním týmu.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se český jazyk a literatura prolínají s **výtvarnou výchovou** (obrázková osnova, ilustrace k přečtenému, pohádkové leporelo), **hudební výchovou** (obohacení slovní zásoby pomocí písně, rytmizace textů), **pracovními činnostmi** (výroba jednoduchých loutek, modelování písmen z plastelíny), **prvoukou, přírodovědou a vlastivědou** (orientace na mapě, jednoduché naučné texty s přírodovědnou tematikou, popis těla živočichů), **matematikou** (orientace v textu, počet slov, veršů), **tělesnou výchovou** (pohybový doprovod, hra na tělo).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce českého jazyka a literatury následující společné postupy:

- **kompetence k učení**

- vyhledat a třídit informace;
- využívat vhodné učební pomůcky;
- používat základní terminologii, znaky, symboly;
- plánovat, organizovat a řídit vlastní učení;
- propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí;
- kriticky zhodnotit výsledky svého učení;

- **kompetence k řešení problémů**

- samostatně řešit dané problémy, volit vhodné způsoby řešení;
- ověřovat prakticky správnost řešení problémů;

- **kompetence komunikativní**

- rozvíjet dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté nebo přečtené sdělení;
- naslouchat problémům druhých lidí a vhodně na ně reagovat;
- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory;
- vyjadřovat se souvisle, výstižně v písemném i ústním projevu;

- **kompetence sociální a personální**

- spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce ve skupině;
- v případě potřeby poskytovat pomoc nebo o ni požádat;
- přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy;

- **kompetence občanské**

- uvědomovat si odpovědnost k sobě samému, ke spolužákovi, k učiteli;
- respektovat přesvědčení druhých lidí;

- **kompetence pracovní**

- používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla;
- plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné nebo pracovní podmínky;
- uvědomovat si smysl pro povinnost (příprava na výuku).

ČTENÍ

ročníkové výstupy

- vyjadřuje se spisovně z hlediska slovní zásoby odpovídající žákovi prvního ročníku
- mluví srozumitelně
- vypravuje podle obrázkové osnovy
- zná některý dětský časopis, všimá si ilustrací ve slabikáři
- rozlišuje hlásky, písmena, slabiky, slova, věty
- plynule čte jednoduchý text, kterému rozumí
- recituje kratší básničku, zná některá rozpočítadla, dětské říkanky

učivo

- přípravné období pro čtení (jazykové, sluchové a zrakové rozlišení hlásek, analýza a syntéza slabiky)
- otevřené slabiky a čtení slov z těchto slabik složených
- zavřené slabiky a čtení slov z těchto slabik složených
- slova se shlukem souhlásek na začátku slova
- slova se dvěma souhláskami uvnitř
- slova se slabikami di, ti, ni, ě, slabikotvorným l, r uvnitř a na konci slova
- vyprávění dle obrázkové osnovy
- důraz na četbu se správným přízvukem a porozuměním
- jednoduchý rozhovor
- četba ze slabikáře

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; hodnoty, postoje, praktická etika
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč, Tv, Hv

MLUVENÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- mluví srozumitelně
- vypravuje podle obrázkové osnovy
- vyjadřuje se spisovně z hlediska slovní zásoby odpovídající žákovi prvního ročníku
- recituje kratší básničku, zná některá rozpočítadla, dětské říkanky
- vyjadřuje svoji zkušenost, zážitek

téma

- nácvik správné techniky dýchání – dechová cvičení
- jednoduchý rozhovor
- obrázková osnova
- komunikační žánry (pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, vypravování)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace
- EGS – objevujeme Evropu a svět

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč, Tv

PÍSEMNÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- píše správné tvary písmen a číslic ve větší velikosti a liniatuře
- správně napojuje písmena do slabik, slov
- dodržuje interpunkci, znaménka
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- dbá o úhlednost a čitelnost svého písemného projevu
- převádí slova a jednoduché věty z projevu mluveného do projevu písemného

téma

- základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem)
- kresebné a uvolňovací cviky
- nácvik jednotlivých tvarů písmen a číslic
- spojování písmen do slabik a slov
- opis a přepis jednoduchých slov, vět
- diktát

průřezová témata

- OSV – psychohygiena; seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- Pč, Tv, M

Jazyková výchova

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

ročníkové výstupy

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky

učivo

- sluchové rozlišení hlásek
- výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin
- modulace souvislé řeči (tempo)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Hv, Tv

SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV

ročníkové výstupy

- obohacuje vlastní slovní zásobu

téma

- vysvětlí význam některých slov

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace

mezipředmětové vztahy

- M, Prv, Hv

POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ

ročníkové výstupy

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- orientuje se v textu slabikáře

učivo

- naslouchá předčítanému textu
- poslech pohádky z DVD
- péče o čtení s porozuměním
- přípravné období (jazykové, sluchové a zrakové rozlišení hlásek)
- analýza a syntéza slabiky

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- Tv, Pč, Hv, Prv

TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM

ročníkové výstupy

- všimá si ilustrací literárních děl pro děti
- vypravuje podle obrázkové osnovy
- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- orientuje se v textu slabikáře

téma

- přednes básně
- volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu
- vlastní výtvarný doprovod

průřezová témata

- OSV – kreativita; seberegulace a sebekontrola; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Vv, Tv, Hv

ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY

ročníkové výstupy

- orientuje se v textu slabikáře

téma

- hádanka
- rozpočítadlo
- báseň
- pohádka

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; poznávání lidí; hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Hv, Tv, Prv

ČTENÍ

ročníkové výstupy

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- při čtení správně sedí, dýchá
- vyjadřuje pocity z přečteného textu
- přednáší z paměti ve správném frázování a tempu texty přiměřené věku
- zná nejnámější pohádky, umí je vlastními slovy převyprávět
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších
- zná alespoň jednoho dětského spisovatele, básníka a ilustrátora
- tvořivě pracuje s textem, odpovídá na otázky

učivo

- čte pozorně, soustředěně
- přechod k plynulému čtení
- správné dýchání během čtení
- hlasité a tiché čtení s porozuměním
- objasňování významu slov
- poslech četby
- nácvik výrazného čtení, dramatizace
- orientace v pohádkách, základní znaky pohádky (vlastními slovy)
- přednes krátkých básní
- verš, rým

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; hodnoty, postoje, praktická etika
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč, Tv

MLUVENÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích

téma

- základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost, vyjadřování závislé na komunikační situaci)
- komunikační žánry (pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu)
- základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování)
- pořádek vět
- dokončení příběhu

- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; kooperace a kompetice
- EGS – objevujeme Evropu a svět

mezipředmětové vztahy

- Vv, Hv, Tv, Prv

PÍSEMNÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky
- kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení

téma

- procvičování tvarů písmen, číslic
- opis, přepis, diktát
- krátké písemné vyjádření
- důraz na psaní s porozuměním
- psaní adresy, oznámení, blahopřání

průřezová témata

- OSV – psychohygienu; seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- Vv, Tv, M, Prv

Jazyková výchova

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

ročníkové výstupy

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- určuje počet slabik, rozlišuje slabiky a hlásky

učivo

- sluchové rozlišení hlásek
- výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin
- modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Hv, Tv, M

SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV

ročníkové výstupy

- vytvoří slovo ze slabik, slabiku z hlásek
- vyjmenuje abecedu a seřadí dle ní slova
- pozná slova citově zbarvená
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost

téma

- antonyma, synonyma, homonyma
- slova nadřazená, podřazená a souřadná
- dělení slov na konci řádku

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; sebepoznání a sebezpečí

mezipředmětové vztahy

- Prv

TVAROSLOVÍ

ročníkové výstupy

- vyjmenuje slovní druhy a uvádí typické zástupy
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- rozlišuje obecná a vlastní jména
- odůvodní pravopis vlastních jmen

učivo

- podstatná jména
- vlastní jména + psaní vlastních jmen, obecná jména
- předložky
- slovesa
- spojky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Prv, Hv

SKLADBA

ročníkové výstupy

- dodržuje pořádek slov ve větě
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy

téma

- věta jednoduchá a souvětí
- věta a její využití v mluveném a psaném projevu
- druhy vět (oznamovací, rozkazovací, tázací, práci)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Prv, Tv, M, Hv

PRAVOPIŠ

ročníkové výstupy

téma

- odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách
- odůvodňuje a píše správně dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev
- odůvodňuje a píše správně velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování
- souhlásky tvrdé, měkké
- samohlásky krátké, dlouhé, dvojhlásky
- slabiky dě, tě, ně
- slabiky bě, pě, vě, mě
- pravopis psaní velkých písmen

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- M, Prv, Hv

Literární výchova

POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ

ročníkové výstupy

učivo

- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vypráví nejznámější pohádky
- zážitkové čtení a naslouchání
- správné dýchání
- hlasité a tiché čtení s porozuměním
- poslech četby prózy a poezie

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Tv, Pč, Hv, Prv

TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM

ročníkové výstupy

téma

- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- přednes vhodných literárních textů
- volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu
- vlastní výtvarný doprovod
- objasňování významu slov

- vypráví nejznámější pohádky
- všímá si ilustrací literárních děl pro děti
- vypravuje podle obrázkové osnovy
- při čtení správně dýchá
- nácvik výrazného čtení, dramatizace
- obrázková osnova

průřezová témata

- OSV – kreativita; seberegulace a sebekontrola; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv, Vv, Pě

ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY

ročníkové výstupy

- orientuje se v textu čítanky
- vyjmenuje některé znaky pohádky (pokusí se vlastními slovy vyjádřit)
- rozlišuje text v próze a ve verších

téma

- rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka
- spisovatel, básník
- rým

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; poznávání lidí; hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Hv, Tv, Prv

ČTENÍ

ročníkové výstupy

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- přednáší z paměti ve správném frázování a tempu texty přiměřené věku
- přiřadí základní literární pojmy
- pracuje tvořivě s literárním textem
- vyjmenuje alespoň dva autory dětské literatury

učivo

- praktické čtení s porozuměním
- poslech literárních textů
- tiché čtení s porozuměním
- čtení ve dvojicích
- základní literární pojmy (próza, poezie, verš, rým, sloka, ilustrátor, spisovatel, básník, pohádka, bajka)
- přednes básní
- povinná četba
- dramatizace pohádky, pověsti
- vyhledá v textu informace, klíčová slova

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; hodnoty, postoje, praktická etika
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Tv, Vv, Prv

MLUVENÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- porozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích

téma

- základní komunikační žánry (omluva, pozdrav, vzkaz, telefonický rozhovor, reprodukce textu dle obrázku)
- výběr vhodných jazykových prostředků
- přednes básně
- dramatizace pohádky, pověsti

- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- podle obrázků vypráví krátký příběh
- jednoduše popíše zvíře, obrázek, činnost
- přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu texty přiměřené jeho věku

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; kooperace a kompetice; mezilidské vztahy; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika
- EGS – objevujeme Evropu a svět

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

PÍSEMNÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky
- kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- píše čitelně, úhledně a přiměřeně hbitě

téma

- úprava písemného projevu
- kontrola vlastního projevu
- odstraňování individuálních nedostatků v kvalitativních i kvantitativních znacích písma

průřezová témata

- OSV – psychohygiena; seberegulace a sebeorganizace; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Hv, Vv

Jazyková výchova

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

ročníkové výstupy

- určuje počet slabik, rozlišuje slabiky a hlásky
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky

učivo

- druhy vět
- sluchové rozlišení souhláskových skupin
- modulace souvislé řeči (intonace, přízvuk, tempo)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Hv, M

SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV

ročníkové výstupy

- vyjmenuje abecedu a seřadí podle abecedy skupinu slov
- vyhledává v textu slova se stejným kořenem, určí u slov příponovou a předponovou část
- pozná slova citově zabarvená, slova hanlivá
- orientuje se v pojmech slova opačného významu, slova podobného významu, slova nadřazená, souřadná, podřazená

téma

- řazení slov dle abecedy
- slova nadřazená, souřadná, podřazená
- slova podobného a opačného významu
- stavba slova – kořen, příponová část, předponová část
- slova citově zabarvená (lichotivá, hanlivá)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; sebepoznání a sebezpojetí

mezipředmětové vztahy

- Prv, Hv

TVAROSLOVÍ

ročníkové výstupy

- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- vyjmenuje řadu slovních druhů
- rozliší slovní druhy ohebné a neohebné
- určí ve větě podstatné jméno a sloveso (základní skladební dvojici)
- u podstatných jmen určí pád, číslo, rod
- u sloves určuje osobu, číslo, čas

učivo

- slovní druhy
- tvary slov
- podstatná jména – pád, číslo, rod
- slovesa – osoba, číslo, čas

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Tv, Prv, M

SKLADBA

ročníkové výstupy

- dodržuje pořádek slov ve větě
- spojuje věty do souvětí

téma

- věta jednoduchá, souvětí

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; komunikace

mezipředmětové vztahy

- M, Prv

PRAVOPIŠ

ročníkové výstupy

- zdůvodní pravopis párových souhlásek uvnitř a na konci slova
- odůvodňuje a píše správně dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev
- píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách
- píše správně i/y po obojetných souhláskách
- odůvodňuje pravopis velkých písmen u vlastních jmen osob, zvířat, řek, měst...

téma

- měkké, tvrdé slabiky
- párové souhlásky na konci a uvnitř slov
- vyjmenovaná slova
- slova příbuzná k vyjmenovaným slovům (některá)
- vlastní jména osob, zvířat, řek, obcí...

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Prv, Pč

Literární výchova

POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ

ročníkové výstupy

- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vypráví nejznámější pohádky

učivo

- praktické čtení s porozuměním
- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Hv, Tv

TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM

ročníkové výstupy

- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

téma

- přednes vhodných literárních textů
- volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vypráví nejznámější pohádky
- všímá si ilustrací literárních děl pro děti
- vypravuje podle obrázkové osnovy
- při čtení správně dýchá
- vlastní výtvarný doprovod
- objasňování významu slov
- nácvik výrazného čtení, dramatizace
- obrázková osnova
- dramatizace pohádky, pověsti

průřezová témata

- OSV – kreativita; seberegulace a sebekontrola; komunikace
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Pč, Vv

ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY

ročníkové výstupy

- orientuje se v textu čítanky
- vyjmenuje některé znaky pohádky (pokusí se vlastními slovy vyjádřit)
- rozlišuje text v próze a ve verších
- přiřadí základní literární pojmy
- poznává některé dětské časopisy a knížky

téma

- rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, pověst
- rým, verš, přirovnání
- spisovatel, básník
- kniha, čtenář
- divadelní představení, herec, režisér

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; poznávání lidí; hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Hv, Tv, Prv

ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ ČTENÉMU/MLUVENÉMU TEXTU

ročníkové výstupy

- zvládá techniku čtení potichu i nahlas, čte plynule, rozumí čtenému
- vyhledává v textu informace, klíčová slova
- interpretuje vlastními slovy podstatné informace z textu
- naslouchá čtenému a interpretuje klíčové informace ze slyšeného projevu ústně i písemně, reaguje otázkami

učivo

- popis osoby
- popis předmětu
- členění textu
- orientace v textu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; komunikace; kreativita
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Př, V1, M

MLUVENÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- osvojí si základy techniky mluveného projevu, správně vyslovuje a intonuje
- ovládá zásady správné a přiměřené komunikace
- formuluje přání a oznámení
- vypráví nebo převypráví jednoduchý příběh

téma

- blahopřání
- vypravování příběhu
- oznámení
- telefonování
- dialog – dramatické ztvárnění pohádky
- verbální a neverbální komunikace

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; komunikace; kreativita
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; stavba mediálních sdělení

PÍSEMNÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- upevňuje si základní hygienické návyky při psaní (správné sezení, úchop odpovídajícího psacího náčiní, vzdálenost očí od psací podložky)
- píše úhledně a čitelně
- sestaví osnovu

téma

- písemné blahopřání a oznámení
- pozvánka
- zpráva
- dopis
- popis činnosti – pracovního postupu
- inzerát

- vytváří jednoduché texty s patřičnými náležitostmi (dopis, zpráva, oznámení, pozvánka, blahopřání, popis, inzerát)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; kreativita
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; stavba mediálního sdělení; tvorba mediálního sdělení

mezipředmětové vztahy

- Pč

Jazyková výchova

VÝZNAM SLOV

ročníkové výstupy

- porovnává významy slov
- rozlišuje významy u slov mnohoznačných
- rozlišuje slova spisovná a nespisovná

učivo

- slova jednoznačná, mnohoznačná
- antonyma, synonyma, homonyma
- slova nadřazená, podřazená, souřadná
- slova spisovná, nespisovná
- slova citově zbarvená

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; sebepoznání a sebepojetí

mezipředmětové vztahy

- Př, VI

SLOVOTVORBA

ročníkové výstupy

- rozlišuje kořen slova, předponovou a příponovou část a koncovky
- osvojuje si pravidla lexikálního pravopisu

téma

- stavba slova a slova příbuzná
- předpony a předložky
- předpony vz-, bez-, roz-, od-, nad-, pod-, před-
- skupiny -bě-, -bje-, -vě-, -vje-, -pě-

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; sebepoznání a sebepojetí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

TVAROSLOVÍ

ročníkové výstupy

- zařazuje plnovýznamová slova ke slovním druhům

učivo

- slovní druhy

- ve svém projevu používá správné gramatické tvary slov
- rozlišuje tvary podstatných jmen a sloves
- jmenné mluvnické kategorie – rod, číslo, pád, vzor
- slovesné mluvnické kategorie – osoba, číslo, čas
- určité a neurčité slovesné tvary
- jednoduché a složené slovesné tvary
- zvratná slovesa

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; sebepoznání a sebepojetí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

PRAVOPIS

ročníkové výstupy

- upevňuje si znalosti pravopisu vyjmenovaných a příbuzných slov
- určuje koncovky podstatných jmen a koncovky sloves v minulém čase
- osvojuje si zásady pravopisu v koncovkách podstatných jmen a sloves

téma

- vyjmenovaná a příbuzná slova
- koncovky podstatných jmen
- shoda přísudku s podmětem

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

SKLADBA

ročníkové výstupy

- rozliší větu jednoduchou od souvětí
- určí základní skladební dvojici
- rozlišuje podmět a přísudek holý, rozvitý a několikanásobný
- užívá vhodné spojovací výrazy

téma

- věta jednoduchá a souvětí
- základní skladební dvojice
- počet vět v souvětí, vzorec
- spojovací výrazy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- M

Literární výchova

POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ

ročníkové výstupy

učivo

- plynule čte, správně klesá či stoupá hlasem, správně vyslovuje
- orientuje se v textu, opakovaně se vrací ke klíčovým informacím, dokáže je vyhledat, zapsat a ústně o nich referovat
- sděluje své dojmy z četby, hodnotí přečtené
- praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, s porozuměním čtenému)
- věcné čtení jako zdroj informací, klíčová slova, čtení vyhledávací
- naslouchání čtenému textu, schopnost výběru informací podle účelu zaměření poslechu, tvorba otázek, interpretace

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita
- EGS – Evropa a svět nás zajímá
- MKV – kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- VI, Př, Hv, Vv

TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM

ročníkové výstupy

- přednáší odpovídající texty z poezie
- dramaticky ztvární text
- ilustruje přečtené
- výtvarně zpracuje dojmy z četby

téma

- přednes vhodných textů
- dramaturgie
- výtvarné ztvárnění

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč, Hv

ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY

ročníkové výstupy

- pojmenuje základní literární pojmy
- pozná hlavní postavy
- u odpovídajících textů rozezná lyriku od epiky
- seznámí se s druhy rýmů
- rozliší film, televizní inscenaci, divadelní představení

téma

- pohádka, pověst
- ilustrátoři
- komiks, animovaný film
- bajka, báje
- literární postavy
- próza, poezie lyrická a epická
- druhy rýmů
- divadlo
- film

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; poznávání lidí; hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Vv, Hv, Př, VI

ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ ČTENÉMU/MLUVENÉMU TEXTU

ročníkové výstupy

- plynule, hlasitě čte a čtenému rozumí
- správně intonuje a vyslovuje
- orientuje se v zadaném textu a pořizuje z něj výpisky
- vhodně reaguje na mluvený projev a další informace získává vhodnými otázkami

učivo

- věcné čtení, klíčová slova
- čtení vyhledávací
- věcné naslouchání – praktické, zdvořilé – kontakt s partnerem

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; komunikace; kreativita
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Př, V1, M

MLUVENÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- osvojuje si základy verbální i neverbální komunikace a pravidla vedení dialogu
- na základě vyprávění sestaví osnovu a podle ní text reprodukuje
- prakticky využívá zásady správně tvořeného mluveného projevu (dýchání, práce s hlasem, dynamikou, tempem, členěním, důrazem)
- při mluveném projevu spisovně vyslovuje a užívá vhodné jazykové prostředky

téma

- vypravování – osnova
- omluvenka, vzkaz
- dialog, zdvořilé vystupování
- telefonování
- zpráva, oznámení
- technika mluveného projevu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; komunikace; kreativita
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; stavba mediálních sdělení

PÍSEMNÝ PROJEV

ročníkové výstupy

- upevňuje si základní hygienické návyky při psaní (správné sezení, úchop odpovídajícího psacího náčiní, vzdálenost očí od psací podložky)
- píše úhledně a čitelně
- sestaví osnovu

téma

- omluvenka, vzkaz
- dopis
- popis činnosti – pracovního postupu
- reklamní komunikace
- zpráva
- přihláška

- vytváří jednoduché texty s patřičnými náležitostmi (dopis, zpráva, oznámení, pozvánka, blahopřání, popis, inzerát)
- inzerát

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygienu; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; kreativita
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; stavba mediálního sdělení, tvorba mediálního sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; vnímání autora mediálních sdělení; fungování a vliv médií ve společnosti

Jazyková výchova

TVAROSLOVÍ

ročníkové výstupy

- zařazuje slova ke slovním druhům a užívá je v gramaticky správných tvarech
- rozlišuje tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- třídí zájmena a číslovky podle druhů
- užívá správné tvary osobních zájmen a základních číslovek

učivo

- slovní druhy
- slovesný způsob
- druhy a vzory přídavných jmen
- druhy zájmen a číslovek
- skloňování osobních zájmen
- skloňování základních číslovek

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; sebepoznání a sebepojetí

mezipředmětové vztahy

- Př, VI

SLOVOTVORBA

ročníkové výstupy

- upevní si pravopis slov s předponami -d, -z a slov se skupinami bě/bje, vě/vje, pě
- osvojí si pravopis slov s předponami s-, z- a vz- a předložek s a z
- osvojí si pravopis slov s příponami -ský a -ný

téma

- předpony -d, -z
- skupiny -bě-, -bje-, -vě-, -vje-, -pě-
- předpony s-, z-, vz-
- předložky s, z
- přípony -ný, -ský

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; sebepoznání a sebepojetí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

SKLADBA

ročníkové výstupy

učivo

- rozlišuje přísudek slovesný a přísudek jmenný se sponou
- správně používá shodu podmětu s přísudkem
- rozezná větu jednoduchou a souvětí
- napíše vzorec věty a vhodně užívá spojovací výrazy
- podmět
- přísudek slovesný a jmenný se sponou
- shoda přísudku s několikanásobným podmětem
- věta jednoduchá a souvětí

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- M

PRAVOPIS

ročníkové výstupy

- upevňuje si správné používání i/y ve vyjmenovaných a příbuzných slovech a v koncovkách podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- seznámí se s pravopisem i/y v cizích slovech

téma

- pravopis cizích slov
- vyjmenovaná slova
- koncovky podstatných jmen a přídavných jmen
- shoda přísudku s podmětem

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Literární výchova

POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ

ročníkové výstupy

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- orientuje se v textu, opakovaně se vrací ke klíčovým informacím, dokáže je vyhledat, zapsat a ústně o nich referovat
- posuzuje úplnost a neúplnost jednoduchého sdělení
- sděluje své dojmy z četby, hodnotí přečtené

učivo

- praktické čtení (technika čtení, znalost orientačních prvků v textu)
- věcné čtení jako zdroj informací, klíčová slova, čtení vyhledávací
- naslouchání čtenému textu, schopnost výběru informací podle účelu zaměření poslechu, tvorba otázek, interpretace

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita
- EGS – Evropa a svět nás zajímá
- MKV – kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita

- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- V1, PŘ, Hv, Vv

TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM

ročníkové výstupy

- přednáší odpovídající texty z poezie
- dramaticky ztvární text
- ilustruje přečtené
- tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozliší text umělecký a naučný

téma

- text umělecký a naučný
- přednes vhodných literárních textů
- dramatizace

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; práce v realizačním týmu

mezipředmětové vztahy

- Vv, PČ, Hv

ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY

ročníkové výstupy

- pojmenuje základní literární pojmy
- pozná hlavní postavy
- rozpozná některé literární druhy
- u odpovídajících textů rozezná lyriku od epiky
- rozezná na jednoduchých textech lehčí druhy rýmů
- rozliší film, televizní inscenaci, divadelní představení

téma

- pohádka, pověst
- hádanka, říkadlo
- komiks, animovaný film
- bajka, báje
- literární postavy
- próza, poezie lyrická a epická
- druhy rýmů
- divadlo
- film
- literární žánry
- literární druhy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; poznávání lidí; hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Hv, Vv, PŘ, V1, Tv

ANGLICKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Práce v hodinách **Anglického jazyka** je směřována k tomu, aby si žáci **vybudovali základní slovní zásobu** a zvládli základní gramatické jevy a dokázali je uplatnit při komunikaci ať už mezi sebou, nebo s jiným anglicky mluvícím člověkem. Cílem je tedy vést žáky k úspěšné komunikaci, a to jak prostřednictvím porozumění partnerovi, tak vyjádření vlastních myšlenek či potřeb. Zároveň jsou žáci vedeni k dovednosti vypořádat se s porozuměním anglickému textu a na základní úrovni se také písemně vyjádřit. Tyto dovednosti jsou rozvíjeny v souladu s očekávanou úrovní jazykových dovedností v jednotlivých ročnících.

ČASOVÁ DOTACE

Na 1. stupni je anglický jazyk vyučován **od 2. ročníku a to jednu hodinu týdně (v tomto ročníku se vzdělávání zakládá především na mluvené a slyšené podobě jazyka, minimálně na čtení a psaní), dále 3 hodiny týdně ve 3. a 4 hodiny týdně ve 4. a 5. ročníku, přičemž 2 hodiny z celkové časové dotace jsou disponibilní.**

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, přičemž nemožnost zřízení speciální jazykové učebny je nahrazena vytvářením prostředí podnětného pro výuku angličtiny v jednotlivých učebnách, **eventuálně je využívána učebna informatiky**. Pokud je ve třídě více než 25 žáků, je třída na výuku anglického rozdělena do dvou skupin. Anglický jazyk je vyučován formou tradičních vyučovacích hodin a také různých drobných jednododinových projektů, upřednostňován je model britské angličtiny. V hodinách žáci pracují s učebnicemi, pracovními sešity, audio přehrávačem, interaktivní tabulí, internetem, slovníky a dalšími výukovými materiály, ať už zakoupenými, či vlastní výroby. **Na 2. stupni podle možností či vyhlášených dotačních programů nabízíme žákům možnost vzdělávacího a poznávacího pobytu v anglicky mluvící zemi.**

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky anglického jazyka jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; sebezpoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - multikulturalita;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - ekosystémy;
- **mediální výchova (MED)**
 - tvorba mediálních sdělení.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se anglický jazyk prolíná s **českým jazykem** (oblast gramatiky a slohu), **matematikou** (čísla a početní operace), **tělesnou výchovou** (sporty) a **prvoukou** (zvyky a životní styl) **i výchovou k občanství (respektování jinakosti).**

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce anglického jazyka následující společné postupy:

- **kompetence k učení**

- nabízet vhodné způsoby učení, které berou v potaz individuální schopnosti žáků, díky nimž mohou získat větší sebedůvěru při užívání anglického jazyka;
- naučit žáky efektivně pracovat s učebnicí a slovníky, získávat informace prostřednictvím webových stránek v anglickém jazyce;
- umožnit vzdělání nejen prostřednictvím učitele, ale i ostatních spolužáků díky práci ve dvojicích či skupinách;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky k tomu, aby vnímali problémové situace, k nimž v jejich okolí dochází – v hodinách angličtiny jde především o běžné každodenní situace, popřípadě o problémově zadané úkoly;
 - učit žáky vyhledat informace vhodné k řešení problému, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat konečné řešení problému;
 - podporovat samostatnost v řešení běžných problémů v anglickém jazyce a také schopnost ověřit efektivitu zvolené strategie;
- **kompetence komunikativní**
 - cílem výuky jazyka je umožnit žákům formulovat své myšlenky a názory, s postupujícími znalostmi a schopnostmi i příslušně stylově, a to v první řadě ústně a postupně i písemně;
 - podporovat diskusi – schopnost vyjádřit se, ale také naslouchat, klást doplňující otázky, vhodně reagovat na partnera v diskusi;
 - kromě produktivních řečových schopností rozvíjet samozřejmě i perceptivní porozumění různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů atp.;
 - učit žáky využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem;
- **kompetence sociální a personální**
 - při hodinách anglického jazyka je nutná práce ve skupinách, proto je důležité učit žáky spolupráci, otevřenosti a poctivému přístupu k této formě práce;
 - vyvíjet snahu navození příjemné atmosféry usnadňující komunikaci a žáky do ní vtahovat a povzbuzovat k tomu, aby se na ní také podíleli;
 - zprostředkovávat žákům zážitek radosti z učení se, rozvoje vlastní osoby a sebeuspokojení;
- **kompetence občanské**
 - umožnit žákům seznámit se s reálnými či vymyšlenými příběhy jiných lidí, čehož lze využít k rozvíjení respektu k druhým lidem, schopnosti vcítit se do nich, poznávat jejich potřeby a dokázat jim pomoci;
 - základní schopnost řešit krizové situace;
 - posilovat vědomí žáků o naší tradici a kultuře probíráním témat jako hlavní město, Česká republika;
 - podporovat pozitivní přístup a zodpovědnost k tvorbě kvalitního životního prostředí;
- **kompetence pracovní**
 - upevňovat správné pracovní návyky při drobných projektech (příprava pokrmu apod.), taktéž samozřejmě při běžné údržbě učebny.

2. ROČNÍK

JÁ A MOJE RODINA

ročníkové výstupy

- dokáže představit sebe a své příbuzné
- zvládne základní pozdravy při příchodu a odchodu
- ovládá nejjednodušší fráze – poděkovat, poprosit, ano/ne

učivo

- slovní zásoba
- základní pozdravy, sloveso „to be“ a podstatná jména označující příbuzenské vztahy

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Prv

TŘÍDA, ŠKOLA

ročníkové výstupy

- reaguje na základní pokyny učitele
- zná názvy základních školních pomůcek
- umí počítat do deseti a umí pojmenovat barvy

Učivo

- slovní zásoba
- základní podstatná jména pro označení předmětů ve třídě
- číslovky pro určení počtu, barvy

průřezová témata

- OSV – komunikace; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- M, Prv

HRAČKY, DŮM

ročníkové výstupy

- pojmenovává různé hračky a kusy nábytku
- pomocí základních předložek určí polohu jednotlivých předmětů

učivo

- slovní zásoba
- označení několika běžných hraček
- základní předložky
- „to have“, „to be“

průřezová témata

- OSV – komunikace; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Prv

ZVÍŘATA, JÍDLO

ročníkové výstupy

- umí pojmenovat běžná zvířata žijící na farmě
- umí vytvořit množné číslo od některých podstatných jmen
- zná názvy některých potravin
- umí říct, která zvířata, jaké jídlo má rád/-a a jakou mají barvu

učivo

- slovní zásoba
 - podstatná jména – zvířata žijící ve vesnici, běžné potraviny
- gramatika
 - sloveso „to like“

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; ENV

mezipředmětové vztahy

- Prv

3. ROČNÍK

JÁ A MOJE RODINA

ročníkové výstupy

- dokáže představit sebe, příbuzné a spolužáky
- zdraví při příchodu a odchodu, prosí, děkuje, omluví se

učivo

- slovní zásoba (označení příbuzenských vztahů)
- základní společenské fráze, číslovky pro vyjádření věku, sloveso „to be“

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Prv

TRÍDA, ŠKOLA

ročníkové výstupy

- reaguje na základní pokyny učitele
- zná označení základních školních pomůcek a umí je používat
- používá základní číslovky a barvy

učivo

- slovní zásoba
 - základní podstatná jména pro označení předmětů ve třídě
 - základní číslovky (1-20), barvy, slovesa pro běžné pokyny pro práci ve třídě
- gramatika
 - vyjádření příkazu

průřezová témata

- OSV – komunikace; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- M, Prv

HRAČKY, DŮM

ročníkové výstupy

- pojmenovává různé hračky a místnosti, umí popsat jednoduchý obrázek místnosti
- pomocí základních předložek určí polohu předmětů
- umí vyjádřit, čím je daný předmět, a základním způsobem jej popsat

učivo

- slovní zásoba
 - označení nejběžnějších hraček, jména místností
 - běžná přídavná jména pro popis předmětu
- gramatika
 - základní předložky
 - zájmena, přivlastnění
 - vazba „there is/there are“

průřezová témata

- OSV – komunikace; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Prv

MOJE TĚLO, OBLÉKÁNÍ

ročníkové výstupy

- popíše základní části lidského těla
- sdělí, jaké oblečení má momentálně na sobě

učivo

- slovní zásoba
 - podstatná jména pro označení základních částí těla a nejběžnějšího oblečení
- gramatika
 - přítomný čas průběhový

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí

mezipředmětové vztahy

- Prv

CO UŽ UMÍM (DNY V TÝDNU, VOLNÝ ČAS)

ročníkové výstupy

- dokáže o sobě říci, co umí
- vyjmenuje dny v týdnu a nejběžnější sportovní disciplíny
- krátce představí některé své pravidelné aktivity během týdne

učivo

- slovní zásoba
 - některá slovesa vyjadřující činnosti
 - sloveso „can“
 - názvy dnů v týdnu a sportů
- gramatika
 - přítomný čas prostý

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Prv, Tv

ABECEDA

ročníkové výstupy

- vyjmenuje všechna písmenka anglické abecedy
- seznámí se s fonetickými symboly pro označení souhlásek a samohlásek

učivo

- slovní zásoba
 - grafická a fonetická podoba písmen v anglické abecedě (fonetické znaky pasivně, základní výslovnostní návyky)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Čj

JÍDLO, NAKUPOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- umí pojmenovat základní potraviny – ovoce, zelenina, snídaně
- sestaví nákupní seznam (s údaji o množství)

učivo

- slovní zásoba
 - podstatná jména pro označení základních částí těla a nejběžnějšího oblečení
 - základní slovesa týkající se oblékání
- gramatika
 - podstatná jména počitatelná a nepočitatelná
 - sloveso „to have“

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí

mezipředmětové vztahy

- M, Prv

ZVÍŘATA

ročníkové výstupy

- umí pojmenovat různá zvířata
- sdělí, která zvířata jsou jeho oblíbená a která ne
- krátce poví o životě některých zvířat

učivo

- slovní zásoba
 - názvy zvířat z farmy i divokých zvířat
- gramatika
 - sloveso „to like“
 - množné číslo

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; komunikace; ENV - ekosystémy

- M, Prv

4. ROČNÍK

ŽÁK

ročníkové výstupy

- pojmenuje sebe a své spolužáky i členy své rodiny, umí sdělit jejich věk
- rozumí instrukcím učitele a kladným i záporným rozkazům a tyto činnosti také provádí

učivo

- slovní zásoba
 - rozšíření slovní zásoby v kategorii moje rodina a třída
- gramatika
 - sloveso „to have“ ve všech osobách přítomného času v kladné, záporné i tázací větě
 - tvary slovesa „to be“ ve všech osobách přítomného času v kladné, záporné a tázací větě
 - rozkazovací způsob – vytvoření kladného a záporného rozkazu

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; komunikace; kooperace a kompetice

ČÍSLA

ročníkové výstupy

- rozšiřuje si znalosti číslovek z předchozího ročníku, anglicky sčítá a odčítá různé číslovky
- dokáže tvořit věty s podstatnými jmény v množném čísle v kombinaci se správnou výslovností

učivo

- slovní zásoba
 - rozšíření znalosti základních číslovek
- gramatika
 - rozšíření znalostí o množném čísle podstatných jmen

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace

mezipředmětové vztahy

- M

NÁŠ DŮM

ročníkové výstupy

- popíše místnosti v domě, kde se nachází, a jednotlivé věci v místnostech

učivo

- slovní zásoba
 - místnosti v domě a vybavení bytu
 - různé předložky
- gramatika
 - používání vazby „there is/there are“ v kladných, záporných a tázacích větách

průřezová témata

- OSV – komunikace

DOMÁCÍ MAZLIČCI

ročníkové výstupy

- vypráví o zvířatech, která má doma – dokáže je popsat a říct, co umějí a co ne, hovoří o činnostech, které s nimi dělá

učivo

- slovní zásoba
 - označení nejběžnějších zvířat
 - slovesa vyjadřující dovednosti související se zvířaty
- gramatika
 - sloveso „can“ v kladných, záporných a tázacích větách

průřezová témata

- ENV – ekosystémy

mezipředmětové vztahy

- Př

SPORTY

ročníkové výstupy

- hovoří o svých oblíbených sportech
- informuje o činnostech, které právě provádí on nebo někdo jiný

učivo

- slovní zásoba
 - rozšíření základní znalosti označení sportů z předchozího ročníku
- gramatika
 - přítomný čas průběhový – tvorba kladných, záporných a tázacích vět

průřezová témata

- OSV – komunikace; poznávání lidí

mezipředmětové vztahy

- Tv

MŮJ DEN (JÍDLO A DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY)

ročníkové výstupy

- vypráví, jak probíhá jeho den, popíše jednotlivé činnosti, které během dne může provádět v kombinaci s časovými údaji
- vede jednoduchý rozhovor na dané téma

učivo

- slovní zásoba
 - rozšíření znalosti sloves, která lze použít pro vyjádření opakujících se dějů
- gramatika
 - přítomný čas prostý – tvorba kladných, záporných a tázacích vět

průřezová témata

- OSV – komunikace; poznávání lidí

MOJE RODINA

ročníkové výstupy

- pojmenuje jednotlivé členy své rodiny a určí příbuzenské vztahy mezi nimi
- ptá se spolužáků pomocí vět s ukazovacími zájmy
- vede jednoduchý rozhovor na dané téma

učivo

- slovní zásoba
 - podstatná jména označující členy rodiny a příbuzenské vztahy
- gramatika
 - ukazovací zájmena v jednotném a množném čísle

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; komunikace; poznávání lidí
- MED – tvorba mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Čj, Inf

SPOLUPRÁCE, NAKUPOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- porovnává vlastnosti předmětů pomocí přídavných jmen, která dokáže stupňovat
- požádá o půjčení věcí, domluví se se spolužáky na zajištění pomůcek k projektu
- zvládá základní komunikační situace v obchodě

učivo

- slovní zásoba
 - soubor přídavných jmen
- pomůcky pro školní projekty
- gramatika
 - stupňování přídavných jmen
 - porovnávání vlastností

průřezová témata

- OSV – komunikace, kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Čj

DATUM A ČAS

ročníkové výstupy

- určí podle hodin přesný čas dopoledne i odpoledne
- komunikuje ve větách s určením dne v týdnu a měsíců v roce

učivo

- slovní zásoba
 - názvy dnů v týdnu, měsíců v roce
 - číslovky
- gramatika
 - předložky pro určování částí dne, hodin a měsíců v roce

průřezová témata

- OSV – komunikace
- MKV – multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- M

VČERA (POČASÍ)

ročníkové výstupy

- hovoří o základních činnostech, které prováděl v minulosti, kde byl, co měl
- popíše své běžné denní činnosti

učivo

- slovní zásoba
 - slovní druhy s typickým uplatněním při tvorbě vět v minulém čase
 - základní nepravidelná slovesa
- gramatika
 - sloveso „to be“ v čase minulém
 - sloveso „to have“ v minulém čase
 - významová slovesa v minulém čase
 - nepravidelné tvary minulého času některých sloves

průřezová témata

- OSV – komunikace

mezipředmětové vztahy

- Př, Tv

POVOLÁNÍ

ročníkové výstupy

- píše i hovoří o tom, čím by chtěl být, jakou práci by chtěl vykonávat on, jeho spolužáci

učivo

- slovní zásoba
 - podstatná jména označující některé profese
- gramatika
 - sloveso „will“ k určování budoucího času
 - tvary osobních zájmen

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; komunikace; poznávání lidí

BYDLIŠTĚ

ročníkové výstupy

- uvede, kde bydlí
- dokáže napsat adresu
- vede krátký telefonní rozhovor

učivo

- slovní zásoba
 - podstatná jména označující místnosti v domě a jejich vybavení
- gramatika
 - přivlastňování
 - existenční vazba

- řadové číslovky

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; komunikace
- MKV – multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- M, Čj

ZDRAVÍ, STRAVOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- popíše své zdravotní problémy
- vyjádří přání

učivo

- slovní zásoba
 - podstatná jména označující skutečnosti z oblasti potravin a zdraví
- gramatika
 - modální sloveso „must“
 - vazba „I'd like“

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; komunikace; seberegulace a sebeorganizace
- MKV – multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- Př

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

MATEMATIKA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Matematika poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Rozvíjí paměť, prostorovou orientaci a představivost, učí logicky myslet. Vede žáka k přesnému a stručnému vyjadřování, užívání matematického jazyka včetně symboliky. Učí provádět rozbor a zápis matematických úloh. Zvyšuje schopnost sebekontroly při řešení úloh, rozvíjí systematickosti, vytrvalost a přesnost.

ČASOVÁ DOTACE

Výuka probíhá v těchto týdenních hodinových dotacích – 1. ročník – 5 hodin; 2. ročník – 5 hodin; 3. ročník – 5 hodin; 4. ročník – 5 hodin; 5. ročník – 4 hodin.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, při práci s výukovými programy zaměřenými na matematiku v počítačové učebně, využívá se audiovizuální technika (interaktivní tabule).

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky matematiky jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje a praktická etika.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se matematika prolíná s **výtvarnou výchovou** (obrázková osnova, ilustrace k přečtenému, pohádkové leporelo), **hudební výchovou** (obohacení slovní zásoby pomocí písničky, rytmizace textů), **pracovními činnostmi** (výroba jednoduchých loutek, modelování písmen z plastelíny), **prvoukou, přírodovědou a vlastivědou** (orientace na mapě, jednoduché naučné texty s přírodovědnou tematikou, popis těla živočichů), **matematikou** (orientace v textu, počet slov, veršů), **tělesnou výchovou** (pohybový doprovod, hra na tělo).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce matematiky následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - vyhledat a třídit informace;
 - využívat vhodné učební pomůcky;
 - používat základní terminologii, znaky, symboly, uvádět je do souvislostí a vytvářet komplexní pohled na matematické, společenské a kulturní jevy;
 - plánovat, organizovat a řídit vlastní učení, využívat vhodné způsoby, metody a strategie;
 - kriticky zhodnotit výsledky svého učení;
- **kompetence k řešení problémů**
 - pochopit problém a pomocí vlastního úsudku a zkušeností naplánovat způsob řešení;
 - hledat různé varianty k vyřešení problému;
 - výsledky svých rozhodnutí zhodnotit a obhájit;

- **kompetence komunikativní**
 - rozumět různým typům informačních a komunikačních prostředků a využívat je při komunikaci s okolním světem;
 - logicky vyjadřovat své myšlenky a názory, vhodně argumentovat a obhajovat je;
- **kompetence sociální a personální**
 - spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce ve skupině;
 - v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat;
 - efektivně spolupracovat při řešení úkolů, oceňovat zkušenosti druhých a respektovat je;
- **kompetence občanské**
 - respektovat přesvědčení a hodnoty druhých lidí, spolužáků a učitele;
- **kompetence pracovní**
 - používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla;
 - plnit své povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné nebo pracovní podmínky;
 - uvědomovat si smysl pro povinnost (příprava na výuku).

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

ročníkové výstupy

- z paměti sčítá a odčítá do 20
- využívá komutativnost sčítání do 20
- využívá výhodného sdružování čísel při sčítání několika sčítanců do 20
- přečte a zapíše číslo do 20 s užitím znalostí číselných řádů desítkové soustavy
- porovnává čísla do 20
- užívá polohové vztahy („hned před“, „hned za“) v oboru přirozených čísel do 20
- orientuje se na číselné ose a jejich úsecích
- přiřadí úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací do 20
- zformuluje odpověď k získanému výsledku

učivo

- poznávání čísel 0–20, počítání předmětů v souboru, práce s počítadlem, práce s modely peněz, pamětné sčítání a odčítání
- ověření výsledků záměnou sčítanců
- pamětné sčítání vhodných čísel, početní řetězce
- čtení a zápis čísla v desítkové soustavě (obor do 20), určování desítek a jednotek
- rovnost, nerovnost
- číslo hned před, hned za, před, za
- číselná osa, vyhledávání a čtení čísel na číselné ose, přiřazení čísla k počtu prvků
- jednoduché slovní úlohy a jejich řešení
- tvoření odpovědi k slovním úlohám

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Prv, Hv

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

ročníkové výstupy

- rozezná základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kruh) a porovnává jejich velikost
- seznámí se s některými prostorovými útvary (orientace v prostoru)

učivo

- rozlišování a pojmenování základních rovinných geometrických útvarů
- vpravo, vlevo, vpředu, vzadu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Pč, Prv

ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

ročníkové výstupy

- z paměti sčítá a odčítá čísla do 100
- násobí a dělí v oboru malé násobilky do 50
- využívá komutativnost sčítání a násobení při řešení úlohy a při provádění zkoušky výpočtu
- využívá asociativnost sčítání a násobení při řešení úloh s využitím závorek
- využívá výhodného sdružování čísel při sčítání několika sčítanců bez závorek
- přečte a zapíše číslo (do 100) s užitím znalosti číselných řádů desítkové soustavy
- porovnává čísla do 100
- zaokrouhluje čísla do 100 s použitím znaku pro zaokrouhlování
- užívá polohové vztahy („hned před“, „hned za“) v oboru přirozených čísel do 100
- orientuje se na číselné ose a jejích úsecích
- porozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy)
- přiřadí úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací do 100
- zformuluje odpověď k získanému výsledku
- přiřadí k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu (situace ze života)
- vyhledá v tabulce nebo v diagramu požadovaná data a porozumí vztahu mezi nimi (nejmenší, největší hodnota apod.)

učivo

- pamětné sčítání a odčítání do 20 s přechodem desítky
- pamětné sčítání a odčítání v oboru do 100, všechny typy příkladů
- násobení a dělení v oboru násobitek 1–5
- ověření výsledku záměnou sčítanců a činitelů
- ověření výsledku záměnou sčítanců a činitelů
- sčítání a násobení s využitím závorek
- pamětné sčítání několika sčítanců
- čtení čísel v oboru do 100
- zápis čísla v desítkové soustavě
- stovkové počítadlo, řádové počítadlo
- určování desítek a jednotek
- práce s modely peněz
- rovnost, nerovnost, znaménka $>$, $<$, $=$
- vztahy o x více a o x méně
- zaokrouhlování čísel na desítky
- číslo hned před, hned za, před, za
- čtení a zápis čísla na číselné ose
- rozbor slovní úlohy
- řešení slovní úlohy
- správná odpověď na otázku
- výběr vhodného příkladu ke slovní úloze
- čtení v tabulce, vybírání a třídění údajů
- tabulky součtů a násobků

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Prv, Vv, Pč

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

ročníkové výstupy

- vyhledá v tabulce nebo v diagramu požadovaná data a porozumí vztahu mezi nimi (nejmenší, největší hodnota apod.)

učivo

- čtení v tabulce, vybírání a třídění údajů
- tabulky součtů a násobků

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti, kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Prv

ORIENTACE V ČASE

ročníkové výstupy

- orientuje se v čase a umí dané časové jednotky číst na různých typech hodin

učivo

- jednotky času – s, min, hodina, den
- hodiny s ciferníkem i digitální

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; psychohygi-ena, seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- Prv

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

ročníkové výstupy

- využívá k popisu základních rovinných útvarů počty vrcholů a stran
- charakterizuje základní rovinné útvary a k zadanému popisu přiřadí název základního rovinného útvaru
- porovnává, odhaduje a měří délku úsečky
- využívá základní pojmy a značky užívané v rovinné geometrii (čáry: křivá, lomená, přímá, bod, úsečka)
- pozná osově souměrné útvary (i v reálném životě)
- dodržuje zásady rýsování

učivo

- čtverec, obdélník, trojúhelník, počet jejich vrcholů a stran
- základní vlastnosti rovinných útvarů (čtve-rec, obdélník, trojúhelník)
- bod, přímka, úsečka, krajní body úsečky, křivá čára, lomená čára
- odhad a měření délky úsečky
- jednotky délky – centimetry
- vyhledávání, dokreslování, přiřazování osově souměrných útvarů
- osa souměrnosti
- užití správných rýsovacích potřeb
- pečlivost, přesnost při rýsování

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Pč, Vv, Tv

ČÍSELNÝ OBOR 0–1000

ročníkové výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> z paměti sčítá a odčítá čísla do 1000, násobí a dělí v oboru malé násobilky využívá komutativnost sčítání a násobení při řešení úlohy a při provádění zkoušky výpočtu využívá asociativnost sčítání a násobení při řešení úloh s využitím závorek využívá výhodného sdružování čísel při sčítání několika sčítanců bez závorek správně sepíše čísla pod sebe (dle číselných řádů) při sčítání, odčítání, násobení a dělení přirozených čísel aplikuje při písemném výpočtu znalost přechodu mezi číselnými řády provádí písemné početní operace včetně kontroly výsledku dodržuje pravidla pro pořadí operací v oboru přirozených čísel přečte a zapíše číslo (do 1000) s užitím znalosti číselných řádů desítkové soustavy využívá rozvinutého zápisu čísla (do 1000) v desítkové soustavě porovnává čísla do 1000 zaokrouhluje čísla do 1000 s použitím znaku pro zaokrouhlování užívá v oboru přirozených čísel do 1000 polohové vztahy (hned před, hned za) provádí číselný odhad a kontrolu výsledku 	<ul style="list-style-type: none"> pamětné sčítání a odčítání do 100 s přechodem desítky pamětné sčítání a odčítání v oboru do 1000, všechny typy příkladů násobení a dělení v oboru malé násobilky ověření výsledku záměnou sčítanců a činitelů sčítání a násobení s využitím závorek pamětné sčítání několika sčítanců správné zapsání čísel pod sebe při písemném sčítání a odčítání do 1000 písemné násobení do 1000 dělení se zbytkem písemné sčítání a odčítání písemné sčítání, odčítání, násobení a kontrola výsledku sčítání, odčítání, násobení, dělení včetně kontroly čtení a zápis čísel v oboru do 1000 v desítkové soustavě určování stovek, desítek a jednotek zapsání čísel z rozvinutého zápisu rovnost a nerovnost, využití znamének $>$, $<$, $=$ vztahy o x více, o x méně, x krát více, x krát méně zaokrouhlování čísel na desítky, stovky číslo hned před, hned za, před, za odhady a kontrola výsledků

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- Prv, Tv, Cj

SLOVNÍ ÚLOHY

ročníkové výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> porozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy) a přiřadí úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací do 1000 zformuluje odpověď k získanému výsledku 	<ul style="list-style-type: none"> čtení slovních úloh s porozuměním řešení slovních úloh a přiřazení správného výpočtu odpovědi ke slovním úlohám přiřazuje slovní úlohy k daným příkladům tvoří slovní úlohy k daným příkladům

- dokáže přiřadit k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu ze života
- tvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření
- vybírá a porovnává ze zadání úlohy data podle daného kritéria
- porozumění a orientace v textu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kreativita; psychohygiena; hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Čj

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

ročníkové výstupy

- provádí a zapisuje jednoduchá pozorování (měření teploty, průjezd aut za daný časový limit) a posuzuje reálnost vyhledaných údajů
- doplní údaje do připravené tabulky nebo diagramu
- orientuje se v tabulce nebo v diagramu, vyhledá požadovaná data a porozumí vztahům mezi nimi (nejmenší, největší hodnota)

učivo

- čtení na stupnici, měření času i délky (čtení a orientace v grafech)
- doplňování tabulek a diagramů
- orientace v tabulkách, diagramech

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Prv

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

ročníkové výstupy

- využívá k popisu rovinného útvaru počty vrcholů a stran, rovnoběžnost a kolmost stran
- charakterizuje základní rovinné útvary a k zadanému popisu přiřadí název základního rovinného útvaru
- využívá základní pojmy a značky užívané v rovinné geometrii (čáry: křivá, lomená, přímá, bod, úsečka, polopřímka, přímka, průsečík)
- narýsuje kružnici s daným poloměrem
- měří a odhaduje délku úseček

učivo

- popis rovinných útvarů
- rovnoběžnost
- charakteristika geometrických rovinných útvarů kružnice
- prostorových útvarů – kruh
- bod, přímka, polopřímka, úsečka
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- porovnávání úseček
- praktické měření délek
- dodržování zásad rýsování při sestavování kružnice s daným poloměrem
- převody jednotek délky (metry na decimetry, centimetry a opačně)

- převádí jednotky délky (mm, cm, dm, m, km)
- pozná osově souměrné útvary (i v reálném životě) a určí překládáním papíru osu souměrnosti
- vyhledávání osově souměrných útvarů a určování jejich osy souměrnosti

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč

4. ROČNÍK

OBOR PŘIROZENÝCH ČÍSEL

ročníkové výstupy

- čte, zapisuje a zobrazuje čísla na číselné ose
- porovnává čísla
- správně sepíše čísla pod sebe
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady, kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- rozkládá čísla v desítkové soustavě
- pamětně sčítá, odčítá, násobí, dělí
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zvládá písemné násobení jedno i dvojciferným činitelem
- umí dělit jednociferným dělitelem
- řeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- provádí odhady a kontroluje výsledky
- zformuluje odpověď k získanému výsledku slovní úlohy

učivo

- obor přirozených čísel do 1000
- malá násobilka – automatizace násobilkových spojů
- vlastnosti sčítání a odčítání přirozených čísel
- písemné sčítání a odčítání do 1 000,
- porovnávání a zaokrouhlování čísel na desítky, stovky
- slovní úlohy
- pamětné sčítání a odčítání do 1 000
- písemné násobení a dělení jednociferným číslem
- násobení a dělení přirozených čísel 10, 100, 1 000 z paměti
- pamětné násobení a dělení do 10 000
- vyvození násobení a dělení čísel zakončených nulami
- algoritmus písemného násobení dvojciferným činitelem, odhady výsledků
- využití vlastností sčítání a násobení – komutativnost, asociativnost
- slovní úlohy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Vl, Čj, Cj, Hv, Vv

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

ročníkové výstupy

učivo

- vyhledává, třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a grafy
- závislosti a její vlastnosti
- jednoduché diagramy, grafy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- VI, Př

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

ročníkové výstupy

- sestrojí přímky, polopřímky, úsečky, kružnici, kruh, kolmice, rovnoběžky, osu úsečky
- používá matematické symboly a zápisy
- pozná základní geometrické údaje
- vypočítá obvod čtverce, obdélníku a trojúhelníku
- užívá jednoduché konstrukce

učivo

- základní útvary v rovině – bod, přímka, polopřímka, úsečka, lomená čára
- vzájemná poloha přímek
- kolmice, rovnoběžky
- kruh, kružnice
- osa úsečky
- jednoduché konstrukce
- grafické sčítání úseček
- rýsování čtverce, obdélníku a trojúhelníku
- výpočet obvodu čtverce a obdélníku
- jednotky času, objemu, hmotnosti

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč, Cj

ZLOMKY

ročníkové výstupy

- vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života
- využívá názorných obrázků k určování poloviny, třetiny, pětiny, desetiny
- vyjádří celek z jeho dané poloviny, třetiny, pětiny, desetiny
- porovnává zlomky pomocí názorných obrázků

učivo

- celek, část celku
- polovina, třetina, pětina, desetina
- řešení slovních úloh na určování částí pomocí obrázků, názorných modelů, čtvercové sítě

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Hv, Pč

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY

ročníkové výstupy

- řeší úlohy na dva až tři početní úkony
- řeší jednoduché praktické úlohy a problémy
- poskládá různé stavby z kostek dle návodu

učivo

- úlohy, které vyžadují logický úsudek
- prostorová představivost, stavba kostek zaměřená na prostorovou představivost
- číselné a obrázkové řady
- magické čtverce

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kreativita; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč

OBOR PŘIROZENÝCH ČÍSEL

ročníkové výstupy

- přečte a zapíše číslo (do milionů) s užitím znalosti číselných řádů desítkové soustavy
- orientuje se na číselné ose
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- písemně násobí jedno, dvoj a tříciferným činitelem
- pamětně provádí jednoduché matematické operace
- provádí odhady a kontroluje výsledky
- rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy
- řeší úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- zformuluje odpověď k slovní úloze

učivo

- čísla do 1 000 000 zápis, porovnávání, zaokrouhlování, rozvinutý zápis
- početní operace s čísly do 1 000 000 sčítání, odčítání z paměti, písemné sčítání a odčítání
- násobilka malá i velká
- vlastnosti početních operací s přirozenými čísly
- využití jednoduchých závorek, pořadí matematických operací
- písemné násobení trojčiferným číslem
- písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem beze zbytku i se zbytkem
- slovní úlohy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- V1, Čj, Cj, Hv, Vv

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

ročníkové výstupy

- vyhledává a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché diagramy, grafy

učivo

- jednoduché tabulky, diagramy, grafy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kooperace a kompetice; kreativita; seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- V1, Př

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

ročníkové výstupy

- načrtne a narýsuje základní geometrické útvary
- užívá jednoduché konstrukce
- určí graficky obvody základních geometrických útvarů

učivo

- základní geometrické útvary v rovině – přímka, polopřímka, úsečka, úhel
- kružnice, kruh – vzájemná poloha dvou kružnic
- čtverec, obdélník – jejich úhlopříčky, kružnice vepsaná, opsaná

- rozpozná a znázorní jednoduché osově souměrné útvary a určí osy souměrnosti
- vypočítá obvody mnohoúhelníků sečtením délek jeho stran
- vypočítá obvod a obsah čtverce a obdélníku
- používá základní jednotky obsahu a jednoduché převody
- rozpozná základní útvary v prostoru
- obvody pravidelných mnohoúhelníků
- osově souměrné útvary, osa souměrnosti
- konstrukce trojúhelníků
- jednoduchá tělesa – kvádr, krychle, jehlan, kužel, válec, koule
- náčrty sítí krychle a kvádru – výpočet povrchů
- převody jednotek obsahu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč

ZLOMKY

ročníkové výstupy

- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel, využívá názorných obrázků a modelů
- čte a zapisuje zlomky se jmenovatelem 10, 100
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- řeší jednoduché slovní úlohy na určení části celku

učivo

- zápis zlomku – číselník, jmenovatel, zlomková čára
- výpočet zlomku z určitého čísla s čitatelem různým od 1
- sčítání, odčítání zlomků se stejným jmenovatelem
- desetinné zlomky
- čtení a zápis desetinného čísla
- porovnávání desetinných čísel v řádu desetin
- písemné sčítání a odčítání desetinných čísel
- slovní úlohy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Hv, Pč

CELÁ ČÍSLA V INTERVALU -100 – +100

ročníkové výstupy

- porozumí znaku „–“
- znázorní záporné číslo na číselné ose
- přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí – 100 až +100
- nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě

učivo

- zápis celého kladného i záporného čísla v intervalu -100 až +100 a jeho zobrazení na číselné ose

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- VI, Př

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY

ročníkové výstupy

- řeší jednoduché praktické úlohy a problémy
- poskládá dle návodu různé stavby z kostek
- naváže na číselnou a obrázkovou řadu
- chápe a využívá algoritmus pro výpočet v sudoku

učivo

- úlohy, které vyžadují logický úsudek
- prostorová představivost, stavba kostek na prostorovou představivost
- číselné a obrázkové řady
- sudoku

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; kreativita; kooperace a kompetice; seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- Pč, Vv, Čj

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

INFORMATIKA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Předmět **Informační a komunikační technologie** je na 1. stupni povinný v 5. ročníku. Žáci se v tomto předmětu naučí základům práce s počítačem a OS Windows, seznámí se s hardwarem a softwarem, dovedou komunikovat pomocí e-mailu a vyhledávat jednoduché informace na internetu. Seznámí se zásadami tzv. netikety a bezpečnou prací na internetu. Na konci ročníku žáci zvládnou nakreslit jednoduchý obrázek pomocí grafického editoru a napsat jednoduchý text se základními typografickými zásadami.

Vše se odehrává v rámci legálního SW s dodržáním pravidel o duševním vlastnictví a zásadami autorského zákona, pokud to příslušné normy svou srozumitelností dovolují.

ČASOVÁ DOTACE

Časová dotace tohoto předmětu je 1 hodina týdně, případně 2 hodiny jedenkrát za 14 dní, a to podle možností rozvrhu v příslušném školním roce.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v počítačové učebně na počítačích připojených na internet.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky informačních a komunikačních technologií jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita; hodnoty, postoje, praktická etika;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - lidské vztahy;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - vztah člověka k prostředí;
- **mediální výchova (MDV)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; tvorba mediálních sdělení.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se informatika prolíná téměř se všemi předměty. Žáci se zde naučí základnímu ovládnutí počítače, které využívají při práci s výukovými programy v jednotlivých předmětech. Po absolvování předmětu jsou žáci schopni vyhledávat informace na internetu a zpracovávat v textovém editoru referáty z různých oblastí.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce informatiky následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - samostatně objevovat možnosti využití informačních a komunikačních technologií;
 - vyhledávat, třídít a efektivně zpracovávat informace;
 - rozlišovat kvalitu a spolehlivost zdroje informací;
 - upevňovat vhodné strategie učení a vytvářet pozitivní vztah k učení;
 - vést žáky k používání správné terminologie předmětu;

- **kompetence k řešení problémů**
 - tvořivě přistupovat k řešení zadávaných úloh;
 - seznámit se s různými zdroji informací, které mohou vést k řešení problému;
 - pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech jeho řešení;
 - diskutovat s žáky o rizicích elektronické komunikace;
- **kompetence komunikativní**
 - porozumět různým typům textů, obrazových materiálů, zvuků a jiných informačních prostředků;
 - učit se naslouchat druhým, vhodně reagovat;
 - obhájit vlastní názor a zároveň respektovat názor druhých;
 - prezentovat vlastní práci;
 - vyhledávat a využívat různé zdroje informací;
 - komunikovat pomocí elektronických technologií, a to podle zásad a pravidel slušného a bezpečného chování;
- **kompetence sociální a personální**
 - upozorňovat na nebezpečí spojená s používáním internetu a zdravotní rizika spojená s používáním počítačové techniky;
 - budovat sebedůvěru při používání výpočetní techniky;
 - utvářet pocit zodpovědnosti za své jednání;
 - poskytnout potřebnou pomoc spolužákovi při řešení problémů;
- **kompetence občanské**
 - vést žáky k dodržování autorského zákona a dalších zákonů, které hájí duševní vlastnictví;
 - dodržovat pravidla komunikace s ostatními lidmi;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k tomu, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel;
 - dodržovat základní bezpečnostní a hygienická pravidla;
 - pracovat efektivně.

POČÍTAČ A INFORMATIKA

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojem informatika
- uvědomuje si úlohu počítače jako nástroje na získání a zpracování informací
- uvádí příklady různého využití počítače
- jmenuje základní jednotky informace a seřadí je podle velikosti

učivo

- informatika a informace
- počítač jako zdroj informací a nástroj pro práci s informacemi
- vývoj informačních technologií
- příklady využití počítače
- jednotky informace a jejich velikosti

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- M, D

ZÁKLADNÍ NÁVYKY PŘI PRÁCI S POČÍTAČEM A BEZPEČNOST PRÁCE

ročníkové výstupy

- osvojí si základní hygienické návyky při práci s počítačem
- zná a respektuje pravidla bezpečné práce s počítačem
- zapne a vypne stanici, přihlásí se a odhlásí se ze sítě

učivo

- správné sezení u počítače
- cviky na protažení
- zapnutí, vypnutí, přihlášení a odhlášení do sítě

průřezová témata

- OSV – psychohygiena; seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- Vz

HARDWARE

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojem hardware
- jmenuje základní součásti vnitřního a vnějšího vybavení počítače a správně jim přiřadí jejich funkci
- rozlišuje a na příkladech uvádí vstupní a výstupní zařízení
- správně využívá základní standardní funkce počítače a jeho periferií
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady

učivo

- části počítačové sestavy (PC, klávesnice, monitor, myš)
- obsah skříně počítače: procesor, pevný disk (HDD), operační paměť (RAM), základní deska, zdroj, mechaniky (disketová, CD, DVD)
- vstupní zařízení (klávesnice, myš, mikrofon, skener)
- výstupní zařízení (tiskárna, monitor, reproduktory)

průřezová témata

- ENV – vztah člověka k prostředí

SOFTWARE

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojem software
- uvědomuje si rozdíl mezi operačním softwarem a ostatními programy, uvádí příklady
- respektuje pravidla bezpečné práce se softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady

učivo

- definice pojmu software
- operační systém – význam OS v PC, rozdíl mezi OS a ostatními programy
- příklady a typy programů, formáty souborů
- softwarové pirátství

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika

PRÁCE S KLÁVESNICÍ A MYŠÍ

ročníkové výstupy

- orientuje se v rozložení kláves na klávesnici
- píše krátký text s diakritikou, velkými písmeny a číslicemi
- používá myš k ovládní počítače
- s myší provádí základní operace

učivo

- rozložení kláves na klávesnici
- psaní velkých písmen pomocí kláves
- psaní Ď, Ť, Ň, Ó, Ú, d', t', ň, ó, ú a dalších písmen s diakritikou, psaní číslic
- ovládní počítače pomocí myši
- rozdílné funkce levého a pravého tlačítka myši
- pojmy – klik, dvojklik, uchopení a tažení

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Č

WINDOWS

ročníkové výstupy

- orientuje se v pracovním prostředí Windows a rozpozná jeho části

učivo

- základní pracovní prvky Windows: pracovní plocha, ikona, hlavní panel, nabídka start

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

PRÁCE SE SLOŽKAMI A SOUBORY

ročníkové výstupy

- rozlišuje pojmy soubor a složka

učivo

- pojmy soubor, složka

- uvědomuje si důležitost názvu souboru
- ovládá základní úkony při práci se soubory a složkami
- název souboru a jeho části
- nástroje Windows pro práci se soubory a složkami
- postupy vytvoření, přejmenování a odstranění složky či souboru

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

INTERNET, WWW A ELEKTRONICKÁ POŠTA

ročníkové výstupy

- nezaměňuje pojmy internet a web
- zná bezpečnostní pravidla pro komunikaci na internetu
- zobrazí stránku dle zadané internetové adresy
- vyhledá informace o určitém tématu z více zdrojů a kriticky je porovnává
- z webové stránky uloží obrázek
- napíše emailovou zprávu, přečte si doručnou zprávu, smaže zprávu, ke zprávě přiloží přílohu

učivo

- pojem internet a historie internetu
- základy bezpečné práce na internetu
- pohyb po webu – hypertextové odkazy, známá adresa, jednoduché vyhledávání
- porovnává informace z více zdrojů
- ukládání z webu – obrázků
- poštovní programy, email, spuštění poštovního programu, odeslání zprávy, čtení došlých zpráv a mazání zpráv, příloha emailu
- další elektronická komunikace

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- MKV – lidské vztahy
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

mezipředmětové vztahy

- Č

POČÍTAČOVÁ GRAFIKA – MALOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- orientuje se v ovládacích prvcích programu Malování
- používá nástroje programu, uvědomuje si jejich funkce
- nakreslí obrázek a uloží jej

učivo

- program Malování jako běžný nástroj pro tvorbu obrázků – základní informace
- seznámení s nástroji, základy práce s nimi (kreslení čar, uzavřených objektů, psaní textu, další nástroje – guma, plechovka, kápatko, sprej)

průřezová témata

- OSV – kreativita
- MED – tvorba mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Vv

TEXTOVÉ EDITORY

ročníkové výstupy

- napíše krátký text včetně dodržení základních typografických pravidel
- otevře existující soubor
- upraví vlastnosti písma a odstavce, případně vloží obrázek, změní jeho vlastnosti a umístí jej v textu
- uloží změny na stejné místo nebo jinam

učivo

- pohyb v dokumentu (klávesnice, myš)
- označení části textu do bloku
- psaní, oprava textu (velká písmena s diakritikou, další znaky)
- základní typografická pravidla
- písmo – typ, velikost, tučné, kurzíva, podtržené, barva
- zarovnání odstavce
- vložení obrázku – WordArt, klipart – formát obrázku (velikost, barvy a čáry, výplň a ohrazení)

průřezová témata

- OSV – kreativita
- MED – tvorba mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Č

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast zahrnuje následující předměty – prvouka (1. až 3. ročník), vlastivěda (4. a 5. ročník) a přírodověda (4. a 5. ročník).

PRVOUKA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Na základě pozorování okolního světa i sebe sama se učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), přijímají současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Všimají si krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, přemýšlí o nich a chrání je.

Vzdělávací obsah je rozdělen do pěti tematických okruhů – Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví.

ČASOVÁ DOTACE

Výuka probíhá v těchto hodinových dotacích – 1. ročník – 2 hodiny; 2. ročník – 2 hodiny; 3. ročník – 2 hodiny.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá nejen v kmenových třídách, ale využívá se i procházek, exkurzí, výletů atd.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky prvouky jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje a praktická etika;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - občanská společnost a škola; občan, občanská společnost a stát;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - lidské vztahy; etnický původ; princip sociálního smíru a solidarity;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se prvouka prolíná s **českým jazykem** (vypravování a popis změn v přírodě, rodina a příbuzenské vztahy), **výtvarnou výchovou** (výtvarné ztvárnění rodiny, dějů v přírodě, tvorba plakátů), **hudební výchovou** (zpěv písní o přírodě, hymna), **pracovními činnostmi** (výroba ozdob, tvoření výrobků z přírodnin, příprava jednoduchých pokrmů, péče o pokojové rostliny, setí, sázení), **matematikou** (slovní úlohy, časové jednotky, převody jednotek).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce prvouky následující společné postupy:

kompetence k učení

- objevovat, pozorovat a poznávat okolní svět, získané informace vyhodnotit;
- využívat vhodné učební pomůcky;
- používat základní terminologii, znaky, symboly, uvádět je do souvislostí;
- plánovat, organizovat a řídit vlastní učení, využívat vhodné způsoby, metody a strategie;
- kriticky zhodnotit výsledky svého učení, vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti;

kompetence k řešení problémů

- vnímat problémové situace ve škole i mimo ni;
- vyhledávat informace vhodné k řešení problémů a problém řešit;
- uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí;

kompetence komunikativní

- rozumět různým typům informačních a komunikačních prostředků a využívat je při komunikaci s okolním světem;
- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory, naslouchat promluvám druhých a reagovat na ně odpovídajícím způsobem;

kompetence sociální a personální

- spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce ve skupině;
- v případě potřeby poskytovat pomoc nebo o ni požádat;
- chápat potřebu spolupráce s druhými;

kompetence občanské

- respektovat přesvědčení a hodnoty druhých lidí, spolužáků a učitele;
- být si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo ni;

kompetence pracovní

- používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla;
- plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné nebo pracovní podmínky;
- uvědomovat si smysl pro povinnost (příprava na výuku);
- chránit své zdraví i zdraví druhých.

MÍSTO, KDE ŽIJEME

ročníkové výstupy

- orientuje se ve škole a blízkém okolí
- podílí se ve třídě na tvorbě a dodržování pravidel, dodržuje komunikační pravidla, používá vhodnou gestikulaci
- umí naslouchat, poprosit, poděkovat, omluvit se
- zná bezpečnou cestu do školy, dodržuje bezpečné chování na silnici

učivo

- poprvé ve škole, naše třída, prostory školy a jejich funkce, školní řád, vztahy ve třídě, práce a odpočinek ve škole
- okolí školy a cesta do školy
- slušné chování
- bezpečnost na vozovce, přecházení vozovky
- místo, kde bydlím, domov náš dům, byt, město a vesnice

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; seberegulace a sebeorganizace; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; psychohygienu
- VDO – občanská společnost a škola
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv

LIDÉ KOLEM NÁS

ročníkové výstupy

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- vhodně se chová ke spolužákům, učitelům, svěří se s problémem, udržuje pořádek, není vybavení školy

učivo

- členové rodiny, oslavy v rodině, práce v domácnosti
- naše třída, škola a lidé v ní, slušné chování

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; seberegulace a sebeorganizace; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; psychohygienu; poznávání lidí; mezilidské vztahy
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Vv, Čj

LIDÉ A ČAS

ročníkové výstupy

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- zvyky a tradice o Vánocích, Velikonocích
- dodržuje režimové návyky v průběhu dne

učivo

- školní den
- roční období, měsíce, dny, čas v životě lidí, čas, hodiny
- zimní a jarní svátky
- práce a odpočinek

- režim dne, předměty denní potřeby
- domov

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; seberegulace a sebeorganizace; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Pč, Vv, Hv, Čj

ROZMANITOST PŘÍRODY

ročníkové výstupy

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- poznává ovoce, zeleninu, části rostlin
- poznává volně žijící zvířata

učivo

- ovoce, zelenina
- listnaté a jehličnaté stromy
domácí zvířata
- pozorování proměn přírody během ročních období
- v sadu, na poli, na zahradě

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; psychohygienu
- ENV – ekosystémy

mezipředmětové vztahy

- Pč, M

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

ročníkové výstupy

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně-preventivní návyky
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrozil sebe ani zdraví ostatních
- určí základní části lidského těla

učivo

- lidské tělo, rozdíly mezi lidmi
zdraví, nemoc, úraz, první pomoc
- osobní hygiena, péče o zevnějšek, čistota
- zdraví a strava, pitný režim
- bezpečné chování v silničním provozu
- nástrahy na jaře, v létě...

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Čj, Pč

MÍSTO, KDE ŽIJEME

ročníkové výstupy

- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost
- bezpečně dojde do školy
- orientuje se ve škole a okolí
- zná významná místa v obci, kde žije
- v jednoduchém plánu vyznačí školu a místo bydliště

učivo

- ve škole
- dopravní prostředky
- bezpečnost
- místo, kde bydlím, město a vesnice
- významná místa ČR, Česká republika, státní symboly
- volný čas
- ochrana přírody

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; seberegulace a sebeorganizace; sebezpoznání a sebepojetí; komunikace; psychohygiena
- VDO – občanská společnost a škola
- ENV – vztah člověka k prostředí; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Pč, Hv, Vv

LIDÉ KOLEM NÁS

ročníkové výstupy

- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- rozlišuje základní příbuzenské vztahy a role v rodině
- rozliší, které lidské vlastnosti jsou dobré, které špatné

učivo

- ve škole – chování ve škole
- příbuzní
- kamarádi
- lidé staří a mladí
- lidé různých národností
- lidské vlastnosti
- práce, povolání, řemesla

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; seberegulace a sebeorganizace; sebezpoznání a sebepojetí; komunikace; psychohygiena; poznávání lidí; mezilidské vztahy
- MKV – lidské vztahy; etnický původ; princip sociálního smíru a solidarity

mezipředmětové vztahy

- Čj

LIDÉ A ČAS

ročníkové výstupy

- uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí

učivo

- hodiny a části dne
- minulost a přítomnost
- zimní a jarní svátky
- volný čas, média

- orientuje se v čase, rozumí pojmům minulost, přítomnost, budoucnost
- zná rozvržení svých denních činností

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; seberegulace a sebeorganizace; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; psychohygiena; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Vv, M, Čj

ROZMANITOST PŘÍRODY

ročníkové výstupy

- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- rozpozná hospodářská zvířata, jejich mláďata, jejich význam pro člověka
- pozná základní druhy ovoce a zeleniny
- orientuje se v pojmech louka, les, pole a rozpozná jejich zástupce
- rozpozná rozdíly mezi jednotlivými ekosystémy

učivo

- podzim v přírodě
- stromy a keře
- zemědělské plodiny
- ovoce a zelenina
- zvířata na podzim
- zima v přírodě
- jaro přírodě
- byliny
- zvířata (ve vzduchu, vodě, na zemi)
- tělo a život zvířat
- domácí a hospodářská zvířata
- zvířata v Zoo
- ochrana přírody
- vlastnosti předmětů
- léto v přírodě
- krajina, les a louka, pole a zahrada, voda a vodstvo

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání
- ENV – ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, základní podmínky života

mezipředmětové vztahy

- Vv, Čj

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

ročníkové výstupy

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně-preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc

učivo

- bezpečnost, osobní bezpečí
- kdo potřebuje naši pomoc
- lidské tělo a životní potřeby
- zdraví a hygiena
- nemoc a úraz
- oheň a požární ochrana

- pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech
 - určuje části lidského těla (viditelné)
 - rozlišuje zdravé a nezdravé pokrmy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; psychohygiena; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; hodnoty, postoje, praktická etika
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Pč, Čj, Vv, Tv

MÍSTO, KDE ŽIJEME

ročníkové výstupy

- začlení svou obec (město) do příslušného kraje ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a zhodnotí je
- pojmenuje některé významné historické památky, významné osobnosti a místa obce
- uvede příklady působení lidí na krajinu v okolní krajině
- na mapě určí světové strany
- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy + cestu na vyznačené místo

učivo

- orientace v nejbližším okolí
- plán města, ulice
- světové strany
- obec
- okolí obce, sousední obce
- minulost a současnost obce, významná místa a lidé obce, či okolí
- orientační body a linie
- působení lidí na krajinu
- Česká republika
- za hranicemi ČR

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; seberegulace a sebeorganizace; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; psychohygienu
- VDO – občanská společnost a škola
- ENV – vztah člověka k prostředí; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Pč, Hv, Vv, M

LIDÉ KOLEM NÁS

ročníkové výstupy

- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- dodržuje pravidla slušného chování
- zná svá práva a povinnosti

učivo

- odlišnost a tolerance
- lidská práce a její hodnota
- žebříček hodnot
- lidská práva
- konfrontace názorů
- problémové situace

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; seberegulace a sebeorganizace; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; psychohygienu; poznávání lidí; mezilidské vztahy; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát
- MKV – lidské vztahy; etnický původ; princip sociálního smíru a solidarity

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv

LIDÉ A ČAS

ročníkové výstupy

- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- na příkladech porovnává minulost a současnost

učivo

- poznávání minulosti
- pověsti a dějiny
- bydlení a odívání – dříve a nyní
- povolání a škola – v minulosti a dnes
- cestování a komunikace – v minulosti a dnes

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M, Čj, Pč

ROZMANITOST PŘÍRODY

ročníkové výstupy

- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
- pozná vodu a vzduch jako součást neživé přírody
- seznámí se se vznikem půdy a některými horninami
- pozná znaky života rostlin, hub a živočichů
- určí význam rostlin, hub a živočichů pro člověka, popíše stavbu jejich těla (u vybraných druhů)

učivo

- příroda živá a neživá
- přírodnina, surovina a výrobek
- látky a jejich vlastnosti
- měření délky, objemu, hmotnosti, teploty, času
- základní podmínky života
- voda, vzduch, nerosty a horniny, půda
- vlastnosti živých organismů
- životní projevy rostlin
- stavba těla rostlin, rozmnožování rostlin
- uživatelské třídění rostlin
- houby
- živočichové
- hmyz
- ryby
- obojživelníci
- plazi
- ptáci
- savci
- ochrana přírody

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání
- ENV – ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí; základní podmínky života

mezipředmětové vztahy

- Pč, M, Hv

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

ročníkové výstupy

- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- pojmenuje části lidského těla
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrozil zdraví své ani ostatních
- adekvátně poskytuje první pomoc
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých osob při mimořádných událostech

učivo

- lidský život
- části lidského těla
- vnitřní stavba těla
- nemoc a zdraví
- zranění a úrazy
- nebezpečí v domácnosti, v místě bydliště, v přírodě

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznání; psychohygienu; sebepoznání a sebepojetí; komunikace; hodnoty, postoje, praktická etika
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Pč, Čj, Vv, Tv

PŘÍRODOVĚDA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Přírodověda** je určen žákům 4. a 5. ročníku. Přibližuje žákům základní informace o fungování lidského těla a o fungování okolní živé i neživé přírody. Učí žáky dodržovat hygienické návyky a zásady související s ochranou zdraví. Vytváří v žácích ohleduplný vztah k životnímu prostředí a k přírodě. V neposlední řadě pak poukazuje na zásady bezpečného chování v různých prostředích a v kontaktu s lidmi.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 2 hodiny týdně ve 4. i v 5. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě. V hodinách žáci pracují s učebnicemi, odbornou literaturou, s pracovními listy, s názornými pomůckami, příp. s internetem. Žáci pracují jak samostatně, tak ve skupinách. Výuka je doplněna projekcí výukových prezentací, referáty, projekty a exkurzemi.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky přírodovědy jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - sebepoznání a sebepojetí; sebeorganizace a seberegulace; psychohygienu; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; hodnoty, postoje a praktická etika;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - kulturní diference; lidské vztahy;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se přírodověda prolíná zejména s **vlastivědou** (fauna a flóra Evropy a ČR, lidé kolem nás) a **pracovními činnostmi** (přírodní materiály, recyklace).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce přírodovědy následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - nabízet žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení;
 - vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci;
 - vést žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků;
 - umožnit žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učit je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti;
 - ukázat žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému, a vést je k jejich ověřování a srovnávání;
- **kompetence komunikativní**
 - rozvíjet u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost a přírodní jevy;
- **kompetence sociální a personální**

- zařazovat práci ve dvojicích či v menších pracovních skupinách při vyhledávání informací;
- předkládat žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vést je k jejich dodržování;
- **kompetence občanské**
 - vést žáky k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémech;
 - učit žáky jak se zachovat v krizových situacích ohrožujících zdraví;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k bezpečnému a účelnému používání nástrojů a pomůcek;
 - naučit žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožnit jim hledat vlastní postup.

ROZMANITOST PŘÍRODY

ročníkové výstupy

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- popíše postavení Země ve vesmíru
- uvede důsledky pohybu Země kolem zemské osy, kolem Slunce
- pozná teplotní pásy
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- používá pojem recyklace v souvislosti s problémem odpadů
- zdůvodní základní význam chráněných částí přírody
- chápe nutnost ochrany přírody, zná pravidla chování na chráněných územích
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně bránit
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí jeho výsledky

učivo

- vesmír
- planety naší sluneční soustavy
- Slunce a Měsíc
- Země – stavba, životní podmínky na Zemi
- atmosféra
- hydrosféra
- podnebí a roční období, změny v přírodě v průběhu roku
- život na Zemi
- lidé na Zemi
- ochrana přírody
- Evropa – fauna a flóra
- životní prostředí – ochrana přírody
- základní společenstva ČR: les, louka, zahrada, pole, voda, okolí lidských příbytků – vzájemné vztahy mezi organismy

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice
- ENV – ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- VI, Pě

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

ročníkové výstupy

- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události

učivo

- návykové látky a zdraví
- krizové situace, osobní bezpečí

- správně vyhodnotí dopravní situaci (chodec – cyklista)

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; hodnoty, postoje, praktická etika

LIDÉ KOLEM NÁS

ročníkové výstupy

- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- uvědomuje si své schopnosti a silné stránky

učivo

- rodina
- mezilidské vztahy, komunikace, etické zásady
- chování lidí (rizikové situace, předcházení konfliktům)

průřezová témata

- OSV – mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; sebepoznání a sebepojetí

mezipředmětové vztahy

- VI

ROZMANITOST PŘÍRODY

ročníkové výstupy

- porovná na základě pozorování základní projev života na konkrétních organismech
- prakticky třídí organismy do známých skupin za využití příslušné literatury
- poukáže na shodné znaky organismů v rámci jednotlivých skupin a dle nich je třídí
- zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- uvede vzorové zástupce daných skupin organismů, průběh a způsob jejich života, výživu, stavbu těla i jejich význam pro člověka

učivo

- vlastnosti živých soustav
- buňky, viry, bakterie
- výtrusné rostliny
- houby
- jehličnany
- krytosemenné rostliny
- bezobratlí živočichové
- obratlovci

průřezová témata

- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

ročníkové výstupy

- popisuje základní stavbu a funkce lidského těla
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- plánuje účelně svůj čas (pro učení, práci a odpočinek) s ohledem na ostatní
- uplatňuje způsoby chování v modelových situacích ohrožujících zdraví
- předvede jednoduchý způsob odmítání návykových látek v modelových situacích
- používá dovednosti a návyky na podporu zdraví a prevence
- rozpozná život ohrožující zranění
- ošetří drobná poranění, zajistí lékařskou pomoc
- chápe etiku a sexualitu daného věku
- učí se orientovat v krizových situacích (šikana, týrání, formy násilí v médiích)
- chová se bezpečně v rizikovém prostředí, uvědomuje si nutnost kázně v mimořádné situaci
- zná pojem evakuace, ovládá telefonní čísla tísňových volání
- dokáže odmítnout legální i nelegální návykové látky (cigareta, bonbón od cizího člověka) – dramatizace
- uvědomuje si škodlivost kouření, alkoholu, drog
- uplatňuje ohleduplné chování k opačnému pohlaví jednoduchými skutky

učivo

- orgánové soustavy člověka: kosterní soustava, svalová soustava, oběhová soustava, trávicí soustava, dýchací soustava, vylučovací soustava a kožní soustava, pohlavní soustava, nervová soustava
- první pomoc
- prvotní sexuální výchova
- osobní bezpečí – návykové látky, hrací automaty a počítače, sexuální zneužívání, šikana, týrání
- bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty
- situace hromadného ohrožení

- realizuje tvořivost v mezilidských vztazích (v rodině, v kolektivu třídy)
- vstupuje do vztahů s vrstevníky, rozlišuje nabídky k aktivitě, na ty nevhodné reaguje asertivně
- upevňuje si zásady bezpečného chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí; sebepoznání a sebepojetí
- MKV – kulturní diference; lidské vztahy

VLASTIVĚDA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Vlastivěda** je určen žákům 4. a 5. ročníku. Probouzí v žácích mj. zájem o naši minulost a historické památky, utváří schopnost orientovat se v prostoru a čase, a to jak z geografického, tak ze společenského hlediska; seznamuje žáky s elementárními pravidly pro zacházení s penězi. V neposlední řadě předmět směřuje k výchově budoucího občana demokratického státu – tj. důraz na toleranci, solidaritu, snášenlivost, smysl pro povinnost, respektování práv ad.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 2 hodiny týdně ve 4. i v 5. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě. V hodinách žáci pracují s učebnicemi, odbornou literaturou, s pracovními listy, s názornými pomůckami, příp. s internetem. Žáci pracují jak samostatně, tak ve skupinách. Výuka je doplněna projekcí výukových prezentací, referáty, projekty a exkurzemi.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky vlastivědy jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - seberegulace a sebeorganizace; hodnoty, postoje, praktická etika;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - Evropa a svět nás zajímají; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - kulturní diference;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - lidské aktivity a problémy životního prostředí.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se vlastivěda prolíná zejména s **přírodovědou** (fauna a flóra Evropy a ČR, lidé kolem nás) a **matematikou** (finanční gramotnost).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce vlastivědy následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - nabízet žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení;
 - vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci;
 - vést žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků;
 - umožnit žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učit je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti;
 - ukázat žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému, a vést je k jejich ověřování a srovnávání;

- **kompetence komunikativní**
 - rozvíjet u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost a historické události;
- **kompetence sociální a personální**
 - zařazovat práci ve dvojicích či v menších pracovních skupinách při vyhledávání informací;
 - předkládat žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vést je k jejich dodržování;
- **kompetence občanské**
 - na základě příkladů z historie vést žáky k respektování přesvědčení druhých lidí;
 - učit žáky, jak se zachovat v krizových situacích ohrožujících zdraví;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k bezpečnému a účelnému používání nástrojů a pomůcek;
 - naučit žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožnit jim hledat vlastní postup.

MÍSTO, KDE ŽIJEME

ročníkové výstupy

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště či pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy
- řídí se dle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map
- vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách ČR, Evropy i polokouli
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu u nás a cizině

učivo

- povrch Země – nadmořská výška, kontinenty, oceány
- práce s mapou
- Evropa: povrch a vodstvo, fauna a flóra, základní globální problémy, osídlení a hospodářství v Evropě, cestování
- ČR: reliéf a vodstvo
- kraje ČR (ekosystémy, hospodářství, turistické cíle)
- Praha – hlavní město
- Jihomoravský kraj

průřezová témata

- EGS – Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

LIDÉ KOLEM NÁS

ročníkové výstupy

- vyjádří základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci
- rozlišuje základní formy vlastnictví
- používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze
- na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů
- sestaví jednoduchý osobní rozpočet
- objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje (spoření)
- objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy nižší než výdaje (půjčka)

učivo

- chování lidí – práva a povinnosti žáků školy, právní ochrana občanů a majetku
- právo a spravedlnost
- vlastnictví – hmotný a nehmotný majetek, způsoby placení, banka, spoření, půjčka
- rozpočet domácnosti

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Př, M

ročníkové výstupy

- pracuje s časovými údaji
- využívá informačních zdrojů k pochopení minulosti
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích naší historie v rozsahu pravěk – počátek novověku

učivo

- běžný život v jednotlivých významných obdobích naší minulosti; významné osobnosti a události z české historie: pravěk, starověké civilizace, Keltové, Germáni a Slované, Sámova říše, Velkomoravská říše, církev, Přemyslovci, Karel IV., Jan Hus, husitské války, Habsburkové na českém trůnu, doba Rudolfa II.

průřezová témata

- EGS – jsme Evropané

MÍSTO, KDE ŽIJEME

ročníkové výstupy

- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
- vyjmenovává a vyhledává významné evropské státy
- stručně posoudí přírodní podmínky, hospodářskou a společenskou vyspělost sousedních států ČR a dalších vybraných států

učivo

- základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva
- Evropa: sousední státy ČR
- některé vybrané státy Evropy (Velká Británie, Francie, Nizozemsko, Belgie, Itálie, Řecko, Chorvatsko, Bulharsko, Maďarsko, Finsko, Švýcarsko, Švédsko)

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- EGS – Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

LIDÉ A ČAS

ročníkové výstupy

- využívá informačních zdrojů k pochopení minulosti
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti
- objasní historické důvody pro zařazení některých státních svátků a významných dnů
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích naší historie v rozsahu počátek novověku – současnost (v regionu i globálně)

učivo

- státní svátky a významné dny
- běžný život v jednotlivých významných obdobích naší minulosti; významné osobnosti a události z české historie: třicetiletá válka, JAK, české země v době baroka, osvícení, národní obrození, 1. světová válka, vznik ČSR, 2. světová válka, 2. světová válka v ČSR, poválečný vývoj, období totalitního režimu, přechod k demokracii

průřezová témata

- EGS – jsme Evropané

LIDÉ KOLEM NÁS

ročníkové výstupy

- všimá si změn ve svém domácím prostředí a zformuluje možné zlepšení některých společenských či ekologických problémů obce
- orientuje se v základních formách vlastnictví
- na příkladech objasní rizika půjčování peněz

učivo

- významné globální problémy (sociální, kulturní, ekologické)
- vlastnictví a jeho formy
- majetek, zboží, reklamace
- peněžní ústavy

- uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti
- na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát
- MKV – kulturní diference

mezipředmětové vztahy

- M

UMĚNÍ A KULTURA

HUDEBNÍ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Hudební výchova** rozvíjí u žáků estetickou stránku lidské osobnosti. Umožňuje přijímat a sdělovat informace jinými než racionálními prostředky. Kultivuje citění, tvořivost, emocionální vnímavost k uměleckému dílu i okolnímu světu. Dochází k rozvoji schopnosti nonverbálního vyjadřování pomocí tónů a zvuků.

Hudební výchova se uskutečňuje prostřednictvím **vokálních činností** (práce s hlasem, vytváření a posilování správných pěveckých návyků), **instrumentálních činností** (hra na rytmické nástroje Orffova instrumentáře), **hudebně pohybových činností** (ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty), **poslechových činností** (poslech hudby různých žánrů a sěžejních skladeb českých hudebních skladatelů).

ČASOVÁ DOTACE

Výuka probíhá 1 hodinu týdně v 1., 2., 3., 4. i 5. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, využívá se audiovizuální technika (interaktivní tabule, CD přehrávač), uskutečňují se výchovné koncerty, divadelní a filmová představení.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky hudební výchovy jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se hudební výchova prolíná s **výtvarnou výchovou** (výjádření dojmů z poslechu hudby i písní různými výtvarnými prostředky), **pracovními činnostmi** (výroba jednoduchých rytmických nástrojů), **českým jazykem** (zhudebnění básnických textů), **prvoukou, přírodovědou a vlastivědou** (písně o přírodě, rozeznávání zvuků přírody), **matematikou** (notová osnova, délka not), **tělesnou výchovou** (tanečky, pohybový doprovod, hra na tělo, pantomima).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce hudební výchovy následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - umožnit každému žákovi zažít úspěch a radost z hudby;
 - používat základní terminologii, znaky, symboly;
 - vést žáky na základě jejich dispozic k intonačně čistému a rytmicky přesnému zpěvu;
 - umožnit žákům posuzovat a poznávat různorodé žánry a styly hudby;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky k rozlišování jednotlivých kvalit tónů, k rozpoznání výrazných tempových a dynamických změn i některých hudebních nástrojů v proudu hudby;
 - sledovat vlastní pokrok a hledat cestu k vlastnímu sebezdokonalování;
- **kompetence komunikativní**
 - výstižně i kultivovaně se vyjadřovat zpěvem i tancem;

- rozumět gestům, zvukům a jiným hudebně komunikačním prostředkům;
- **kompetence sociální a personální**
 - spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce ve skupině;
 - kladně ovlivňovat kvalitu společné práce – radost ze zpěvu;
- **kompetence občanské**
 - chránit a oceňovat naše tradice a kulturní dědictví;
 - zaujímat kladný postoj k uměleckým dílům;
- **kompetence pracovní**
 - plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné pracovní podmínky;
 - využívat znalosti a dovednosti pro vlastní rozvoj.

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase s využitím správných pěveckých návyků (správná výslovnost, hlasová hygiena, pěvecké dýchání)
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem

učivo

- pěvecký a mluvní projev
- správná výslovnost
- dechová cvičení
- vytleskávání
- práce s 15 písněmi

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; kreativita

mezipředmětové vztahy

- VV, M, Tv, Prv

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- využívá jednoduchých hudebních nástrojů

- práce s Orffovými nástroji (bubínek, činelky, triangl, ozvučná dřívka...)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- M

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- reaguje pohybem na znějící hudbu
- zvládá jednoduché lidové tance (základní kroky)

- správné držení těla
- taneční hry
- mazurka

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- rozlišuje základní hudební nástroje

učivo

- hudební nástroje (např. klavír, buben, housle, kytara...)
- zvuk a tón
- hlas zpívaný, mluvený

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Čj

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase s využitím správných pěveckých návyků (správná výslovnost, hlasová hygiena, pěvecké dýchání)
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- poznává pojem nota, notová osnova, houslový klíč

učivo

- práce s dalšími 15 písněmi
- hospodárné dýchání
- nácvik správné tvorby tónu
- notová osnova, nota
- houslový klíč

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- Vv, M, Tv, Prv

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- využívá jednoduchých hudebních nástrojů
- rozpozná vybrané hudební nástroje

učivo

- dodržování rytmu
- využití rytmických nástrojů při doprovodu
- některé hudební nástroje

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- M, Tv

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- reaguje pohybem na znějící hudbu
- zvládá jednoduché lidové tance (základní kroky)

učivo

- poskok
- krok přeměnný
- mazurka
- country tanec

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- rozlišuje základní hudební nástroje
- rozpozná jednoduché kvality tónů
- rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v hudbě

učivo

- tempo pomalé, rychlé
- melodie veselá, smutná
- lidové a umělé písně
- rozpoznání hudebních nástrojů
- interpretace hudby
- melodie vzestupná, sestupná
- dynamika silně, slabě

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase s využitím správných pěveckých návyků (správná výslovnost, hlasová hygiena, pěvecké dýchání)
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- rozpozná základní hudební značky

učivo

- práce s dalšími 15 písněmi
- hlasová hygiena
- prohlubování znalostí a dovedností z předchozích ročníků
- pomlky, nádech, houslový klíč

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- Vv, M, Tv, Prv

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- využívá jednoduché hudební nástroje

učivo

- práce s Orffovým instrumentárem

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- Pč, Tv

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- reaguje pohybem na znějící hudbu
- zvládá jednoduché lidové tance (základní kroky)

učivo

- pohybové vyjádření melodie, nálady
- pohyb na místě, vpřed, vzad, stranou
- valčík
- polka

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv, Prv

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- v proudu znějící hudby rozpozná základní hudební nástroje

učivo

- poznávání dalších hudebních nástrojů (harfa, klarinet, příčná a zobcová flétna, lesní roh...)
- hudba instrumentální a vokální
- hudba slavnostní, zábavná

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- zpívá podle svých dispozic, intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, zvládá kánon
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty

učivo

- hlasová výchova (dýchání, výslovnost)
- vázání tónů
- realizace písní v 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- práce s nejméně 10 písněmi

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- M, Vv, Tv

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- zvládá doprovod pomocí jednoduchých hudebních nástrojů (Orffovy nástroje)

učivo

- rytmizace písně – rytmické nástroje jako doprovod sólového a sborového zpěvu
- příprava vlastních rytmických nástrojů
- četba a realizace rytmického zápisu, četba jednoduchého notového zápisu
- akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu (synkopa, ostinato)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Pč, Tv

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- taktuje dvoudobý, třídobý takt
- ztvárňuje hudbu pohybem
- zvládá jednoduché taneční kroky

učivo

- vyjádření hudby pohybem, gesty, tancem
- pohybová improvizace s využitím tanečních kroků – polka
- pantomima

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- rozpozná melodii ukončenou, neukončenou
- rozpozná dynamické a rytmické změny v melodii
- seznámí se s hudebními styly – ukolébavka, pochod

učivo

- aktivní vnímání hudby
- rozlišování tempa, nálady, dynamiky
- rozlišování sóla, sboru
- poznávání hudebních nástrojů
- rozlišení durové a mollové melodie
- ukolébavka, pochod

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygienu; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv

HUDEBNÍ NAUKA

ročníkové výstupy

- pozná názvy not c1 – c2, celé, půlové, čtvrt'ové a osminové noty a pomlky
- seznámí se s křížkem a béčkem

učivo

- základní hudební značky, noty, notová osnova, dur, moll, akord, posuvky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- M

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- žák zpívá podle svých dispozic, intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, podle svých možností i v dvojhlas

učivo

- hlasová výchova (dýchání, výslovnost)
- kánon, dvojhlas
- práce s nejméně 10 písněmi
- hudební hry – otázka, odpověď

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; kooperace a kompetice; sebe-regulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- M, Tv, Vv

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- podle svých schopností a dovedností využívá k doprovodné hře složitější hudební nástroje
- v rámci svých individuálních dispozic vytváří jednoduché rytmické přehry, mezihry a dohry

učivo

- doprovázení písní melodickými a rytmickými nástroji, zobcová flétna, keyboard
- vytváření přehry, mezihry a dohry
- četba a realizace rytmického zápisu, četba jednoduchého notového zápisu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena;

mezipředmětové vztahy

- Pč, Tv

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností pohybově improvizuje
- taktuje dvoudobý a třídobý takt

učivo

- vyjádření hudby pohybem, gesty, tancem
- pantomima
- taneční kroky – polka, valčík, mazurka

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- rozpozná dynamické a rytmické změny v melodii, změny tempa
- odliší hudbu vokální, instrumentální, vokálně instrumentální
- rozpozná hudební formu jednoduché skladby či písně

učivo

- aktivní vnímání hudby, vyjádření působení hudebního poslechu
- rozlišování tempa, nálady, dynamiky
- hudba vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
- symfonický orchestr
- poslech vážné hudby
- poslech džezové hudby
- rozpoznání stěžejních děl B. Smetany (Vltava)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygienu; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv, V1

HUDEBNÍ NAUKA

ročníkové výstupy

- pozná pomocné linky, oktávu jednočárkovou a dvoučárkovou
- zná pojem tónina, stupnice, zná pojem intervaly
- pozná malou písňovou formu dvoudílnou, třídílnou, rondo
- stručně se seznámí s osobou a dílem B. Smetany, A. Dvořáka

učivo

- základní hudební značky, noty, notová osnova, dur, moll, akord, posuvky
- noty na pomocných linkách
- stupnice, tónina
- intervaly
- B. Smetana, A. Dvořák

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, M, V1

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Výtvarná výchova** pracuje s vizuálně-obraznými znakovými systémy. Vzdělávání se realizuje prostřednictvím tří základních složek – tvorby, vnímání a interpretace. Těmito činnostmi se rozvíjí citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazie. Je kultivována schopnost žáka vnímat a poznávat svět kolem sebe z hlediska estetických hodnot, tyto hodnoty chránit. Výtvarná výchova umožňuje žákům praktické osvojení potřebných dovedností a technik k vlastnímu výtvarnému vyjádření.

ČASOVÁ DOTACE

Výuka probíhá 2 hodiny týdně v 1., 2., 3., 4. i 5. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, keramické dílně, případně v exteriéru. Součástí výuky výtvarné výchovy jsou i návštěvy galerií a muzeí a prohlídky zajímavých uměleckých památek. Mezi nejčastěji používané metody při výuce patří samostatná práce, práce ve dvojicích a ve skupinách, krátkodobé i dlouhodobé výtvarné projekty.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky výtvarné výchovy jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita; komunikace.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se výtvarná výchova prolíná s **českým jazykem** (ilustrace k četbě, obrázková osnova, nejznámější dětské ilustrátory), **anglickým jazykem** (ilustrace k anglickým slovíčkům), **prvoukou, přírodovědou a vlastivědou** (kreslení jednoduchých map, zobrazení živé i neživé přírody).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce výtvarné výchovy následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - umožnit každému žákovi zažít radost z úspěchu;
 - vést žáky k plánování činností při práci s výtvarnými materiály;
 - poznávat vlastnosti materiálů a surovin a jejich využití;
- **kompetence k řešení problémů**
 - aplikovat řešení při obdobných zadáních a hledat nové způsoby jejich využití;
 - schopnost obhájit a kriticky zhodnotit výsledek práce;
- **kompetence komunikativní**
 - účelně komunikovat při různorodé práci s materiálem;
 - užívat jednoduchou základní terminologii;
 - popsat a zhodnotit výsledný výtvar;
- **kompetence sociální a personální**
 - spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce ve skupině;
 - kladně ovlivňovat kvalitu společné práce;
 - respektovat názor a vkus druhého;
 - chovat se taktně a ohleduplně k ostatním spolužákům;

- **kompetence občanské**
 - chránit a oceňovat naše tradice a kulturní dědictví;
 - zaujímat kladný postoj k uměleckým dílům;
- **kompetence pracovní**
 - vést k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání nástrojů a materiálů;
 - plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné pracovní podmínky;
 - využívat znalosti a dovednosti pro vlastní rozvoj.

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

ročníkové výstupy

- volí vhodné prostředky pro vizuálně-obrazné vyjádření různých událostí
- porovnává a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- používá v tvorbě linie, barvy, tvary a jejich kombinace
- rozpoznává a pojmenovává prvky vyjádření (linie, tvary, objem, barvy a objekty)

učivo

- obrazné vyjádření – linie, tvary, barvy, objemy, jednoduché vztahy, podobnosti, kontrast, rytmus
- jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- prostorové uspořádání prvků a jejich kombinace v prostoru
- uplatnění vjemů, zážitků a představ

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita

mezipředmětové vztahy

- M

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

ročníkové výstupy

- uplatňuje v prostorovém uspořádání linie, tvary, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- uplatňuje odlišné interpretace různých vizuálně-obrazných vyjádření, porovnává se svojí dosavadní zkušeností

učivo

- využití vyjádření vlastních emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností
- typy vyjádření – jejich rozlišení (ilustrace, volná malba, hračky)
- různá manipulace s objekty
- přístup k vnímání – hledisko vizuální, statické a dynamické

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Čj, Hv

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ A OBHAJOBA VÝSLEDKŮ VLASTNÍ

ročníkové výstupy

- na základě vlastních zkušeností nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně-obrazných vyjádření, která vybral či upravil

učivo

- evaluace výsledků vlastní tvorby a výběru vhodných prostředků
- samostatná tvorba – komunikace se spolužáky

⁴ Vzhledem k výraznému prolínání ročníkových výstupů jsou v předmětu Výtvarná výchova sloučeny osnovy pro 1. až 3. ročník a pro 4. a 5. ročník.

- odlišná interpretace vlastní nebo vybrané tvorby v rámci třídy
- vyjádření záměru tvorby

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita; sebepoznání a sebepojetí; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Čj

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

ročníkové výstupy

- rozpoznává a pojmenovává prvky vyjádření (linie, tvary, objem, barvy, objekty), porovnává je a třídí dle jejich odlišnosti
- interpretuje podle svých schopností různá obrazná vyjádření
- projevuje a uplatňuje své vlastní zkušenosti v plošném i prostorovém vyjádření
- porovnává na základě vztahů (světlostí poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy...)

učivo

- obrazné vyjádření (linie, tvary, jednoduché vztahy, kontrast, jejich kombinace a proměny v ploše a prostoru)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita

mezipředmětové vztahy

- M

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

ročníkové výstupy

- kombinuje prostředky pro vyjádření pocitů
- interpretace vizuálně-obrazného vyjádření používá jako zdroj inspirace
- svobodně volí a kombinuje prostředky pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů
- porovnává různé interpretace vizuálně-obrazného vyjádření, používá je jako zdroj inspirace

učivo

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností (pohyb těla, jeho umístění v prostoru)
- typy vizuálně-obrazných vyjádření (ilustrace, objekty, hračky, reklama, ...)
- uplatňování osobitého přístupu k realitě

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Čj, Hv

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

ročníkové výstupy

- nalézá obsah samostatně vytvořeného vizuálně-obrazného vyjádření a komentuje jej
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně-obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

učivo

- obhajoba výsledků vlastní tvorby a výběru vhodných prostředků
- proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně-obrazných vyjádření i děl výtvarného umění
- výtvarné dílo – zdroj inspirace

- záměry tvorby vlastních vizuálně-obrazných vyjádření, děl výtvarného umění různých autorů i různých uměleckých směrů
- vlastní interpretace a porovnávání s ostatními názory

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita; sebepoznání a sebepojetí; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Čj

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků směřuje k pochopení pojmu zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní a sociální pohody. Významné je chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu, duševní pohody a aktivního zapojování do činností podporujících zdraví.

V tělesné výchově se snažíme rozpoznávat a rozvíjet pohybové nadání, ale i odhalovat a napravit zdravotní oslabení žáků, podporujeme míru odpovědnosti za vlastní zdraví.

ČASOVÁ DOTACE

Výuka probíhá 2 hodiny týdně v 1., 2., 3., 4. i 5. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v tělocvičně a na školním hřišti. Ve 2. a 3. ročníku žáci absolvují základní plaveckou výuku, a to v celkovém počtu 40 vyučovacích hodin. Žáky vyučuje smluvní plavecká škola.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky tělesné výchovy jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - vztah člověka k prostředí.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se tělesná výchova prolíná se všemi hlavními předměty v podobě tělovýchovných chviliek, s **výtvarnou výchovou** (malování sportovních disciplín), **prvoukou, přírodovědou a vlastivědou** (lidské tělo, vycházky do přírody), s **hudební výchovou** (lidové tance, hra na tělo, pochodové písně, tanečky), s **českým jazykem** (říkadla doprovázená pohybem).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce tělesné výchovy následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - rozumět základním užívaným termínům a používat je;
 - umožnit každému žákovi zažít úspěch a radost z pohybu;
 - vést žáky k systematickému sledování vývoje vlastní fyzické zdatnosti;
 - uvědomovat si souvislost mezi pohybem a psychickou pohodou;
 - znát a uplatnit zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech;
 - poskytnout první pomoc;
- **kompetence k řešení problémů**
 - na základě vlastního úsudku a zkušeností rozpoznat a pochopit problém, promyslet a naplánovat řešení problému;
 - hledat vhodné taktiky v individuálních i kolektivních sportech;
 - sledovat vlastní pokrok a hledat cestu k vlastnímu sebezdokonalování;
- **kompetence komunikativní**
 - dbát pokynů vedoucího družstva;
 - respektovat pravidla fair play;

- **kompetence sociální a personální**
 - spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce ve skupině;
 - podílet se na pozitivní atmosféře v týmu;
 - vytvořit si pozitivní představu o sobě samém, tím podporovat vlastní sebedůvěru a samostatný rozvoj;
- **kompetence občanské**
 - respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot;
 - vcítit se do situace ostatních;
- **kompetence pracovní**
 - plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné pracovní podmínky;
 - přistupovat k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, ale i z hlediska ochrany vlastního zdraví i zdraví druhých lidí.

HYGIENA A BEZPEČNOST TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ

ročníkové výstupy

- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti a zná základní pravidla chování při pohybových aktivitách ve známých prostorách školy i mimo ni
- spojuje pravidelnou pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti

učivo

- bezpečný přesun a samostatné převlékání
- základní bezpečnostní pravidla při Tv
- reakce na smluvené povely a signály učitele Tv
- význam pohybu pro zdraví
- tělovýchovné chvílky, sportovní kroužky, terénní cvičení
- bezpečná turistika a hygiena

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

ATLETIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení

učivo

- běh na 50 m z vysokého startu v co nejkratším čase
- skok do dálky z místa
- házení a chytání míče obouruč
- nácvik hodů horním obloukem

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- M

GYMNASTIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení

učivo

- správné držení těla
- základní znalost cvičebních poloh
- obratnost (žebřiny, lavičky, průlezky)
- kotoul vpřed (akrobacie)
- chůze na obrácené lavičce (rovnováha)
- stoj na lopatkách
- skoky přes švihadlo

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Prv

PRŮPRAVNÁ A KONDIČNÍ CVIČENÍ POHYBOVÉ A RYTMICKÉ HRY

ročníkové výstupy

- reaguje na základní pokyny a povely
- zná alespoň pasivně základní pojmy osvojených cviků a pohybových her
- spolupracuje v rámci jednoduché taktiky hry, jedná v duchu fair play, přijme vítězství i porážku, spolupracuje při jednoduchých týmových činnostech a soutěžích

učivo

- cvičení protahovací a napínací, silová a rychlostní, dechová, správné držení těla, rozvoj kloubní pohyblivosti
- soutěže družstev
- respektování pravidel pohybových her
- přísunný krok, cvičení s hudbou

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Čj, Hv

HYGIENA A BEZPEČNOST TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ

ročníkové výstupy

- vysvětlí význam pohybu pro zdraví a vývoj svého organismu
- zvládá správné držení těla a dýchání
- zná základní pravidla chování při Tv
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech
- uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje samostatnost a vůli

učivo

- význam pohybu pro zdraví
- protahovací a uvolňovací cvičení
- dechová cvičení
- chůze v terénu s překonáváním překážek, zásady bezpečnosti, hygieny a ochrany
- zdraví v přírodě

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygieny
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

ATLETIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení

učivo

- běh na 50 m z vysokého startu v co nejkratším čase
- vytrvalostní běh (5 min.)
- skok do dálky
- házení a chytání míče obouruč
- hod do dálky horním obloukem
- šplh na tyči
- ovládá techniku běhu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygieny; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- M

GYMNASTIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce

učivo

- správné držení těla
- obratnost (žebřiny, lavičky, průlezky)
- kotoul vpřed a vzad (akrobacie)
- stoj na lopatkách
- skok do kleku na bednu z můstku

- skoky přes švihadlo

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Prv

PRŮPRAVNÁ A KONDIČNÍ CVIČENÍ POHYBOVÉ A RYTMICKÉ HRY

ročníkové výstupy

- zná alespoň pasivně základní pojmy osvojených cviků a pohybových her
- spolupracuje v rámci jednoduché taktiky hry, jedná v duchu fair play, přijme vítězství i porážku

učivo

- cvičení protahovací a napínací, silová a rychlostní, dechová, správné držení těla, rozvoj kloubní pohyblivosti
- soutěže družstev
- respektování pravidel pohybových her
- přísunný a poskočný krok
- cvičení s hudbou

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Čj, Hv

HYGIENA A BEZPEČNOST TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ

ročníkové výstupy

- vysvětlí význam pohybu pro zdraví a vývoj svého organismu
- zvládá správné držení těla a dýchání
- zná základní pravidla chování při Tv
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech

učivo

- význam pohybu pro zdraví
- protahovací a uvolňovací cvičení
- dechová cvičení
- chůze v terénu s překonáváním překážek, zásady bezpečnosti, hygieny a ochrany
- zdraví v přírodě

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygieny
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

ATLETIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení

učivo

- běh na 50 m z vysokého startu v co nejkratším čase
- vytrvalostní běh (7 min.)
- skok do dálky
- hod do dálky horním obloukem
- šplh na tyči
- ovládá techniku běhu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygieny; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- M

GYMNASTIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce

učivo

- správné držení těla
- obratnost (žebřiny, lavičky, průlezky)
- kotoul vpřed do výskoku, kotoul vzad (akrobacie)
- průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou
- skok roznožmo přes kozu
- skok do dřepu na bednu z můstku

- skoky přes švihadlo

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Prv

PRŮPRAVNÁ A KONDIČNÍ CVIČENÍ POHYBOVÉ A RYTMICKÉ HRY

ročníkové výstupy

- zná alespoň pasivně základní pojmy osvojených cviků a pohybových her
- spolupracuje v rámci jednoduché taktiky hry, jedná v duchu fair play, přijme vítězství i porážku

učivo

- cvičení protahovací a napínací, silová a rychlostní, dechová, správné držení těla, rozvoj kloubní pohyblivosti
- soutěže družstev
- respektování pravidel pohybových her
- přísunný a poskočný krok,
- cvičení na hudbu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Čj, Hv

HYGIENA A BEZPEČNOST TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ

ročníkové výstupy

- podílí se na realizaci pravidelného režimu
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti v běžném sportovním prostředí
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole

učivo

- zásady bezpečného pohybu, poskytnutí první pomoci při drobných poraněních
- reakce na smluvené povely, signály a gesta učitele
- základní pojmy nových pohybových aktivit
- dodržování zásad fair play
- význam sportu a pohybu pro zdraví

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygieny
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

ATLETIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti
- cvičí podle jednoduchého popisu cvičení
- správně reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybu
- změří základní pohybové výkony
- porovná je s předchozími činnostmi

učivo

- běh z nízkého startu na 60 m
- vytrvalostní běh 10 min.
- skok do dálky z rozběhu
- nácvik hodů míčkem z rozběhu
- šplh na tyči

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygieny; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- M

GYMNASTIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti
- vytváří varianty osvojených pohybových her
- cvičí podle jednoduchého popisu cvičení

učivo

- správné držení těla
- obratnost (žebřiny, lavičky, průlezky)
- kotoul vpřed z výskoku, kotoul vzad (akrobacie)
- stoj na rukou s dopomocí

- správně reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybu
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka
- skok roznožmo přes kozu
- skrčka přes kozu popř. bednu
- nácvik dvojšvihů přes švihadlo

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Prv

PRŮPRAVNÁ A KONDIČNÍ CVIČENÍ POHYBOVÉ A RYTMICKÉ HRY

ročníkové výstupy

- užívá při pohybové činnosti základní tělocvičné názvosloví
- cvičí podle jednoduchého nákresu a popisu cvičení

učivo

- základní pravidla, herní činnosti jednotlivce a taktika minisportů
- korekce chyb při cvičení s hudbou a dalších pohybových činnostech

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Čj, Hv

HYGIENA A BEZPEČNOST TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ

ročníkové výstupy

- podílí se na realizaci pravidelného režimu
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti v běžném sportovním prostředí
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i místě bydliště
- reaguje správně při úrazu spolužáka

učivo

- zásady bezpečného pohybu, poskytnutí první pomoci při drobných poraněních
- čísla tísňového volání, první pomoc
- reakce na smluvené povely, signály a gesta učitele
- základní pojmy nových pohybových aktivit
- dodržování zásad fair play
- význam sportu a pohybu pro zdraví

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygieny
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

ATLETIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti
- cvičí podle jednoduchého popisu cvičení
- správně reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybu

učivo

- běh z nízkého startu na 60 m
- vytrvalostní běh 10 min.
- skok do dálky z rozběhu
- hod míčkem z rozběhu
- šplh na tyči
- závody v atletických disciplínách
- základy měření výkonů v hod míčkem a skoku do dálky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygieny; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- M

GYMNASTIKA

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti
- cvičí podle jednoduchého popisu cvičení
- správně reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybu

učivo

- správné držení těla
- obratnost (žebřiny, lavičky, průlezký)
- kotoul vpřed a vzad a jejich různé modifikace
- stoj na rukou

- skok roznožmo přes kozu
- skrčka přes bednu
- dvojšvih přes švihadlo
- orientace ve výsledcích sportovních utkání, vyhledávání v tisku a na internetu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Prv

PRŮPRAVNÁ A KONDIČNÍ CVIČENÍ POHYBOVÉ A RYTMICKÉ HRY

ročníkové výstupy

- užívá při pohybové činnosti základní tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu a popisu cvičení
- dodržuje pravidla vybraných sportovních her
- ovládá základní herní činnosti jednotlivce
- užívá korektivní cvičení v souvislosti s jednostrannou zátěží
- organizuje nenáročnou pohybovou činností na úrovni třídy

učivo

- základní pravidla (vybíjená, basketbal, fotbal, florbal), herní činnosti jednotlivce a taktika minisportů
- kompenzační, korektivní a relaxační cvičení na zkrácené svalové partie a posilování ochablých svalů břišních a mezilopatkových
- pohybové hry zaměřené na rozvoj fyzické kondice
- taktika a domluva se spoluhráči na bránění a vedení útoku
- sestava na hudbu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- Čj, Hv

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

PRACOVNÍ ČINNOSTI

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Pracovní činnosti** vede žáky k získání základních dovedností v různých oborech lidské činnosti, upevnění manuálních dovedností a vytváří pozitivní vztah k práci. V praktických činnostech si žáci osvojují zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany zdraví během pracovního procesu. Žáci jsou vedeni k chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k sebeuplatnění a seberealizaci.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 1 hodinu týdně v 1. – 5. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Pracovní činnosti jsou vyučovány zejména v kmenových třídách a na školním pozemku. Žáci pracují převážně samostatně nebo ve skupinách, ale zařazovány jsou i pozorování, diskuse, rozhovor, výklad a názorně-demonstrační metody seznamování žáků s praktickými činnostmi, materiálem a nářadím.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky pracovních činností jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; kreativita; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - vztah člověka k prostředí.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se pracovní činnosti prolínají s **matematikou** (přesné měření a stříhání) **českým jazykem** (dodržování pracovního postupu) **prvoukou, přírodovědou a vlastivědou** (práce s přírodninami, jednoduché pokrmky, znalosti životních podmínek pěstovaných rostlin).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce pracovních činností následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - pracovat podle návodu;
 - plánovat činnosti při práci s materiály;
 - poznávat vlastnosti materiálu, surovin a jejich použitelnost;
- **kompetence k řešení problémů**
 - podporovat uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů;
 - aplikovat řešení při obdobných zadáních a hledat nové způsoby jejich využití;
- **kompetence komunikativní**
 - účelně komunikovat při různorodé práci s materiálem;
 - užívat jednoduchou základní terminologii;
 - popsat a zhodnotit výsledný výtvar;
- **kompetence sociální a personální**

- spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce ve skupině;
- kladně ovlivňovat kvalitu společné práce;
- respektovat názor druhého;
- chovat se taktně a ohleduplně k ostatním spolužákům;
- **kompetence občanské**
 - vést žáky k chápání různých činností člověka, které ovlivňují životní prostředí a k spoluzodpovědnosti za jeho ochranu;
 - uvědomovat si zodpovědnost za výsledek práce;
- **kompetence pracovní**
 - vést k uvědomělému, správnému a bezpečnému používání nástrojů a materiálů;
 - plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné pracovní podmínky;
 - usilovat o provedení práce v co nejlepší kvalitě;
 - seznámit se s možnými riziky úrazu a zásadami bezpečnosti práce.

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

ročníkové výstupy

- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce
- pracuje podle slovního návodu a předlohy
- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

učivo

- osvojování základů bezpečnosti a hygieny práce
- vlastnosti materiálů (barva, povrch)
- seznamování se základními nástroji a pomůckami
- práce s barevným papírem – lepení, stříhání, ohýbání, vystřihování, skládání, vytrhávání, překládání a jiné techniky práce s papírem
- práce s modelovací hmotou – hnětení, válení, stlačování
- práce s přírodninami
- práce s textilním materiálem – vlna, příze, látka

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygieny; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

ročníkové výstupy

- provádí pozorování přírody
- ošetřuje nenáročné květiny ve třídě

učivo

- pozorování přírody
- ošetřování nenáročných pokojových rostlin

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygieny; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

učivo

- seznámení se s návodem a předlohami stavebnic, s jednotlivými částmi, možnostmi užití
- práce se stavebnicemi

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygienu; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M

PŘÍPRAVA POKRMŮ

ročníkové výstupy

- zná pravidla správného stolování

učivo

- zásady chování při stolování
- zásady zdravé výživy

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygienu; komunikace; mezilidské vztahy; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M, Prv

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

ročníkové výstupy

- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce
- vytváří jednoduchými postupy různé předměty
- pracuje podle slovního návodu a předlohy
- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

učivo

- osvojování základů bezpečnosti a hygieny práce
- vlastnosti materiálů (barva, povrch, tvrdost)
- seznamování se základními nástroji a pomůckami, s jejich účelem a použitím
- práce s barevným papírem – lepení, stříhání, ohýbání, spojování, vystřihování, obkreslování podle šablony, skládání, vytrhávání, překládání a jiné techniky práce s papírem
- práce s modelovací hmotou – hnětení, válení, stlačování
- práce s přírodninami
- jednoduché kartonážní práce
- práce s textilním materiálem – vlna, příze, látka

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

ročníkové výstupy

- provádí pozorování přírody, hodnotí výsledky
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti
- ošetřuje pokojové květiny ve třídě

učivo

- pozorování přírody, hodnocení výsledků pozorování
- ošetřování pokojových rostlin
- setí, sázení, pozorování růstu a vývoje rostlin
- ošetřování rostlin během vegetace

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Prv

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- provádí pozorování přírody a hodnotí výsledky pozorování
- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

učivo

- seznámení se s návodem a předlohami stavebnic, s jednotlivými částmi, možnostmi užití
- práce se stavebnicemi

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M

PŘÍPRAVA POKRMŮ

ročníkové výstupy

- dokáže upravit stůl pro každodenní stolování (i slavnostní), Vánoce
- zná pravidla správného stolování

učivo

- zásady chování při stolování
- výroba ovocných a zeleninových salátů
- zásady zdravé výživy

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; komunikace; mezilidské vztahy; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M, Prv

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

ročníkové výstupy

- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce
- vytváří jednoduchými postupy různé předměty
- pracuje podle slovního návodu a předlohy
- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- osvojování základů bezpečnosti a hygieny práce
- vlastnosti materiálů (barva, povrch, tvrdost)
- seznamování se základními nástroji a pomůckami, s jejich účelem a použitím
- práce s barevným papírem – lepení, stříhání, ohýbání, spojování, vystřihování, obkreslování podle šablony, skládání, vytrhávání, překládání a jiné techniky práce s papírem
- práce s modelovací hmotou – hnětení, válení, stlačování
- práce s přírodninami
- jednoduché kartonážní práce
- práce s textilním materiálem – vlna, příze, látka

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

ročníkové výstupy

- provádí pozorování přírody, hodnotí výsledky
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti
- ošetřuje pokojové květiny ve třídě
- pozorování přírody, hodnocení výsledků pozorování
- ošetřování pokojových rostlin
- setí, sázení, pozorování růstu a vývoje rostlin
- ošetřování rostlin během vegetace

učivo

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Prv

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- provádí pozorování přírody a hodnotí výsledky pozorování
- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
- seznámení se s návodem a předlohami stavebnic, s jednotlivými částmi, možnostmi užití
- práce se stavebnicemi

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M

PŘÍPRAVA POKRMŮ

ročníkové výstupy

- dokáže upravit stůl pro každodenní stolování (i slavnostní), Vánoce
- zná pravidla správného stolování
- zásady chování při stolování
- výroba ovocných a zeleninových salátů
- zásady zdravé výživy

učivo

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; komunikace; mezilidské vztahy; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M, Prv, Čj, Cj

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

ročníkové výstupy

- žák udržuje pořádek na pracovním místě a dbá zásad bezpečnosti a hygieny
- umí poskytnout první pomoc při úrazu
- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy různé výrobky z daného materiálu
- je schopen pracovat podle slovní i vizuální předlohy
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- využívá při tvořivosti prvky lidových tradic

učivo

- bezpečnost a hygiena práce
- vlastnosti materiálů
- práce s barevným papírem – stříhání, ohýbání, lepení
- práce s textilním materiálem
- práce s přírodninami
- práce s modelovací hmotou – hnětení, válení, stlačování
- práce s kartonem
- lidové zvyky a tradice

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Př

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- dbá zásad bezpečnosti a hygieny na pracovním místě
- provádí jednoduchou montáž a demontáž
- je schopen pracovat podle slovní i vizuální předlohy
- poskytuje první pomoc

učivo

- práce se stavebnicemi
- užívání předloh a pracovních postupů

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

ročníkové výstupy

- provádí pozorování a hodnocení přírody
- provádí jednoduché pěstitelské práce
- správně rozpoznává a používá pěstitelské nářadí a pomůcky
- ošetřuje pokojové rostliny

učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin
- pěstování rostlin ze semen v místnosti
- ošetřování pokojových rostlin

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Př

PŘÍPRAVA POKRMŮ

ročníkové výstupy

- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- umí připravit stůl pro každodenní stolování
- zná pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dbá na hygienu a bezpečnost práce při přípravě pokrmů
- zná základní vybavení kuchyně a kuchyňské spotřebiče
- poskytne první pomoc

učivo

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup, skladování potravin
- příprava ovocných a zeleninových salátů
- základní prostírání a stolování

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; komunikace; mezilidské vztahy; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M, Čj, Cj

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

ročníkové výstupy

- udržuje pořádek na pracovním místě a dbá zásad bezpečnosti a hygieny
- umí poskytnout první pomoc při úrazu
- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy různé výrobky z daného materiálu, využívá své představivosti
- využívá při tvořivých činnostech s různým tradičním i netradičním materiálem prvky lidových tradic

učivo

- bezpečnost a hygiena práce
- práce s papírem – obkreslování podle šablony, skládání, vystřihování, ohýbání, lepení
- práce s textilním materiálem
- práce s přírodninami
- práce s modelovací hmotou – hnětení, válení, stlačování
- jednoduché kartonážní práce
- lidové zvyky a tradice

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Př

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- dbá zásad bezpečnosti a hygieny na pracovním místě
- pracuje podle slovního návodu i jednoduchého náčrtu
- zvládá samostatně montážní a demontážní práce se stavebnicemi

učivo

- seznámení s návody a předlohami stavebnic
- práce montážní a demontážní
- možnosti využití stavebnic a jejich částí

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

ročníkové výstupy

- provádí pozorování a hodnocení přírody
- provádí jednoduché pěstitelské práce
- pečuje o nenáročné rostliny
- správně rozpoznává a používá pěstitelské nářadí a pomůcky

učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin
- pěstování rostlin ze semen v místnosti
- ošetřování pokojových rostlin
- setí, sázení
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy

- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny a poskytne první pomoc

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vv, Př

PŘÍPRAVA POKRMŮ

ročníkové výstupy

- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- umí připravit stůl pro každodenní i slavnostní stolování
- zná pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dbá na bezpečnost práce při přípravě pokrmů
- zná základní vybavení kuchyně

učivo

- výběr, nákup, skladování potravin
- příprava ovocných a zeleninových salátů
- příprava přesnídávek
- slavnostní stolování
- zásady zdravé výživy
- pravidla chování při stolování

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; kreativita, psychohygiena; komunikace; mezilidské vztahy; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vv, M, Čj, Cj

UČEBNÍ OSNOVY 2. STUPNĚ

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vzdělávací obor **Český jazyk a literatura** je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a zahrnuje tři základní složky:

- jazyková výchova
- komunikační a slohová výchova
- literární výchova

Vzdělávací obsah těchto složek se ve výuce vzájemně prolíná. Kultivované užívání češtiny jako mateřského jazyka v mluvené i písemné podobě je základním předpokladem úspěšného vzdělávání v dalších oblastech. Prostřednictvím jazykové a literární výchovy získává žák schopnost vyjadřovat své myšlenky a city tak, aby dovedl pochopit svou roli v různých komunikačních situacích.

V jazykové výchově žák získává vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je předpokladem jasného a srozumitelného vyjadřování. Český jazyk je nejenom nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání, při němž se prohlubují obecné intelektové dovednosti – porovnávat různé jevy, třídit podle různých hledisek, dospívat k zobecnění. Žáci se učí používat jazykové příručky a pracovat s texty různého zaměření.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí kultivovaně používat mateřský jazyk v běžných situacích a analyzovat a kriticky posoudit texty různého typu, učí se orientovat v mnohostranné nabídce médií z hlediska kvality a významu pro jejich vlastní život. Slohové vyučování zdokonaluje jejich vyjadřovací schopnosti a dovednosti. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy a žánry, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Prostřednictvím literárních děl se podporuje emocionální zrání žáků a ozřejmují mravní hodnoty.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 5 hodin týdně v 6., 7., 8. a 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě, v případě potřeby v počítačové učebně (výukové programy). Nejčastěji používanými metodami práce jsou rozhovor, diskuse, výklad, řešení problémových situací, práce se slovníky a encyklopediemi, písemné práce, samostatná práce prostřednictvím pracovních listů, didaktické hry, poslech. Výuka je doplňována miniprojekty a návštěvami divadelních představení, tematických výstav apod.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky českého jazyka a literatury jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; psychohygiena; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - občan, občanská společnost a stát;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - Evropa a svět nás zajímají; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - kulturní diferenciaci; lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; princip sociálního smíru a solidarity;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; stavba mediálních sdělení; vnímání autora mediálních sdělení; fungování a vliv médií ve společnosti.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se český jazyk a literatura prolíná zejména s **dějepisem** (kulturní vývoj, mytické představy o vzniku světa, významné osobnosti a události českých a světových dějin, vývoj literatury na pozadí historických událostí), **cizími jazyky** (světoví autoři literárních děl, gramatická pravidla českého jazyka jako východisko pro studium cizích jazyků, přejímání cizích slov jako prostředek obohacování slovní zásoby), **informatikou** (výukové programy, prezentace na zadaná témata, pravidla komunikace prostřednictvím emailu, sms), **zeměpisem** (zkratky názvů států), **přírodopisem** (upevňování vztahu k přírodě, vystižení dojmu z krás přírody a krajiny), **matematikou** (zvládnutí algoritmu a logické myšlení pro pochopení syntaktických vztahů, spisovná podoba čísel), **pracovními činnostmi** (pracovní postup – technické práce, příprava pokrmů), **výchovou k občanství** (zvyky a tradice, vlastenectví, spisovná podoba názvů svátků a institucí, politických stran), **hudební výchovou** (písň z divadelních her, básníci – písničkáři) a ostatními předměty (orientace v textu, klíčová slova, vytváření poznámek, výpisků, studijní čtení).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce českého jazyka a literatury následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - upevňovat vhodné strategie učení;
 - vybízet žáky ke snaze samostatně si doplnit získané informace;
 - zadávat samostatnou práci formou referátů, prezentací a projektů;
 - podporovat schopnost objektivně zhodnotit vlastní práci a stanovit si plán případného zlepšení;
 - poskytovat žákům možnost získávat a zpracovávat informace z rozmanitých zdrojů (internet, encyklopedie, historické dokumenty, grafy, tabulky...);
 - vést žáky k používání správné terminologie předmětu, k propojení poznatků, které v něm získávají, s poznatky z jiných předmětů a posouzení významu těchto poznatků pro současnost;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vyhledávat informace vhodné k řešení problému;
 - hledat optimální řešení;
 - využívat již získané vědomosti z jiných předmětů, propojovat informace;
- **kompetence komunikativní**
 - umožnit žákům diskutovat o problému a zároveň je vést k toleranci vůči názorům druhých;
 - volit vhodné výrazové prostředky pro dané komunikační situace;
 - zadávat samostatné práce a trvat na dodržení přesně stanovených pravidel;

- **kompetence sociální a personální**
 - vytvářet ve třídě příznivé klima tak, aby se žáci neobávali před třídou vystoupit nebo projevit svůj názor;
 - zadávat skupinové práce, při nichž si žáci ověří svou schopnost vést pracovní skupinu, podřídit se pokynům řídicího člena, podílet se na vytváření pravidel spolupráce a následně se jim přizpůsobit;
 - vést ke zdravému sebevědomí, sebedůvěře, ale i sebekritice;
- **kompetence občanské**
 - brát při výuce v potaz současné dění, sledovat významná výročí autorů a zařadit jejich dílo do kontextu doby;
 - vést žáky k toleranci vůči jinakosti;
 - vést k uvědomování si nejen svých práv, ale i povinností;
 - v krizových situacích správně poskytnout důležité informace, pregnantně formulovat.
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k tomu, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel;
 - vést žáky k efektivnímu organizování vlastní práce;
 - vést žáky k využívání dovedností a schopností v praxi.

KOMUNIKACE A STYLISTIKA**ročníkové výstupy**

- vysvětlí rozdíly mezi projevem mluveným a psaným
- zvolí vhodné jazykové prostředky, dokáže nahradit nevhodně užitá slova vhodnějšími pro danou komunikační situaci
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- v mluveném projevu vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči

učivo

- stylistika – nauka o stylu
- komunikace – sdělování
- projev mluvený, psaný
- projev mluvený – zvukové prostředky (melodie, větný přízvuk, pauzy, tempo řeči, rytmus, důraz)
- projev psaný – grafické prostředky (členicí znaménka, podtržení, odlišný typ písma)
- mimojazykové prostředky – posunky, gesta, mimika, pohyby rukou, hlavy, postoj

průřezová témata

- OSV – komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; sebepoznání a sebepojetí

JEDNODUCHÉ TISKOPISY**ročníkové výstupy**

- samostatně vyplní tiskopis (na vytištěný blanket i online)
- rozumí rozdílu mezi adresátem a odesílatel
- ví, kdy je třeba vyplnit podací lístek

téma

- poštovní poukázky – zásady vyplňování (zprava, částka slovy – dohromady)
- podací lístek – odesílatel, adresát, doporučené psaní

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Inf

JEDNODUCHÉ KOMUNIKAČNÍ ŽÁNRY**ročníkové výstupy**

- vhodně komunikuje s vrstevníky i dospělými
- volí přiměřené jazykové prostředky pro jednotlivé žánry
- dokáže odlišit seriózní inzerát od nedůvěryhodné nabídky (poptávky)

téma

- vzkaz
- inzerát – nabídka, poptávka (koupím, prodám, hledám, vyměním), značka
- objednávka - náležitosti
- zpráva a oznámení
- SMS – krátká textová zpráva, využití v praxi

- vysvětlí rozdíl mezi zprávou a oznámením, uvede na příkladech z praktického života
- dokáže vytvořit jednoduchou objednávku se všemi náležitostmi

průřezová témata

- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Inf

DOPIS OSOBNÍ A ÚŘEDNÍ

ročníkové výstupy

- vysvětlí rozdíl mezi dopisem osobním a úředním
- dokáže napsat jednoduchý osobní i úřední dopis

učivo

- dopis – jazykové prostředky, forma, dopis dle adresátů, oslovení (Ti, Vám)
- dopis jako prostředek tvořivého psaní

průřezová témata

- OSV – kreativita; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Vo – komunikace s úřady

POPIS

ročníkové výstupy

- při popisu dodrží předem daný směr (pořadí, postup)
- dokáže vytvořit jednoduchý návod, recept
- užívá odborné názvy
- termíny, kterým nerozumí, dokáže vyhledat

téma

- druhy popisu
 - budovy
 - místnosti
 - postavy
 - krajiny
 - pracovního postupu
- jazykové prostředky
- postup při popisu
- členění na odstavce
- popis pracovního postupu – termíny, návod, recept, piktogramy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita

VÝTAH A VÝPISKY

ročníkové výstupy

- využívá základy studijního čtení
- orientuje se v odborném textu
- vyhledává hlavní myšlenky/klíčová slova
- heslovitě formuluje hlavní myšlenky
- vytvoří otázky a stručné poznámky

téma

- výtah - odborný text, studijní čtení (podtrhávání, zvýrazňování...), vyhledávání informací, čtení jako zdroj informací
- hlavní myšlenky
- výpisky – ve větách/heslovitě
 - podklady ke studiu
 - jazykové prostředky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

VYPRAVOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- dodržuje dějovou posloupnost při vypravování/retrospektivu
- zná pravidla použití přímé řeči, dokáže zapsat řeč postav
- vypravuje podle obrázkové osnovy
- dokončí příběh
- užívá vhodné jazykové prostředky pro dosažení napětí při vypravování/gradace děje

téma

- dějová posloupnost/retrospektiva
- osnova vypravování – heslovitá/větná
- jazykové prostředky – dějová slovesa
- přímá řeč
- obrázková osnova
- dokončení příběhu – chybějící začátek/konec

průřezová témata

- OSV – kreativita; komunikace

mezipředmětové vztahy

- D, Vo, Cj

Jazyková výchova

JAZYKOVÉ PŘÍRUČKY

ročníkové výstupy

- Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami

učivo

- Pravidla českého pravopisu
- Slovník spisovné češtiny
- Stručná mluvnice češtiny
- Internetová jazyková příručka

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

TVAROSLOVÍ

ročníkové výstupy

- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- rozliší podstatná jména abstraktní a konkrétní a podstatná jména pomnožná, hromadná a látková
- správně určuje mluvnické kategorie podstatných a přídavných jmen a sloves
- stupňuje přídavná jména
- roztrídí zájmena a číslovky podle druhů
- tvoří spisovné tvary vybraných zájmen a číslovek
- tvoří spisovné tvary sloves v podmiňovacím způsobu

téma

- podstatná jména
 - konkrétní a abstraktní
 - hromadná, pomnožná a látková
 - tvary podstatných jmen
- přídavná jména
 - tvary přídavných jmen
 - stupňování
 - jmenné tvary přídavných jmen
- zájmena
 - skloňování vybraných druhů zájmen
- číslovky
 - skloňování vybraných druhů číslovek
- slovesa
 - mluvnické kategorie sloves

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti; komunikace; sebepoznání a sebepojetí

mezipředmětové vztahy

- Cj

PRAVOPIŠ

ročníkové výstupy

- správně píše základní podstatná jména vlastní, obtížnější tvary je schopen vyhledat v příslušných příručkách
- správně užívá pravidla psaní koncovek u podstatných a přídavných jmen
- správně aplikuje zásady psaní koncovek minulého přičestí
- správně užívá základní pravidla o psaní interpunkce

téma

- podstatná jména obecná a vlastní
- pravopis podstatných a přídavných jmen, zájmen a číslovek
- shoda přísudku s podmětem
- interpunkce

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti; sebepoznání a sebepojetí

mezipředmětové vztahy

- Cj

SKLADBA

ročníkové výstupy

téma

- najde ve větě základní větné členy
- určí osvojené rozvíjející větné členy a určí jejich druh
- vytvoří správný vertikální graf věty jednoduché
- podle svých schopností vytvoří vertikální graf souvětí
- na základě vertikálního grafu vytvoří podle svých schopností větu jednoduchou nebo souvětí
- základní větné členy
- rozvíjející větné členy
 - přívlastek – shodný a neshodný
 - předmět
 - příslovečné určení – místa, času, způsobu
- věta jednoduchá a souvětí
 - grafické znázornění věty jednoduché
 - grafické znázornění souvětí
 - spojovací výrazy a interpunkce

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Cj

Literární výchova

POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ

ročníkové výstupy

- charakterizuje literaturu a uvádí její základní typy a funkce
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- orientuje se v systému českého knihovnictví
- ovládá základní knihovnické pojmy
- vyhledává informace v různých informačních zdrojích

učivo

- literatura a její funkce
- knihovnictví

průřezová témata

- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- OSV – rozvoj schopností poznávání

JAZYKOVÁ VRSTVA LITERÁRNÍHO DÍLA

ročníkové výstupy

- charakterizuje hlavní jazykové prostředky literárního díla
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie

téma

- citově zabarvená slovní zásoba literárního díla
- územní a sociální struktura slovní zásoby literárního díla
- časově podmíněná slovní zásoba literárního díla
- zvukomalba a zvukosled
- metafora, metonymie, personifikace, hyperbola, ironie, přirovnání, epiteton, alegorie

průřezová témata

- OSV – kreativita
- MKV – etnický původ; kulturní diference

mezipředmětové vztahy

- Z, Hv

EPICKÉ ŽÁNRY

ročníkové výstupy

téma

• rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	• bajka • báje • pověst • pohádka • povídka • novela • román

průřezová témata

- MKV – kulturní diference, multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- D, Cj

LYRICKO-EPICKÉ ŽÁNRY

ročníkové výstupy

téma

• rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	• balada

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Hv, Vo

LYRICKÉ ŽÁNRY

ročníkové výstupy

téma

• rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	• píseň • epigram

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Hv

DRAMATICKÉ ŽÁNRY

ročníkové výstupy

- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele

téma

- tragédie
- komedie
- činohra
- hudebně-dramatické žánry

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- MKV – kulturní diference

VÝRAZOVÉ FORMY LITERÁRNÍHO DÍLA

ročníkové výstupy

- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele

téma

- verš a stopa
- druhy rýmů
- libreto
- scénář
- skladba divadelní hry
- prostor a tvůrci divadelní hry

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Hv

*Komunikační a slohová výchova***POPIS****ročníkové výstupy**

- výstižně formuluje myšlenky
- vnímá estetické působení textu
- sestaví osnovu popisu
- popis uměleckého díla rozdělí na jednotlivé plány
volí vhodné jazykové prostředky, užívá odborné názvy

učivo

- popis výrobku
- popis uměleckého díla
- popis statický a dynamický
- osnova popisu
- jazykové prostředky popisu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Vv

CHARAKTERISTIKA**ročníkové výstupy**

- pomocí vhodně zvolených jazykových prostředků vystihne povahové rysy člověka, jeho zájmy, schopnosti, zvláštnosti

téma

- charakteristika přímá a nepřímá
- specifické jazykové prostředky – rčení, přirovnání, přísloví, pořekadla

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace

LÍČENÍ**ročníkové výstupy**

- sdělí své pocity a prožitky pomocí vhodně zvolených jazykových prostředků
- tvoří vlastní subjektivně zabarvený text
- rozliší slova citově neutrální/zabarvená

téma

- subjektivně zabarvený popis
- jazykové prostředky – epiteta, přirovnání, personifikace, metafory, slova citově zabarvená...

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena

VÝTAH**ročníkové výstupy**

- používá běžné termíny jednoslovné i sousloví

učivo

- odborné názvy jednoslovné/sousloví
- vědecké dílo/populárně naučný text

- rozliší text určený odborné veřejnosti/široké veřejnosti

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- D, Z, Př, F, Vo

ŽÁDOST

ročníkové výstupy

- sestaví jednoduchou žádost
- dodrží formální i jazykové požadavky na administrativní styl

téma

- žádost jako základní útvar administrativního stylu
- formální stránka – neutrální jazykové prostředky
- ustálená forma

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Vo

VYPRAVOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- sestaví osnovu čteného/vyslechnutého vypravování
- převede nepřímou řeč postav na přímou
- dokončí příběh (mluvní cvičení)

téma

- osnova vypravování
- tvořivá práce s textem
- vlastní tvořivé psaní
- mluvní cvičení

průřezová témata

- OSV – komunikace; kreativita

mezipředmětové vztahy

- Cj

Jazyková výchova

VÝZNAM SLOV

ročníkové výstupy

- rozlišuje slova jednoznačná a mnohoznačná
- správně tvoří synonymické řady a vnímá jejich stylistické odlišnosti
- rozlišuje významy homonym

učivo

- slova jednoznačná a mnohoznačná
- synonyma a homonyma
- termíny
- sousloví

- rozpozná přenesená pojmenování

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

SLOVOTVORBA

ročníkové výstupy

- uvede hlavní způsoby obohacování české slovní zásoby
- vysvětlí rozdíl mezi slovotvorným rozbořením a rozbořením stavby slova, oba používá v praxi
- používá správnou terminologii související se slovotvorbou

téma

- základní způsoby obohacování slovní zásoby
- základní slovotvorné pojmy
- základní slovotvorné postupy
 - odvozování
 - skládání
 - zkracování

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

TVAROSLOVÍ

ročníkové výstupy

- správně skloňuje vybraná zájmena
- rozlišuje sloveso v rodě činném a trpném
- stupňuje příslovce
- správně určuje i obtížnější slovní druhy

téma

- zájmena
 - tvary vybraných zájmen
- slovesa
 - mluvnické kategorie sloves – slovesný rod
- neohebné slovní druhy
 - stupňování příslovcí
- příslovečné spřežky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Cj

SKLADBA

ročníkové výstupy

- rozlišuje věty jednočlenné a dvojčlenné
- uvědomuje si, že základem věty je přísudek
- určuje základní i rozvíjející větné členy, a to včetně jejich druhů
- určuje druhy vedlejších vět
- dokáže převést větný člen na vedlejší větu a naopak
- vytvoří správný vertikální graf věty jednočlenné i souvětí

téma

- věty dvojčlenné, jednočlenné a větné ekvivalenty
- větné členy a vedlejší věty
 - podmět a VV podmětná
 - přísudek a VV přísudková
 - přívlastek a VV přívlastková
 - předmět a VV předmětná

- uvádí příklady vět s přístavkem
- příslovečné určení a VV časová, místní, způsobová, měrová, podmínková, příčinná, přípustková, účelová
- doplněk a VV doplňková
- přístavek

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Cj

Literární výchova

DĚJINY LITERATURY OD STAROVĚKU PO BAROKO

ročníkové výstupy

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- seznámí se se základními znaky jednotlivých uměleckých slohů a uvádí jejich hlavní zástupce a představitele

učivo

- starověk
 - Epos o Gilgamešovi
 - řecká literatura
 - římská literatura
 - Bible
- středověk
 - románské umění
 - Kronika
 - Kosmas – Kronika česká
 - gotika
 - rytířský epos
 - Chorál – Sv. Václave
 - legenda
 - Dalimilova kronika
 - Jan Hus
 - Ktož jsú boží bojovníci
- renesance a humanismus
 - Giovanni Boccaccio
 - François Villon
 - William Shakespeare
 - Miguel de Cervantes y Saavedra
 - Jan Blahoslav
- baroko
 - Jan Ámos Komenský
- klasicismus a osvícenství
 - Molière
 - Daniel Defoe
 - Jonathan Swift

průřezová témata

- EGS – Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané

- MKV – kulturní diference; princip sociálního smíru a solidarity

mezipředmětové vztahy

- Cj

*Komunikační a slohová výchova***ÚVOD DO SLOHU****ročníkové výstupy**

- zařadí základní slohové útvary k funkčnímu stylu

učivo

- funkční styly – prostěsdělovací, administrativní, odborný, publicistický, umělecký
- slohové postupy – informační, vyprávěcí, popisný, výkladový a úvahový
- slohové útvary

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

VÝTAH**ročníkové výstupy**

- formuluje hlavní myšlenky přečteného textu
- vytvoří stručné poznámky z textu – vyhledává a třídí informace
- vhodně používá termíny

téma

- studijní čtení
- práce s odborným textem
- osnova, výpisky, výtah

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Z, PŘ, D, VO, F, CH

CHARAKTERISTIKA LITERÁRNÍ POSTAVY**ročníkové výstupy**

- interpretuje charakteristiku literárního hrdiny a tvoří charakteristiku vlastní

téma

- charakteristika vnější/vnitřní
- charakteristika přímá/nepřímá
- jazykové prostředky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; hodnoty, postoje, praktická etika

VÝKLAD A REFERÁT**ročníkové výstupy**

- vystoupí před posluchači s ústním jazykovým projevem

učivo

- výklad mluvený a psaný
- jazykové prostředky výkladu
- osnova výkladu
- uvádění zdrojů (správný zápis)

- formuluje myšlenky v logickém sledu, vytvoří jasný a srozumitelný text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- samostatně připraví a přednese referát (dbá na vhodnou volbu jazykových prostředků, neverbální komunikaci)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace

ÚVAHA

ročníkové výstupy

téma

• zapojí se do diskuse, dodržuje pravidla • vyjadřuje své názory, argumentuje • umí naslouchat ostatním • odliší fakta od názorů a hodnocení	• osnova úvahy • řečnické otázky • citát – způsob zápisu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; hodnoty, postoje, praktická etika

PUBLICISTICKÝ STYL

ročníkové výstupy

téma

• odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji • rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru • rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	• hromadné sdělovací prostředky – tisk, rozhlas, televize • novinový článek • titulek • bulvární tisk • recenze • nekrolog • interview

průřezová témata

- MED – kritické čtení a vnímání mediálního sdělení; interpretace mediálního sdělení a reality; fungování a vliv médií ve společnosti; vnímání autora mediálních sdělení; stavba mediálních sdělení

Jazyková výchova

OBOHACOVÁNÍ SLOVNÍ ZÁSObY

ročníkové výstupy

učivo

• správně vyslovuje a píše přejatá slova	• výslovnost a pravopis přejatých slov

průřezová témata

- OSV – komunikace

mezipředmětové vztahy

- Cj

TVAROSLOVÍ

ročníkové výstupy

- tvoří spisovné tvary přejatých obecných jmen a cizích jmen vlastních
- rozlišuje vid dokonavý a nedokonavý
- tvoří vidová opozita

téma

- skloňování přejatých obecných jmen a cizích jmen vlastních
- slovesa
 - mluvnické kategorie sloves – slovesný vid

průřezová témata

- OSV – komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Cj

SKLADBA

ročníkové výstupy

- rozlišuje významové poměry mezi hlavními větami, členy několikanásobného větného členu a vedlejšími větami
- dokáže sestavit vertikální graf složitého souvětí
- na základě zadaného vertikálního grafu vytváří souvětí
- upevňuje si vědomosti o větných členech a druzích vedlejších vět

téma

- významové poměry mezi souřadně spojenými větami hlavními, vedlejšími a větnými členy
- složitá souvětí

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Cj

PRAVOPIS

ročníkové výstupy

- prohlubuje a upevňuje si povědomí o zásadách lexikálního a morfologického pravopisu a správně je aplikuje i v obtížnějších případech
- osvojí si základní pravidla skladebného pravopisu

téma

- pravopis i/y
 - koncovky, podstatných a přídavných jmen
 - koncovky sloves
- pravopis s-, z-, vz-
- pravopis skupin bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně

- skladebný pravopis

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Literární výchova

DĚJINY LITERATURY OD NÁRODNÍHO OBROZENÍ PO MODERNÍ UMĚLECKÉ

ročníkové výstupy

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- seznámí se se základními znaky jednotlivých uměleckých slohů a uvádí jejich hlavní zástupce a představitele
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie

učivo

- národní obrození
 - Národní obrození – příčiny, podstata, cíle
 - Josef Dobrovský
 - Rukopisy Královédvorský a Zelenohorský
 - Josef Jungmann
 - František Palacký
- romantismus
 - anglický romantismus
 - francouzský romantismus
 - ruský romantismus
 - Karel Hynek Mácha
 - Josef Kajetán Tyl
 - Karel Jaromír Erben
 - Božena Němcová
 - Karel Havlíček Borovský
- realismus
 - francouzský realismus
 - anglický realismus
 - ruský realismus
 - americký realismus
 - Májovci
 - Jan Neruda
 - Ručovci a Lumírovci
 - Národní divadlo
 - Alois Jirásek
 - Alois a Vilém Mrštíkovi
- Moderní umělecké směry

průřezová témata

- MKV – multikulturalita; kulturní difference; lidské vztahy; princip sociálního smíru a solidarity
- EGS – Evropa a svět nás zajímá; jsme Evropané

mezipředmětové vztahy

- Cj, D, Vo

*Komunikační a slohová výchova***NAUKA O SLOHU****ročníkové výstupy**

- volí jazykové prostředky dle komunikačního záměru

učivo

- ústní a písemný projev
- využití a uspořádání jazykových prostředků

průřezová témata

- OSV – komunikace

VÝKLAD**ročníkové výstupy**

- formuluje hlavní myšlenky textu
- uspořádá informace z textu
- vyhledá informace vhodné k řešení problému

téma

- znaky výkladu
- osnova
- jazykové prostředky
- základy studijního čtení
- formulování hlavních myšlenek textu
- uspořádání informací
- kompetence k řešení problémů

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Př, Ch, F, D, Z, Vo

LÍČENÍ**ročníkové výstupy**

- rozliší subjektivní a objektivní sdělení
- vhodně volí jazykové prostředky
- vyjadřuje se kultivovaně
- pokusí se o vlastní tvořivé psaní

téma

- umělecký popis – subjektivita
- kompozice líčení
- jazykové prostředky líčení – neobvyklá slovní spojení, slova citově zbarvená, metafora, přirovnání, personifikace, epiteton, metonymie, dějová slovesa
- osnova líčení

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu

ÚVAHA**ročníkové výstupy****učivo**

- na základě získaných poznatků se zamýšlí nad problémem
- dospěje k závěru
- porovná úvahu s výkladem
- výskyt úvahy
- srovnání s výkladem
- osnova úvahy
- subjektivita

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; hodnoty, postoje, praktická etika

DISKUSE

ročníkové výstupy

téma

- zapojí se do diskuse, dodržuje pravidla, zvládne řídit diskusi
- umí naslouchat ostatním, spolupracuje s nimi
- diskuse na vybrané téma

průřezová témata

- OSV – komunikace; kooperace a kompetice; hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Vo, D

PROSLOV

ročníkové výstupy

téma

- uvědomuje si nutnost společenského chování řečníka
- zná pravidla mluveného projevu
- seznámení s řečnickými slohovými útvary
- příležitosti užití
- osnova proslovu
- mluvený projev – pravidla, úskalí

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Vo

FEJETON

ročníkové výstupy

téma

- zamýšlí se nad aktuálními problémy současnosti
- vyhledá v denním tisku fejeton
- publicistické útvary na aktuální téma
- historie vzniku fejetonu
- cíl fejetonu

průřezová témata

- MED – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; hodnoty, postoje, praktická etika

OBECNÉ VÝKLADY O JAZYCE

ročníkové výstupy

- uvádí hlavní evropské skupiny indoevropských jazyků a správně mezi ně zařadí češtinu
- vymezení hlavní vrstvy národního jazyka a rozpozná jejich zástupce v souvislém textu
- uvědomuje si význam přiměřeného vyjadřování

učivo

- zařazení českého jazyka do systému indoevropských jazyků
- vrstvy národního jazyka
- jazyková kultura

průřezová témata

- EGS – Evropa a svět nás zajímá

mezipředmětové vztahy

- Cj, Z, D

HLÁSKOSLOVÍ

ročníkové výstupy

- spisovně vyslovuje běžná slova
- správně zapíše zvukovou podobu mluveného projevu

téma

- hlásky a hláskové skupiny
- přepis slov do zvukové podoby
- větný přízvuk a melodie

průřezová témata

- OSV – komunikace

mezipředmětové vztahy

- Cj

VÝZNAM SLOVA

ročníkové výstupy

- upevňuje si povědomí významu slov a rozpozná přenesená pojmenování
- rozumí pojům synonymum, homonymum, antonymum, termín a rozpozná je v souvislém textu

téma

- věcný význam slova
- významové vztahy mezi slovy
- vrstvy slovní zásoby

průřezová témata

- OSV – komunikace; rozvoj schopností poznávání

SLOVOTVORBA

ročníkové výstupy

téma

- rozlišuje slovotvorný rozbor od rozboru stavby slova
- správně používá příslušnou teorii
- získané poznatky využívá zejména v pravopise
- rozbor stavby slova
- slovotvorný rozbor
- způsoby tvoření nových slov

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Cj

TVAROSLOVÍ

ročníkové výstupy

- správně určuje slovní druhy
- určuje všechny mluvnické kategorie podstatných a přídavných jmen a sloves
- správně stupňuje přídavná jména příslovce
- zařadí zájmena a číslovky ke správným druhům a tvoří jejich spisovné tvary
- rozumí souvislému textu, který obsahuje přechodníky

téma

- ohebné slovní druhy
 - mluvnické kategorie podstatných a přídavných jmen
 - druhy podstatných jmen
 - stupňování přídavných jmen
 - druhy a tvary zájmen a číslovek
- slovesa
 - mluvnické kategorie – slovesné třídy a vzory
 - přechodníky
- neohebné slovní druhy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Cj, M

SKLADBA

ročníkové výstupy

- ovládá základní syntaktickou terminologii
- provede grafický rozbor věty jednoduché i souvětí
- správně zapisuje přímou řeč

téma

- skladební dvojice
- souvětí souřadná a podřadná
 - druhy vět vedlejších
 - významové poměry mezi souřadně spojenými větami
- řeč přímá a nepřímá
- zvláštnosti větné stavby

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Cj

Literární výchova

DĚJINY LITERATURY 20. STOLETÍ

ročníkové výstupy

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- seznámí se se základními znaky jednotlivých uměleckých slohů a uvádí jejich hlavní zástupce a představitele
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie

učivo

- světová meziválečná literatura
 - umění a kultura meziválečného období
 - Romain Rolland
 - Antoine de Saint-Exupéry
 - Erich Maria Remarque
 - Ernest Hemingway
- česká meziválečná literatura
 - poezie
 - poetismus, surrealismus, Devětsil
 - poezie
 - Jiří Wolker, Jaroslav Seifert, Vítězslav Nezval, František Halas, František Hrubín
 - próza
 - Jaroslav Hašek, Karel Čapek, Eduard Bass, Karel Poláček, Vladislav Vančura, Ivan Olbracht
 - drama
 - Osvobozené divadlo
- česká literatura 2. poloviny 20. století
 - obecné a české dějiny literatury 2. poloviny 20. století
 - poezie
 - Jan Skácel, Oldřich Mikulášek, Jiří Žáček, písničkáři
 - próza
 - Arnošt Lustig, Josef Škvorecký, Bohumil Hrabal, Ota Pavel, Milan Kundera, Michal Viewegh, Petr Šabach, Květa Legátová, Kateřina Tučková
 - drama
 - Semafor, Divadlo Jára Cimrmana, Václav Havel
 - film

průřezová témata

- EGS – Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané
- VDO – občan, občanská společnost a stát
- MKV – kulturní diference; princip sociálního smíru a solidarity; lidské vztahy
- MED – fungování a vliv médií ve společnosti

mezipředmětové vztahy

- D, Z, Cj, Vv, Hv, Vo

ANGLICKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Práce v hodinách **Anglického jazyka** je směřována k tomu, aby žáci zvládli základní gramatické jevy a dokázali je uplatnit při komunikaci ať už mezi sebou, nebo s jiným anglicky mluvícím člověkem. Cílem je tedy vést žáky k úspěšné komunikaci, a to jak prostřednictvím porozumění partnerovi, tak vyjádření vlastních myšlenek či potřeb. Zároveň jsou žáci vedeni k dovednosti vypořádat se s porozuměním anglickému textu a na základní úrovni se také písemně vyjádřit. Tyto dovednosti jsou rozvíjeny v souladu s očekávanou úrovní jazykových dovedností v jednotlivých ročnících.

ČASOVÁ DOTACE

Na druhém stupni je anglický jazyk vyučován 3 hodiny týdně v 6. až 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, přičemž chybějící jazyková učebna je nahrazována vytvářením prostředí podnětného pro výuku angličtiny v jednotlivých učebnách. Pokud je ve třídě více než 25 žáků, je třída na výuku anglického jazyka rozdělena do dvou skupin. Anglický jazyk je vyučován formou tradičních vyučovacích hodin a také různých drobných jednohodinových projektů, upřednostňován je model britské angličtiny. V hodinách žáci pracují s učebnicemi, pracovními sešity, audio přehrávačem, interaktivní tabulí, internetem, slovníky a dalšími výukovými materiály, ať už zakoupenými, či vlastní výroby. Žákům je také nabídnut několikadenní motivační a výukový pobyt v anglicky mluvící zemi.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky anglického jazyka jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - občan, občanská společnost a stát;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - multikulturalita;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se anglický jazyk prolíná s **českým jazykem** (oblast gramatiky, literatury i slohu), **zeměpisem** (anglicky mluvící země), **dějepisem** (historie vybraných anglicky mluvících zemí), **přírodopisem** (zvířata a rostliny, lidské tělo, vesmír), a **výchovou k občanství a výchovou ke zdraví** (zvyky a životní styl), **Inf** (internetová komunikace, technika) a **pracovními činnostmi** (volba povolání).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce anglického jazyka následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - nabízet vhodné způsoby učení, které berou v potaz individuální schopnosti žáků, díky nimž mohou získat větší sebedůvěru při užívání anglického jazyka;
 - naučit žáky efektivně pracovat s učebnicí a slovníky, získávat informace prostřednictvím webových stránek v anglickém jazyce;
 - umožnit vzdělání nejen prostřednictvím učitele, ale i ostatních spolužáků díky práci ve dvojicích či skupinách;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky k tomu, aby vnímali problémové situace, k nimž v jejich okolí dochází – v hodinách angličtiny jde především o běžné každodenní situace, popřípadě o problémově zadané úkoly;
 - učit žáky vyhledat informace vhodné k řešení problému, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat konečné řešení problému;
 - podporovat samostatnost v řešení běžných problémů v anglickém jazyce, ale také schopnost ověřit efektivitu zvolené strategie;
- **kompetence komunikativní**
 - cílem výuky jazyka je umožnit žákům formulovat své myšlenky a názory, s postupujícími znalostmi a schopnostmi i příslušně stylově, a to v první řadě ústně a postupně i písemně;
 - podporovat diskusi – schopnost vyjádřit se, ale také naslouchat, klást doplňující otázky, vhodně reagovat na partnera v diskusi;
 - kromě produktivních řečových schopností rozvíjet samozřejmě i perceptivní porozumění různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů atp.;
 - učit žáky využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem;
- **kompetence sociální a personální**
 - při hodinách anglického jazyka je nutná práce ve skupinách, proto je důležité učit žáky spolupráci, otevřenosti a poctivému přístupu k této formě práce;
 - vyvíjet snahu navození příjemné atmosféry usnadňující komunikaci a žáky do ní vtahovat a povzbuzovat k tomu, aby se na ní také podíleli;
 - zprostředkovávat žákům zážitek radosti z učení se, rozvoje vlastní osoby a sebeuspokojení;
- **kompetence občanské**
 - umožnit žákům seznámit se s reálnými či vymyšlenými příběhy jiných lidí, čehož lze využít k rozvíjení respektu k druhým lidem, schopnosti vcítit se do nich, poznávat jejich potřeby a dokázat jim pomoci;
 - základní schopnost řešit krizové situace;
 - posilovat vědomí žáků o naší tradici a kultuře probíráním témat jako hlavní město, Česká republika;
 - podporovat pozitivní přístup a zodpovědnost k tvorbě kvalitního životního prostředí;
- **kompetence pracovní**
 - upevňovat správné pracovní návyky při drobných projektech (příprava pokrmu apod.), taktéž samozřejmě při běžné údržbě učebny.

JÁ A TI DRUZÍ

ročníkové výstupy

- podá údaje o sobě (včetně narození, bydliště, rodiny, studia) a rozumí podobným informacím o druhých

učivo

- slovní zásoba
 - země, národnosti
- gramatika
 - letopočty
 - modální sloveso „have to“
 - samostatná a nesamostatná přivlastňovací zájmena

průřezová témata

- OSV – sebezpoznání a sebepojetí
- EGS – objevujeme Evropu a svět
- MKV – multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- Z, D

PŘÍRODA

ročníkové výstupy

- hovoří o světadílech, zeměpisných celcích, orientovat se při označování světových stran
- hovoří o zvířatech, se kterými se běžně setkává, o jejich charakteristických vlastnostech a projevech chování

učivo

- slovní zásoba
 - názvy kontinentů, světových stran a patřičná slovní zásoba k tématu
 - označení běžných zvířat
 - různé druhy zájmen
- gramatika
 - rozšíření znalostí o stupňování přídavných jmen – jednoslabičných i víceslabičných, nepravidelné stupňování

průřezová témata

- ENV – základní podmínky života; vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př, Z

NAKUPOVÁNÍ (STRAVOVACÍ NÁVYKY A NÁVŠTĚVA LÉKAŘE

ročníkové výstupy

- sehraje scénku, při které bude s ostatními spolužáky nakupovat nebo prodávat různé druhy potravin
- popíše svůj zdravotní stav

učivo

- slovní zásoba
 - podstatná jména z oblasti oblečení, potravin, běžného spotřebního zboží a zdraví
- gramatika
 - tvorba vět v minulém čase prostém a průběhovém, kladná, záporná a tázací věta

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- Vz

SVÁTKY (KALENDÁŘNÍ ROK)

ročníkové výstupy

- charakterizuje jednotlivé svátky během kalendářního roku a popíše různé činnosti, které jsou pro dané svátky typické

učivo

- slovní zásoba
 - označení činností a předmětů, které lze vykonávat a používat při různých svátcích během roku
- gramatika
 - přítomný čas v kombinaci s tázacími zájmeny a příslovci
 - pasivum
 - neurčitá a záporná zájmena
 - násobné číslovky

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí
- EGS – jsme Evropané

mezipředmětové vztahy

- Vo

ZÁLIBY (VOLNÝ ČAS)

ročníkové výstupy

- povídá o svých zálibách a plánech, které má přes víkend nebo o prázdninách

učivo

- slovní zásoba
 - tematika pro koníčky a volnočasové aktivity
- gramatika
 - vyjádření budoucího času pomocí „will“ a „be going to“ – kladná, záporná a tázací věta

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; poznávání lidí; komunikace; hodnoty, postoje, praktická etika; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- Vz, Tv

ČESKÁ REPUBLIKA, CESTOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- podá základní informace o své vlasti
- získá i podá základní informace pro orientaci ve vesnici nebo ve městě

učivo

- slovní zásoba
 - státy, oblasti, charakteristika země
 - určení místa
- gramatika
 - číslovky
 - vybraná fázová slovesa

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát
- EGS – objevujeme Evropu a svět

mezipředmětové vztahy

- Z, Vo, D

ZDRAVÍ (SPORT)

ročníkové výstupy

- popíše svůj zdravotní stav, možné zdravotní problémy, informace o zdravém životním stylu

učivo

- slovní zásoba
 - potraviny, onemocnění, zdravotní obtíže, stravování
 - smysly
- gramatika
 - slovesa vyjadřující zákazy a příkazy
 - opis modálního slovesa can pomocí „be able to“
 - základy vyjádření účelu
 - časové věty v minulosti

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- Vz, Tv

ANGLICKY MLUVÍCÍ ZEMĚ (REALIE)

ročníkové výstupy

- získá základní přehled o Velké Británii a Spojených státech amerických v oblasti geografické i kulturní

učivo

- slovní zásoba
 - označení různých zeměpisných oblastí a útvarů
 - zlomky
- gramatika
 - srovnávání pomocí „as – as“ a „as x like“

průřezová témata

- EGS – objevujeme Evropu a svět
- MKV – multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- D, Z, Vo, M

DĚJINY (SPOLEČNOST A JEJÍ PROBLÉMY)

ročníkové výstupy

- dozví se základní informace o vybraných anglicky mluvících zemích a jejich historii

učivo

- slovní zásoba
 - v závislosti na popisu historických událostí
 - neurčitá přídavná jména „some“ / „others“
- gramatika
 - rod trpný v různých časech

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát
- EGS – objevujeme Evropu a svět

mezipředmětové vztahy

- D, Vo

PŘÁTELE (RODINA)

ročníkové výstupy

- charakterizuje sebe a své přátele na základě fyzické podoby i psychických vlastností

učivo

- slovní zásoba
 - adjektiva popisující vlastnosti
- gramatika
 - výrazy pro přirovnání a srovnávání
 - neurčitá zájmena a číslovky

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; hodnoty, postoje, praktická etika; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Vz

PŘÍRODA, ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

ročníkové výstupy

- umí vyjmenovat některé principy vytváření dobrého životního prostředí; umí pojmenovat známé živočišné druhy a jednoduše o nich promluvit; porozumí jednoduchému textu o vesmíru

učivo

- slovní zásoba
 - živočišné druhy, šetření životního prostředí, základní charakteristika přírody některých zemí „Commonwealthu“
- gramatika
 - zákazy, příkazy, otázky, negace dvojitá

průřezová témata

- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí; ekosystémy

mezipředmětové vztahy

- Př, Z, Vz

VE MĚSTĚ, CESTOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- zvládne orientaci v oblasti cestování (nádraží, dopravní nehody)

učivo

- slovní zásoba
 - cestování, dopravní nehody
- gramatika

- nabídka, dotaz pomocí modálního slovesa „shall“
- modální slovesa „must, mustn't“

průřezová témata

- OSV – komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Vz, Vo

JAZYK

ročníkové výstupy

- získá znalosti o označování odborných termínů ve vztahu k anglickému jazyku

učivo

- slovní zásoba
 - mluvnické termíny – označení slovních druhů a větných členů
- gramatika
 - počítatelná a nepočítatelná podstatná jména

průřezová témata

- OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- MKV – multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- Čj, Cj

KNIHA A FILM (KULTURA)

ročníkové výstupy

- vyjádří svůj názor na film či knihu, popíše děj a charakterizuje postavy příběhu

učivo

- slovní zásoba
 - hodnocení vlastních názorů, literatura, zkušenosti
- gramatika
 - předpřítomný čas – kladná, záporná, tázací věta

průřezová témata

- OSV – komunikace
- MED – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

mezipředmětové vztahy

- Čj

MÓDA, NAKUPOVÁNÍ, UBYTOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- popíše oblečení své i spolužáků, včetně barev a vhodnosti oblečení k různým situacím
- ovládá základní komunikační situace při cestování

učivo

- slovní zásoba
 - druhy oblečení, cestování, ubytování, nakupování
- gramatika
 - srovnání různých časů a korektní používání v různých situacích

průřezová témata

- OSV – komunikace; hodnoty, postoje, praktická etika

mezipředmětové vztahy

- Vz, Vo

CHOVÁNÍ (ŠKOLA, POCITY, NÁLADY)

ročníkové výstupy

- popíše a hovoří o různých společenských problémech při soužití mezi spolužáky nebo v rodině
- jednoduše charakterizuje osobu

učivo

- slovní zásoba
 - vyjádření problémů v oblasti společenské etikety a chování ve škole
- gramatika
 - zvrtná zájmena, podmiňovací způsob
 - modální slovesa a jejich opisy
 - prohlubování znalosti časů

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace; komunikace; mezilidské vztahy; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Vz

VELKÁ BRITÁNIE, USA

ročníkové výstupy

- stručně uvede některá fakta z britských a amerických dějin, popíše symboly těchto zemí a umí pohovořit o některých známých firmách z těchto zemí

učivo

- slovní zásoba
 - historie, státní slavnosti a památky
 - předložky vztahující se k časovým určením
- gramatika
 - minulé časy a předpřítomný čas

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát
- MKV – multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- D, Vo, Z, Inf, Vz

MĚSTA A VESNICE (DOMOV A BYDLENÍ)

ročníkové výstupy

- hovoří o pozitivěch a negativěch života na různých místech a hypoteticky je hodnotí
- hovoří o svém domově a domácím prostředí

učivo

- slovní zásoba
 - komunikace na téma bydlení, město, vesnice
 - domácí práce
- gramatika
 - podmínkové věty
 - účelové věty
 - vztažné věty

průřezová témata

- OSV – psychohygiēna; komunikace
- EGS – objevujeme svět a Evropu
- ENV – ekosystémy; vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vo, Vz, Z

CESTOVÁNÍ (DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY, VOLNÝ ČAS, POČASÍ)

ročníkové výstupy

- ovládá způsoby reagování v různých situacích na dovolené, řešení možných problémů

učivo

- slovní zásoba
 - komunikace na dané téma
- gramatika
 - druhy vedlejších vět
 - zdvořilá žádost

průřezová témata

- OSV – komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- EGS – objevujeme svět a Evropu

mezipředmětové vztahy

- Z, Př

PŘÍBĚH

ročníkové výstupy

- procvičí si dovednost lineárního vyprávění příběhu na dané téma

učivo

- slovní zásoba
 - komunikace na dané téma
 - nepravidelná slovesa
- gramatika
 - minulé časy
 - předložky

průřezová témata

- OSV – komunikace

mezipředmětové vztahy

- Čj

INTERNET (MÉDIA, VOLBA POVOLÁNÍ)

ročníkové výstupy

- vyhledává informace na různých anglických webových stránkách
- vyhledává informace v textu

učivo

- slovní zásoba
 - komunikace na dané téma
 - počítačové komponenty
- gramatika
 - rozšíření znalostí o používání členů u podstatných jmen

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Inf, Pč, Čj

JÁ, PŘÍBUZNÍ A PŘÁTELÉ

ročníkové výstupy

- hovoří o své rodině a příbuzenských vztazích
- podrobněji charakterizuje své přátele
- ohodnotí své schopnosti

učivo

- slovní zásoba
 - vlastnosti, rodina, rodinné události
- gramatika
 - příslovce a jejich stupňování

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí

NĚMECKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Obsah předmětu **Německý jazyk** vychází ze společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Důraz je kladen především na komunikační schopnosti. Směřujeme především k tomu, aby žáci byli schopni dorozumět se v běžných životních situacích. Výuka je však zaměřena i na plynulé čtení textů s porozuměním, orientaci v textu a jeho rozbor, např. otázkami, vyhledávání informací, převyprávění obsahu.

Žáci získají základní řečové dovednosti, poznají mluvnickou strukturu jazyka, dovedou aplikovat své poznatky v praxi a získávají poznatky z vědy, kultury, sportu, poznávají realie dané země, a to vše v přiměřeném množství a náročnosti odpovídající jejich možnostem.

Ve výuce zdůrazňujeme také důležitost výuky a znalosti cizích jazyků pro budoucí perspektivní zařazení se do pracovního procesu.

ČASOVÁ DOTACE

Německý jazyk je vyučován dvě hodiny týdně v 7., 8. a 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, jazyková učebna na škole není. Třídy nejsou děleny do skupin. V hodinách německého jazyka žáci pracují s dvojjazyčnými slovníky, texty z německých časopisů, pracovními listy, audiovizuální technikou a výukovými programy. Výuka probíhá jak tradiční frontální formou, tak formou skupinových prací (dialogy, projekty).

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky německého jazyka jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - Evropa a svět nás zajímají;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - kulturní diference, lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - vztah člověka k prostředí;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se německý jazyk prolíná s **českým jazykem** (gramatika, dialogy, krátké slohové útvary, básně, písně), **zeměpisem** (německy mluvící země), **matematikou** (číslovky a základní početní úkony), **přírodopisem** (názvy rostlin, zvířat, části lidského těla, nemoci), **tělesnou výchovou** (sporty), **výchovou ke zdraví** (volný čas, zdraví, dopravní výchova) a **výchovou k občanství** (vztahy v rodině, kamarádi, chování k dospělým, vztah ke kulturním památkám a tradicím, zvyky a životní styl v německy mluvících zemích).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce německého jazyka následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - nabízet nové formy a metody učení a získávání informací, učit žáky jejich osvojování;
 - používat přiměřené zdroje informací;
 - důsledně opakovat a upevňovat základní poznatky, vyvozovat z jednoduššího složitější a uvádět věci do souvislostí;
 - vést žáky k samostatné práci a porovnávání svých výsledků s ostatními;
 - vést k vlastnímu posuzování vědomostí a pomáhat najít vhodnou metodu k odstraňování chyb;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáka k práci s různými zdroji informací (slovníky, přehledy gramatiky...);
 - zadávat samostatné zpracování daných témat (referáty, projekty...);
 - nabízet různé formy prověřování správnosti řešení úkolů (vzájemné opravy, opravy podle klíče...);
- **kompetence komunikativní**
 - vyžadovat vyjadřování se celou větou nebo několika větami, učit vybírat vhodná slova a výrazy;
 - upozorňovat na rozdíly mezi cizím a mateřským jazykem;
 - volit různé jazykové hry, rozhovory a diskuse na dané téma;
 - připravovat vhodné pomůcky (kartičky, pexeso, obrázky...);
 - pracovat se zvukovými nahrávkami, internetem...;
- **kompetence sociální a personální**
 - vést žáky k práci ve skupinách a následně ke společnému vyhodnocení;
 - učit žáky spolupracovat a zdůrazňuje důležitost každého člena skupiny;
 - srovnávat a posuzovat kvalitu práce všech;
- **kompetence občanské**
 - seznamovat se při výuce reálií s životem a kulturou jiných národů, s jejich zvyky a obyčeji;
 - sledovat i aktuální dění ve všech sférách života společnosti;
- **kompetence pracovní**
 - plnit si své povinnosti;
 - uvědomovat si důležitost soustavnosti práce;
 - přizpůsobovat se případným změnám a pracovním podmínkám;
 - využívat své poznatky v praxi;
 - utvářet si základní pracovní návyky.

VÝSLOVNOST, ABECEDA, POKYNY

ročníkové výstupy

- postupně si osvojuje základní fonetickou podobu abecedy
- rozumí pokynům učitele a reaguje na ně

učivo

- jména, oslovení pozdravy, představení se, poděkování, vyjádření (ne)souhlasu
- sloveso „jmenovat se“ a osobní zájmena

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace
- MKV – kulturní diference

MLUVNICE

ročníkové výstupy

- tvoří jednoduché otázky a odpovídá na ně
- zná správný člen některých podstatných jmen
- umí použít vybraná přivlastňovací zájmena
- zná základní číslovky 1–1000 a základní početní úkony
- rozliší použití záporu nicht a kein
- vyčasuje vybraná slovesa, jejich správné tvary použije ve větách
- rozliší situace pro tykání nebo vykání dané osobě
- zná základní gramatické struktury a typy vět

učivo

- „W“ fragen
- podstatná jména v 1. p. a jejich člen určitý i neurčitý
- přivlastňovací zájmena „mein, dein“
- základní číslovky 1–1000
- vybrané předložky
- zápor nicht/kein
- přítomný čas vybraných sloves pravidelných i nepravidelných
- vybraná osobní a ukazovací zájmena
- tykání a vykání
- věta jednoduchá a její slovosled

průřezová témata

- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- M

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

ročníkové výstupy

- ovládá slovní zásobu probíraných témat
- správně vyslovuje
- rozumí jednoduchým větám o daném tématu
- umí vybrat v textu požadovanou informaci
- odpovídá na otázky a sám je také tvoří
- dovede sestavit rozhovor (i telefonický)
- vyplní dotazník s osobními údaji, dovede se vyjádřit na toto téma i ústně
- prezentuje básničky i písně

učivo

- rodina, bydlení, jídlo a pití, domácí zvířata
 - slovní zásoba
 - výslovnost a intonace
 - orientace v textu
 - otázky a odpovědi
 - krátké rozhovory
 - vyplnění dotazníku
 - krátké básničky, písničky

- pracuje se slovníkem, potřebné údaje najde i na internetu
- vyjadřuje se i písemnou formou

průřezová témata

- MKV – lidské vztahy, etnický původ
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vo, Vz

MLUVNICE

ročníkové výstupy

- získá základní orientaci v použití předložek v jazyce
- umí pracovat s dalšími slovesy
- osvojí si zvláštnosti časování modálních sloves
- dovede správně vyjádřit čas na hodinách, zná názvy dnů, měsíců i ročních období
- používá správná tázací slova při určování času
- zná mechanismus tvoření složených slov a dovede ho použít v praxi
- zná tvary osobních zájmen ve 4. pádě

učivo

- přítomný čas vybraných sloves pravidelných i nepravidelných, sloves modálních
- množné číslo podstatných jmen
- předložkové vazby in, in der, aus, aus der, am, um
- vazba „es gibt“
- 3. p. osobních zájmen
- „W“ fragen
- tázací slova „wann (x um wie viel), wohin, wie lange, warum, wie“
- vybrané předložky
- přivlastňovací zájmena (1. a 4. p.)
- vybraná tázací zájmena
- vazba „nicht...., sondern“
- složená slova
- příslovečné určení místa a času

průřezová témata

- MKV – etnický původ
- OSV – kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- M

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

ročníkové výstupy

- ovládá slovní zásobu daných témat
- pojmenuje vyučovací předměty a sestaví rozvrh hodin, zná názvy školních pomůcek
- umí pojmenovat volnočasové aktivity
- charakterizuje počasí jednotlivých ročních období
- správně čte, orientuje se v textu
- je schopen vytvořit dialog, ale i kratší vyprávění
- dovede se vyjádřit i písemnou formou
- zná názvy některých států, jejich hlavní města, názvy příslušníků národů, orientuje se na mapě
- vypráví o průběhu dne, o svých povinnostech i volnočasových aktivitách

učivo

- jídlo, škola, čas, denní režim, zájmy, dovolená
- školní předměty a jejich popis, rozvrh hodin
- vyjádření času – hodiny, dny, měsíce, roční doby
- popis činnosti během dne i týdne, telefonování
- pojmenování některých televizních programů a jejich hodnocení
- vyprávění o svých zálibách a koníčcích
- jednoduchý popis plánu dovolené
- rozhovor i samostatné vyprávění na daná témata

průřezová témata

- EGS – Evropa a svět nás zajímá

- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Vo, Z

MLUVNICE

ročníkové výstupy

- dovede utvořit rozkazovací způsob 2. os. č. j. některých sloves
- jednoduchý minulý čas sloves „mít“ a „být“
- umí správně skloňovat podstatná jména v osvojených pádech č. j. i č. mn.
- utvoří některé tvary rozkazovacího způsobu
- zná některé typy vedlejších vět
- ovládá perfektum vybraných pravidelných i nepravidelných sloves
- má kompletní znalosti o způsobu používání předložek v němčině

učivo

- datum a časové údaje
- sloveso „werden“
- rozkazovací způsob 2. os. č. j. a mn. vybraných sloves
- přítomný čas některých pravidelných, nepravidelných a modálních sloves
- 4. p. osobních zájmen
- vybrané předložky
- „W“ fragen
- 3. p. určitých členů
- VV s weil
- minulý čas vybraných pravidelných a nepravidelných sloves
- příslovečné určení místa
- infinitiv s zu

průřezová témata

- MKV – multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- M

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

ročníkové výstupy

- umí sestavit a napsat krátké blahopřání k významným dnům
- ovládá slovní zásobu daných témat
- orientuje se v delších a náročnějších textech, vyhledá podstatné informace
- používá společenské fráze
- dovede konverzovat na dané téma
- sestaví kratší slohový útvar
- pohovoří o svém zdravotním stavu a životním stylu
- napíše recept na jednoduché jídlo
- řekne základní informace o svém městě a orientuje se v plánu města, popíše cestu
- dovede se vyjádřit ústně i písemně

učivo

- narozeniny, zdraví a nemoci, zdravý životní styl, volný čas, naše město, bydlení
- sestavení blahopřání k významným příležitostem
- názvy částí těla, názvy nemocí a popis zdravotního stavu
- typická jídla a recepty jiných zemí
- rozhovor na dané téma
- práce s plánem města (obce)
- popis cesty
- názvy významných budov ve městě

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí; komunikace; mezilidské vztahy; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

RUSKÝ JAZYK

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Obsah předmětu **Ruský jazyk** vychází ze společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Důraz je kladen především na komunikační schopnosti. Směřujeme k tomu, aby se žáci byli schopni porozumět v běžných životních situacích. Výuka je ale také zaměřena na plynulé čtení textů v azbuce s porozuměním, orientaci v textu a rozbor např. otázkami, vyhledávání informací, převyprávění obsahu.

Žáci získají základní řečové dovednosti, poznají mluvnickou strukturu jazyka. Dovedou aplikovat své poznatky v praxi. Učí se zvládnout psanou podobu azbuky. Získávají poznatky z ruské vědy, kultury, sportu, poznávají ruské reálie, a to v přiměřeném množství a náročnosti odpovídající jejich možnostem.

Ve výuce zdůrazňujeme také důležitost výuky a znalosti cizích jazyků pro budoucí perspektivní zařazení se do pracovního procesu.

ČASOVÁ DOTACE

Ruský jazyk je vyučován dvě hodiny týdně v 7., 8. a 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, jazyková učebna na škole není. V hodinách ruského jazyka žáci pracují s dvojjazyčnými slovníky, texty z ruských časopisů, pracovními listy, audiovizuální technikou a výukovými programy. Výuka probíhá jak tradiční frontální formou, tak formou skupinových prací (dialogy, projekty).

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky ruského jazyka jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - seberegulace a sebeorganizace; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - občan, občanská společnost a stát;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - Evropa a svět nás zajímají;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - kulturní diference, lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; princip sociálního smíru a solidarity;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - ekosystémy; vztah člověka a prostředí;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se německý jazyk prolíná s **českým jazykem** (gramatika, dialogy, krátké slohové útvary, básně, písně), **zeměpisem** (rusky mluvící země), **matematikou** (číslovky a základní početní úkony), **přírodopisem** (názvy rostlin, zvířat, části lidského těla, nemoci), **tělesnou výchovou** (sporty), **výchovou ke zdraví** (volný čas, zdraví, dopravní výchova) a **výchovou**

k občanství (vztahy v rodině, kamarádi, chování k dospělým, vztah ke kulturním památkám a tradicím, zvyky a životní styl v rusky mluvících zemích).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce ruského jazyka následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - nabízet nové formy a metody učení a získávání informací, učit žáky jejich osvojování;
 - používat přiměřené zdroje informací;
 - důsledně opakovat a upevňovat základní poznatky, vyvozovat z jednoduššího složitější a uvádět věci do souvislostí;
 - vést žáky k samostatné práci a porovnávání svých výsledků s ostatními;
 - vést k vlastnímu posuzování vědomostí a pomáhat najít vhodnou metodu k odstraňování chyb;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky k práci s různými zdroji informací (slovníky, přehledy gramatiky...);
 - zadávat samostatné zpracování daných témat (referáty, projekty...);
 - nabízet různé formy prověřování správnosti řešení úkolů (vzájemné opravy, opravy podle klíče...);
- **kompetence komunikativní**
 - vyžadovat vyjadřování se celou větou nebo několika větami, učit vybírat vhodná slova a výrazy;
 - upozorňovat na rozdíly mezi cizím a mateřským jazykem;
 - volit různé jazykové hry, rozhovory a diskuse na dané téma;
 - připravovat vhodné pomůcky (kartičky, pexeso, obrázky...);
 - pracovat se zvukovými nahrávkami, internetem...;
- **kompetence sociální a personální**
 - vést žáky k práci ve skupinách a následně ke společnému vyhodnocení;
 - učit žáky spolupracovat a zdůrazňuje důležitost každého člena skupiny;
 - srovnávat a posuzovat kvalitu práce všech;
- **kompetence občanské**
 - seznamovat se při výuce realit s životem a kulturou jiných národů, s jejich zvyky a obyčejí;
 - sledovat i aktuální dění ve všech sférách života společnosti;
- **kompetence pracovní**
 - plnit si své povinnosti;
 - uvědomovat si důležitost soustavnosti práce;
 - přizpůsobovat se případným změnám a pracovním podmínkám;
 - využívat své poznatky v praxi;
 - utvářet si základní pracovní návyky.

AZBUKA, VÝSLOVNOST

ročníkové výstupy

- zná správné pořadí písmen azbuky
- dobře vyslovuje a intonuje
- čte správně a plynule krátké texty, vyhledá základní informace
- přepíše a doplní krátký text
- umí pracovat se slovníkem
- rozumí pokynům, které jsou zadány v cizím jazyce

učivo

- výslovnost hlásek měkká i tvrdá
- výslovnost před i za přízvukem
- intonace oznamovacích a tázacích vět
- čtení krátkých textů
- správné psaní
- přepisování a doplňování textů

průřezová témata

- MKV – etnický původ
- VDO – občan, občanská společnost a stát

mezipředmětové vztahy

- Čj

MLUVNICE

ročníkové výstupy

- probrané mluvnické učivo aplikuje v praxi, tvoří věty, otázky, odpovědi
- zná základní gramatické struktury a typy vět

učivo

- otázky a odpovědi
- přítomný čas sloves I. a II. konjugace a některých nepravidelných sloves
- přivlastňovací zájmena
- číslovky základní (0–100) a řadové (1 – 20)
- vybrané předložky

průřezová témata

- OSV – komunikace
- MKV – multikulturalita; lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Čj

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

ročníkové výstupy

- rozumí základním frázím a dovede je reprodukovat
- text přiměřené obtížnosti čte s porozuměním
- tvoří krátké dialogy
- je schopen samostatného sdělení na dané téma
- zapojuje se do jednoduché konverzace

učivo

- rodina, škola, barvy, dny v týdnu, měsíc
 - základní dovednosti v běžných situacích
 - poděkování, představení se, oslovení...
 - básničky, písničky, krátké texty
- slovní zásoba
- výslovnost a intonace
- orientace v textu
- otázky a odpovědi

- písemně zpracuje informace týkající se osvojovaných témat
- prezentuje básničky a písničky
- krátké rozhovory
- vyplnění dotazníku

průřezová témata

- OSV – komunikace

mezipředmětové vztahy

- Hv, Vo

MLUVNICE

ročníkové výstupy

- osvojené mluvnické učivo umí použít v praxi

učivo

- příslovečné určení času
- čas
- minulý a složený budoucí čas nedokonavých sloves
- minulý, přítomný a budoucí prostý čas vybraných nepravidelných sloves
- minulý, přítomný a budoucí prostý čas dokonavých sloves I. a II. konjugace
- minulý, přítomný a budoucí prostý i složený čas pravidelných sloves I. a II. konjugace
- 1., 2. a 4. p. podstatných jmen
- 4. p. osobních zájmen
- tázací zájmena a příslovce
- vybrané předložky (místo, směr pohybu, „vlastnit“)

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a škola

mezipředmětové vztahy

- Čj

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

ročníkové výstupy

- rozumí vyslechnutému sdělení nebo textu a dovede s ním dále pracovat
- zapojí se do rozhovoru na dané téma, sám tvoří otázky
- dovede vytvořit rozhovor
- reaguje na situace vzniklé v hodině
- popíše obrázek
- reprodukuje text
- prezentuje básničky a písničky
- zná pravopis
- napíše pohlednici, přání, krátký dopis
- pracuje se slovníkem a internetem umí je prezentovat, umí se orientovat na mapě

učivo

- roční období, čas, volný čas, jídlo, tradice, zvyky (svátky), nákupy, doprava, denní režim, dovolená, zájmy, vlastnosti
- slovní zásoba k daným tématům
- práce s texty a obrázky
- rozhovory, výpisky, krátké dopisy a přání, vyprávění, scénky, básničky, písničky

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Hv

REÁLIE

ročníkové výstupy

- zná základní informace o zemi, lidech, kultuře, historii a životním stylu Ruské federace
- seznámí se s významnými kulturními osobnostmi

učivo

- Moskva - hl. město, známé objekty a památky
- známé turistické regiony
- tradice a zvyky – jídla, Vánoce a Nový rok...
- významní představitelé ruské kultury

průřezová témata

- MKV – multikulturalita; princip sociálního smíru a solidarity
- EGS – Evropa a svět nás zajímá

mezipředmětové vztahy

- Z

MLUVNICE

ročníkové výstupy

- rozumí probranému mluvnickému učivu a podle svých schopností je aplikuje v praxi
- je schopen v rámci možnosti opravit své chyby i chyby jiných žáků v písemném i ústním projevu

učivo

- 1. p. přídavných jmen
- tázací zájmena
- 1. p. přivlastňovacích zájmen
- tvary podstatných jmen
- vybrané předložky
- minulý, přítomný a budoucí čas některých pravidelných i nepravidelných sloves a jejich zvratných tvarů
- vybraná souřadná a podřadná souvětí
- rozkazovací způsob („пусть, дай“)
- oznamovací, tázací a zvolací věty

průřezová témata

- MKV – kulturní diference

mezipředmětové vztahy

- Čj

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

ročníkové výstupy

- reaguje na dané situace verbálně i neverbálně
- porozumí i textům s částečně neznámou slovní zásobou
- rozliší v textu podstatné, určí hlavní myšlenku, vytvoří osnovu
- převypráví text
- umí opravit dialog
- z poslechu zapíše krátký záznam
- podle poslechu neznámého textu nakreslí obrázek

učivo

- naši přátelé, záliby a koníčky, moje budoucí profese, gratulace a blahopřání, sport, turistika a cestování
 - slovní zásoba k daným tématům, fráze
 - práce s textem
 - dialogy
 - samostatná vyprávění
 - písemné zpracování tématu
 - kreslení podle poslechu

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí; komunikace; mezilidské vztahy; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- MKV – kulturní diference; multikulturalita

REÁLIE

ročníkové výstupy

- pozná významné představitele vědy, kultury a sportu
- pozná další významné přírodní lokality

učivo

- ruská literární díla
- ruští sportovci

- představitelé ruské vědy a kultury a jejich díla
- ruská příroda
- ruské pohádky

průřezová témata

- ENV – ekosystémy
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Z, Čj

CVIČENÍ Z ANGLICKÉHO JAZYKA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Obsah předmětu **Cvičení z anglického jazyka** vychází z individuálních potřeb žáků, kterým bylo na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti rodičů povoleno nahradit předmět Další cizí jazyk jiným výukovým obsahem. Náplň hodin tohoto předmětu je tedy přizpůsobována potřebám konkrétních žáků (formulovaným v PIPP a také v doporučení školského poradenského zařízení).

ČASOVÁ DOTACE

Časová dotace Cvičení z anglického jazyka odpovídá dotaci Dalšího cizího jazyka - tedy dvě hodiny týdně v 7., 8. a 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v běžných třídách, jazyková učebna na škole není. Výuka může být také realizována během hodin Anglického jazyka v nižším ročníku. Žáci pracují s nejrůznějšími pomůckami (přehledy, slovníky, elektronické slovníky, překladače, obrázkové karty, vlastnoručně vyráběné obrázkové slovníčky atd.) v závislosti na svých individuálních potřebách tak, aby posílili své slabé stránky, naučili se je kompenzovat, a rozvinuli své silné stránky.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Průřezová témata a mezipředmětové vztahy prolínají výukou stejným způsobem jako u předmětu Anglický jazyk.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Klíčové kompetence jsou rozvíjeny stejným způsobem jako u předmětu Anglický jazyk, popřípadě způsobem, jaký vychází vstříc individuálním potřebám konkrétního žáka.

7. ROČNÍK

RODINA, ZDRAVÍ, ANGLICKY MLUVÍCÍ ZEMĚ, CESTOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- v závislosti na schopnostech si osvojí slovní zásobu spojenou se situacemi, které mohou v jeho životě nastat – v rámci témat rodina, zdraví, cestování
- je schopen vyhledat zásadní informace o anglicky mluvících zemích a sdělit je
- dokáže promluvit nebo napsat na téma z oblasti svého zájmu
- zlepšuje svoji schopnost porozumět anglickému textu

učivo

- slovní zásoba
 - členové rodiny, potraviny, zdravotní obtíže, cestování
- gramatika
 - základními slovesa
 - zájmena
- důraz je kladen na praktické využití jazyka v životě konkrétního žáka
- procvičování směřující k zlepšení pokroku v rámci hodin anglického jazyka

8. ROČNÍK

PŘÍBĚH, NAKUPOVÁNÍ, UBYTOVÁNÍ, POCITY

ročníkové výstupy

- v závislosti na schopnostech si osvojí slovní zásobu spojenou se situacemi, které mohou v jeho životě nastat – v rámci témat nakupování, ubytování
- udělá si představu o fungování UK a USA
- dokáže promluvit nebo napsat o zápletku filmu nebo knihy
- zlepšuje svoji schopnost porozumět anglickému textu

učivo

- slovní zásoba
 - nákup, ubytování
- gramatika
 - základními slovesa – minulý čas
 - číslovky
 - zájmena
- důraz je kladen na praktické využití jazyka v životě konkrétního žáka
- procvičování směřující k zlepšení pokroku v rámci hodin anglického jazyka

9. ROČNÍK

MĚSTO, CESTOVÁNÍ, MÉDIA, POVOLÁNÍ

ročníkové výstupy

- v závislosti na schopnostech si osvojí slovní zásobu spojenou se situacemi, které mohou v jeho životě nastat – v rámci témat město, cestování, média, povolání
- dokáže zdvořile požádat o pomoc nebo informaci
- porozumí důležitým informativním tabulím vyskytujícím se ve městě
- zlepšuje svoji schopnost porozumět anglickému textu

učivo

- slovní zásoba
 - město, cestování, média
 - z oblasti, která se týká oboru, který si žák vybral pro své další studium
- gramatika
 - zdvořilostní fráze
 - základní slovesa – budoucí čas
- důraz je kladen na praktické využití jazyka v životě konkrétního žáka
- procvičování směřující k zlepšení pokroku v rámci hodin anglického jazyka

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

MATEMATIKA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Matematika** poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Rozvíjí paměť, prostorovou orientaci a představivost, učí logicky myslet. Vede žáka k přesnému a stručnému vyjadřování, užívání matematického jazyka včetně symboliky. Učí provádět rozbor a zápis matematických úloh. Zvyšuje schopnost sebekontroly při řešení, rozvíjí systematickosti, vytrvalost a přesnost.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 5 hodin týdně v 6., 7., 8. a 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, při práci s výukovými programy zaměřenými na matematiku v počítačové učebně. Ve vyučovacím procesu se pracuje ve dvojicích, ve skupinách i frontálně. Využívá se názor, aktivní činnosti, manipulace s matematickými objekty a praktické úlohy. Rozvíjí se vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, analyticko-syntetické myšlení, logika, tvořivost a schopnost řešit problém.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky matematiky jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; kreativita; řešení problémů a rozhodovací dovednosti;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - formy participace občanů v politickém životě;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se matematika prolíná s **českým jazykem** (slovní úlohy), **výtvarnou výchovou** (malování pomocí geometrických tvarů, osově souměrné obrázky), **hudební výchovou** (rytmus, délka not), **pracovními činnostmi** (modelování čísel a geometrických tvarů, skládání z papíru), **fyzikou** (převody jednotek, objem tělesa, rovnice, vyjádření neznámé ze vzorce, výpočty), **zeměpisem** (orientace na mapě, nadmořská výška, měřítko map a pláneků), **chemií** (řešení rovnic, procenta, výpočty) a **tělesnou výchovou** (odhad a měření výkonů).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce matematiky následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - vyhledat a třídít informace;
 - vést k osvojování si a používání základních matematických pojmů, symbolů, terminologií a vztahů postupnou abstrakcí, zobecňováním reálných jevů;

- vytvářet u žáků zásobu matematických nástrojů (pojmu, vztahů, algoritmů, metod řešení úloh);
- zařazovat metody, při kterých žáci docházejí k řešení a závěrům sami;
- vést k plánování postupů a úkolů, možnosti volby různých postupů;
- vést k aplikaci znalostí v ostatních vyučovacích předmětech a v praktickém životě;
- kriticky zhodnotit výsledky svého učení a diskutovat o nich;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky k provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků;
 - učit žáky zvolit si správný postup při řešení slovních úloh a praktických problémů a upozorňovat na to, že úloha může mít více nebo žádné řešení;
 - umožnit žákům hledat vlastní postup při řešení problémů;
 - učit získávat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle;
 - učit vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a obhajovat je;
 - pracovat s chybou žáka jako s příležitostí jak ukázat cestu ke správnému řešení;
 - vést žáky k ověřování výsledků;
- **kompetence komunikativní**
 - učit žáky sestavovat znění vypočítaných výsledků srozumitelně, v logickém sledu;
 - zadávat řešení složitějších matematických zadání do dvojice nebo menší skupiny;
 - vést žáky ve skupině k efektivní komunikaci, která umožní dosažení jejich společného cíle;
 - vést žáky k užívání správné terminologie a symboliky;
 - podle potřeby zapojovat žáky do pomoci druhým;
- **kompetence sociální a personální**
 - spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce ve skupině;
 - v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat;
 - efektivně spolupracovat při řešení úkolů, oceňovat zkušenosti druhých a respektovat je;
 - vytvářet pozitivní představu o sobě samém;
 - učit žáky věcně argumentovat a rozvíjet schopnost sebekontroly;
 - vyžadovat dodržování pravidel slušného chování;
- **kompetence občanské**
 - respektovat přesvědčení a hodnoty druhých lidí, spolužáků a učitele;
 - chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy;
 - učit respektovat názory ostatních, formulovat si volní a charakterové rysy;
 - vést k tomu, aby si uvědomovali své školní povinnosti a svou zodpovědnost za domácí přípravu, vzdělání;
 - vést žáky k tomu, aby brali ohled na druhé;
 - umožňovat žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své výsledky;
 - zajímat se o to, zda žáci látce rozumí;
- **kompetence pracovní**
 - učit bezpečně používat rýsovací a další potřeby, udržovat je v pořádku, aby byla zajištěna jejich funkčnost;
 - učit žáky zdokonalovat svůj grafický projev a efektivně organizovat svou práci;
 - dbát na dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce;
 - vést žáky k tomu, aby přistupovali reálně ke svým výsledkům;
 - požadovat dodržování dohodnuté kvality;
 - uvědomovat si smysl pro povinnost (příprava na výuku);
 - dodržovat vymezená pravidla.

PŘIROZENÁ ČÍSLA

ročníkové výstupy

- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla
- zaokrouhluje, porovnává, odhaduje výsledky početních operací
- provádí početní operace s přirozenými čísly z paměti a písemně
- zobrazí číslo na číselné ose
- využívá s porozuměním převody jednotek

učivo

- zobrazení přirozených čísel na číselné ose
- zápis v desítkové soustavě
- porovnávání a zaokrouhlování přirozených čísel
- početní operace s přirozenými čísly, sčítání, odčítání, násobení, dělení jedno i dvojciferným dělitelem
- slovní úlohy s využitím početních operací
- převody jednotek délky, obsahu, objemu, času

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- VI, Čj, Aj, Hv, Vv, F, D, Z

DESETINNÉ ČÍSLO

ročníkové výstupy

- ovládá všechny početní operace s desetinnými čísly z paměti a písemně
- řeší jednoduché úsudkové úlohy
- provádí odhady s danou přesností
- chápe pojem desetinný zlomek
- převádí desetinné číslo na zlomek

učivo

- zápis desetinných čísel
- zobrazení desetinných čísel na číselné ose
- porovnávání a zaokrouhlování desetinných čísel na desetiny, setiny, tisíciny, celky
- sčítání, odčítání desetinných čísel, násobení a dělení přirozeným číslem, deseti, stem, tisícem – posunutí desetinné čárky
- slovní úlohy, úlohy z praxe
- desetinné zlomky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- F, Z

DĚLITELNOST PŘIROZENÝCH ČÍSEL

ročníkové výstupy

- zná základní znaky dělitelnosti
- vyhledá společné násobky a dělitele

učivo

- násobek, dělitel
- znaky dělitelnosti 2, 3, 4, 5, 6, 9

- rozloží složené číslo na součin prvočísel
- využívá rozklady čísel ve slovních úlohách
- prvočíslo, složené číslo
- společný násobek a dělitel dvou a tří čísel
- rozklad čísel na součin prvočísel
- nejmenší společný násobek, největší společný dělitel
- čísla soudělná a nesoudělná
- slovní úlohy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F

ÚHEL A JEHO VELIKOST

ročníkové výstupy

- osvojí si základní dovednosti při rýsování jednoduchých geometrických útvarů
- využívá potřebnou matematickou symboliku
- rýsuje, pojmenuje a změří úhly
- určuje velikost úhlu měřením i výpočtem
- ovládá základní početní dovednosti při práci s úhly

učivo

- rýsování – bod, přímka, polopřímka, rovnoběžky, kolmice, kružnice
- úhel – rýsování, přenášení
- osa úhlu
- jednotky a měření úhlu
- úhel ostrý, pravý, tupý, přímý
- práce s úhloměrem
- konstrukce některých úhlů pomocí kružítka a pravítka
- grafické sčítání, odčítání, násobení, dělení úhlu
- úhly vrcholové, vedlejší, střídavé, vedlejší

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Z, Vv

OSOVÁ SOUMĚRNOST

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojem osová souměrnost
- popíše osovou souměrnost jako shodné zobrazení
- rozpozná samodružné body
- sestrojí osově souměrný obraz podle zadané osy

učivo

- shodnost geometrických útvarů
- osová souměrnost
- rýsování složitějších n-úhelníků, samodružný bod

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti
- ENV – ekosystémy

mezipředmětové vztahy

- Vv

GEOMETRICKÉ ÚTVARY V ROVINĚ A PROSTORU

ročníkové výstupy

- charakterizuje a třídí různá tělesa na předmětech z praxe
- charakterizuje a analyzuje vlastnosti krychle a kvádrů
- načrtne a sestrojí síť krychle a kvádrů
- používá vzorce pro určení objemu a povrchu krychle a kvádrů
- převádí jednotky objemu a obsahu
- matematizuje řešení problému z praxe

učivo

- jednotky obsahu, převody jednotek
- obsah čtverce, obdélníku, pravoúhlého trojúhelníku
- povrch krychle a kvádrů s použitím názorných pomůcek, vytvoření sítě, měřením konkrétních údajů
- objem krychle a kvádrů – využití jednotkových krychliček
- vzorce pro povrch a objem krychle a kvádrů
- jednotky objemu a jejich převody
- slovní úlohy z praxe

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Vv, Pč

TROJÚHELNÍK

ročníkové výstupy

- rozdělí trojúhelníky podle stran na rovnostranný, rovnoramenný, obecný
- rozdělí trojúhelníky podle úhlů na ostroúhlý, pravoúhlý a tupoúhlý
- zvládá slovní popis jednoduché konstrukce
- narýsuje výšky, těžnice i střední příčky všem typům trojúhelníku
- popíše, co je výška, těžnice a střední příčka trojúhelníku
- sestrojí kružnici trojúhelníku opsanou i vepsanou

učivo

- rozdělení trojúhelníků podle stran, podle úhlů
- trojúhelníková nerovnost
- vnitřní a vnější úhly trojúhelníku
- součet vnitřních úhlů trojúhelníku graficky i výpočtem
- slovní popis postupu konstrukce
- jednoduché konstrukce trojúhelníku se zápisem konstrukce
- rýsování výšky, těžnice a střední příčky trojúhelníku
- kružnice trojúhelníku opsaná a vepsaná

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Vv

ZLOMKY

ročníkové výstupy

- znázorní zlomek na číselné ose
- vyjádří zlomky více způsoby a vzájemně je převádí
- porovnává, krátí a rozšiřuje zlomky
- ovládá všechny početní operace se zlomky

učivo

- znázornění zlomku na číselné ose
- zápis zlomku desetinným číslem a naopak
- zápis zlomku smíšeným číslem
- rozšiřování a krácení zlomku, zlomek v základním tvaru
- porovnávání zlomků
- početní operace se zlomky, desetinnými čísly a smíšenými čísly
- určení části celku
- složené zlomky
- slovní úlohy se zlomky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Hv, F, Z, Pč, Vv

SHODNÉ ZOBRAZENÍ V ROVINĚ

ročníkové výstupy

- pozná shodné útvary a určí, o jakou souměrnost se jedná
- dbá na kvalitu a přesnost rýsování
- sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti
- sestrojí trojúhelník dle dané věty o shodnosti
- ovládá základní řešení geometrických úloh a matematickou symboliku zápisu řešení
- řeší a analyzuje aplikační úlohy z praxe

učivo

- shodnost geometrických útvarů přímá, nepřímá
- vyvození vlastností dvou shodných geometrických útvarů
- středová souměrnost
- určení středu souměrnosti geometrických útvarů jako samodružný bod
- konstrukce základních geometrických útvarů ve středové souměrnosti
- vlastnosti středové souměrnosti
- shodnost trojúhelníků
- vyvození vět *SSS*, *SUS*, *USU*, podmínky sestrojitelnosti
- konstrukce trojúhelníku pomocí jednotlivých vět – rozbor, náčrtek, zápis konstrukce pomocí matematických symbolů
- posunutí a jeho využití při rýsování hranolů

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Pč, Vv

CELÁ A RACIONÁLNÍ ČÍSLA

ročníkové výstupy

- zobrazí celá i racionální čísla a čísla opačná na číselné ose
- vyjádří racionální číslo více způsoby a vzájemně je převádí – zlomek, desetinné číslo, celé číslo
- určí absolutní hodnotu celého i racionálního čísla
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel
- dodržuje pravidla početní operace v oboru celých i racionálních čísel
- využívá vlastnosti matematických operací – komutativnost, asociativnost, distributivnost

učivo

- čísla kladná, záporná, nula
- zobrazení celých čísel na číselné ose
- porovnávání celých čísel
- absolutní hodnota, čísla opačná
- sčítání, odčítání, násobení, dělení celých čísel
- slovní úlohy z praxe využívající celá čísla
- racionální číslo – vyvození pojmu
- početní úkony s racionálními čísly
- početní operace s více čísly
- přednost matematických operací
- složitější příklady s racionálními čísly

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- F, Z

ROVNOBĚŽNÍKY

ročníkové výstupy

- charakterizuje pojem rovnoběžníku
- rozlišuje různé typy rovnoběžníků
- načrtne a sestrojí rovnoběžník
- řeší jednoduché konstrukční úlohy
- analyzuje a třídí základní útvary podle jejich vlastností
- převádí jednotky délky, obsahu
- odhaduje a vypočítá obsah trojúhelníku
- odhaduje a vypočítává obvod a obsah rovnoběžníku
- používá vzorec pro výpočet obsahu kosočtverce pomocí úhlopříček
- využívá potřebnou matematickou symboliku
- řeší a analyzuje aplikační úlohy

učivo

- rovnoběžník a jeho vlastnosti)čtverec, obdélník, kosočtverec, kosodélník)
- konstrukce kosodélníku – rozbor, zápis konstrukce, konstrukce
- obvody a obsahy rovnoběžníků, jednotky a její převody
- vzorec pro výpočet obsahu kosočtverce pomocí jeho úhlopříček
- slovní úlohy na výpočty obvodů a obsahů geometrických útvarů

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

LICHOBĚŽNÍKY

ročníkové výstupy

- charakterizuje lichoběžník
- rozezná lichoběžníky na základě jejich vlastností
- vypočítá obsah, obvod lichoběžníku

učivo

- lichoběžník a jeho vlastnosti
- lichoběžník obecný, pravouhlý, rovnoramenný
- konstrukce lichoběžníku, rozbor, zápis, konstrukce
- odvození vzorce pro výpočet obsahu lichoběžníku
- slovní úlohy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

HRANOLY

ročníkové výstupy

- rozezná a pojmenuje kolmý hranol – zařadí krychli a kvádr mezi kolmé hranoly
- načrtne a narýsuje obraz hranolu
- načrtne a narýsuje síť hranolu
- odhaduje a vypočítá povrch a objem hranolu
- řeší a analyzuje aplikační geometrické úlohy

učivo

- pojem hranol, kolmý hranol
- pojmy – podstava, boční stěna, vrchol, hrana, síť, model
- rýsování obrazů kolmých hranolů s využitím posunutí
- výpočet objemu a povrchu trojbokých a čtyřbokých hranolů
- slovní úlohy – příklady z praxe

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Vv

POMĚR, PŘÍMÁ A NEPŘÍMÁ ÚMĚRNOST

ročníkové výstupy

- vyjádří vztah mezi danými hodnotami
- zvětšuje a zmenšuje veličiny v daném poměru
- dělí celek na části v daném poměru
- pracuje s měřítky map a plánů
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem
- určí vztah přímé nebo nepřímé úměrnosti
- při řešení slovních úloh využívá jak trojčlenku, tak úsudek

učivo

- vyjádření poměru podílem a zlomkem
- rozšiřování, krácení, shodnost poměrů, poměr v základním tvaru
- zvětšení, zmenšení v daném poměru
- měřítko map a plánů
- postupný poměr
- přímá úměrnost – vyvození pomocí tabulek, úsudků v jednoduchých úlohách z praxe
- nepřímá úměrnost – vyvození pomocí úsudků v jednoduchých úlohách z praxe
- trojčlenka – zápis, postup při výpočtu
- využití trojčlenky při řešení úloh

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Z, F, Vo, Ch

PROCENTA

ročníkové výstupy

- vyjádří části celku v procentech
- užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek a jeho část – procentem, desetinným číslem, zlomkem
- určí počet procent, je-li dána procentová část a základ
- určí procentovou část, je-li dán počet procent a základ
- určí základ, je-li dán počet procent a procentová část
- při řešení problému provede rozbor úlohy a dovede rozhodnout, jakým způsobem ji bude řešit – známým algoritmem nebo úsudkem
- zaokrouhluje, provádí odhady pro kontrolu výsledků

učivo

- základ, procento, procentová část
- vyjádření 1 % různým způsobem
- rozdělení celku na části v procentech
- promile
- zápis počtu procent desetinným číslem i zlomkem
- slovní úlohy z praxe – zlevnili, zdražili, postupné zlevňování, postupné zdražování

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti
- VDO – formy participace občanů v politickém životě
- ENV – základní podmínky života

mezipředmětové vztahy

- F, Z, Vo, Ch

DRUHÁ MOCNINA A ODMOCNINA

ročníkové výstupy

- provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel
- zná z paměti druhé mocniny celých čísel od 1 do 20 a užívá je při výpočtech
- zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností
- při výpočtech využívá tabulky a kalkulátor

učivo

- určování druhé mocniny a odmocniny pomocí tabulek
- mocniny a odmocniny větších než 1 000 se zaokrouhlením
- mocniny a odmocniny desetinných čísel, jednoduchých zlomků
- druhé mocniny 1 – 20 z paměti
- odhad druhé odmocniny
- počítání s racionálními čísly, zařazení všech typů závorek, pořadí výpočtů
- využití druhé mocniny a odmocniny v praxi, příklady z praxe – výpočet obsahu čtverce, výpočet strany čtverce z daného obsahu
- třetí mocnina a odmocnina v praxi

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Ch

PYTHAGOROVA VĚTA

ročníkové výstupy

- rozliší odvěsny a přepony v libovolně označeném trojúhelníku
- zvládá zápis Pythagorovy věty pro libovolný trojúhelník
- umí slovy formulovat Pythagorovu větu
- umí výpočtem ověřit, zda je trojúhelník pravoúhlý
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím Pythagorovy věty

učivo

- Pythagorova věta – její odvození
- formulace Pythagorovy věty
- věta obrácená k Pythagorově větě
- výpočet odvěsny a přepony v pravoúhlém trojúhelníku
- hledání pravoúhlých trojúhelníků ve svém okolí – využití nákresů, představivosti, znalosti a matematických dovedností
- úlohy a výpočty z praxe (žebřík, výška rovnoramenného trojúhelníku, úhlopříčka čtverce, obdélníku, kosočtverce apod.)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- D

MOCNINY S PŘIROZENÝM MOCNITELEM

ročníkové výstupy

- čte a zapíše rozvinutý zápis v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti
- zvládá početní operace s mocninami
- umí zapsat číslo ve tvaru $a \times 10^n$, kde $1 < a < 10$, n je celé číslo

učivo

- zápis mocniny s přirozeným mocnitelem a mocnin se základem 10
- početní operace s mocninami – sčítání, odčítání, násobení, dělení
- mocnina součinu, zlomku
- příklady s více operacemi
- mocniny se záporným mocnitelem
- mocniny, kde základ je záporné číslo
- zápis čísla ve tvaru $a \times 10^n$, kde $1 < a < 10$, n je celé číslo, využití zápisu při převodu jednotek

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Ch

KRUH, KRUŽNICE, VÁLEC

ročníkové výstupy

- popíše a narýsuje různé vzájemné polohy kružnice a přímky
- popíše a narýsuje vzájemné polohy dvou kružnic, nalézá různá řešení
- načrtne, narýsuje a popíše matematickými symboly kružnici a kruh
- odhadne a vypočítá délku kružnice, obvod a obsah kruhu
- využívá Thaletovu větu při konstrukci tečen a v konstrukčních úlohách
- načrtne a charakterizuje válec, analyzuje jeho vlastnosti
- odhadne a vypočítá objem a povrch válce
- narýsuje síť válce

učivo

- vzájemná poloha kružnice a přímky – tečna, sečna, vnější přímka
- vzájemná poloha dvou kružnic, středná
- Thaletova kružnice a její využití při konstrukci tečen a v konstrukčních úlohách
- výpočet délky kružnice, obvodu kruhu, výpočet obsahu kruhu, Ludolfovo číslo
- výpočet poloměru kruhu z obvodu, výpočet poloměru kruhu z obsahu
- výpočet obsahu kruhové výseče, mezikruží
- příklady ze života
- síť válce a její konstrukce – modelování
- výpočet objemu a povrchu válce – odvození vzorců
- výpočet výšky či poloměru válce z daného objemu, povrchu
- slovní úlohy z praxe

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Vv, Pě

VÝRAZY, ČÍSELNÝ VÝRAZ, VÝRAZY S PROMĚNNÝMI, MNOHOČLENY

ročníkové výstupy

- rozumí pojmu výraz
- určí hodnotu číselného výrazu
- zapíše pomocí výrazu s proměnnou slovní text
- dosadí do výrazu s proměnnou a určí hodnotu výrazu
- provádí početní operace s výrazy – sčítání, odčítání, násobení, dělení
- provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vytýkání a vzorců $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $a^2 - b^2$

učivo

- pojem výraz, číselný výraz, proměnná, zjednodušení výrazu
- určení hodnoty výrazu dosazením v oboru racionálních čísel
- jednočleny, mnohočleny
- sčítání, odčítání, násobení jednočlenu i mnohočlenu jednočlenem i dvojčlenem
- dělení jednočlenu jednočlenem
- výpočet druhé mocniny dvojčlenu pomocí vzorců
- rozklady mnohočlenů na součiny pomocí vytýkání, pomocí vzorců

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F

KONSTRUKČNÍ ÚLOHY

ročníkové výstupy

- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvarů a k řešení konstrukčních úloh
- využije věty o shodnosti trojúhelníků při konstrukci čtyřúhelníků
- využívá potřebnou matematickou symboliku k zápisu konstrukce

učivo

- symbolika zápisu
- množina všech bodů daných vlastností – osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice
- náročnější konstrukce trojúhelníku, čtyřúhelníku – rozbor, náčrt, postup konstrukce, diskuze o možnostech řešení
- netradiční konstrukční a logické úlohy

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Pč

LINEÁRNÍ ROVNICE

ročníkové výstupy

- užívá a zapisuje vztah rovnosti
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnné
- zvládá ekvivalentní úpravy rovnic
- ověří kořen rovnice zkouškou
- při řešení slovní úlohy provede příslušnou rozvahu a rozhodne se, zda zvolí pro řešení známý, naučený algoritmus nebo bude řešit úlohu úsudkem

učivo

- rovnost a její vlastnosti
- lineární rovnice s jednou neznámou
- ekvivalentní úpravy rovnic
- ověření správnosti řešení – zkouška
- rozlišení různých možností počtu řešení lineárních rovnic
- slovní úlohy o pohybu, společné práci, směsi
- vyjádření neznámé ze vzorce

- vyjádří neznámou z běžně používaných vztahů a vzorců

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Ch

ZÁKLADY STATISTIKY

ročníkové výstupy

- vyhledává, třídí, porovnává a vyhodnocuje různá data
- orientuje se v jednoduchých schématech, tabulkách, diagramech, přehledech
- řeší příklady z praxe pomocí aritmetického průměru

učivo

- základní pojmy, statistické šetření, statistický soubor, statistická jednotka, znak, četnost, relativní četnost
- základní pojmy na konkrétních příkladech

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Inf

LOMENÉ VÝRAZY

ročníkové výstupy

- určí hodnotu lomeného výrazu
- stanoví podmínky řešitelnosti
- využívá krácení lomených výrazů k jejich zjednodušení
- provádí početní operace s lomenými výrazy

učivo

- smysl lomeného výrazu, podmínky řešitelnosti
- rozklad výrazů postupným vytýkáním a s použitím vzorců
- společný násobek (společný jmenovatel)
- krácení, rozšiřování lomených výrazů
- základní operace s lomenými výrazy
- příklady s užitím všech typů operací, závorek, ověřování správnosti výsledku dosazením do zadání i do výsledku s racionálními čísly
- úprava výrazů se složenými zlomky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Ch

ROVNICE S NEZNÁMOU VE JMENOVATELI SOUSTAVA DVOU LINEÁRNÍCH ROVNIC O DVOU NEZNÁMÝCH

ročníkové výstupy

- řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli, zná podmínky řešitelnosti a určuje počet řešení
- řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými (metoda dosazovací a sčítací)
- řeší slovní úlohy (reálnou situaci) pomocí soustav lineárních rovnic
- řeší slovní úlohy o pohybu, o společné práci, o směsích

učivo

- lineární rovnice se dvěma neznámými
- soustava lineárních rovnic se dvěma neznámými
- řešení náročnějších soustav dvou rovnic o dvou neznámých
- řešení slovních úloh o pohybu, směsi pomocí soustav dvou rovnic se dvěma neznámými
- grafické řešení soustav a jejich algebraické ověření

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Ch

FUNKCE

ročníkové výstupy

učivo

- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnné a funkčních vztahů
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- funkce jako závislost dvou veličin přímo ze vztahů dosud používaných
- pojem funkce, definice funkce, definiční obor a obor funkčních hodnot
- zobrazení definičního oboru – body, úsečka, polopřímka, přímka, intervaly
- graf funkce
- graf lineární funkce – její rovnice, tabulka, graf
- funkce rostoucí, klesající, konstantní
- určení zda dané body leží na grafu funkce
- sestavení rovnice lineární funkce z daných bodů ležících na grafu funkce
- nepřímá úměrnost, graf
- kvadratická funkce a její graf
- různé funkce v praxi – rozlišení lineární funkce od ostatních z rovnice nebo z grafu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Vo, D, Z, Inf

PODOBNOST

ročníkové výstupy

- odhaduje výsledky při řešení úloh o podobnosti a posuzuje jejich reálnost, $k > 1$, $k < 1$, $k = 1$
- porovnává, odhaduje a určuje míry základních rovinných a prostorových útvarů
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o podobnosti a shodnosti trojúhelníků

učivo

- určení podobných útvarů z praxe – fotografie, modely
- podobnost geometrických útvarů
- poměr podobnosti, zvětšení, zmenšení, shodnost
- určení poměru podobnosti, využití zlomků v poměru podobnosti k výpočtům
- využití podobnosti v praxi – plány, mapy, výkresy
- podobnost trojúhelníků, věta *SSS*, *SUS*, *UU* a znalosti vět o podobnosti a jejich využití při konstrukci trojúhelníků
- dělení úsečky v daném poměru, zvětšení, zmenšení úsečky v daném poměru

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč, Vo

GONIOMETRICKÉ FUNKCE OSTRÉHO ÚHLU PRAVOÚHLÉHO TROJÚHELNÍKU

ročníkové výstupy

učivo

- vyjádří závislost velikosti ostrého úhlu v pravouhlém trojúhelníku na poměru jeho stran
- využívá jednotkovou kružnici na určení velikosti úhlu
- provádí odhady s danou přesností
- účelně využívá tabulky pro určení hodnoty goniometrické funkce
- goniometrické funkce jako vztah poměrů stran pravouhlého trojúhelníku a jeho ostrých úhlů
- odvození goniometrických funkcí ostrých úhlů pomocí poměru stran podobných trojúhelníků
- definice funkcí sin, cos, tg
- jednotková kružnice a její využití, užití tabulek pro určování hodnot těchto funkcí pro ostré úhly a určování úhlu pro známou hodnotu funkce
- sestrojení grafů funkcí sin, cos, tg v intervalu 0° – 90°
- základní úlohy řešené pomocí funkce sin α a tg α
- využití goniometrických funkcí v praxi v dalších výpočtech – ve čtverci, obdélníku, kosočtverci, lichoběžníku, stoupání vozovky, povrchy, objemy těles, výšky stromu...

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

JEHLAN, KUŽEL, KOULE

ročníkové výstupy

- používá pojmy postava, hrana, stěna, vrchol, stěnová a tělesová výška
- načrtne obraz těles v rovině, jeho síť, analyzuje jejich vlastnosti
- odhaduje a vypočítá objem a povrch těles i s pomocí goniometrických funkcí
- využívá získané dovednosti a vědomosti o tělesech při řešení praktických úloh

učivo

- jehlan, kužel, koule v praxi
- vyvození vzorců pro výpočet objemů a povrchů těchto těles
- sestrojení sítě jehlanu a kužele z papíru, náčrty těles
- řešení úloh z praxe na výpočty objemů a povrchů i s užitím goniometrických funkcí

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Vv, Pč, Z

ZÁKLADY FINANČNÍ MATEMATIKY

ročníkové výstupy

- je připraven na účelné nakládání s penězi, osobním rozpočtem, na finanční rozhodování, která jej mohou čekat
- vyhledává, vyhodnocuje, porovnává data

učivo

- základní pojmy – peněžní ústav, finance, bankovky, devízy, valuty, převody měn
- jednoduché úrokování
- pojem – úrok, úroková míra, úrokovací doba, jistina
- složené úrokování

- řešení konkrétních problémů z praxe

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

mezipředmětové vztahy

- Vo

NESTANDARDNÍ ÚLOHY

ročníkové výstupy

- využívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problému, nalézá různá řešení
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

učivo

- logické řady
- nestandardní úlohy na prostorovou představivost
- nestandardní aplikační úlohy
- sudoku

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- F, Ch, Z, Vo, D

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

INFORMATIKA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Předmět **Informační a komunikační technologie** je na 2. stupni povinný v 8. a 9. ročníku. Navazuje na znalosti získané na 1. stupni, které byly upevněny ve volitelném předmětu počítačová praktika v 7. ročníku. Žáci se v předmětu seznámí s historickým vývojem výpočetní techniky, elektronické komunikace a internetu. Upevní si a rozšíří své znalosti o hardwaru a softwaru, seznámí se s možnostmi úpravy grafických dat. Získají znalosti a dovednosti pro práci v tabulkovém a prezentačním softwaru. Na konci 9. ročníku žáci zvládnou vytvořit jednoduchou webovou prezentaci. Tak jako na prvním stupni je kladen důraz na dodržování zásad tzv. netikety a na bezpečnou práci na internetu.

Vše se odehrává v rámci legálního SW s dodržáním pravidel o duševním vlastnictví a zásadami autorského zákona – pokud to příslušné normy svou srozumitelností dovolují.

ČASOVÁ DOTACE

Časová dotace tohoto předmětu je 1 hodina týdně, případně 2 hodiny jedenkrát za 14 dní, a to podle možností rozvrhu v příslušném školním roce v 8. ročníku, a 2 hodiny týdně v 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v počítačové učebně na počítačích s připojením na internet.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky informačních a komunikačních technologií jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita; komunikace; hodnoty, postoje a praktická etika;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - vztah člověka k prostředí;
- **mediální výchova (MDV)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; tvorba mediálních sdělení.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se informatika prolíná téměř se všemi předměty. Žáci si zde rozšiřují a zdokonalují své schopnosti a dovednosti při práci s počítačem, které využívají při práci s výukovými programy v jednotlivých předmětech nebo při testování prostřednictvím počítačů. Po absolvování předmětu jsou žáci schopni vyhledávat informace na internetu a zpracovávat referáty z různých oblastí v textovém nebo prezentačním editoru.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Při výuce informačních a komunikačních technologií jsou rozvíjeny zejména následující klíčové kompetence:

- **kompetence k učení**
 - samostatně objevovat možnosti využití informačních a komunikačních technologií;
 - vyhledávat, třídit a efektivně zpracovávat informace;
 - rozlišovat kvalitu a spolehlivost zdroje informací;
 - upevňovat vhodné strategie učení a vytvářet pozitivní vztah k učení;
 - vést žáky k používání správné terminologie předmětu;
- **kompetence k řešení problémů**

- tvořivě přistupovat k řešení zadávaných úloh;
- seznámit se s různými zdroji informací, které mohou vést k řešení problému;
- pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech jeho řešení;
- diskutovat s žáky o rizicích elektronické komunikace;
- **kompetence komunikativní**
 - porozumět různým typům textů, obrazových materiálů, zvuků a jiných informačních prostředků;
 - učit se naslouchat druhým, vhodně reagovat;
 - obhájit vlastní názor a zároveň respektovat názor druhých;
 - prezentovat vlastní práci;
 - vyhledávat a využívat různé zdroje informací;
 - komunikovat pomocí elektronických technologií a to podle zásad a pravidel slušného a bezpečného chování;
- **kompetence sociální a personální**
 - upozorňovat na nebezpečí spojená s používáním internetu a zdravotní rizika spojená s používáním počítačové techniky;
 - budovat sebedůvěru při používání výpočetní techniky;
 - utvářet pocit zodpovědnosti za své jednání;
 - poskytnout potřebnou pomoc spolužákovi při řešení problémů;
- **kompetence občanské**
 - vést žáky k dodržování autorského zákona a dalších zákonů, které hájí duševní vlastnictví;
 - dodržovat pravidla komunikace s ostatními lidmi;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k tomu, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel;
 - dodržovat základní bezpečnostní a hygienická pravidla;
 - pracovat efektivně.

POČÍTAČE A JEJICH HISTORIE, INFORMATIKA

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojem informatika
- uvědomuje si úlohu počítače jako nástroje na získání a zpracování informací
- uvádí příklady různého využití počítače
- orientuje se v historickém vývoji informačních technologií
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví

učivo

- historie počítačů od počátků po současnost
- vývojové trendy informačních technologií
- informatika a informace
- počítač jako zdroj informací a nástroj pro práci s informacemi

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- D

BINÁRNÍ SOUSTAVA

ročníkové výstupy

- převádí čísla mezi dvojkovou a desítkovou soustavou

učivo

- dvojková a desítková soustava

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- M

ZÁKLADNÍ NÁVYKY PŘI PRÁCI S POČÍTAČEM A BEZPEČNOST PRÁCE

ročníkové výstupy

- osvojí si základní hygienické návyky při práci s počítačem
- zná a respektuje pravidla bezpečné práce s počítačem
- zapne a vypne stanici, přihlásí se a odhlásí se ze sítě
- restartuje počítač

učivo

- prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky
- bezpečnost práce s počítačem
- zapnutí, vypnutí, přihlášení a odhlášení do sítě
- restart počítače

průřezová témata

- OSV – psychohygiena; seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- Vz

HARDWARE A SOFTWARE

ročníkové výstupy

- rozlišuje pojmy hardware a software
- správně využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware a softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady
- zná pravidla ochrany práv k duševnímu vlastnictví, copyright a zásady informační etiky

učivo

- skříň (základní jednotka)
- periferie
- vstupní a výstupní zařízení
- operační systémy, druhy
- programy – Office (Open Office) – (Word (Writer), Excel (Calc), Power Point (Impress), ...)
- softwarové pirátství, copyright

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Vo

PRÁCE SE SLOŽKAMI A SOUBORY

ročníkové výstupy

- orientuje se ve struktuře složek
- vytvoří složku nebo prázdný soubor, přejmenuje je, zkopíruje či přesune, případně je odstraní

učivo

- nejznámější manažery (Správce souborů, Tento počítač, Průzkumník,...)
- pojmy – disk, složka (adresář), soubor
- postupy vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

INTERNET, WWW, ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE, SOCIÁLNÍ SÍŤ

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojmy internet a web
- chápe pojem hypertextový odkaz
- zná bezpečnostní pravidla pro komunikaci na internetu
- zobrazí stránku dle zadané internetové adresy
- vyhledá stránku o určitém tématu
- z webu uloží text nebo obrázek
- napíše zprávu, přečte si doručenou zprávu, smaže zprávu, ke zprávě přiloží přílohu
- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

učivo

- pojem internet a historie internetu
- základy bezpečné práce na internetu
- pohyb po webu – hypertextové odkazy, známá adresa, jednoduché vyhledávání
- ukládání z webu – obrázek
- poštovní programy, email, spuštění poštovního programu, odeslání zprávy, čtení došlých zpráv a mazání zpráv, příloha emailu
- další elektronická komunikace (ICQ, Skype,...), sociální síť

- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika; komunikace
- MKV – lidské vztahy
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

mezipředmětové vztahy

- Č

POČÍTAČOVÁ GRAFIKA

ročníkové výstupy

- ovládá práci s grafickými editory a využívá vhodných aplikací
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví

učivo

- počítačová grafika, rastrové a vektorové programy
- formáty grafických dat
- pojmy – jas, kontrast, rozlišení, vektorová grafika, bitmapa (rastr)
- úprava obrázku v grafickém editoru

průřezová témata

- OSV – kreativita
- MED – tvorba mediálních sdělení

POWERPOINT

ročníkové výstupy

- přiměřeně ovládá práci s prezentačním softwarem a využívá vhodných aplikací
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- zpracuje vlastní prezentaci a prezentuje ji

učivo

- program PowerPoint jako běžný nástroj pro tvorbu prezentací – základní informace
- seznámení s nástroji, základy práce s nimi, animace, přechody, vložení videa, hudby
- základní pravidla pro tvorbu prezentací
- tvorba vlastní prezentace

průřezová témata

- OSV – kreativita
- MDV – tvorba mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Vv

TABULKOVÝ EDITOR

ročníkové výstupy

- ovládá jednoduchou práci s tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace získané na internetu v tabulkové a grafické podobě
- využívá základní vzorce
- zná základní typy grafů a vhodně je využívá

učivo

- seznámení s tabulkovým editorem, pohyb pomocí myši a klávesnice
- seznámení s nástroji, základy práce s nimi
- vytváření tabulek, formátování
- zpracování dat do jednoduché tabulky
- jednoduché vzorce
- tvorba grafů

průřezová témata

- OSV – kreativita
- MDV – tvorba mediálních sdělení; kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- M, Z

WEBOVÁ PREZENTACE

ročníkové výstupy

- ovládá základy práce s editory webových stránek, využívá vhodných aplikací
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové a grafické formě na webu
- vytvoří vlastní webovou prezentaci

učivo

- jednoduché editory webových stránek
- seznámení s nástroji, základy práce s nimi
- zpracování vlastní webové prezentace

průřezová témata

- OSV – kreativita
- MDV – tvorba mediálních sdělení; kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Č

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

DĚJEPIS

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Dějepis** navazuje na vlastivědné učivo a jeho prostřednictvím si žáci utvářejí a upevňují vlastní historické povědomí. Žáci se seznamují s charakteristickými znaky jednotlivých dějinných období, poznávají příčiny i důsledky významných událostí světových i národních dějin a také osobnosti, jež výrazně ovlivnily život předchozích generací. Výuka dějepisu vede žáky k získání všeobecného společenského přehledu, toleranci k jiným kulturám a umožňuje jim uspořádat si svůj hodnotový žebříček žádoucím způsobem.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 2 hodiny týdně v 6., 7., 8. a 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě. V hodinách žáci pracují s učebnicemi, historickými mapami a především s pracovními listy, které jsou koncipovány tak, aby žáci prohlubovali svou čtenářskou gramotnost. Kromě toho je výuka doplňována projekcí výukových prezentací, referáty, projekty a miniprojekty, besedami a exkurzemi.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky dějepisu jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - hodnoty, postoje a praktická etika;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - jsme Evropané;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; princip sociálního smíru a solidarity;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - lidské aktivity a problémy životního prostředí;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; vnímání autora mediálních sdělení; fungování a vliv médií ve společnosti.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se dějepis prolíná zejména s **českým jazykem** (vývoj českého jazyka a literatury), **cizími jazyky** (historické reálie daných států, vývoj jazyků), **zeměpisem** (orientace na mapě, vývoj územního rozsahu některých států), **matematikou, fyzikou, chemií a přírodopisem** (orientace na časové přímce, rozvoj vědy techniky, významné osobnosti těchto oborů, vliv vědeckotechnického vývoje na lidskou společnost), **výtvarnou a hudební výchovou, tělesnou výchovou** a také s **výchovou k občanství** (člověk jako součást lidské společnosti, vývoj a charakter různých státních zřízení, principy demokratického řízení státu, lidská a občanská práva).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce dějepisu následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - upevňovat vhodné strategie učení;
 - vybízet žáky ke snaze samostatně si doplnit získané informace;
 - zadávat samostatnou práci formou referátů, prezentací a projektů;
 - podporovat schopnost objektivně zhodnotit vlastní práci a stanovit si plán případného zlepšení;
 - poskytovat žákům možnost získávat a zpracovávat informace z rozmanitých zdrojů (internet, encyklopedie, historické dokumenty, grafy, tabulky...);
 - vést žáky k používání správné terminologie předmětu, k propojení poznatků, které v něm získávají, s poznatky z jiných předmětů a posouzení významu těchto poznatků pro současnost;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky k pochopení příčin a důsledků jednotlivých historických událostí ;
 - diskutovat s žáky o jiných možnostech řešení jednotlivých historických konfliktů ;
 - umožnit žákům formulovat své hypotézy o dalším vývoji událostí;
 - motivovat žáky, aby aktivně usilovali o řešení problematických úkolů;
- **kompetence komunikativní**
 - umožnit žákům diskutovat o problému a zároveň je vést k toleranci vůči názorům druhých;
 - zadávat samostatné práce a trvat na dodržení přesně stanovených pravidel;
- **kompetence sociální a personální**
 - vytvářet ve třídě příznivé klima ve třídě tak, aby se žáci neobávali před třídou vystoupit nebo projevit svůj názor;
 - zadávat skupinové práce, při nichž si žáci ověří svou schopnost vést pracovní skupinu, podřídit se pokynům řídicího člena, podílet se na vytváření pravidel spolupráce a následně se jim přizpůsobit;
- **kompetence občanské**
 - brát při výuce v potaz současné dění, zejména to, které je možnou dát do souvislosti s dějinnými událostmi;
 - vést žáky k toleranci vůči jinakosti, k dodržování společenských i právních norem, lidských práv a občanských svobod;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k tomu, aby plnili zadané úkoly podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel.

ÚVOD DO STUDIA DĚJEPISU

ročníkové výstupy

- chápe význam dějin pro přítomnost i budoucnost
- vysvětlí pojem historický pramen a ví, kde jsou dané prameny uchovávány
- orientuje se na časové přímce a aktivně ji využívá
- uvede hlavní dějinná období

učivo

- Dějiny a dějepis
- Pomocné vědy historické
- Čas
- Periodizace

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- EGS – jsme Evropané
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- M, F

PRAVĚK

ročníkové výstupy

- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- uvede příklady archeologických kultur na našem území
- uvede hlavní evropské skupiny indoevropských jazyků, a to včetně zástupců
- uvede významné osobnosti moravské archeologie

učivo

- Doba kamenná
 - paleolit a mezolit
 - způsob života lovců a sběračů
 - archeologická naleziště v Evropě i ČR
 - neolit a eneolit
 - neolitické zemědělství a proměny způsobu života
 - společenská dělba práce
- Doba bronzová a železná
 - výhody a využití kovu
 - dělení indoevropských jazyků
 - Keltové
 - Germáni
 - Slované

průřezová témata

- EGS – jsme Evropané
- MKV – etnický původ
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Čj, Cj, Z, Př, Vv, Vo

STAROVĚK

ročníkové výstupy

- charakterizuje život ve starověké Mezopotámii, Persii a Palestině
- uvede hlavní znaky egyptské společnosti a významné osobnosti egyptských dějin
- popíše vliv blízkovýchodní a egyptské kultury a vzdělanosti na rozvoj lidské civilizace
- porovná státní zřízení v Athénách a Spartě
- uvede hlavní události antických dějin Řecka a nejvýznamnější osobnosti řeckých starověkých dějin
- definuje a porovná státní zřízení římské republiky a císařství
- uvede nejvýznamnější události římských starověkých dějin a nejvýznamnější události římských dějin
- uvědomuje si význam antické řecké a římské kultury a vzdělanosti pro rozvoj evropské civilizace

učivo

- Přední východ
 - Mezopotámie
 - Sumer, Asýrie, Babylonie
 - umění a vzdělanost
 - Persie a Palestina
 - Egypt
 - dějiny
 - umění a vzdělanost
- Řecko
 - nejstarší dějiny
 - městské státy
 - velká řecká kolonizace
 - řecko-perské války
 - makedonská nadvláda
- Řím
 - nejstarší dějiny
 - republika
 - punské války
 - císařství
 - počátky křesťanství
 - zánik římské říše

průřezová témata

- VDO – formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- EGS – jsme Evropané

mezipředmětové vztahy

- Čj, Cj, Z, Vo

RANÝ STŘEDOVĚK

ročníkové výstupy

- popíše vývoj Evropy po zániku západořímské říše
- chápe význam křesťanství pro středověké státy i pro středověkého člověka
- charakterizuje náboženství, společnost a umění západoevropské, byzantsko-slovan-ské a islámské oblasti
- uvede některé významné mezníky a osobnosti dějin států západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské oblasti
- podrobněji se orientuje v dějinách Velkomoravské říše a Českého knížectví
- charakterizuje postavení Velké Moravy i českého knížectví v Evropě

učivo

- Společnost v raném středověku
- Francká říše
- Byzantská říše
- Arabové a Turci
- Vikingové
- Slované
- Velká Morava
- České země na vlády prvních Přemyslovců

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- EGS – jsme Evropané
- MKV – etnický původ

mezipředmětové vztahy

- Čj, Cj, M, Z, Př, Vo, Vv

VRCHOLNÝ A POZDNÍ STŘEDOVĚK

ročníkové výstupy

- popíše společenské proměny, k nimž došlo na počátku vrcholného středověku
- uvede některé významné mezníky a osobnosti dějin evropských států
- popíše příčiny, průběh a důsledky objevných plaveb
- charakterizuje český stát za vlády posledních Přemyslovců a Lucemburků
- popíše příčiny, průběh, výsledky a důsledky husitských válek

učivo

- Společnost v období vrcholného a pozdního středověku
- Dějiny významných evropských států
- Objevné plavby
- Poslední Přemyslovcí
- Lucemburkové
- Husitské války
- Jiří z Poděbrad
- Jagellonci

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- EGS – jsme Evropané

mezipředmětové vztahy

- Cj, Z, Př, Vo

RANÝ NOVOVĚK

ročníkové výstupy

- charakterizuje společenské změny na počátku raného novověku
- uvede příčiny a důsledky evropské reformace
- uvede některé významné mezníky a osobnosti dějin evropských států
- charakterizuje postavení českých zemí v rámci habsburské monarchie
- popíše období vlády prvních Habsburků na českém trůně
- uvede příčiny, průběh, výsledky a důsledky třicetileté války

učivo

- Společnost v raném novověku
- Evropská reformace
- Dějiny významných evropských států
- České země za vlády prvních Habsburků
- Třicetiletá válka

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- EGS – jsme Evropané
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Cj, Z, Vo

MEZI TŘICETILETOU VÁLKOU A FRANCOUZSKOU REVOLUCÍ

ročníkové výstupy

- vymezí rozdíly mezi konstituční a absolutistickou monarchií
- uvede hlavní hospodářské, politické a společenské změny v nejvýznamnějších evropských státech
- definuje pojem osvícenský absolutismus a uvede význam reformního úsilí příslušných panovníků
- charakterizuje vládu Marie Terezie a Josefa II.

učivo

- Anglie a Velká Británie
- Vznik USA
- Francie za vlády Bourbonů
- Rusko za vlády Petra I. Velikého a Kateřiny II. Veliké
- Marie Terezie a Josef II.

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě
- EGS – jsme Evropané

mezipředmětové vztahy

- Čj, Cj, Z, Vo

VELKÁ FRANCOUZSKÁ REVOLUCE A NAPOLEONSKÉ VÁLKY

ročníkové výstupy

- uvede příčiny, průběh, výsledky a důsledky Velké francouzské revoluce a napoleonských válek

učivo

- Velká francouzská revoluce
- Napoleonské války

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě
- EGS – jsme Evropané

mezipředmětové vztahy

- Z, Vo

MEZI VÍDEŇSKÝM KONGRESEM A REVOLUCÍ 1848

ročníkové výstupy

- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích

učivo

- Průmyslová revoluce
- Dějiny vybraných evropských států
- Metternichovský absolutismus

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – formy participace občanů v politickém životě
- EGS – jsme Evropané
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- F, Z, Vo

REVOLUCE 1848

ročníkové výstupy

- porovná příčiny, průběh, výsledky a důsledky revolučního hnutí 1848 v jednotlivých evropských zemích

učivo

- Revoluce ve Francii
- Revoluce v Itálii
- Revoluce v Německu
- Revoluce v habsburské monarchii

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě
- EGS – jsme Evropané

mezipředmětové vztahy

- Z, Vo

MEZI REVOLUCÍ 1848 A PRVNÍ SVĚTOVOU VÁLKOU

ročníkové výstupy

- charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla
- na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy

učivo

- Emancipace žen a židů
- Vědecko-technická revoluce
- Imperialismus a kolonialismus
- Dějiny vybraných evropských států
- Občanská válka v USA
- Habsburská monarchie za vlády Františka Josefa I.

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – formy participace občanů v politickém životě
- EGS – jsme Evropané
- MKV – etnický původ; princip sociálního smíru a solidarity
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Cj, F, Ch, Př, Z, Vo

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

ročníkové výstupy

učivo

- charakterizuje soupeření mezi velmocemi (velmocenské bloky) a vymezí význam kolonií
- rozliší příčiny první světové války od záminky
- uvede hlavní události, k nimž došlo během první světové války
- charakterizuje postoj Čechů k první světové válce a jejich chování během ní, důraz klade na zahraniční akci TGM
- Příčiny a záminky 1. světové války
- Průběh a výsledky 1. světové války
- České země za 1. světové války

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- EGS – jsme Evropané

mezipředmětové vztahy

- Cj, F, Ch, Př, Z, Vo

MEZI SVĚTOVÝMI VÁLKAMI

ročníkové výstupy

- charakterizuje důsledky 1. světové války
- popíše klady a nedostatky demokratických systémů
- vyjmenuje hlavní totalitní systémy, popíše je a uvede příčiny
- popíše negativní vliv totalitarismu na vývoj společnosti
- na příkladech objasní nepřijatelnost antisemitismu, rasismu a vypjatého nacionalismu
- popíše politický systém, národnostní poměry a hospodářství meziválečné ČSR
- uvede příčiny a důsledky mnichovského diktátu

učivo

- Versailleský mírový systém
- Komunismus v SSSR
- Fašismus v Itálii
- Nacismus v Německu
- Meziválečná ČSR
- 1938

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- EGS – jsme Evropané
- MKV – lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; princip sociálního smíru a solidarity
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; vnímání autora mediálních sdělení; fungování a vliv médií ve společnosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Cj, Z, Vo

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

ročníkové výstupy

- uvede nejvýznamnější události druhé světové války
- charakterizuje negativní důsledky 2. světové války, a to zejména v oblasti zneužití vědy a techniky a porušování základních lidských práv
- popíše vznik a hlavní znaky Protektorátu Čechy a Morava
- uvědomuje si význam československého protinacistického odboje pro další vývoj našeho státu

učivo

- 2. světová válka v Evropě
- 2. světová válka v Tichomoří
- Důsledky 2. světové války
- Zločiny proti lidskosti během 2. světové války
- Protektorát Čechy a Morava
- Domácí a zahraniční odboj
- Židé v protektorátu
- Osvobození ČSR

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- EGS – jsme Evropané
- MKV – lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; princip sociálního smíru a solidarity
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; vnímání autora mediálních sdělení; fungování a vliv médií ve společnosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Cj, Z, Vo

SVĚT PO 2. SVĚTOVÉ VÁLCE

ročníkové výstupy

- charakterizuje základní politické, ekonomické a vojenské znaky bipolárního světa, včetně příčin jeho vzniku, základních dějinných okamžiků a důsledků jeho vzniku
- uvede nejvýznamnější okamžiky v dějinách poválečného Československa
- objasní postavení Československa v poválečné Evropě
- charakterizuje postavení rozvojových zemí
- orientuje se v problémech současného světa

učivo

- Studená válka
- Dekolonizace
- Uspořádání a dějiny východního bloku
- Československo 1945-1948
- Československo v 50. a 60. letech
- Pražské jaro
- Československo v době normalizace
- Sametová revoluce

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- EGS – jsme Evropané
- MKV – lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; princip sociálního smíru a solidarity
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; vnímání autora mediálních sdělení; fungování a vliv médií ve společnosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Cj, Z, Vo

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vzdělávací obor **Výchova k občanství** je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Vzdělávací obor umožňuje žákům pochopit současnou společnost, její problémy a možnosti řešení těchto problémů, a to jak v národním, tak i evropském a celosvětovém kontextu. Pomáhá žákům utvářet vlastní postoje a názory, systém pozitivních životních hodnot, vede je k odpovědnému jednání, sebepoznání a toleranci. Přípravuje žáky na odpovědný život v demokratické společnosti, posiluje vědomí tradičních hodnot naší civilizace, demokracie, evropanství.

Seznamuje žáky s hospodářským životem, rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly politických institucí a orgánů, včetně činnosti armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jedince do občanského života. Vede k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech. Témata Člověk jako jedinec a Mezinárodní vztahy, globální svět jsou z důvodu výrazného obsahového překrývání částečně přesunuty do osnov zeměpisu a pracovních činností.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 1 hodinu týdně v 6., 7., 8. a 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě. Žáci jsou vedeni k tomu, aby byli schopni pracovat ve dvojicích i skupinách, učí se individuálně získávat informace, pracovat s nimi a prezentovat je. Osvojí si pravidla diskuse, využívají odbornou literaturu, pracují s textem. Výuka je doplňována projekcí výukových prezentací, referáty, projekty a miniprojekty, besedami a exkurzemi.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky výchovy k občanství jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - seberegulace a sebeorganizace; poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje a praktická etika;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - občanská společnost a škola; občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - Evropa a svět nás zajímají; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita; princip sociálního smíru a solidarity;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; práce v realizačním týmu; fungování a vliv médií ve společnosti.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se výchova k občanství prolíná zejména s **dějepisem** (kulturní vývoj, významné události z dějin obce, regionu, země, světové události), **českým jazykem a literaturou** (zvyky, tradice), **zeměpisem** (orientace na mapě, naše obec, region, státy EU, NATO), **matematikou** (finanční gramotnost).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce výchovy k občanství následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - upevňovat vhodné strategie učení;
 - vybízet žáky ke snaze samostatně si doplnit získané informace;
 - zadávat samostatnou práci formou referátů, prezentací a projektů;
 - podporovat schopnost objektivně zhodnotit vlastní práci a stanovit si plán případného zlepšení;
 - poskytovat žákům možnost získávat a zpracovávat informace z rozmanitých zdrojů (internet, encyklopedie, historické dokumenty, grafy, tabulky...);
 - vést žáky k používání správné terminologie předmětu, k propojení poznatků, které v něm získávají, s poznatky z jiných předmětů a posouzení významu těchto poznatků pro současnost;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vyhledávat informace vhodné k řešení problému;
 - hledat optimální řešení;
 - využívat již získané vědomosti z jiných předmětů, propojovat informace;
- **kompetence komunikativní**
 - umožnit žákům diskutovat o problému a zároveň je vést k toleranci vůči názorům druhých;
 - zadávat samostatné práce a trvat na dodržení přesně stanovených pravidel;
- **kompetence sociální a personální**
 - vytvářet ve třídě příznivé klima tak, aby se žáci neobávali před třídou vystoupit nebo projevit svůj názor;
 - zadávat skupinové práce, při nichž si žáci ověří svou schopnost vést pracovní skupinu, podřídit se pokynům řídicího člena, podílet se na vytváření pravidel spolupráce a následně se jim přizpůsobit;
 - vést ke zdravému sebevědomí, sebedůvěře, ale i sebekritice;
- **kompetence občanské**
 - brát při výuce v potaz současné dění;
 - vést žáky k toleranci vůči jinakosti, k dodržování společenských i právních norem, lidských práv a občanských svobod;
 - rozvíjet orientaci ve světě financí;
 - přiblížit činnost politických institucí a orgánů, včetně armády;
 - vést ke znalosti legislativy, obecných morálních zákonů a jejich dodržování;
 - vést k uvědomování si nejen svých práv, ale i povinností;
 - schopnost posoudit krizové situace, umět poskytnout a vyhledat pomoc;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k tomu, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel;
 - vést žáky k efektivnímu organizování vlastní práce;
 - vést žáky k využívání dovedností a schopností v praxi.

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

ročníkové výstupy

- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje

učivo

- naše škola
 - život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy
 - vklad vzdělání pro život
- naše obec, region, kraj
 - důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice
 - ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
 - vandalismus

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; komunikace; kooperace a kompetice
- VDO – občanská společnost a škola
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Z

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

ročníkové výstupy

- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi

učivo

- funkce a podoby peněz
- vlastnické právo (soukromé, družstevní, státní), spoluvlastnictví, společné jmění manželů, věcné břemeno, zástavní právo, duševní vlastnictví
- příjmy, výdaje, investice
- životní situace a jak se na ně připravit – pořízení vlastního bydlení, studium, rodinné události, katastrofy
- rodinné hospodaření – kroky k finanční nezávislosti – aktuální stav financí, cíle rodiny, rodinný rozpočet (plán), realizace, kontrola a úpravy plánu
- rovnováha příjmů a výdajů
- bydlení – zdroje financování
- osobní finanční plán
- nástrahy ve světě peněz – úvěry a půjčky, exekuce, dluhové pasti

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát
- EGS – jsme Evropané

- MKV – lidské vztahy; princip solidárního smíru a solidarity

mezipředmětové vztahy

- M, D

OBRANA STÁTU

ročníkové výstupy

- popíše situace, kdy je třeba bránit stát
- navrhne, jak může pomoci v konkrétním případě ohrožení

učivo

- základní povinnost státu – zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, ochrany demokratických základů, životů, zdraví a majetkových hodnot,
- stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav
- solidarita mezi lidmi
- možnosti pomoci druhým v nouzi – živelní pohromy, epidemie, ekologické havárie

průřezová témata

- OSV – mezilidské vztahy; kooperace a kompetice; hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát

mezipředmětové vztahy

- Z, D

OCHRANA ČLOVĚKA ZA MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

ročníkové výstupy

- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi

učivo

- poskytnutí pomoci při ohrožení života

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát

mezipředmětové vztahy

- Vz, Z

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

ročníkové výstupy

- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání

učivo

- právní základy státu
 - státní symboly ČR, státní svátky, významné dny

- lidská práva
 - základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát

mezipředmětové vztahy

- D, Z

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

ročníkové výstupy

- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí

učivo

- naše vlast
 - pojem vlasti a vlastenectví
 - zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti
- kulturní život
 - rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice
 - kulturní instituce
 - masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě
- MKV – kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita
- MED – fungování a vliv médií ve společnosti; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality; kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; práce v realizačním týmu

mezipředmětové vztahy

- D, Z

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

ročníkové výstupy

- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem

učivo

- stereotypy v posuzování druhých lidí – předsudky

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace
- MKV – kulturní diference; lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Čj, Z, D

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

ročníkové výstupy

- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a

učivo

- devizy, valuty, směnárny, poplatky
- kreditní a debetní platební karta
- internetové bankovníctví

- kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- druhy finančních institucí – banky a nebankovní instituce, pojišťovny, finanční poradci, půjčky

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát

mezipředmětové vztahy

- M, Z

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

ročníkové výstupy

- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí
- uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí
- posoudí význam ochrany lidských práv a svobod

učivo

- znaky státu, typy a formy státu
- Ústava ČR
- složky státní moci, jejich orgány a instituce
- státní správa a samospráva
- orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- principy demokracie
 - znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu
 - politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam
 - význam a formy voleb do zastupitelstev
- úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech
 - poškozování lidských práv, šikana, diskriminace

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

mezipředmětové vztahy

- Čj, D, Z

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

ročníkové výstupy

- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám

učivo

- lidská setkání
 - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen, ochrana menšin
 - lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě
- EGS – Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané
- MKV – kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita
- MED – fungování a vliv médií ve společnosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, D, Z

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

ročníkové výstupy

- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz

učivo

- možnosti získávání a zhodnocení financí – aktivní příjmy, odložení příjmů stranou – vklady a spoření, investice a pasivní příjmy, státní dluhopisy
- rovnováha nabídky a poptávky
- inflace, zhodnocení peněz, úroky
- DPH – sazby

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát

mezipředmětové vztahy

- M, Z

KORUPCE

ročníkové výstupy

- uvede příklady korupčního jednání
- diskutuje o příčinách, důsledcích a řešení korupčního jednání v konkrétních situacích

učivo

- korupce
- protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, D

OBRANA VLASTI

ročníkové výstupy

- na příkladu uvede povinnosti občana při obraně státu
- na příkladech objasní národní i mezinárodní úkoly Armády ČR
- rozumí povinnostem občana při obraně státu

učivo

- charakteristika služebního poměru vojáka z povolání
- záloha ozbrojených sil – pojem, druhy záloh
- úloha a postavení ozbrojených sil v bezpečnostním systému ČR
- kolektivní obrana – význam a smysl kolektivní obrany, její prvky, organizace, bezpečnostní politika EU
- NATO – vznik, systém fungování, příklady činnosti
- bezpečnostní politika EU
- historie a tradice naší armády
- mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní
- terorismus

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát

mezipředmětové vztahy

- D, Z, Čj

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

ročníkové výstupy

- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci

učivo

- právní řád České republiky
 - význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů
 - právní norma, předpis, publikování právních předpisů

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát

mezipředmětové vztahy

- Čj

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

ročníkové výstupy

- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

učivo

- vztahy mezi lidmi
 - osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace
 - konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti, extremismus, xenofobie
- zásady lidského soužití
 - morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování
 - dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- EGS – Evropa a svět nás zajímají
- MKV – kulturní diferenciaci; lidské vztahy; princip sociálního smíru a solidarity

mezipředmětové vztahy

- D, Čj

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

ročníkové výstupy

- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu

učivo

- státní rozpočet – vyrovnaný, přebytkový, schodkový
- sociální dávky – druhy, kritéria nároku
- výroba, obchod, služby – druhy
- práva spotřebitele – právo na reklamaci
- ochrana spotřebitele – Česká obchodní inspekce
- Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Český telekomunikační úřad, Energetický regulační úřad, veřejný ochránce práv (ombudsman)
- Ústava, Listina základních práv a svobod

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát

mezipředmětové vztahy

- Čj, Inf, M

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

ročníkové výstupy

- odliší protiprávní jednání od jednání v souladu s právem
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

učivo

- protiprávní jednání
 - druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost
 - porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- právo v každodenním životě
 - význam právních vztahů
 - důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající
 - přestupek/trestný čin
 - styk s úřady

průřezová témata

- VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

mezipředmětové vztahy

- D, Čj

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

ročníkové výstupy

- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání
- objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru
- uvede příklady zahraničních misí Armády ČR

učivo

- globální problémy – projevy globalizace, klady a zápory
 - významné globální problémy včetně války a terorismu, možnosti jejich řešení
- mezinárodní organizace – NATO, OSN, Rada Evropy
- zahraniční mise Armády ČR

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- EGS – Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané
- MKV – multikulturalita; princip sociálního smíru a solidarity

mezipředmětové vztahy

- D, Z, Čj

ČLOVĚK A PŘÍRODA

FYZIKA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vzdělávání v předmětu **Fyzika** je zaměřeno na hledání a poznávání fyzikálních jevů a jejich vzájemných souvislostí. Vede k rozvíjení a upevňování schopností a dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a jevy a také ke stanovení hypotéz a jejich ověřování, učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi, směřuje k pochopení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie, podporuje logické uvažování a zdůrazňuje praktické využití fyzikálních zákonitostí.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět fyzika je vyučován jako samostatný předmět, a to 2 hodiny týdně v 6., 7. a 8. ročníku a 1 hodinu týdně v 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě, a to formou frontální výuky i skupinové a samostatné práce. V hodinách žáci pracují s učebnicemi, pomůckami, pracovními listy. Kromě toho je výuka doplňována praktickými cvičeními, referáty a exkurzemi.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky fyziky jsou zařazena tato průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopnosti poznávání; kreativita; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti;
- **výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (EGS)**
 - evropská integrace;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - vztah člověka k prostředí.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se fyzika prolíná zejména se **zeměpisem** (magnetické jevy – kompas), **matematikou** (výpočty), **chemií** (atomy, jejich stavba, skupenství a vlastnosti látek), **přírodopisem** (světelná energie – fotosyntéza, optika – zrak, zvuk – sluch), **dějepisem** (rozvoj vědy, techniky, významné osobnosti těchto oborů, vliv vědeckotechnického vývoje na lidskou společnost), **českým jazykem** (čtenářská gramotnost) **tělesnou výchovou** (odhad rychlosti a výkonu).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce fyziky následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - vyhledávat, třídit a propojovat informace;
 - používat odborné pojmy a terminologie
 - samostatnost v měření, experimentování a porovnávání získaných informací;
 - nalézat souvislosti mezi získanými daty;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vyhledat informace vhodné k řešení problému;
 - využívat získané vědomosti a dovednosti samostatnému řešení problému;
 - ověřovat prakticky správnost řešení;
 - uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí;

- **kompetence komunikativní**
 - pracovat ve skupinách a dodržovat zásady komunikace mezi žáky, diskuze, respektování názorů ostatních;
 - vést žáky ke správnému formulování svých myšlenek v mluvené i písemné formě;
 - vést k umění obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat;
- **kompetence sociální a personální**
 - využívat skupinové práce, které vedou žáky ke spolupráci při řešení problémů;
 - navozovat situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti a sounáležitosti ke kolektivu
- **kompetence občanské**
 - vést žáky k šetrnému využívání elektrické energie a k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů s důrazem na upřednostňování zdrojů obnovitelných;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k dodržování bezpečného chování při práci s měřicími přístroji;
 - vést žáky, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel.

VLASTNOSTI LÁTEK A TĚLES⁵

ročníkové výstupy

- rozliší látku a těleso, uvede příklady látek a těles
- popíše rozdíl mezi látkou pevnou, kapalnou a plynou a vlastnosti, kterými se od sebe liší, a tyto poznatky aplikuje v praxi
- popíše neustálý a neuspořádaný pohyb částic a jejich vzájemné působení
- uvede, z čeho se skládá atom
- správně používá pojem atom, molekula, iont

učivo

- látka a těleso
- skupenství látek
- vlastnosti látek pevných, kapalných a plyných
- krystalické látky
- částicová stavba látek – Brownův pohyb, difúze
- vzájemné silové působení částic
- atomy a molekuly
- atomy různých chemických prvků
- stavba atomu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita

mezipředmětové vztahy

- M, Ch

ELEKTRICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK

ročníkové výstupy

- vysvětlí vznik iontu
- popíše účinky elektrického pole

učivo

- elektrování při vzájemném dotyku
- elektrické pole

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

MAGNETICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK

ročníkové výstupy

- zjistí, zda na těleso působí magnetická síla
- popíše magnetku
- vysvětlí magnetizaci dočasnou a trvalou
- graficky znázorní indukční čáry magnetického pole
- rozezná póly Země zeměpisné a magnetické

učivo

- magnety přírodní a umělé
- feromagnetické látky
- magnetka
- magnetizace
- magnetické pole
- indukční čáry magnetického pole
- magnetické pole Země

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

⁵ praktické cvičení – tvorba krystalů z nasyceného roztoku soli

- Z

MĚŘENÍ FYZIKÁLNÍCH VELIČIN⁶

ročníkové výstupy

- používá názvy, značky a jednotky fyzikálních veličin
- změní vhodně zvolenými měřidly fyzikální veličiny a vyjádří je v různých jednotkách
- dodržuje základní pravidla při měření
- vyhledává hodnoty fyzikálních veličin potřebných při výpočtech v tabulkách
- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů
- změní teplotu pomocí teploměru, určí rozdíl teplot z naměřených hodnot
- předpoví, zda se délka či objem tělesa při změně teploty zmenší nebo zvětší
- změní časový úsek pomocí stopek

učivo

- pojem fyzikální veličina
- názvy, značky, jednotky
- délka – délková měřidla, měření, využití vhodných jednotek
- hmotnost – měřidla, měření hmotnosti pevného a kapalného tělesa
- objem – měřidla, měření objemu kapalného a pevného tělesa
- výpočet objemu kváдру a krychle
- hustota – výpočet hustoty, hmotnosti, objemu tělesa pomocí vzorců
- teplota – měřidla, měření teploty
- graf závislosti teploty na čase
- změna objemu a délky těles při změně teploty
- čas – měřidla, měření, převody jednotek času

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita

mezipředmětové vztahy

- M, Z, Ch

⁶ praktická cvičení – určení objemu pevného tělesa; určení hustoty plastelíny; měření teploty ovzduší a tvorba grafu na základě změřených údajů

POHYB TĚLES⁷

ročníkové výstupy

- rozlišuje klid a pohyb tělesa
- zná jednotky rychlosti a vzájemně je převádí
- čte z grafu a sestrojí graf závislosti dráhy na čase
- získá představu o dané rychlosti, na příkladech ze života uvede, jakou rychlostí se těleso pohybuje

učivo

- klid a pohyb tělesa
- druhy pohybů
- rychlost rovnoměrného pohybu
- dráha rovnoměrného pohybu
- graf závislosti dráhy na čase
- průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- M

SÍLA A JEJÍ VLASTNOSTI⁸

ročníkové výstupy

- změří velikost působící síly
- znázorní sílu jako vektor
- zná značku a jednotky síly
- uvede vztah mezi gravitační silou a hmotností
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- určí těžiště tělesa u pravidelných těles
- využívá Newtonovy zákony pro objasňování a předvídání změn pohybu těles při působení stálé síly v jednoduchých situacích
- zná jednoduché stroje a jejich použití v běžném životě
- vypočítá a ověří podmínku pro rovnovážnou polohu páky
- zná jednotku a značku tlaku
- vypočítá tlak, tlakovou sílu i plochu, jsou-li zadány veličiny

učivo

- gravitační pole, gravitační síla
- vektorové znázornění síly
- skládání sil – výslednice
- těžiště tělesa
- Newtonovy pohybové zákony
- otáčivé účinky síly
- páka – rovnovážná poloha na páce
- pevná kladka
- tlaková síla, tlak
- tření, třecí síla

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

⁷ praktické cvičení – určování průměrné rychlosti nerovnoměrného pohybu

⁸ praktická cvičení – ověření podmínky pro rovnovážnou polohu páky, určení tlaku sebe sama na podložku

- Z, M

MECHANICKÉ VLASTNOSTI KAPALIN A PLYNŮ⁹

ročníkové výstupy

- chápe pojem tlak v uzavřené nádobě
- chápe pojem tlak v otevřené nádobě – hydrostatický tlak
- vypočítá hydrostatický tlak, tlakovou sílu
- chápe, proč některá tělesa plavou v závislosti na objemu tělesa
- chápe pojem atmosférický tlak
- popíše určování atmosférického tlaku na základě tlaku hydrostatického
- zná přístroje používané k měření tlaku

učivo

- Pascalův zákon
- hydraulická zařízení
- hydrostatický tlak
- Archimédův zákon
- plavání, potápění a vznášení se stejnorodých a různorodých těles v kapalině
- atmosférický tlak, vztlaková síla působící na těleso v atmosféře
- Torricelliho pokus
- tlak plynů v uzavřené nádobě
- podtlak, přetlak

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- M, Z

⁹ praktické cvičení – určení objemu tělesa dle Archimédova zákona

SVĚTELNÉ JEVY¹⁰

ročníkové výstupy

- vyjmenuje světelné zdroje – rozliší mezi zdrojem světla a tělesem, které světlo pouze odráží
- vyhledá v tabulkách rychlost světla pro různá optická prostředí
- popíše postavení planet při zatmění Slunce a Měsíce
- využívá zákona odrazu k nalezení obrazu na rovinném zrcadle
- pokusně určí rozdíl mezi dutým a vypuklým zrcadlem a dokáže uvést příklad jejich využití v praxi
- rozhodne na základě znalostí o lomu světla, zda se světlo při přechodu z jednoho prostředí do druhého bude lámat ke kolmici nebo od kolmice
- určí ohnisko spojky a rozptylky
- vysvětlí vznik duhy v přírodě
- světelné zdroje
- rychlost světla
- přímočaré šíření světla
- stín, polostín, zatmění Slunce a Měsíce
- odraz světla
- lom světla
- čočky
- rozklad světla

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- Z, Př

ENERGIE, PŘENOS, PŘEMĚNA¹¹

ročníkové výstupy

- využívá pojem práce, výkon v praktickém životě
- určí v jednoduchém příkladu práci vykonanou silou
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních úloh

učivo

- práce a výkon
- název, značka, jednotka
- výpočet práce a výkonu
- polohová a pohybová energie
- název, značka, jednotka
- vzájemná přeměna polohové a pohybové energie
- výpočet polohové energie v gravitačním poli Země
- vnitřní energie tělesa a její změna konáním práce a tepelnou výměnou
- způsoby tepelné výměny

průřezová témata

¹⁰ praktické cvičení – určení ohniska spojky a rozptylky, výpočet dioptrií

¹¹ praktické cvičení – výpočet práce a výkonu při vynesení sebe sama

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- M

TEPLO¹²

ročníkové výstupy

- vysvětlí rozdíl mezi teplotou a teplem
- určí teplo odevzdané či přijaté tělesem
- určí skupenské teplo
- popíše změny skupenství ve spojení s energií atomů
- vysvětlí faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- vysvětlí anomálii vody a její význam v praktickém životě

učivo

- teplo – název, značka, jednotka
- měrná tepelná kapacita
- výpočet tepla
- přeměny skupenství
- skupenské teplo
- vypařování, var, kapalnění, sublimace, faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- anomálie vody

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- M, Ch
- Vz – sestavení vlastního jídelníčku – pochopení skutečnosti, že jídlo je určitá forma energie

ELEKTRICKÉ JEVY¹³

ročníkové výstupy

- nakreslí značky pro součástky elektrického obvodu
- rozliší vodič a izolant na základě jejich vlastností
- sestaví správně elektrický obvod podle schématu
- využívá Ohmův zákon při řešení praktických problémů
- rozliší jednoduché zapojení rezistorů v obvodu
- vypočítá odpor, napětí, proud v obvodě se sériovým i paralelním zapojením

učivo

- elektrický náboj, elektrometr, vodiče, izolanty, schematické značky
- elektrický proud
- elektrické napětí
- měření proudu a napětí – jednoduchý elektrický obvod
- Ohmův zákon
- závislost odporu na vlastnostech vodiče
- zapojování rezistorů vedle sebe, za sebou
- výpočet výsledného odporu rezistorů, napětí, proudu v obvodech
- bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními

průřezová témata

¹² praktické cvičení – výpočet a porovnání množství tepla přijatého a odevzdaného

¹³ praktické cvičení – výpočet a měření odporu technických rezistorů a ověření vypočtené hodnoty přímým měřením odporu ohmmetrem

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- M

ELEKTRICKÁ PRÁCE, ELEKTRICKÝ PŘÍKON

ročníkové výstupy

- rozumí pojmům elektrická práce, elektrický příkon
- dokáže pomocí vztahů pro elektrickou práci a elektrický příkon odhadnout a vypočítat spotřebu elektrického přístroje

učivo

- značky, jednotky, vztahy pro výpočet elektrické práce a elektrického příkonu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- M

ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY

ročníkové výstupy

- využívá poznatky o působení magnetického pole na cívku s proudem
- rozumí vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí a proudu v ní
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu
- popíše funkci transformátoru a jeho využití při přenosu elektrické energie
- zvládá jednoduché výpočty počtů závitů, napětí, výkonu

učivo

- magnetické pole magnetu a cívky s proudem
- elektromotor
- elektromagnetická indukce
- vznik střídavého proudu, jeho grafické znázornění
- primární a sekundární obvod
- transformátor, teoretické výpočty

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

mezipředmětové vztahy

- M

VEDENÍ ELEKTRICKÉHO PROUDU V KAPALINÁCH, V PLYNECH A V POLOVO-

ročníkové výstupy

- vyjmenuje částice způsobující vedení elektrického proudu v kovech, kapalinách, plynech, polovodičích
- rozumí funkci polovodičové diody a dokáže popsat její použití v elektrickém obvodu a znalosti aplikuje v praxi

učivo

- vedení elektrického proudu v kapalinách – elektrolyty
- vedení elektrického proudu v plynech, ionizace plynu
- polovodiče typu P a N
- polovodičové součástky
- dioda a její použití

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti

JADERNÁ ENERGIE¹⁴

ročníkové výstupy

- umí popsat základní model atomu
- rozeznává pojmy prvek, izotop, radionuklid
- rozumí pojmu radioaktivita, poločas rozpadu
- uvede příklady využití radioaktivity
- vysvětlí, na jakém principu funguje jaderný reaktor
- dokáže popsat negativní vliv radioaktivního záření na lidský organizmus
- zhodnotí výhody a nevýhody využití různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

učivo

- jaderné síly – interakce
- rozpad jádra
- štěpení jader atomu
- radioaktivita
- jaderná elektrárna
- využití jaderné energie, vliv na životní prostředí
- ochrana před jaderným zářením

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Z, Př, Ch

AKUSTIKA

ročníkové výstupy

- rozpozná zdroje zvuku
- určí, že látkové prostředí je nezbytná podmínka k šíření zvuku
- využívá s porozuměním poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, ve kterém se zvuk šíří
- rozumí pojmu hlasitost zvuku a má představu, jak hlasité jsou různé zdroje zvuku v jeho okolí
- určí možnosti, jak omezit nepříznivý vliv nadměrně hlasitého zvuku na člověka

učivo

- zdroje zvuku
- látkové médium jako podmínka vzniku šíření zvuku
- rychlost šíření zvuku v různých prostředích
- odraz zvuku
- infrazvuk, ultrazvuk a jejich využití
- tón a výška tónu
- hlasitost
- decibelová stupnice hluku
- ucho jako přijímač zvuku
- ochrana před hlukem

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací schopnosti
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

¹⁴ názorný pokus – poločas přeměny radionuklidu, řetězové štěpení a jeho řízení

- Hv, M, Př

CHEMIE

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Chemie** je určen žákům 8. a 9. ročníku. Přibližuje žákům jak složení, vlastnosti a použití (včetně rizikovosti) látek a sloučenin z našeho okolí, tak chemické jevy jako nedílnou součást přírody, ale i mnohých výrobních procesů. Prostřednictvím tohoto předmětu žáci získávají představu o vlivu chemie na život člověka.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 2 hodiny týdně v 8. i v 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě. V hodinách žáci pracují s učebnicemi, odbornou literaturou, s pracovními listy, s názornými pomůckami, příp. s internetem. Žáci pracují jak samostatně, tak ve skupinách. Výuka je doplněna projekcí výukových prezentací, referáty, projekty a exkurzemi.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky chemie jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se chemie prolíná zejména s **přírodopisem** (metabolismus, fotosyntéza), **zeměpisem** (atmosféra, hydrosféra, průmysl), ale také **výchovou ke zdraví**, **fyzikou** (vlastnosti látek a jejich složení) a **matematikou** (chemické výpočty).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce chemie následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - upevňovat vhodné strategie učení;
 - vybízet žáky ke snaze samostatně si doplnit získané informace;
 - systematicky pozorovat fyzikální a chemické vlastnosti látek;
 - poskytovat základní informace o bezpečném, účelném, ekonomickém i ekologickém zacházení s chemickými látkami;
 - vést žáky k ochraně přírody a vlastního zdraví;
 - zadávat samostatnou práci formou referátů, prezentací a projektů;
 - podporovat schopnost objektivně zhodnotit vlastní práci a stanovit si plán případného zlepšení;
 - vést žáky k samostatnému vyhledávání informací z rozmanitých zdrojů (internet, odborná literatura, obrazový materiál, přírodniny, tabulky...);
 - vést žáky k používání správné terminologie předmětu, k propojení poznatků, které v něm získají, s poznatky z jiných předmětů;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky ke zpracovávání výsledků pozorování;
 - vést žáky k nacházení optimálních postupů;
 - učit žáky vyhledávat problém a formulovat řešení;
- **kompetence komunikativní**

- vést žáky ke správnému užívání odborných pojmů;
- umožnit žákům poznávat základní symboly a značky související s problematikou;
- vést žáky k formulování popisu pozorování;
- **kompetence sociální a personální**
 - vytvářet ve třídě příznivé klima tak, aby se žáci neobávali před třídou vystoupit nebo projevit svůj názor;
 - zadávat skupinové práce, při nichž si žáci ověří svou schopnost vést pracovní skupinu, podřídit se pokynům řídicího člena, podílet se na vytváření pravidel spolupráce a následně se jim přizpůsobit;
- **kompetence občanské**
 - utvářet správný pohled žáka na vztah člověka a chemie, využití chemie pro potřeby člověka a ve prospěch člověka;
 - učit žáky, jak se zachovat v krizových situacích ohrožujících zdraví;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k bezpečnému používání materiálů a nástrojů;
 - vést žáky k tomu, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel.

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

ročníkové výstupy

- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím nesmí pracovat
 - rozlišuje fyzikální a chemický děj
 - určí společné a rozdílné vlastnosti látek
 - rozpozná základní chemické laboratorní pomůcky
- úvod do chemie,
 - nebezpečné látky a přípravky
 - bezpečnost, H a P věty, varovné značky
 - vlastnosti látek

průřezová témata

- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- F

SMĚSI

ročníkové výstupy

- rozlišuje směsi a chemické látky
- rozlišuje jednotlivé složky směsí
- zvolí vhodnou metodu pro oddělení směsi v praxi
- popíše aparaturu pro filtraci a destilaci
- popíše princip dalších metod oddělování směsí (desublimace, chromatografie, usazování)
- připraví dle výpočtu roztok daného složení
- vysvětlí faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- vysvětlí rozdíl mezi roztokem koncentrovaným, zředěným, nasyceným a nenasyceným

učivo

- chemická látka, směs
- rozdělení směsí (různorodé, stejnorodé)
- metody oddělování složek směsí (filtrace, destilace) a příklady jiných vybraných metod
- hmotnostní zlomek a procentuální zastoupení rozpouštěné látky v roztoku
- rozdělení roztoků dle množství rozpuštěné látky

průřezová témata

- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- M, F

VZDUCH, VODA

ročníkové výstupy

- uvede složení vzduchu a způsob získávání jeho hlavních složek

učivo

- složení a zpracování vzduchu
- čistota ovzduší

- popíše teplotní inverzi a smog
- zná označení tlakových nádob
- vyjmenuje hlavní vlastnosti a použití ozónu
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu, použití a čištění
- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění
- druhy vod v přírodě
- druhy vod podle použitím
- výroba pitné vody
- označení tlakových nádob
- ozón – vlastnosti a použití

průřezová témata

- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př, Z

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK

ročníkové výstupy

- rozlišuje pojmy atom, ion, molekula, prvek a sloučenina
- zná základní složení atomu – proton, neutron, elektron
- orientuje se v PSP, chápe výraz protonové číslo „Z“
- určí počet neutronů z nukleonového čísla a „Z“
- pracuje s pojmem elektronegativita

učivo

- atom, ion, molekula
- prvek, sloučenina
- chemická vazba
- vznik iontů

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- F, M

PERIODICKÁ TABULKA PRVKŮ

ročníkové výstupy

- píše značky vybraných chemických prvků a současně dle značky označuje prvek českým názvem
- zjistí počet valenčních elektronů a vrstev elektronového obalu u prvků A skupin
- orientuje se v periodické soustavě prvků

učivo

- prvky – latinský název, český název, značka
- periodický zákon
- umístění v periodické tabulce prvků

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- D

CHEMICKÉ PRVKY

ročníkové výstupy

- rozpoznává vybrané kovy a nekovy, usuzuje na jejich vlastnosti
- u hlavních prvků (vodík, kyslík) zná některé způsoby jejich laboratorní či průmyslové přípravy a jejich využití
- zná vlastnosti a použití i dalších kovů a nekovů

učivo

- rozdělení prvků podle skupenství, podle vlastností
- vodík, kyslík
- halogeny
- síra, uhlík, fosfor, dusík
- kovy – Fe, Al, Cu, Zn, Ag, Au, Sn, Hg, Pb, Na, K
- slitiny kovů

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- F, Z

NÁZVOSLOVÍ OXIDŮ, HALOGENIDŮ, SULFIDŮ A JEJICH VÝZNAMNÉ SLOUČE-

ročníkové výstupy

- zapisuje z názvů vzorce oxidů, halogenidů, sulfidů a naopak ze vzorců jejich názvy
- umí určit oxidační číslo atomů prvků v oxidech, sulfidech a halogenidech
- dovede popsat nejdůležitější vlastnosti a použití uvedených oxidů a halogenidů

učivo

- oxidační číslo, koncovky
- princip tvorby vzorců
- významné oxidy – vápenatý, křemičitý, hlinitý, uhličitý, uhelnatý, siřičitý, dusíku

průřezová témata

- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- M

CHEMICKÉ REAKCE

ročníkové výstupy

- rozlišuje reaktanty a produkty
- zapíše jednoduché chemické reakce chemickou rovnicí
- umí aplikovat zákon zachování hmotnosti
- rozpozná typ chemické reakce
- zná příklady důležitých chemických reakcí

učivo

- zákon zachování hmotnosti
- druhy chemických reakcí – syntéza, analýza, substituce

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- F, M

HYDROXIDY

ročníkové výstupy

- dokáže vytvořit z názvu vzorec a ze vzorce název hydroxidu
- porovnává vlastnosti a použití prakticky významných hydroxidů
- ovládá zásady 1. pomoci při poleptání

učivo

- názvosloví hydroxidů
- vlastnosti a použití hydroxidů sodného, draselného a vápenatého

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- M, VZ, PŘ

KYSELINY

ročníkové výstupy

- odliší kyselinu kyslíkatou a bezkyslíkatou, pojmenuje je či vytvoří jejich vzorce
- uvede příklady vybraných kyselin
- porovná vlastnosti a použití významných kyselin
- ovládá zásady 1. pomoci při poleptání
- orientuje se v ionizaci kyselin

učivo

- rozřídění kyselin na kyslíkaté a bezkyslíkaté
- vlastnosti a použití kyseliny chlorovodíkové, sírové a fosforečné
- 1. pomoc při zasažení kyselinou
- ionizace kyselin
- názvosloví kyselin

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- M, VZ, PŘ

KYSELOST A ZÁSADITOST VODNÝCH ROZTOKŮ, NEUTRALIZACE

ročníkové výstupy

- orientuje se na stupnici pH

učivo

- stupnice pH
- indikátor

- rozlišuje pomocí UIP roztok kyselý a zásaditý
- uvede příklady použití neutralizace v praxi
- ovládá zapsání a vyrovnání jednoduché neutralizační rovnice
- neutralizace

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

VÝZNAMNÉ SOLI

ročníkové výstupy

- porovnává vlastnosti a použití prakticky významných solí
- vytvoří vzorec soli

učivo

- názvosloví síranů, dusičnanů, uhličitanů, fosforečnanů, siřičitanů
- názvosloví dalších kyslíkatých kyselin (vzorec z názvu na základě ionizace výchozí kyseliny)
- vlastnosti a použití významných solí

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- M, Př

CHEMICKÉ VÝPOČTY

ročníkové výstupy

- vypočítá molární hmotnost sloučeniny
- chápe význam Avogadrovy konstanty a veličiny látkové množství
- zvládá další chemické výpočty, jako např. výpočet molární koncentrace a jednoduché výpočty z chemické rovnice

učivo

- látkové množství, molární hmotnost, molární koncentrace
- výpočet hmotnosti či objemu reaktantů nebo produktů z chemické rovnice

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- M, F

ENERGIE CHEMICKÝCH REAKCÍ

ročníkové výstupy

- rozlišuje příklady exotermických a endotermických reakcí
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu
- orientuje se v pojmech katoda, anoda, oxidace, redukce a elektrolýza
- uvede průmyslové využití elektrolýzy

učivo

- exotermická a endotermická reakce
- chemie a elektřina

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- F

UHLOVODÍKY

ročníkové výstupy

- zhodnotí používání fosilních paliv a paliv vyráběných jako zdroje energie
- uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- rozliší nejjednodušší uhlovodíky
- uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- rozlišuje molekulový, strukturní a racionální vzorec daných uhlovodíků

učivo

- složení organických látek
- paliva (uhlí, ropa, zemní plyn)
- uhlovodíky – alkany, alkeny, alkyne, areny

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – základní podmínky života

mezipředmětové vztahy

- Z

DERIVÁTY UHLOVODÍKŮ

ročníkové výstupy

- rozliší vybrané deriváty
- uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- orientuje se ve vzorcích vybraných derivátů

učivo

- halogenderiváty
- alkoholy
- karbonylové sloučeniny
- karboxylové kyseliny
- estery (esterifikace)

průřezová témata

- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

PŘÍRODNÍ SLOUČENINY

ročníkové výstupy

- orientuje se v reaktantech a produktech fotosyntézy
- uvede zdroje sacharidů, tuků a bílkovin v naší potravě

učivo

- sacharidy (fotosyntéza)
- tuky (výroba mýdla)
- bílkoviny
- vlastnosti a použití

- vyjádří rovnici fotosyntézu, včetně jejích podmínek

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př, Vz

PLASTY A SYNTETICKÁ VLÁKNA

ročníkové výstupy

- rozlišuje kladné a záporné vlastnosti plastů a syntetických vláken
- uvede vlastnosti a příklady jejich použití
- orientuje se ve vzorcích vybraných plastů

učivo

- polyetylen
- polystyren
- polyvinylchlorid
- vlákna polyesterová a polyamidová
- viskóza

průřezová témata

- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

CHEMIE A SPOLEČNOST

ročníkové výstupy

- uvede význam chemie v běžném životě člověka
- chápe úskalí každodenního využívání chemie člověkem
- aplikuje znalosti o haváriích s únikem nebezpečných látek a o principech hašení požárů a na řešení modelových situací z praxe

učivo

- chemie v potravinářství, lékařství a zemědělství
- hoření, hašení

průřezová témata

- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př, Z, Vo

PŘÍRODOPIS

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Přírodopis** navazuje na učivo přírodovědy. Jeho prostřednictvím si žáci nadále utvářejí povědomí o fungování světových i místních ekosystémů, o stavbě těl různých organismů včetně člověka i o neživé přírodě. Předmět posiluje u žáků vnímavost k přírodě a rozvíjí pozitivní vztah k vlastnímu zdraví.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 2 hodiny týdně v 6. a 8. ročníku, 1 hodinu týdně v 7. a 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě. V hodinách žáci pracují s učebnicemi, odbornou literaturou, s pracovními listy, s názornými pomůckami či přírodninami, příp. s internetem. Žáci pracují jak samostatně, tak ve skupinách. Výuka je doplněna projekcí výukových prezentací, referáty, projekty a exkurzemi.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky přírodopisu jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; hodnoty, postoje, praktická etika;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - etnický původ;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se přírodopis prolíná zejména se **zeměpisem** (vztahy mezi organismy, základy ekologie a geologie), **výchovou ke zdraví** (životospráva, onemocnění člověka, první pomoc), **chemií** (metabolismus, fotosyntéza), ale také **fyzikou** a **tělesnou výchovou** (tělesná kondice jako prevence onemocnění).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce přírodopisu následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - upevňovat vhodné strategie učení;
 - vybízet žáky ke snaze samostatně si doplnit získané informace;
 - utvářet citlivé a odpovědné vztahy k přírodě, k životu a ke zdraví;
 - předkládat žákům informace o jednotlivých přírodninách a jejich vztazích v přírodním prostředí;
 - zadávat samostatnou práci formou referátů, prezentací a projektů;
 - podporovat schopnost objektivně zhodnotit vlastní práci a stanovit si plán případného zlepšení;
 - vést žáky k samostatnému vyhledávání informací z rozmanitých zdrojů (internet, odborná literatura, obrazový materiál, přírodniny, tabulky...);
 - vést žáky k používání správné terminologie předmětu, k propojení poznatků, které v něm získají, s poznatky z jiných předmětů;

- **kompetence k řešení problémů**
 - učit chápat význam vědy pro život;
 - poskytovat praktické poznatky a dovednosti využitelné v každodenním životě;
 - učit žáky vyhledávat problém a formulovat řešení;
- **kompetence komunikativní**
 - vést žáky ke správnému užívání odborných pojmů;
 - vést žáky k formulování vlastních názorů na problematiku zdraví a ochrany přírody;
 - ověřovat si praktické dovednosti v modelových situacích;
- **kompetence sociální a personální**
 - vytvářet ve třídě příznivé klima tak, aby se žáci neobávali před třídou vystoupit nebo projevit svůj názor;
 - zadávat skupinové práce, při nichž si žáci ověří svou schopnost vést pracovní skupinu, podřídit se pokynům řídicího člena, podílet se na vytváření pravidel spolupráce a následně se jim přizpůsobit;
- **kompetence občanské**
 - vést žáky k tomu, aby pochopili práva a povinnosti k sobě, k ostatním lidem a životnímu prostředí;
 - učit žáky, jak se zachovat v krizových situacích ohrožujících zdraví;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k bezpečnému používání materiálů a nástrojů;
 - vést žáky k tomu, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel.

OBEČNÁ BIOLOGIE (ZÁKLADY EKOLOGIE)

ročníkové výstupy

- vnímá projevy života organismů jako celek, posoudí, které děje patří mezi projevy života a které nikoli
- uvědomuje si, na kterých látkách jsou závislé jednotlivé skupiny organismů
- uvědomuje si, že život je vázán na rozmanité formy organismů
- chápe význam fotosyntézy a zjednodušeně vysvětlí její princip
- porovná fotosyntézu s buněčným dýcháním a jejich změny v průběhu dne
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému
- uvědomuje si potravní vztahy mezi organismy, vnímá člověka jako součást potravních vztahů
- porozumí potravnímu řetězci a potravní pyramidě, sestavuje příklady potravních řetězců
- používá mikroskop, zhotoví jednoduchý mikroskopický preparát
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání přírodnin
- vnímá buňku jako elementární živý útvar
- popíše stavbu buňky
- jmenuje shodné a rozdílné znaky buňky rostlinné a živočišné
- uvědomuje si stupňovité uspořádání živých soustav a stupňovité uspořádání mnohobuněčných organismů
- uvědomuje si význam třídění organismů do systému a jejich pojmenování podle principů odborného názvosloví; uvede několik biologických věd a jejich zaměření
- má přehled o základních systematických skupinách (zjednodušeně) a zařazuje vybrané organismy

učivo

- projevy života
- podmínky života
- rozmanitost přírody
- fotosyntéza
- vztahy mezi organismy
- zkoumání přírody – biologické vědy: botanika, zoologie, mykologie, antropologie, ekologie, genetika, ornitologie, entomologie, pomologie, mikrobiologie
- mikroskop
- buňka – základní stavební a funkční jednotka
- rostlinná a živočišná buňka – stavba, srovnání
- jednobuněčné a mnohobuněčné organismy

průřezová témata

- ENV – základní podmínky života; ekosystémy

mezipředmětové vztahy

- Z

PŘEHLED ORGANISMŮ – VIRY, BAKTERIE (ZÁKLADY EKOLOGIE)

ročníkové výstupy

- uvědomuje si viry jako jednoduché nebuněčné struktury
- vnímá bakterie jako důležité činitele oběhu látek v přírodě
- popíše způsob života virů a bakterií (vč. sinic)
- jmenuje choroby virového a bakteriálního původu, včetně způsobů ochrany před těmito nákazami
- uvědomuje si rizika vyplývající z přemnožení sinic v letním období

učivo

- viry
- bakterie (sinice)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – ekosystémy

PŘEHLED ORGANISMŮ – BIOLOGIE HUB A LIŠEJNÍKŮ (ZÁKLADY EKOLOGIE)

ročníkové výstupy

- popíše stavbu těla (stélky) hub a princip rozmnožování
- rozezná běžné druhy hub, rozliší jedovaté a jedlé houby
- zařadí houby na správné místo v potravním řetězci
- uvědomuje si význam hub pro člověka
- popíše stélku lišejníku
- určuje běžné druhy lišejníků
- vnímá lišejníky jako organismy – průkopníky a bioindikátory

učivo

- houby
- lišejníky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – ekosystémy

PŘEHLED ORGANISMŮ – BIOLOGIE ROSTLIN (ZÁKLADY EKOLOGIE)

ročníkové výstupy

- uvědomuje si rozmanitost prostředí výskytu rostlinných taxonů a jejich význam pro okolní organismy
- rozezná jednotlivé zástupce a zařadí je do prostředí, v němž žijí
- charakterizuje vyšší a nižší rostliny, rozlišuje výtrusné rostliny od semenných
- vysvětlí specializaci buněk a vznik pletiv, uvede příklady
- jmenuje příklady mechů, kapradin, plavuní a přesliček

učivo

- řasy
- mechorosty
- kaprad'orosty
- nahosemenné rostliny
- kořen, jeho funkce, typy a stavba
- stonek, jeho funkce, typy a stavba
- list, jeho funkce, typy a stavba
- květ, jeho stavba, typy květů
- opylení a oplození
- vznik semene a plodu a jejich třídění
- nepohlavní a pohlavní rozmnožování

- uvede příklady nahosemenných rostlin
- porovná vnitřní a vnější stavbu jednotlivých rostlinných orgánů a uvede příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
- uvede příklady možného využití jednotlivých orgánů člověkem
- pomocí atlasu určí rostlinný druh
- uvede příklady běžných listnatých dřevin v naší přírodě
- vysvětlí princip dýchání, opylení a oplození
- určuje význačné zástupce daných taxonů dle atlasů a klíčů
- listnaté stromy a keře

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – ekosystémy

mezipředmětové vztahy

- Z

PŘEHLED ORGANISMŮ – BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ (ZÁKLADY EKOLOGIE)

ročníkové výstupy

- popíše stavbu těla a porovná vnitřní a vnější stavbu těla u vybraných živočichů; vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- vysvětlí jejich význam v přírodě, hospodářský význam, příp. nebezpečí pro člověka (parazitické druhy)
- odchytí drobného bezobratlého a pomocí lupy popíše jeho stavbu
- jmenuje zástupce jednotlivých skupin živočichů, jejich výskyt a zařazení do potravních řetězců
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní způsob života a přizpůsobení se prostředí
- vysvětlí některé specifické pojmy vystihující dané skupiny či konkrétní zástupce, jako pučení, láčka, regenerační schopnost, boubel, cysta, vápenitá schránka, perleť, hermafrodit, mimotělní trávení, snovací bradavky, alergie na roztoče, instinkt, opasek, kokon, chitin, vzdušnice, složené oko, proměna hmyzu, imago, housenka, krovky, společenský hmyz

učivo

- prvoci
- žahavci
- ploštěnci
- hlísti
- měkkýši
- kroužkovci
- členovci – charakteristika
- klepítkatci
- korýši
- vzdušnicovci (vyjma hmyzu)
- hmyz – charakteristika
- řády hmyzu s proměnou nedokonalou
- řády hmyzu s proměnou dokonalou

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – ekosystémy

PŘEHLED ORGANISMŮ – BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ (ZÁKLADY EKOLOGIE)**ročníkové výstupy**

- charakterizuje kmen strunatců
- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů podkmene obratlovců, vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- určí, porovná a zařadí vybrané živočichy do hlavních taxonomických skupin
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní způsob života a přizpůsobení se prostředí
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka

učivo

- strunatci – charakteristika
- obratlovci – charakteristika
- třídy obratlovců – jejich společné a odlišné znaky
- paryby
- ryby
- obojživelníci ocasatí a bezocasí
- plazi – želvy, krokodýli, šupinatí
- ptáci – přizpůsobení k letu, rozšíření na Zemi, chování a výživa ptáků
- ptáci – vybrané řady ptáků (běžci, tučňáci, brodiví, vrubozobí, hrabaví, dravci, sovy, pěvci, papoušci, kukačky, šplhavci, měkkozobí)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – ekosystémy

mezipředmětové vztahy

- Z

PŘEHLED ORGANISMŮ – BIOLOGIE ROSTLIN (ZÁKLADY EKOLOGIE)**ročníkové výstupy**

- rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
- odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí
- zhodnotí význam rostlin v přírodě i pro člověka
- dokáže uvést hospodářsky (kulturně) významné druhy jako zástupce daných čeledí
- vysvětlí nutnost ochrany rostlinných druhů
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé přírody
- založí herbář

učivo

- krytosemenné rostliny – rozdíl mezi jednoděložnými a dvouděložnými
- vybrané čeledi dvouděložných rostlin – pryskyřníkovité, růžovité, brukvovité, lilkovité, mákovité, mandloňovité, miříkovité, bobovité, hluchavkovité, hvězdnicovité
- vybrané čeledi jednoděložných rostlin – liliovité, lipnicovité
- exotické ovoce, koření, léčivky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – ekosystémy; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Z

PŘEHLED ORGANISMŮ – BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

ročníkové výstupy

- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů, vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- určí, porovná a zařadí vybrané živočichy
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní způsob života a přizpůsobení se prostředí
- zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka
- uvede zásady bezpečného chování ve styku s živočichy
- uvede některá specifika řádů popisující tělo zástupců, nebo způsob života skupiny či živočicha samotného, jako echolokace, nehet, kostice, rohy, parohy, trávení sudokopytníků, hlodáky
- pojmenuje typy chování živočichů a vysvětlí je na příkladech obratlovců i bezobratlých
- savci – původ, vývoj, charakteristika
- vejcorodí savci
- živorodí savci – vačnatci
- živorodí – vybrané řády placentálních savců: hmyzožravci, letouni, hlodavci, zajíci, šelmy chobotnatci, kytovci, lichokopytníci, primáti sudokopytníci
- etologie

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – ekosystémy

mezipředmětové vztahy

- Z

ZÁKLADY EKOLOGIE

ročníkové výstupy

- porozumí pojmem společnost, ekosystém, biom
- uvědomuje si závislost člověka na přírodě a nutnost její ochrany
- vysvětlí rozdíl mezi přirozeným a umělým ekosystémem
- rozlišuje různé typy ekosystémů utvářených člověkem
- uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému
- vysvětlí rozdíl mezi divokým a domestikovaným živočichem, mezi zvířetem domácím a hospodářským
- objasní podstatu chovu domestikovaných druhů

učivo

- zoogeografické oblasti
- domestikace
- ekologie
- ochrana přírody

průřezová témata

- ENV – ekosystémy

mezipředmětové vztahy

- Z

BIOLOGIE ČLOVĚKA

ročníkové výstupy

- uvědomuje si stupňovité uspořádání živých soustav a stupňovité uspořádání lidského těla jakožto mnohobuněčného organismu
- orientuje se v uspořádání lidského těla: buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava
- vysvětlí pojem tkáň, uvede příklady částí lidského těla tvořené převážně danou tkání
- popíše jednotlivé typy tkání
- charakterizuje odlišnosti svalstva hladkého a příčně pruhovaného
- vysvětlí princip fungování nervové tkáně na základě propojení neuronů
- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich propojenost
- objasní význam kůže, kostry a svalstva a popíše jejich vnitřní stavbu
- popíše hlavní části lidské kostry, jejich význam a spojení kostí
- zhodnotí význam zdravé výživy a správného držení těla pro kostru
- popíše hlavní kosterní svaly a vysvětlí princip pohybu končetin
- uvede základní životní děje v těle a soustavy, které je zabezpečují, zdůvodní nezbytnost udržování stálého vnitřního prostředí
- vysvětlí význam jater
- jmenuje dýchací svaly, popíše výměnu plynů v plicním sklípku
- vysvětlí dechovou frekvenci a její závislost na fyzické aktivitě
- zhodnotí význam čistoty vzduchu pro zdraví a škodlivost kouření
- popíše složení krve a význam jejích složek
- odliší vlásečnice, tepny a žíly
- popíše srdce a krevní oběh
- uvede vlivy působící onemocnění srdce a cév a porovná je se zásadami zdravého životního stylu

učivo

- tkáň
- orgán – orgánové soustavy
- opora a pohyb – soustava opěrná (kostra) a pohybová (svaly)
- trávicí soustava
- dýchací soustava
- transport, obnova a obrana těla – soustava oběhová, vylučovací, kožní
- řízení, vnímání a koordinace – soustava nervová, smyslová a endokrinní
- reprodukce – soustava pohlavní (mužská a ženská)
- sexualita, plánované rodičovství

- vysvětlí funkci ledvin, podstatu tvorby moči a význam umělé ledviny
- objasní význam hormonů, kde vznikají a na co působí
- vysvětlí význam míchy a mozku a popíše jeho části
- uvede příklady poškození CNS
- vyjmenuje lidské smysly a jim odpovídající čidla
- popíše stavbu a funkci oka a ucha, uvede sluchové a oční vady
- objasní vytváření podmíněných reflexů a význam řeči pro abstraktní myšlení
- popíše a porovná ženské a mužské pohlavní orgány, jejich funkci
- popíše oplození
- objasní menstruační cyklus ženy a vliv hormonů na chování v pubertě
- uvede způsoby prevence před AIDS a pohlavními chorobami
- uvědomuje si rizika předčasného pohlavního styku a zná běžné způsoby antikoncepce
- rozlišuje příčiny (příp. příznaky) běžných nemocí, uplatňuje zásady prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
- rozpozná nutnost a aplikuje předlékařskou první pomoc

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; hodnoty, postoje, praktická etika
- MKV – etnický původ

mezipředmětové vztahy

- F, Ch, Vz

GENETIKA

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojmy vloha, gen, DNA, znak, chromozom, dědičnost, mutace
- uvede základní biografické údaje J. G. Mendla
- uvede příklady vlivů a látek vyvolávajících mutace a objasní jejich nebezpečnost, vysvětlí význam genového inženýrství

učivo

- dědičnost a proměnlivost organismů
- J. G. Mendel a jeho význam
- základy buněčné genetiky

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- MKV – etnický původ

mezipředmětové vztahy

- D

NEŽIVÁ PŘÍRODA

ročníkové výstupy

- popíše stručně vznik sluneční soustavy
- popíše stavbu zemského tělesa, zemské sféry, vysvětlí pojem litosféra
- vysvětlí rozdíly ve stavbě oceánské a pevninské zemské kůry
- popíše příčiny, důsledky a důkazy pohybu kontinentů
- charakterizuje nerosty a odliší je od hornin
- uvede příklady známých nerostů, určuje a rozlišuje je podle vlastností
- uvede příklady vnitřních a vnějších geologických dějů
- vysvětlí příčiny sopečné činnosti a zemětřesení
- objasní zvětrávání hornin a jeho typy
- vysvětlí pojem eroze, co ji urychluje a co erozi naopak brání
- rozlišuje horniny vyvřelé, usazené a přeměněné, vysvětlí jejich vznik
- popíše horninový cyklus a vysvětlí vzájemné vztahy mezi horninami
- uvede příklady rud, jejich význam pro člověka a příklady výskytu v ČR
- rozlišuje sedimenty úlomkovité, organogenní a chemické, uvede jejich příklady

učivo

- vesmír
- vznik sluneční soustavy
- vznik a stavba Země
- pohyb litosférických desek
- poruchy zemské kůry
- vulkanická a seismická činnost
- zvětrávání
- eroze
- horniny – magmatické, sedimentární a metamorfované (dle vzniku)
- nerosty – mineralogické třídy
- geologické éry Země
- mimořádné události způsobené přírodními vlivy

- objasní příčiny přeměny hornin a uvede příklady přeměněných hornin a jejich výskyt v ČR
- rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
- charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy (vč. seismické a vulkanické činnosti), jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – základní podmínky života

mezipředmětové vztahy

- Z

VÝVOJ ŽIVOTA A ČLOVĚKA

ročníkové výstupy

- zamýšlí se nad vědeckými názory na vznik života chemickým vývojem
- jmenuje Ch. Darwina jako autora vývojové teorie
- objasní pojmy evoluce a přírodní výběr, rozliší umělý a pohlavní výběr, uvede příklady
- charakterizuje biologický a společenský vývoj člověka
- vysvětlí v hrubých rysech podstatu vědeckého názoru na vznik člověka
- chápe jednotný původ a rovnocennost všech lidských ras
- charakterizuje hlavní předchůdce člověka

učivo

- vznik a vývoj života
- původ a vývoj člověka
- předchůdci dnešního člověka

průřezová témata

- MKV – etnický původ

mezipředmětové vztahy

- Z, D, Vz, Ch

ZÁKLADY EKOLOGIE

ročníkové výstupy

- uvědomuje si provázanost jednotlivých skupin organismů i neživých přírodnin v rámci jejich společného soužití na úrovni ekosystémů
- vnímá propojenost všech podmínek života

učivo

- teorie trvale udržitelného rozvoje a teorie Gaia
- globální problémy znečištění vody, vzduchu a půdy
- globální problémy z přelidnění planety

- vysvětlí význam vody pro život
- popíše rozložení vody na Zemi a koloběh vody v přírodě
- uvede chemické složení vzduchu a význam jeho složek pro život
- vyloží vliv spalování fosilních paliv na skleníkový jev
- objasní vznik inverze a vliv smogu a kyselých dešťů na organismy

průřezová témata

- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Z, Ch

ZEMĚPIS

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Výuka **Zeměpisu** začíná v 6. ročníku a navazuje na prvouku a vlastivědu, které se vyučují na 1. stupni. Zeměpisné vzdělávání má přírodovědný i společenskovední charakter. Umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních, hospodářských i společenských podmínek, regiony světa, území ČR, ale i jejich blízké okolí. Výuka žákům umožní hlouběji porozumět příčinám a zákonitostem přírodních procesů a jejich aplikaci v praktickém životě. Učí zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky, využívat poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou. Zahrnuje problémy týkající se lidského společenství, světového hospodářství, globální problémy lidstva, orientaci v současném světě.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 2 hodiny týdně v 6. a 7. ročníku a 1 hodinu týdně v 8. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

V hodinách žáci pracují s učebnicemi, atlasy, mapami, obrazovým materiálem a pracovními listy. Dále je výuka doplňována projekcí výukových prezentací, referáty, exkurzemi a zeměpisnými vycházkami s pozorováním.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky zeměpisu jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - Evropa a svět nás zajímají; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - kulturní diference; etnický původ;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se zeměpis prolíná zejména s **přírodopisem** (organismy a jejich prostředí, krajina, přírodní obraz Země a jejich regionů, obyvatelstvo světa), **matematikou** (časová pásma, měřítko map a plánů), **fyzikou** (vesmír), **informatikou** (statistická data, mapy v elektronické podobě), **dějepisem** (vývoj území ČR, politická mapa současného světa) a také s **výchovou k občanství** (státní zřízení, evropská integrace).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce zeměpisu následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - upevňovat vhodné strategie učení a vytvářet pozitivní vztah k učení;
 - vybízet žáky ke snaze samostatně si doplnit získané informace;

- zadávat samostatnou práci formou referátů a prezentací;
- podporovat schopnost objektivně zhodnotit vlastní práci a stanovit si plán případného zlepšení;
- poskytovat žákům možnost získávat a zpracovávat informace z rozmanitých zdrojů (internet, encyklopedie, historické dokumenty, grafy, tabulky...);
- vést žáky k používání správné terminologie předmětu;
- využívat vhodné způsoby pro efektivní učení, propojovat získané poznatky do širších celků, nalézat souvislosti;
- **kompetence k řešení problémů**
 - pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech jeho řešení;
 - učit se kriticky myslet a hájit svá rozhodnutí;
- **kompetence komunikativní**
 - formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu;
 - učit se naslouchat druhým, vhodně reagovat;
 - obhájit vlastní názor a zároveň respektovat názor druhých;
 - prezentovat vlastní práce;
 - vhodně argumentovat a diskutovat, respektovat pravidla diskuse;
 - vyhledávat a využívat různé zdroje informací;
- **kompetence sociální a personální**
 - vytvářet ve třídě příznivé klima pro projevoování názorů žáků, přednesu referátů apod.;
 - spolupracovat ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňovat dobré mezilidské vztahy, pomáhat si a umět o pomoc požádat;
 - utvářet pocit zodpovědnosti za své jednání;
- **kompetence občanské**
 - chápat základní environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí;
 - pečovat o životní prostředí, vést žáky k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním i globálním měřítku;
 - pochopit význam šetření energiemi a třídění odpadů;
 - pochopit globálních problémů lidstva;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k tomu, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel;
 - dodržovat pravidla bezpečného chování v terénu;
 - pracovat efektivně.

SLUNCE A VESMÍR

ročníkové výstupy

- vyjmenuje, co je součástí Sluneční soustavy
- zhodnotí postavení Země ve vesmíru
- rozlišuje jednotlivé planety Sluneční soustavy
- srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- objasní pohyb planet kolem Slunce a měsíců kolem planet

učivo

- hvězda Slunce a její složení
- Sluneční soustava, vesmír
- tvar a velikost Země
- Měsíc

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – základní podmínky života

mezipředmětové vztahy

- Př

ZEMĚ JAKO VESMÍRNÉ TĚLESO

ročníkové výstupy

- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země
- popíše jednotlivé pohyby planety Země a hodnotí jejich důsledky na živé organismy
- popíše jednotlivé pohyby Měsíce a hodnotí jejich důsledky
- demonstruje postavení vesmírných těles při zatmění Slunce a Měsíce
- objasní problematiku časových pásem, datové hranice a umí tyto vědomosti použít při určování času v různých částech světa

učivo

- pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období a změny délky dne a noci v naší zeměpisné oblasti
- pohyby Měsíce a jeho fáze
- zatmění Slunce a Měsíce
- světový čas, časová pásma, datová hranice, místní čas a výpočty s ním, smluvený čas

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- ENV – základní podmínky života

mezipředmětové vztahy

- M

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

ročníkové výstupy

- zná a používá základní geografické, topografické a kartografické symboly

učivo

- základní geografické, topografické a kartografické pojmy

- pracuje s dostupnými druhy geografických informačních zdrojů dat, mapami, grafy, diagramy a dalšími zdroji informací
- používá školní zeměpisný glóbus a atlas
- rozlišuje zeměpisnou šířku a délku, určuje zeměpisné souřadnice
- na příkladech uvádí druhy měřítek, řeší úlohy s měřítkem mapy
- interpretuje vyjádření nadmořské výšky v jednotlivých typech map
- plán, mapa, jazyk mapy – symboly, smluvené značky, vysvětlivky
- základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: síť, povrchy, ohniska – uzly
- statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky, základní informační
- geografická média a zdroje dat
- školní zeměpisný glóbus – měřítko, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti
- mapy a plány – světové strany na mapě, měřítko map, poledníky a rovnoběžky
- měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám
- nadmořská výška a její vyjádření v mapách
- praktická práce s turistickou mapou, plánem místní krajiny, s atlasy v tištěné i elektronické podobě

průřezová témata

- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- M, Inf, Vv

LITOSFÉRA

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojem litosféra
- popíše stavbu zemského tělesa
- dokáže popsat vzhled oceánského dna
- uvádí příklady vnitřních přírodních činitelů a vysvětluje důsledky jejich činnosti na přírodu a na člověka
- uvádí příklady vnějších přírodních činitelů a vysvětluje důsledky jejich činnosti na přírodu a na člověka
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině

učivo

- stavba zemského tělesa
- pevninská zemská kůra, oceánská zemská kůra
- reliéf dna světového oceánu
- vnitřní přírodní činitelé přetvářející zemský povrch – pohyby zemské kůry, vznik pohoří, vrásnění, kerné pohyby, zemětřesení, sopečná činnost
- vnější přírodní činitelé přetvářející zemský povrch – zvětrávání hornin, teplota vzduchu, voda, kořeny rostlin, činnost větru a tekoucí vody

- porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

průřezová témata

- ENV – ekosystémy; základní podmínky života

mezipředmětové vztahy

- Př

ATMOSFÉRA

ročníkové výstupy

- vysvětlí, co je atmosféra a z jakých vrstev se skládá
- rozlišuje pojmy počasí a podnebí
- interpretuje výsledky měření základních meteorologických prvků
- rozumí jednoduché předpovědi počasí
- rozlišuje základní podnebné pásy Země a umí vysvětlit příčiny vzniku těchto pásů
- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů

učivo

- stavba atmosféry
- počasí – pozorování počasí
- podnebí na Zemi – vliv slunečního záření na podnebí
- podnebné pásy

průřezová témata

- ENV – ekosystémy; základní podmínky života

HYDROSFÉRA

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojem hydrosféra
- rozlišuje pojmy ostrov a poloostrov, průliv a průplav, uvádí příklady
- uvádí příklady pohybů oceánské vody a umí vysvětlit jejich příčiny
- zná typy povrchové vody, umí vysvětlit rozdíl mezi jezerem a umělou vodní nádrží, uvádí příklady z místního regionu i světa
- vysvětlí pojem podpovrchová voda a zná její význam pro přírodu a člověka

učivo

- světový oceán – moře, průlivy, zálivy, ostrovy, poloostrovy, vlastnosti a pohyby mořské vody
- povrchová voda – vodní toky, jezera, bažiny, umělé vodní nádrže, ledovce
- podpovrchová voda – půdní voda, podzemní voda
- oběh vody

průřezová témata

- ENV – ekosystémy; základní podmínky života

PEDOSFÉRA

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojem exosféra
- umí pojmenovat jednotlivé složky půdy

učivo

- půda, vznik půdy, složky půdy, úrodnost a význam půdy

- rozlišuje půdní druhy a půdní typy, uvádí příklady
- dokáže načrtnout jednoduchý půdní profil a popsat jej
- dokáže vysvětlit význam půdy pro člověka a nebezpečí spojená s její degradací a erozí
- půdní druhy a typy
- půdní eroze a úbytek půdy
- půdotvorní činitelé

průřezová témata

- ENV – ekosystémy; základní podmínky života

BIOSFÉRA

ročníkové výstupy

- vysvětlí pojem biosféra
- rozlišuje jednotlivé biomy, dokáže popsat jejich vzhled, podnebí, uvádí příklady fauny a flóry typické pro daný biom

učivo

- organismy a jejich prostředí – výskyt, rostlinstvo, živočišstvo
- tropický deštný prales
- savany
- pouště a polopouště
- subtropická vegetace
- stepi a lesostepi
- lesy mírného pásu
- tundry a lesotundra
- polární pustiny

průřezová témata

- ENV – ekosystémy; základní podmínky života

mezipředmětové vztahy

- Př

KRAJINY ZEMĚ

ročníkové výstupy

- rozlišuje přírodní a hospodářskou sféru krajiny, uvádí příklady
- vyjmenuje složky a prvky přírodní krajiny
- rozlišuje přírodní a kulturní krajinu, uvádí příklady ze svého okolí
- hodnotí vliv člověka na krajinu
- uvádí příklady možností ochrany krajiny
- dokáže vysvětlit důsledky šířkových pásem a výškových stupňů
- uvádí příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

učivo

- přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry
- přírodní a kulturní krajina, vliv člověka na krajinu, ochrana krajiny
- systém přírodní sféry na planetární úrovni, geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně
- systém přírodní sféry na regionální úrovni, přírodní oblasti

průřezová témata

- ENV – ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

ročníkové výstupy

- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech
- vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

učivo

- cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze
- orientační body, jevy, pomůcky a přístroje
- stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu
- jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů
- katastrofy ohrožující krajinu a lidi, opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

průřezová témata

- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

SVĚTADÍLY A OCEÁNY

ročníkové výstupy

- vyjmenuje jednotlivé světadíly a světové oceány, dokáže je seřadit podle velikosti a lokalizuje je na mapách
- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat, a co je příčinou zásadních změn v nich

učivo

- obecné charakteristiky oceánů a světadílů

průřezová témata

- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Př

ANTARKTIDA

ročníkové výstupy

- zná polohu Antarktidy a zhodnotí její vliv na přírodní podmínky světadílu
- uvádí příklady vědeckého využití Antarktidy

učivo

- určení zeměpisné polohy Antarktidy
- přírodní podmínky – vliv podnebí na život v Antarktidě
- mírové využití kontinentu pro vědecké účely

průřezová témata

- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

AFRIKA

ročníkové výstupy

- zná polohu Afriky na Zemi a zhodnotí její vliv na přírodní podmínky světadílu
- zná a lokalizuje na mapě vybrané přírodní útvary (pohoří, řeky, jezera, pouště, zálivy, moře,...)
- hodnotí podnebí kontinentu, vegetační pásy a uvádí příklady typického rostlinstva a živočišstva
- s pomocí mapy lokalizuje nejvýznamnější místa těžby nerostných surovin
- popisuje složení obyvatelstva, základní znaky a životní podmínky, identifikuje místa s největší koncentrací obyvatel

- určení zeměpisné polohy světadílu
- povrch – největší pohoří a nejvyšší hora, nížiny při ústí řek, pouště (největší poušť světa)
- vodstvo – nejvýznamnější řeky a jezera
- podnebí a vegetace – zařazení do podnebných a vegetačních pásů
- nerostné suroviny – nejvýznamnější oblasti těžby
- obyvatelstvo – rasové složení obyvatelstva, historické centrum vývoje lidstva, náboženství, životní styl a životní podmínky v jednotlivých částech Afriky
- hospodářství – průmysl, zemědělství

- hodnotí úroveň hospodářství, s pomocí mapy uvádí příklady nejvýznamnějších odvětví a produktů
- vymezuje jednotlivé regiony Afriky založené na specifických znacích daných států nebo přírodních podmínkách, na modelových státech interpretuje základní charakteristiky těchto regionů
- regiony Afriky a modelové státy

průřezová témata

- EGS – objevujeme Evropu a svět
- MKV – etnický původ; multikulturalita
- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

AMERIKA

ročníkové výstupy

- zná polohu Ameriky na Zemi a zhodnotí její vliv na přírodní podmínky světadílu
- zná a lokalizuje na mapě vybrané přírodní útvary (pohoří, řeky, jezera, pouště, zálivy, moře,...)
- hodnotí podnebí kontinentu, vegetační pásy a uvádí příklady typického rostlinstva a živočišstva
- s pomocí mapy lokalizuje nejvýznamnější místa těžby nerostných surovin
- hodnotí úroveň hospodářství, s pomocí mapy uvádí příklady nejvýznamnějších odvětví a produktů
- popisuje složení obyvatelstva, základní znaky a životní podmínky, identifikuje místa s největší koncentrací obyvatel
- vymezuje jednotlivé regiony Ameriky založené na specifických znacích daných států nebo přírodních podmínkách, na modelových státech interpretuje základní charakteristiky těchto regionů

učivo

- stanovení zeměpisné polohy světadílu
- povrch – nejdůležitější pohoří a nížiny, nejvyšší hory, nejznámější sopky, zajímavé přírodní útvary
- vodstvo – největší a nejznámější řeky a jezera
- podnebí a vegetace – základní začlenění do podnebných a vegetačních pásů, význam Amazonie
- nerostné suroviny – největší naleziště
- hospodářství – průmysl, zemědělství
- obyvatelstvo – specifika vývoje osídlení v Americe, indiánské kultury, největší soustředění obyvatel
- regiony Ameriky a modelové státy

průřezová témata

- EGS – objevujeme Evropu a svět
- MKV – etnický původ; multikulturalita
- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

AUSTRÁLIE A OCEÁNIE

ročníkové výstupy

- zná polohu Austrálie a Oceánie na Zemi a zhodnotí její vliv na přírodní podmínky světadílu
- zná a lokalizuje na mapě vybrané přírodní útvary (pohoří, řeky, jezera, pouště, zálivy, moře,...)
- hodnotí podnebí kontinentu, vegetační pásy a uvádí příklady typického rostlinstva a živočišstva
- s pomocí mapy lokalizuje nejvýznamnější místa těžby nerostných surovin
- hodnotí úroveň hospodářství, s pomocí mapy uvádí příklady nejvýznamnějších odvětví a produktů
- popisuje složení obyvatelstva, základní znaky a životní podmínky, identifikuje místa s největší koncentrací obyvatel
- určí polohu jednotlivých regionů Oceánie a uvádí příklady států z těchto oblastí

učivo

- stanovení zeměpisné polohy Austrálie a Oceánie
- povrch – nejdůležitější pohoří a nížiny, nejvyšší hory, zajímavé přírodní útvary
- vodstvo – největší a nejznámější řeky a jezera
- podnebí a vegetace – základní začlenění do podnebných a vegetačních pásů, artézská studna, endemické druhy rostlin a živočichů
- nerostné suroviny – největší naleziště
- hospodářství – průmysl, zemědělství
- rozdělení Oceánie na tři části, nejdůležitější ostrovy
- obyvatelstvo – zjednodušený vývoj osídlení Austrálie, současné domorodé, obyvatelstvo, největší města na pobřeží
- Nový Zéland

průřezová témata

- EGS – objevujeme Evropu a svět
- MKV – etnický původ; multikulturalita
- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

ASIE

ročníkové výstupy

- zná polohu Asie na Zemi a zhodnotí její vliv na přírodní podmínky světadílu, s pomocí mapy určí hranici mezi Evropou a Asií
- zná a lokalizuje na mapě vybrané přírodní útvary (pohoří, řeky, jezera, pouště, zálivy, moře,...)
- hodnotí podnebí kontinentu, vegetační pásy a uvádí příklady typického rostlinstva a živočišstva
- s pomocí mapy lokalizuje nejvýznamnější místa těžby nerostných surovin
- hodnotí úroveň hospodářství, s pomocí mapy uvádí příklady nejvýznamnějších odvětví a produktů
- popisuje složení obyvatelstva, základní znaky a životní podmínky, identifikuje místa s největší koncentrací obyvatel
- vymezuje jednotlivé regiony Asie založené na specifických znacích daných států nebo

- určení zeměpisné polohy Eurasie
- stanovení hranic mezi Evropou a Asií
- povrch – nejvýznamnější pohoří a nížiny, nejvyšší hora světa, nejhlubší proláklina světa
- vodstvo – největší řeky a jezera,
- podnebí a vegetace – zařazení jednotlivých oblastí Asie do podnebných pásů, jejich specifické projevy (kontinentalita podnebí, monzuny, ...), rozšíření vegetace v závislosti na podnebí
- nerostné suroviny
- hospodářství – průmysl, zemědělství
- obyvatelstvo – nejlidnatější světadíl
- regiony Asie a modelové státy

přírodních podmínkách, na modelových státech interpretuje základní charakteristiky těchto regionů

průřezová témata

- EGS – objevujeme Evropu a svět
- MKV – etnický původ; multikulturalita
- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

EVROPA MIMO ČR

ročníkové výstupy

- zná polohu Evropy na Zemi a zhodnotí její vliv na přírodní podmínky světadílu, s pomocí mapy určí hranici mezi Evropou a Asií a Evropou a Afrikou
- zná a lokalizuje na mapě vybrané přírodní útvary (pohoří, řeky, jezera, pouště, zálivy, moře,...)
- hodnotí podnebí kontinentu, vegetační pásy a uvádí příklady typického rostlinstva a živočišstva
- s pomocí mapy lokalizuje nejvýznamnější místa těžby nerostných surovin
- hodnotí úroveň hospodářství, s pomocí mapy uvádí příklady nejvýznamnějších odvětví a produktů
- popisuje složení obyvatelstva, základní znaky a životní podmínky, identifikuje místa s největší koncentrací obyvatel
- vymezuje jednotlivé regiony Evropy založené na specifických znacích daných států nebo přírodních podmínkách, na modelových státech interpretuje základní charakteristiky těchto regionů

učivo

- vymezení zeměpisné polohy Evropy
- povrch – významná pohoří a nížiny
- vodstvo – významné řeky a jezera, průplavy
- podnebí – závislost podnebí na zeměpisné šířce, vzdálenosti od oceánu a nadmořské výšce, vliv Golského proudu
- vegetace – rozšíření vegetace v závislosti na podnebí, vliv člověka na změnu původní vegetace
- nerostné bohatství – nejvýznamnější naleziště
- obyvatelstvo – rozmístění obyvatelstva, rasové, národnostní a jazykové složení obyvatel
- regiony Evropy a jejich modelové státy

průřezová témata

- EGS – objevujeme Evropu a svět; Evropa a svět nás zajímají
- MKV – etnický původ; multikulturalita
- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

OBYVATELSTVO SVĚTA

ročníkové výstupy

- popisuje základní trendy vývoje počtu obyvatel
- zná základní znaky obyvatelstva a ukazatele vývoje počtu obyvatel, dokáže je aplikovat na místní region
- vysvětluje a na příkladech uvádí rozdíly vývoje počtu obyvatel ve vyspělých a rozvojových státech
- hodnotí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních a hospodářských podmínkách
- vysvětluje pojmy rasa, národ, náboženství, uvádí příklady a na mapě lokalizuje typické regiony
- rozlišuje venkovské a městské sídlo
- uvádí příklady největších koncentrací obyvatel na Zemi
- zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa

učivo

- změny počtu obyvatel – oblasti s rozdílným vývojem počtu obyvatel – rozvojové a vyspělé státy, stěhování obyvatelstva, přirozený přírůstek, porodnost, úmrtnost, hustota zalidnění
- rozmístění obyvatelstva – přírodní a hospodářské podmínky pro rozmístění obyvatel
- rasy, národy, náboženství – rasové, národnostní a náboženské konflikty
- sídla – rozdělení sídel a jejich odlišnosti
- pojmy – urbanizace, aglomerace, konurbace

průřezová témata

- EGS – Evropa a svět nás zajímá
- MKV – kulturní diference; etnický původ; multikulturalita

mezipředmětové vztahy

- Př, D

HOSPODÁŘSTVÍ SVĚTA

ročníkové výstupy

- uvádí předpoklady a faktory rozmístění hospodářských aktivit
- rozlišuje jednotlivé sféry hospodářství a uvádí příklady odvětví, která do daného sektoru patří
- hodnotí zastoupení sektorů v hospodářstvích vyspělých a rozvojových států
- zná jednotlivá odvětví hospodářství a podmínky pro jejich rozvoj
- na mapě lokalizuje nejvýznamnější místa jednotlivých hospodářských aktivit
- lokalizuje na mapě hlavní světové surovinové a energetické zdroje

učivo

- předpoklady a faktory rozmístění hospodářských aktivit
- primární sféra – zemědělství, lesní a vodní hospodářství, těžební průmysl – výskyt nerostných surovin, těžba a její důsledky; energetika
- sekundární sféra – zpracovatelský a spotřební průmysl – podmínky pro rozmístění jednotlivých průmyslových odvětví
- terciární sféra – služby, doprava a spoje, mezinárodní obchod, cestovní ruch
- hlavní hospodářské oblasti světa

průřezová témata

- MKV – princip sociálního smíru a solidarity
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- F

POLITICKÁ MAPA SOUČASNÉHO SVĚTA

ročníkové výstupy

- porovnává státy světa na základě různých kritérií
- lokalizuje na mapě hlavní aktuální geopolitické změny a ohniska neklidu
- zná základní znaky a charakteristiky států a uvádí příklady modelových států
- formuluje znaky vyspělých a rozvojových zemí, uvádí příklady
- uvádí příklady světových a evropských integrací, uvádí důvody integrace
- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích

učivo

- nové státy na mapě světa
- státy světa – dělení států podle různých kritérií, zařazování států do jednotlivých skupin – důraz na orientaci na mapě
- státní zřízení, způsob vlády
- správní členění
- vyspělost států
- ohniska neklidu v současném světě
- evropská integrace
 - podstata, význam, výhody
 - Evropská unie a ČR
- mezinárodní spolupráce
 - ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody
- významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- VDO – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- EGS – Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané
- MKV – princip sociálního smíru a solidarity

mezipředmětové vztahy

- D, Vo

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

ročníkové výstupy

- porovnává různé krajiny Země, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
- na příkladech z místního regionu vysvětlí rozdíl mezi přírodní a kulturní krajinou a znaky těchto typů krajiny
- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- krajinná sféra
- typy krajiny
- trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva
- výrobky průmyslu a jejich rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin

- vysvětlí pojem trvale udržitelný rozvoj a navrhne opatření pro jeho zajištění
- uvádí příklady ochrany přírody a životního prostředí
- zná nejvýznamnější globální ekologické a environmentální problémy a diskutuje možná řešení těchto problémů
- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi

průřezová témata

- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí; ekosystémy; vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př, Vo

UMĚNÍ A KULTURA

HUDEBNÍ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **Hudební výchova** rozvíjí u žáků estetickou stránku lidské osobnosti. Umožňuje přijímat a sdělovat informace jinými než racionálními prostředky. Kultivuje citění, tvořivost, emocionální vnímavost k uměleckému dílu i okolnímu světu. Dochází k rozvoji schopnosti nonverbálního vyjadřování pomocí tónů a zvuků.

Hudební výchova se uskutečňuje prostřednictvím **vokálních činností** (práce s hlasem, vytváření a posilování správných pěveckých návyků), **instrumentálních činností** (hra na rytmické nástroje Orffova instrumentáře), **hudebně-pohybových činností** (ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty), **poslechových činností** (poslech hudby různých žánrů a stěžejních skladeb světového hudebního repertoáru).

ČASOVÁ DOTACE

Výuka probíhá 1 hodinu týdně v 6., 7., 8. i 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka probíhá v kmenových třídách, využívá se audiovizuální technika (interaktivní tabule, CD přehrávač), uskutečňují se výchovné koncerty, divadelní a filmová představení.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky hudební výchovy jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - Evropa a svět nás zajímají.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se hudební výchova prolíná s **výtvarnou výchovou** (vyjádření dojmů z poslechu hudby i písní různými výtvarnými prostředky), **českým jazykem** (zhudebnění básnických textů), **anglickým jazykem** (poslech a zpěv anglických písní), **zeměpisem** (vyhledávání oblastí, z nichž pocházejí evropské lidové písně a místa narození hudebních skladatelů), **dějepisem** (zařazení hudby do odpovídajícího kulturně společenského období), **matematikou** (notová osnova, délka not), **tělesnou výchovou** (základní taneční kroky, pohybový doprovod, hra na tělo, pantomima).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce hudební výchovy následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - umožnit každému žákovi zažít úspěch a radost z hudby;
 - používat základní terminologii, znaky, symboly;
 - vést žáky na základě jejich dispozic k intonačně čistému a rytmicky přesnému zpěvu;
 - umožnit žákům posuzovat a poznávat různorodé žánry a styly hudby;
 - vyhledávat nové informace – internet, encyklopedie, rozhlas, televize;

- uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí;
- **kompetence k řešení problémů**
 - vést žáky k rozlišování jednotlivých kvalit tónů, k rozpoznání výrazných tempových a dynamických změn i některých hudebních nástrojů v proudu hudby;
 - sledovat vlastní pokrok a hledat cestu k vlastnímu sebezdokonalování;
 - rozvíjet sebepoznávání v oblasti hudby, kompenzovat případný nedostatek talentu znalostmi a dovednostmi z jiných hudebních činností;
- **kompetence komunikativní**
 - výstižně i kultivovaně se vyjadřovat zpěvem i tancem;
 - rozumět gestům, zvukům a jiným hudebně komunikačním prostředkům;
- **kompetence sociální a personální**
 - spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce ve skupině;
 - kladně ovlivňovat kvalitu společné práce – radost ze zpěvu;
 - respektovat názor a hudební vkus druhého;
- **kompetence občanské**
 - chránit a oceňovat naše tradice a kulturní dědictví;
 - zaujímat kladný postoj k uměleckým dílům;
 - podporovat aktivní zapojení do kulturních akcí školy a obce;
- **kompetence pracovní**
 - plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné pracovní podmínky;
 - využívat znalosti a dovednosti pro vlastní rozvoj.

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- žák zpívá podle svých dispozic, intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- orientuje se v jednoduchém notovém zápisu

učivo

- upevňování pěveckých návyků
- intonační cvičení, rozšiřování hlasového rozsahu
- zpěv lidových a umělých písní
- lidový dvojhlas

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu; kooperace a kompetice; sebe-regulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- M, Tv, Vv

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- podle svých možností vytváří jednoduché doprovody
- využívá své individuální schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- zapíše tóny do notové osnovy
- rozpozná dur a moll stupnice, základní intervaly

učivo

- jednoduchý doprovod lidových písní (Orffovy nástroje, zobcová flétna, keyboard)
- četba a realizace rytmického zápisu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Pč, Tv

HUDEBNĚ-POHYBOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností pohybově improvizuje
- taktuje čtyřdobý takt

učivo

- využívání řeči těla
- pantomima
- taneční kroky – polka, valčík, mazurka, pochod
- seznámení s baletem

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- rozliší zvuk vybraných hudebních nástrojů
- rozpozná hudební formu jednoduché skladby či písně
- rozpozná melodram, operetu, operu, muzikál

učivo

- rozdělení hudebních nástrojů do nástrojových skupin
- muzikál, opereta, opera, melodram
- poslech vybraných skladeb

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygienu; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv

HUDEBNÍ NAUKA

ročníkové výstupy

- zná pojmy křížek, béčko, odrážka, základní intervaly, malou a velkou tercii, dur, moll, hudební výrazové prostředky

učivo

- hudební výrazové prostředky
- intervaly
- vybraní skladatelé

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- EGS – Evropa a svět nás zajímá

mezipředmětové vztahy

- Čj, M, D

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- žák pracuje na rozšiřování svého hlasového rozsahu
- zpívá dle svých individuálních schopností a dovedností intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě

učivo

- hlasová hygiena
- mutace, lidský hlas, alt, tenor, soprán, bas
- lidové písně, umělé písně

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; kooperace a kompetice; sebe-regulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- M, Tv, Vv

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- na základě svých individuálních schopností a dovedností částečně reprodukuje motivy a témata a tvoří jednoduché doprovody
- při hudebních aktivitách využívá své dosavadní znalosti z hudební nauky

učivo

- tvorba jednoduchých doprovodů
- noty, stupnice

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- Pě, Tv

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- rozpozná některé druhy tanců
- zvolí vhodný hudebně pohybový doprovod k poslouchané hudbě
-

- lidové tance
- standardní tance, latinskoamerické tance
- vlastní choreografie
- využívání řeči těla

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- vnímá použité výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí skladbu do příslušného období
- pojmenuje hudební formy různých období

učivo

- poslech skladeb různých období (Bach, Vivaldi, Mozart, Beethoven)
- hudba duchovní a světská
- rozlišení hudebních forem – fuga, oratorium, sonáta, symfonie
- nejznámější světové muzikály

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv

HUDEBNÍ NAUKA

ročníkové výstupy

- rozliší lidové písně instrumentální, vokální, pracovní písně, milostné písně, zná termín mollová stupnice aiolská, melodická, harmonická

učivo

- druhy písní
- mollová stupnice aiolská, melodická, harmonická
- vybraní skladatelé

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- EGS – Evropa a svět nás zajímá

mezipředmětové vztahy

- Čj, M, D

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- zpívá dle svých individuálních schopností a dovedností intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- odhaluje vzájemné souvislosti rytmu řeči a hudby, využívá rytmické zákonitosti při vokálním projevu
- převádí melodie z nezpěvné do zpěvné polohy
- podle svých individuálních schopností a dovedností využívá notový zápis jako oporu při realizaci písně nebo vokálně instrumentální skladby
- deklamace
- hlasová a rytmická cvičení
- orientace v hudebním záznamu
- lidové a umělé písně

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; kooperace a kompetice; sebe-regulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- M, Tv, Vv

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

učivo

- na základě svých individuálních schopností a dovedností částečně reprodukuje motivy a témata a tvoří jednoduché doprovody
- při hudebních aktivitách využívá své dosavadní znalosti z hudební nauky
- tvorba jednoduchých doprovodů
- jednoduché improvizace
- akord, akordické značky
- noty, intervaly – prohlubování znalostí

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena

mezipředmětové vztahy

- Pč, Tv

HUDEBNĚ-POHYBOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

učivo

- rozpozná některé druhy tanců
- zvolí vhodný hudebně pohybový doprovod k poslouchané hudbě
- lidové tance
- standardní tance, latinskoamerické tance
- vlastní choreografie
- využívání řeči těla

- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění
- zařadí hudbu do stylového období
- vyjmenuje některé představitele stylového období

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygiena; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

• vnímá použité výrazové prostředky • zařadí skladbu do příslušného období • pojmenuje hudební formy různých období	• poslech skladeb podle zařazení do určitého stylového období • Seikilova píseň, hudba primitivních národů • gregoriánský chorál, středověká milostná hudba, • barokní hudba (J. S. Bach, A. Vivaldi, G. F. Händel) • klasicismus – hudební formy, představitelé • romantismus – hudební formy, představitelé • hudba 20. století – impresionismus, dodekafonie • jazz, spirituály, blues • populární hudba

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv

HUDEBNÍ NAUKA

ročníkové výstupy

• ovládá hudebně vyjadřovací prostředky a jejich terminologii	• hudebně vyjadřovací prostředky • stupnice

učivo

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- EGS – Evropa a svět nás zajímá

mezipředmětové vztahy

- Čj, M, D

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- zpívá dle svých individuálních schopností a dovedností kultivovaně, intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- poznává české hudební památky a zařadí je do historických souvislostí
- podle svých individuálních schopností a dovedností využívá notový zápis jako oporu při realizaci písně nebo vokálně instrumentální skladby
- koriguje hlasovou nedostatečnost transpozicí melodie
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů

učivo

- lidové a umělé písně
- písně probíraných hudebních období i populární písně
- vlastní osobitý vokální projev
- sluchová analýza

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu; kooperace a kompetice; sebe-regulace a sebeorganizace; sebepoznání a sebepojetí

mezipředmětové vztahy

- M, Tv, Vv

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- na základě svých individuálních schopností a dovedností doprovází vokální projev
- na základě svých individuálních schopností a dovedností vytváří hudební doprovod
- dovede spojit své hudební schopnosti a dovednosti v širších souvislostech – hudebně dramatické nebo výtvarné ztvárnění

učivo

- tvorba jednoduchých doprovodů
- noty, intervaly – prohlubování znalostí
- tvorba melodramu

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Pč, Tv

HUDEBNĚ-POHYBOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- na základě individuálních hudebních a pohybových schopností, znalostí

učivo

- vlastní choreografie
- tance – rock'n'roll, moderní tance

a dovedností spojuje poslech s hudebně pohybovými činnostmi

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; kreativita; psychohygienu; mezilidské vztahy; komunikace

mezipředmětové vztahy

- Tv

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

ročníkové výstupy

- orientuje se v hudebních stylech a žánrech
- orientuje se ve stěžejních písních českého uměleckého prostředí

učivo

- poslech skladeb podle zařazení do určitého stylového období
- české baroko (V. M. Z Otradic)
- český klasicismus (J. V. Stamic, J. J. Ryba)
- český romantismus (B. Smetana, A. Dvořák, Z. Fibich)
- česká populární hudba (jazz, swing, trampská píseň, big beat, folk, pop, rock)

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; psychohygienu; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Čj, Vv

HUDEBNÍ NAUKA

ročníkové výstupy

- umí vyjmenovat intervaly
- rozliší typy hudebně dramatických provedení uměleckých děl
-

učivo

- tvorba intervalů
- melodram, opera, opereta, muzikál, balet, výrazový tanec, scénická hudba

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- EGS – Evropa a svět nás zajímá

mezipředmětové vztahy

- Čj, M, D

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PŘEDMĚTU

Vzdělávací předmět **Výtvarná výchova** rozvíjí výtvarné cítění a myšlení žáků a usiluje o to, aby žák podle svých schopností získával hlubší náhled na okolní svět a na sebe sama. Dítě se učí vnímat podněty, přemýšlí o nich, dává jim tvar a do svého projevu vkládá osobitou výpověď. Pomáhá mu při tom výtvarné myšlení a výtvarný jazyk, se kterým se seznamuje při různých tvůrčích činnostech. Výtvarná výchova rozvíjí zájem o umění a prohlubuje kulturní rozhled žáka. Součástí předmětu je i výchova jedince, která probíhá prostřednictvím výtvarných činností, jejich motivací a hodnocením. Náplní vzdělávacího předmětu je plošná tvorba (kresba, malba, grafika, experimenty s materiály a nástroji aj.), prostorová tvorba (modelování, tvarování, konstruování aj.), objektová a akční tvorba (reakce na nezvyklé zážitky, smyslové podněty aj.) a výtvarná kultura (seznámení s výtvarným uměním v průběhu historie, spojení vztahu k umění s vlastními výtvarnými aktivitami žáků).

ČASOVÁ DOTACE

Výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. a 7. ročníku 2 hodiny týdně a v 8. a 9. ročníku 1 hodinu týdně, případně 2 hodiny jedenkrát za 14 dní.

REALIZACE PŘEDMĚTU

Výuka probíhá v kmenových třídách, v počítačové učebně, keramické dílně a v exteriéru. Součástí výuky výtvarné výchovy jsou i návštěvy galerií a muzeí a prohlídky zajímavých uměleckých památek. Mezi nejčastěji používané metody při výuce patří samostatná práce, práce ve dvojicích a ve skupinách, krátkodobé i dlouhodobé výtvarné projekty.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky hudební výchovy jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; sebezpoznání a sebezpojetí; psychohygienu; kreativita; komunikace; kooperace a kompetice.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se výtvarná výchova prolíná s **českým jazykem a literaturou** (ilustrace, literární text), **přírodopisem** (studijní kresba, vyjádření živé a neživé přírody, ekologie), **matematikou** (perspektiva), **informatikou** (grafické programy, animace, vyhledávání informací), **dějepisem** (umělecké slohy), **hudební výchovou** (inspirace hudbou).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce výtvarné výchovy následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - efektivně využívat získané vědomosti při vlastní výtvarné činnosti;
 - vnímat umělecké slohy a díla v jejich historickém kontextu;
 - budovat celoživotní zájem o výtvarné umění;
- **kompetence k řešení problémů**
 - samostatně se rozhodovat při volbě nejvhodnějšího způsobu řešení výtvarného problému;
 - aplikovat osvědčený postup při zadání podobného úkolu;
 - kriticky hodnotit svou vlastní tvorbu;

- **kompetence komunikativní**
 - srozumitelně formulovat a vyjadřovat vlastní myšlenky a názory při práci ve skupině;
 - obhájit výsledky své činnosti;
 - porozumět uměleckým dílům, přemýšlet o nich a reagovat na ně;
- **kompetence sociální a personální**
 - pochopit potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení společného problému;
 - respektovat pravidla při práci ve skupině;
 - pomoci ostatním či v případě potřeby požádat o pomoc;
 - účastnit se na společných projektech při výzdobě školy;
- **kompetence občanské**
 - poznávat naše výtvarné umění a dílo jednotlivých umělců;
 - aktivně se zapojit do výtvarných soutěží a následně reprezentovat školu.

SMYSLOVÁ CITLIVOST

ročníkové výstupy

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů
- vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, kombinuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro tvorbu osobitých výsledků
- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenávání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenávání podnětů z představ a fantazie

učivo

- prvky vizuálně-obrazného vyjádření
 - linie, tvary, objemy, světlo, barva
 - vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu
- uspořádání objektů do celků v ploše, prostoru a časovém průběhu
 - lineární, světlostní a barevné vztahy
 - statické a dynamické vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
 - uplatnění podnětů z ostatních uměleckých druhů
- smyslové účinky vizuálně-obrazných vyjádření
 - kombinace a variace ve vlastní tvorbě

průřezová témata

- OSV – kreativita; rozvoj schopností poznávání; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Čj, Př, Hv

SUBJEKTIVITA

ročníkové výstupy

- objevuje výrazové možnosti materiálů a nástrojů, samostatně je kombinuje, dokáže si zvolit vhodné výtvarné prostředky
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření a porovnává jeho účinky s účinky běžně užívaných vizuálně-obrazných vyjádření

učivo

- typy vizuálně-obrazných vyjádření
 - ilustrace, objekty, volná malba, reklama...
- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie a osobních zkušeností
- přístupy k vizuálně-obrazným vyjádřením, metody uplatňované v současném výtvarném umění

průřezová témata

- OSV – kreativita; rozvoj schopností poznávání; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Čj, Př

KOMUNIKAČNÍ ÚČINKY

ročníkové výstupy

učivo

- na základě znalosti historických souvislostí i osobních zkušeností a prožitků interpretuje umělecká obrazná vyjádření
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci
- zaujímání osobního postoje při tvorbě a prezentaci výtvarných prací.
- obhajoba výsledků vlastní tvorby a výběru vhodných prostředků.
- hledání historické, sociální a kulturní souvislosti pomocí děl výtvarného umění
 - vlastní tvorba na základě působení uměleckých děl

průřezová témata

- OSV – komunikace; kooperace a kompetice; sebepoznání a sebepojetí

mezipředmětové vztahy

- D

SMYSLOVÁ CITLIVOST

ročníkové výstupy

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně-obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je při vyjádření vlastních zkušeností, vytváří výtvarné variace pro získání osobitých výsledků
- užívá vizuálně-obrazná vyjádření k zaznamenávání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenávání podnětů z představ a fantazie

učivo

- prvky vizuálně-obrazného vyjádření
 - linie, tvary, objemy, světlo, barva
 - vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu
 - různé výtvarné techniky
- uspořádání objektů do celků v ploše, prostoru a časovém průběhu
 - lineární, světlostní a barevné vztahy
 - statické a dynamické vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
 - uplatnění podnětů z ostatních uměleckých druhů
- smyslové účinky vizuálně-obrazných vyjádření
 - kombinace a variace ve vlastní tvorbě

průřezová témata

- OSV – kreativita; rozvoj schopností poznávání; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Čj, Př, Hv

SUBJEKTIVITA

ročníkové výstupy

- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenávání vlastních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenávání podnětů z představ a fantazie
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
- individuálně si volí výtvarné prostředky

učivo

- typy vizuálně obrazných vyjádření
 - ilustrace, objekty, volná malba, reklama...
- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie a osobních zkušeností
 - akční malba, kresba, ...
- přístupy k vizuálně-obrazným vyjádřením
 - hledisko jejich vnímání (zrak, hmat)
 - hledisko jejich motivace (fantazie, symbolika, dojmy, rozumové hledisko)
 - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

průřezová témata

- OSV – kreativita; rozvoj schopností poznávání; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Čj, Př

KOMUNIKAČNÍ ÚČINKY

ročníkové výstupy

- na základě znalosti historických souvislostí i osobních zkušeností a prožitků interpretuje umělecká obrazná vyjádření
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně-obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

učivo

- komunikační obsah vizuálně-obrazných vyjádření
 - vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora
 - prezentace výsledků své výtvarné tvorby
- hledání historické, sociální a kulturní souvislosti
 - pomocí děl výtvarného umění
 - vlastní tvorba na základě působení uměleckých děl

průřezová témata

- OSV – kreativita; komunikace; psychohygienu; sebepoznání a sebepojetí; kooperace a kompetice
- MKV – kulturní diference

mezipředmětové vztahy

- D

SMYSLOVÁ CITLIVOST

ročníkové výstupy

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně-obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je při vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, vytváří výtvarné variace
- objevuje výrazové možnosti materiálů a nástrojů, samostatně je kombinuje
- užívá vizuálně-obrazná vyjádření k zaznamenávání vlastních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenávání podnětů z představ a fantazie

učivo

- Prvky vizuálně obrazného vyjádření
 - linie, tvary, objemy, světlo, barva
 - vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu
 - různé výtvarné techniky
- Uspořádání objektů do celků v ploše, prostoru a časovém průběhu
 - lineární, světlostní a barevné vztahy
 - statické a dynamické vyjádření
- Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
 - uplatnění podnětů z ostatních uměleckých druhů
- Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření
 - kombinace a variace ve vlastní tvorbě

průřezová témata

- OSV – kreativita; rozvoj schopností poznávání; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Čj, Př, Hv

SUBJEKTIVITA

ročníkové výstupy

- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, individuálně si volí výtvarné prostředky
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- dovede využít vhodné prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích a při získávání informací, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích (fotografie, video, počítačová grafika, animace...)

učivo

- typy vizuálně obrazných vyjádření
 - ilustrace, objekty, volná malba, reklama,
- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie a osobních zkušeností
 - akční malba, kresba, ...
- přístupy k vizuálně-obrazným vyjádřením
 - hledisko jejich vnímání (zrak, hmat)
 - hledisko jejich motivace (fantazie, symbolika, dojmy, rozumové hledisko)
 - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

průřezová témata

- OSV – kreativita; rozvoj schopností poznávání; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Čj, Př, Inf

KOMUNIKAČNÍ ÚČINKY

ročníkové výstupy

- interpretuje umělecká vizuálně-obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- porovnává na konkrétních případech různé interpretace vizuálně-obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně-obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

učivo

- komunikační obsah vizuálně-obrazných vyjádření
 - vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora
 - prezentace výsledků vlastní výtvarné tvorby
- hledání historické, sociální a kulturní souvislosti pomocí děl výtvarného umění
 - vlastní tvorba na základě působení uměleckých děl
- hodnocení a hledání důvodů vzniku odlišných interpretací vizuálně-obrazných vyjádření samostatně vytvořených i přejatých, kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování

průřezová témata

- OSV – kreativita; komunikace; psychohygienu; sebepoznání a sebepojetí; kooperace a kompetice
- EGS – jsme Evropané
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- D

SMYSLOVÁ CITLIVOST

ročníkové výstupy

- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je při vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, vytváří výtvarné variace
- objevuje výrazové možnosti materiálů a nástrojů a samostatně je kombinuje, dokáže si zvolit výtvarné prostředky podle potřeby
- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenávání vlastních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenávání podnětů z představ a fantazie

učivo

- prvky vizuálně obrazného vyjádření
 - linie, tvary, objemy, světlo, barva
 - vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu
 - různé výtvarné techniky
- uspořádání objektů do celků v ploše, prostoru a časovém průběhu
 - lineární, světlostní a barevné vztahy
 - statické a dynamické vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly
 - uplatnění podnětů z ostatních uměleckých druhů
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření
 - kombinace a variace ve vlastní tvorbě

průřezová témata

- OSV – kreativita; rozvoj schopností poznávání; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- Čj, Př, M

SUBJEKTIVITA

ročníkové výstupy

- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
- rozliší působení vizuálně-obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- dovede využít vhodné prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích a při získávání informací, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích (fotografie, video, počítačová grafika, animace...)

učivo

- typy vizuálně-obrazných vyjádření
 - ilustrace, objekty, volná malba, reklama...
- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie a osobních zkušeností
 - akční malba, kresba, ...
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením
 - hledisko jejich vnímání (zrak, hmat)
 - hledisko jejich motivace (fantazie, symbolika, dojmy, rozumové hledisko)
 - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

průřezová témata

- OSV – kreativita; rozvoj schopností poznávání; psychohygienu
- MED – práce v realizačním týmu

mezipředmětové vztahy

- Čj, Př, Inf

KOMUNIKAČNÍ ÚČINKY

ročníkové výstupy

- interpretuje umělecká vizuálně-obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- porovnává na konkrétních případech různé interpretace vizuálně-obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně-obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

učivo

- komunikační obsah vizuálně-obrazných vyjádření
 - vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora
 - prezentace výsledků vlastní výtvarné tvorby
- hledání historické, sociální a kulturní souvislosti
 - pomocí děl výtvarného umění
 - vlastní tvorba na základě působení uměleckých děl
- hodnocení a hledání důvodů vzniku odlišných interpretací vizuálně-obrazných vyjádření
 - samostatně vytvořených i přejatých
 - kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování

průřezová témata

- OSV – kreativita; komunikace; psychohygienu; sebepoznání a sebepojetí; kooperace a kompetice
- EGS – jsme Evropané
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- D, Inf

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Výchova ke zdraví je vzdělávací předmět, jehož integrované pojetí vytváří prostor pro široké formativní působení na dospívající žáky, a tím významně přispívá k jejich osobnostnímu a sociálnímu rozvoji. Předmět sleduje především zdravotně preventivní aspekt s návody pro každodenní život, umožňuje žákům lépe porozumět různým životním situacím a správně se rozhodovat v otázkách zdraví, partnerských vztahů, rodinného života, rodičovství a osobního bezpečí. Učivo je vedle teoretických poznatků zaměřováno na osvojení komunikačních technik, vhodné argumentace, chování a rozhodování ve prospěch zdraví, a to jak v každodenním životě školy, tak v rodinných a mimoškolních činnostech žáků. Dále se předmět zabývá problematikou první pomoci, návykovými látkami, kouřením a alkoholem, změnami v životě člověka a základy sexuální výchovy.

ČASOVÁ DOTACE

Výchova ke zdraví se vyučuje v 8. a 9. ročníku jako samostatný předmět 1 hodinu týdně.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá z velké části v kmenových třídách, příležitostně v počítačové učebně. Během roku navštívíme také semináře, exkurze a výchovně-vzdělávací programy. Obsah témat je pro dívky i chlapce společný, při výuce některých specifických oblastí (např. intimní hygiena dívek a chlapců, antikoncepční metody apod.) je možné prezentovat učivo odděleně.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky výchovy ke zdraví jsou začleněna tato průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika;
- **mediální výchova (MED)**
 - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se Výchova ke zdraví prolíná s **přírodopisem** (anatomie a fyziologie člověka), **chemií**, **výchovou k občanství** a **českým jazykem** (komunikace).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce výchovy ke zdraví následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - využívat informační zdroje s tematikou ochrany a podpory zdraví;
 - hledat vzájemné vztahy a souvislosti v problematice zdraví;
- **kompetence k řešení problémů**
 - samostatně uvažovat a řešit problémy související s ochranou tělesného, duševního a sociálního zdraví;
 - kriticky posuzovat texty a mediální sdělení;

- **kompetence komunikativní**
 - obhájit vlastní nebo týmový názor;
 - rozvíjet pozitivní interakční vztahové dovednosti pro život (aktivní naslouchání, vedení dialogu, obhajování stanovisek, vyjednávání, komunikování v týmu, podřízení se, vedení aj.),
 - rozvíjet specifické dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi;
- **kompetence sociální a personální**
 - hledat cesty založené na dobrých mezilidských vztazích;
 - osvojit si dovednosti potřebných pro rozhodování se z hlediska různých sociálních rolí;
 - chovat se odpovědně vůči sobě i ostatním;
 - uvědomovat si odlišnosti i jedinečnosti každého člověka;
 - rozvíjet pozitivní sebedůvěru;
 - uvědomovat si vlastní možnosti ovlivňovat své zdraví;
- **kompetence občanské**
 - pochopit práva a povinnosti související se zdravím, partnerskými a rodinnými vztahy;
 - budovat si celoživotní potřebu pečovat o své zdraví;
 - prokázat praktické dovednosti ochránit zdraví své i jiných v krizových situacích, situacích hrubého zacházení, násilí aj.;
 - aktivně se zapojit do činností souvisejících s ochranou a podporou zdraví;
- **kompetence pracovní**
 - propojit osvojené poznatky a dovednosti z oblasti ochrany a podpory zdraví s praktickými činnostmi ve škole i mimo ni;
 - propojit problematiku hygieny a ochrany zdraví člověka s otázkami ochrany zdraví při práci.

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

ročníkové výstupy

- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím
- vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
- posoudí různé chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
- rozlišuje mezi běžnými, infekčními a civilizačními chorobami a v souvislosti s nimi uplatňuje osvojené způsoby chování
- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
- uplatňuje návyky osobní a intimní hygieny s ohledem na zdraví a ohleduplné mezilidské vztahy
- dává do souvislostí složení stravy a způsoby stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
- usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví,
- uspořádá si svůj pohybový režim

učivo

- péče o zdraví
 - zdraví a nemoc
 - zdraví a životní styl
 - ochrana před nemocemi a úrazy
 - bezpečné způsoby chování
- hygienické návyky
 - osobní, intimní a duševní hygiena
 - režim dne
- výživa a zdraví
 - zásady zdravého stravování
 - složky potravy
 - vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví
 - výživa vybraných skupin obyvatelstva
 - poruchy příjmu potravy
- pohybové aktivity a zdraví
 - pohybový režim, význam pohybu pro zdraví

průřezová témata

- OSV – psychohygiena; rozvoj schopností poznávání

mezipředmětové vztahy

- Př

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

ročníkové výstupy

- zná pojmy související s drogovou tematikou
- uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni
- v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
- dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka

učivo

- návykové látky, kouření a alkohol
 - pojem droga, drogová závislost, rozdělení drog
 - účinky a důsledky užívání drog, vliv drog na zdraví, rodinu a společnost
- zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek
 - zneužívání návykových látek ve sportu
 - sociální dovednosti – odmítání drogy
- gamblersství, patologické hráčství, netolismus

- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt
- uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
- stres a jeho vztah na zdraví
 - kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání stresu a k posilování duševní odolnosti
- manipulativní reklamy a informace
 - reklamní vlivy

průřezová témata

- OSV – psychohygienu; seberegulace a sebeorganizace; poznávání lidí; hodnoty, postoje, praktická etika
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

mezipředmětové vztahy

- Ch

ZÁKLADY PRVNÍ POMOCI

ročníkové výstupy

- zná základní zásady poskytování první pomoci
- v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc a dle svých schopností prokáže praktickou znalost první pomoci

učivo

- obecné zásady poskytování první pomoci
- poranění pohybového aparátu
- obvazová technika
- otravy, náhlé příhody břišní, náhlé stavy při cukrovce
- zástava dechu, pneumotorax
- krvácení, šok
- infarkt myokardu, kardiopulmonální resuscitace
- cévní mozková příhoda
- tepelná poškození těla
- úrazy elektrickým proudem

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Př

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

ročníkové výstupy

- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu
- dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
- chová se tak, aby podporoval dobré vztahy, přijímá názor druhého, dokáže aktivně naslouchat

učivo

- sebepoznání a sebepojetí
 - vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem
- seberegulace a sebeorganizace činností a chování
 - cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací, stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení
- psychohygienu
 - sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu
- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace
 - respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace, dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

ročníkové výstupy

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)
- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví

učivo

- vztahy ve dvojici
 - kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity
 - rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek

průřezová témata

- OSV – mezilidské vztahy; poznávání lidí; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE – SEXUÁLNÍ VÝCHOVA

ročníkové výstupy

- v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování
- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami
- svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá potřebnou pomoc
- zná rizika související s předčasným ukončením těhotenství, zná vhodné způsoby ochrany proti nechtěnému těhotenství
- je tolerantní k homosexuálům
- optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
- uplatňuje osvojené modely chování v situaci týrání a sexuálního zneužívání, v případě potřeby vyhledá pomoc
- sexuální dospívání a reprodukční zdraví
 - předčasná sexuální zkušenost
 - těhotenství a rodičovství mladistvých
 - pohlavně přenosné choroby
 - sexuální orientace
 - sexuální partner
 - sexuální deviace
 - sexuální obtěžování, sexuální zneužívání dětí, dětská pornografie a prostituce

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika; komunikace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

mezipředmětové vztahy

- Př

OSOBNÍ BEZPEČÍ – OCHRANA ČLOVĚKA ZA MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

ročníkové výstupy

- uplatňuje osvojené chování v situacích šikanování a jiné brutality
- uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu
- projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc; ví, kde hledat pomoc
- chápe význam vzájemné solidarity mezi lidmi v situacích ohrožení
- charakterizuje možná nebezpečí vyplývající z běžného života i z mimořádných událostí, uvede vhodné způsoby preventivního chování a ochrany
- v modelových situacích volí vhodné způsoby jednání, které směřují k adekvátní ochraně
- spolupracuje na přípravě a hodnocení modelových situací ohrožení pro mladší spolužáky

učivo

- brutalita a jiné formy násilí
 - šikana, agrese, rasismus
- služby odborné pomoci
 - linky bezpečí, krizová centra, policie
- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví
 - bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě
- mimořádné události
 - živelné pohromy, ochrana obyvatel, vyhlášení mimořádné události
 - havárie s únikem nebezpečných látek, varování obyvatelstva v případě nebezpečí
 - evakuační zavazadlo
 - integrovaný záchranný systém

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- MED – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

mezipředmětové vztahy

- Př, Ch, Vo

TĚLESNÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Tělesná výchova představuje nejdůležitější formu pohybového učení a pohybové kultivace žáků a je hlavním zdrojem poznatků a námětů pro zdravotní, rekreační i sportovní využití pohybu v režimu školy i mimo školu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, zvykají si na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Tělesná výchova umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat.

ČASOVÁ DOTACE

Tělesná výchova se vyučuje v 6. – 9. ročníku jako samostatný předmět 2 hodiny týdně.

REALIZACE VÝUKY

Žáci jsou v hodinách tělesné výchovy rozděleni na skupiny dívek a chlapců a výuka probíhá sloučením 6. – 9. ročníku. V zimním období je využívána školní tělocvična se standardním vybavením, která prošla v roce 2009 celkovou rekonstrukcí. Dále má škola k dispozici venkovní školní zahradu, kde se nachází hřiště pro míčové hry se škvárovým povrchem a pískové doskočiště. Pro cvičení v přírodě a terénní běh je využíván velký sad v obci, turistické stezky a travnatý prostor před budovou školy. Součástí výuky tělesné výchovy je pravidelně pořádaný lyžařský a snowboardový výcvikový kurz pro žáky 7. ročníku, účast na sportovních soutěžích pořádaných Asociací školních sportovních klubů (AŠSK) a mnoho dalších sportovních akcí pořádaných v rámci školy. Veškeré aktivity ve výuce rozvíjí pohybové schopnosti a dovednosti v senzitivním období žáků, rozvíjí jejich fyzické předpoklady a prohlubují a udržují zájem o pohyb a sport. Nejčastěji používanou metodou práce je hra a dodržování herních pravidel.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky tělesné výchovy jsou začleněna tato průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; seberegulace a sebeorganizace; psychohygienu; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika;
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - objevujeme Evropu a svět;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - lidské vztahy;
- **environmentální výchova (MKV)**
 - vztah člověka k prostředí.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se tělesná výchova prolíná s **výchovou ke zdraví** (výživa a zdraví, tělesná a duševní hygiena, režim dne), **přírodopisem** (anatomie a fyziologie člověka), **matematikou** (převody jednotek) a **informatikou** (vytvoření tabulek a grafů).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce tělesné výchovy následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - samostatně pracovat s obecně platnými termíny, znaky, symboly a pravidly užívanými ve sportovní terminologii;
 - poznávat vlastní fyzickou a pohybovou výkonnost;
 - budovat si celoživotní potřebu pečovat o své zdraví a chránit je;
 - rozpoznat zdraví prospěšné i zdraví ohrožující tělesné aktivity;
- **kompetence k řešení problémů**
 - stanovovat taktiku hry navozováním problémových situací;
 - řešit herní situace a problémy;
 - přiměřeně jednat ve vypjatých situacích a hájit své stanovisko;
- **kompetence komunikativní**
 - vyjadřovat se v hodinách tělesné výchovy kulturně;
 - používat přesné, jednoznačné a srozumitelné názvosloví;
 - vzájemně komunikovat mezi věkově rozdílnými skupinami žáků zařazováním meztřídních a celoškolských akcí;
- **kompetence sociální a personální**
 - vzájemně si pomáhat (dopomoc, záchrana);
 - chápat vnímání vzájemné odlišnosti jako podmínku vzájemné spolupráce;
 - sebekontrolovat se, sebeovládat se a sebepoznávat se;
 - posilovat sebevědomí;
 - podporovat možnosti zapojení i neprůbojných a málo iniciativních žáků;
 - zastávat různé role;
- **kompetence občanské**
 - důsledně dodržovat pravidla chování;
 - hrát v duchu „fair-play“;
 - náležitě se chovat v krizových nebo zdraví a život ohrožujících situacích;
 - netolerovat sociálně-patologické jevy, nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci;
 - vytvářet zájem o tělesnou výchovu a sport;
- **kompetence pracovní**
 - sebehodnotit se a hodnotit;
 - postupně se pohybově zdokonalovat;
 - dodržovat zásady bezpečnosti při cvičení.

VÝZNAM POHYBU PRO ZDRAVÍ

ročníkové výstupy

- uvědomuje si, že pohyb je vhodný pro zdraví
- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- vysvětlí rozdíly mezi výkonnostními úrovněmi

učivo

- význam pohybu pro zdraví a vývoj organismu
- vhodné množství pohybu a jeho rozložení v režimu dne
- rozdíly mezi rekreačním, výkonnostním a vrcholovým sportem

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace

ZDRAVOTNĚ ORIENTOVANÁ ZDATNOST

ročníkové výstupy

- samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností (se zatěžovanými svaly)
- uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
- aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou nevhodné pro zdravotní oslabení
- zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
- umí si uspořádat svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému sportu nebo jiné pohybové aktivitě, resp. ví, že by se měl aktivně pohybovat minimálně 2 hodiny denně
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program

učivo

- základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití
- význam soustředění při cvičení
- příprava organismu pro různé pohybové činnosti
- protahovací a strečinková (napínací) cvičení – volená podle účelu následně nebo předchozí činnosti a pohybové úrovně žáků
- rychlostně-silová cvičení, vytrvalostní cvičení, cvičení pro rozvoj kloubní pohyblivosti a pohybové obratnosti
- vyrovnávací a kompenzační cvičení
- cvičení pro správné držení těla v různých polohách
- psychomotorická a relaxační cvičení

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání
- MKV – lidské vztahy

HYGIENA A BEZPEČNOST PŘI POHYBOVÝCH ČINNOSTECH

ročníkové výstupy

- dodržuje zásady osobní hygieny při různých pohybových aktivitách
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování

učivo

- osobní hygiena při různých pohybových aktivitách
- hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity

- předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
- zná zásady fair play chování i chování v přírodě a snaží se je naplňovat
- umí ošetřit různá poranění a přivolat lékaře
- zná základní pravidla chování při TV a sportu a řídí se jimi
- základní zásady hygieny při turistice (stravování a pití na turistické akci), pobytu v přírodě a plavání
- ekologické chování při TV a sportu v přírodě
- škodlivý vliv kouření, pití alkoholu a používání drog na zdraví a pohybovou výkonnost
- základní zásady bezpečného pohybu a chování při TV a sportu (i v šatnách)
- fair play chování při TV a sportu
- příprava a úklid náradí a náčiní
- základní údržba náčiní a některých částí sportovišť
- první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách
- improvizované ošetření poranění a odsun raněného

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- EGS – objevujeme Evropu a svět

mezipředmětové vztahy

- Vz, Př

POHYBOVÉ HRY

ročníkové výstupy

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- umí posoudit provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
- poskytne pomoc a záchranu při jednotlivých cvičeních
- chápe význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů
- snaží se o fair play jednání při hrách

učivo

- pohybové hry pro osvojování různých způsobů lokomoce
- hry pro zdokonalování nových pohybových dovedností
- pohybové hry soutěživé

průřezová témata

- OSV – mezilidské vztahy; kooperace a kompetice

GYMNASTIKA

ročníkové výstupy

- dovede dle svých schopností kotoul vpřed a vzad a jejich modifikace, stoj na lopatkách, stoj na ruce

učivo

- akrobacie
 - I. úroveň
 - kotoul vpřed a jeho modifikace, kotoul vzad a jeho modifikace

- předvede rovnovážné polohy, skoky na místě a z místa
- dovede dle svých možností roznožku a skrčku přes nářadí odpovídající výšky
- umí skoky s odrazem z trampolíny
- dovede dle svých schopností výmyk a náskok do vzporu, zákmihem seskok
- umí základní cvičební prvky na kruzích
- zvládá základy aerobního cvičení s hudbou
- stoj na lopatkách, stoj na rukou
- rovnovážné polohy v různých postojích
- skoky na místě a z místa
- II. úroveň
 - přemet stranou, přemet vpřed, rondát
 - ze stoje na rukou kotoul, kotoul letmo
 - tvoření jednoduchých sestav
- přeskoky
 - I. úroveň
 - roznožka a skrčka přes kozu naššíř
 - skoky s odrazem z trampolíny
 - II. úroveň
 - skrčka přes kozu nadél
 - odbočka přes bednu naššíř
 - roznožka přes kozu nadél s oddáleným odrazem
- hrazda po čelo
 - I. úroveň
 - náskok do vzporu, zákmihem seskok, sešín
 - výmyk (odrazem jednož)
 - II. úroveň
 - toč jízdmo
 - přešvihy únožmo ve vzporu
 - podmet
- kruhy
 - I. úroveň
 - kotoul vpřed a vzad
 - houpání, u záhupu seskok
 - II. úroveň
 - komihání ve svisu
 - svís vznesmo, střemhlav
 - houpání s obraty u předhupu a záhupu, u záhupu seskok
- kondiční cvičení s hudbou
 - různé druhy pohybu s hudebním doprovodem (aerobní formy cvičení)
 - kondiční formy cvičení pro daný věk žáků

průřezová témata

- OSV – kreativita; hodnoty, postoje, praktická etika; poznávání lidí

mezipředmětové vztahy

- Př

ATLETIKA

ročníkové výstupy

- chápe význam atletiky jako vhodné přípravy pro jiné sporty
- zvládá úpravu jednotlivých sektorů
- zná základní startovní povely
- zvládá základní techniku běhu
- dle svých schopností zvládá základní techniku skoku do dálky
- dle svých možností zvládá základní techniku hodů míčkem, granátem a vrhu koulí
- běh
 - I. úroveň
 - speciální běžecká cvičení (běžecká abeceda)
 - rychlý běh do 100 m (60 m)
 - vytrvalý běh (D – 800 m a 1500 m; CH – 1500 m a 3000 m)
 - II. úroveň
 - štafetový běh
 - běh v terénu do 20 minut
- skok
 - skok do dálky z místa
 - skok do dálky z optimálního rozběhu
- hod
 - hod kriketovým míčkem z místa a rozběhu
 - hod granátem z místa i z rozběhu
 - koulařská gymnastika
 - vrh koulí
- atletický čtyřboj
 - sprint, vytrvalostní běh, skok do dálky, hod míčkem nebo koulí

průřezová témata

- OSV – kooperace a kompetice; psychohygienu

mezipředmětové vztahy

- M, Inf

KOLEKTIVNÍ MÍČOVÉ HRY

ročníkové výstupy

- rozumí základním rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní – individuální)
- dle svých schopností zvládá základní herní činnosti jednotlivce a jednoduché kombinace a uplatňuje je ve hře
- rozumí základním pravidlům a ovládá základy rozhodování při hře
- chápe role v družstvu a jedná při hře v duchu fair play
- basketbal
 - I. úroveň
 - herní činnosti jednotlivce – uvolňování bez míče a s míčem (driblinkem, obrátkou)
 - přihrávka jednoruč a obouruč (na místě a za pohybu)
 - střelba jednoruč a obouruč z místa, dvojtaktem, rozskok, vhažování
 - krytí útočníka s míčem a bez míče
 - herní kombinace – útočná kombinace (hod' a běž)
 - hra bez driblinku
 - II. úroveň
 - obranná kombinace založená na proklouzávání
 - herní systémy
 - osobní obranný systém
 - útočný systém

- utkáni
- hra dle pravidel
- volejbal
 - I. úroveň
 - herní činnosti jednotlivce – odbití obouruč vrchem, odbití obouruč spodem
 - spodní podání, vrchní podání
 - přihrávka, nahrávka
 - herní kombinace – postavení při příjmu podání, s nahrávačem u sítě v zóně III
 - II. úroveň
 - herní systémy – hráč, který nepřijímá, je nahrávačem (2:2), střední u sítě nahrávačem (3:3–6:6)
 - hra dle pravidel
 - smeč, jednoblok, dvojblok
- fotbal
 - herní činnosti jednotlivce
 - výběr místa (uvolňování, nabíhání)
 - zpracování míče (převzetí, tlumení), vedení míče
 - přihrávka po zemi na krátkou a střední vzdálenost, přihrávka hlavou na místě
 - vhazování míče
 - střelba z místa a vedení míče
 - odebírání míče
 - činnost brankáře (chytání a vyrážení přízemních a polovysokých střel, výkop, přihrávání rukou)
 - herní kombinace – útočná kombinace založená na „přihraj a běž“
 - obranná kombinace – osobní obrana
 - herní systémy – postupný útok, rychlý protiútok
 - územní obrana
 - utkáni
 - hra dle pravidel
- florbal
 - držení hokejky
 - základní florbalový postoj
 - pohyb na hřišti
 - ovládání míčku čepelí hokejky
 - hokejový driblink, ovládání míčku forhendovou a bekhendovou stranou čepel hokejky
 - florbalový driblink („florbalová osmička“)
 - krátký, dlouhý driblink
 - florbalová abeceda
 - vedení míčku (jednou rukou, oběma rukama, tažením, tlačáním, driblinkem)

- přihrávka míčku
- střelba (švihem, přiklepnutím, úderem)
- další pohybové činnosti
 - I. úroveň
 - průpravné hry – přehazovaná – vybíjená
 - II. úroveň
 - herní kombinace
 - herní systémy
 - utkání
 - hra dle pravidel

průřezová témata

- OSV – poznávání lidí; kooperace a kompetice; mezilidské vztahy; seberegulace a sebeorganizace

mezipředmětové vztahy

- Inf

TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ

ročníkové výstupy

- uvědomuje si, že turistika je vhodná celoroční a celoživotní činnost
- zvládá přesun a pohyb v terénu
- zvládá základy stavby a likvidace tábořiště
- dovede ošetřit poranění v improvizovaných podmínkách
- dovede spojit turistiku s další pohybovou a poznávací činností a zpracovat o akci jednoduchou dokumentaci

učivo

- I. úroveň
 - chůze v terénu (ve skupině, v pochodovém tvaru)
 - aplikace pohybových her v přírodním prostředí
 - základní dovednosti spojené s tábořením (rozdělávání ohně, ošetření drobných poranění)
 - elementární ochrana přírody
- II. úroveň
 - prodloužení turistické trasy podle schopností žáků
 - příprava turistické akce

průřezová témata

- OSV – psychohygienu; kooperace a kompetice
- ENV – vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Z, Př, Vz

LYŽOVÁNÍ (KURZ LVK)¹⁵

ročníkové výstupy

učivo

¹⁵ přednostně pro žáky 7. ročníků

- chápe spojení kondičně a dovednostně náročné činnosti na lyžích s účinky zdravotními, rekreačními a poznávacími
- zná nejdůležitější pravidla pohybu v zimní krajině
- dle svých schopností zvládá dovednosti na sjezdových lyžích, které mu umožní bezpečný pohyb na sjezdovce
- zná zásady přivolání první pomoci
- I. úroveň
 - základní pravidla lyžařských disciplín
 - bezpečnost pobytu a pohybu v horách
 - obraty a pohyb na lyžích
 - přejíždění terénních nerovností
 - bezpečné zastavení
 - základní snožný oblouk (otevřený, zavřený) – dlouhý, střední
 - jízda na sjezdovce, v brankách
 - jízda na vleku
- II. úroveň
 - modifikovaný oblouk
 - sjíždění v náročnějších terénních podmínkách
 - základní pravidla jízdy na snowboardu
 - obraty a pohyb na snowboardu

průřezová témata

- OSV – psychohygienu

KOMUNIKACE V TV

ročníkové výstupy

- dle svých schopností užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- umí reagovat na základní pokyny, signály a gesta učitele

učivo

- tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky
- základy grafického zápisu pohybu
- vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech

průřezová témata

- OSV – komunikace

HISTORIE A SOUČASNOST SPORTU

ročníkové výstupy

- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- ví, kde je možné získat informace o tělesné výchově a sportu

učivo

- významné soutěže a sportovci – olympismus – olympijská charta – základní zdroje informací o pohybových činnostech (sportovní nástěnka, školní časopis, noviny, sportovní časopisy, rozhlas, televize, knihy, internet) – sledování školních informací o tělesné výchově a sportu

průřezová témata

- OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
- EGS – objevujeme Evropu a svět

mezipředmětové vztahy

- Z, D

POSUZOVÁNÍ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

ročníkové výstupy

- zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci
- sleduje výkony a určené prvky pohybové činnosti, eviduje je a vyhodnotí

učivo

- měření výkonů
- význam hodnot srdeční frekvence při TV a sportu
- měření, evidence, vyhodnocování, sebehodnocení, sledování základních tělesných parametrů pro zdraví, základní způsoby měření a zaznamenávání výkonů, vzájemné hodnocení, testy zdatnosti, základní pohybové testy

průřezová témata

- OSV – sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí; mezilidské vztahy; kooperace a kompetice

mezipředmětové vztahy

- M

ZÁSADY JEDNÁNÍ A CHOVÁNÍ V RŮZNÉM PROSTŘEDÍ A PŘI RŮZNÝCH ČINNOSTECH

ročníkové výstupy

- dle svých možností zvládá taktiku a spolupráci vyplývající z role soupeře
- rozumí základním pravidlům a ovládá základy rozhodování při hře
- zvládá roli zapisovatele a diváka

- význam různých rolí ve sportu (vystupování v roli soupeře, rozhodčího, zapisovatele, diváka)

průřezová témata

- OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

PRACOVNÍ ČINNOSTI

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Vzdělávání v předmětu Pracovní činnosti umožňuje žákům získat nezbytný soubor návyků a praktických pracovních dovedností, které budou moci uplatnit v budoucím životě. V souladu s možnostmi školy jsou realizovány okruhy Pěstitelské práce a chovatelství, Práce s technickými materiály, Provoz a údržba domácnosti a Svět práce.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 1 hodinu týdně v 6., 7., 8. a 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Pracovní činnosti jsou vyučovány ve školní dílně, na školním pozemku a v kmenových třídách. Žáci pracují převážně samostatně nebo ve skupinách, ale zařazovány jsou i pozorování, diskuse, rozhovor, výklad a názorně-demonstrační metody seznamování žáků s praktickými činnostmi, materiálem a náradím.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky pracovních činností jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; psychohygiena; kreativita; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovednosti;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - lidské vztahy; etnický původ; princip sociálního smíru a solidarity;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se pracovní činnosti prolínají zejména s **českým jazykem** (profesní životopis, žádost), **matematikou** (výpočet obsahu a obvodu, procenta), **informatikou** (vyhledávání potřebných informací, tvorba prezentací), **výchovou k občanství** (člověk jako součást lidské společnosti), **fyzikou** (fyzikální veličiny, jednoduché stroje), **chemií** (vlastnosti chemických látek) a **výchovou ke zdraví**.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce pracovních činností následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - osvojit si pracovní postup podle návodu;
 - plánovat si činnost;
 - orientovat se ve vlastnostech technických materiálů a jejich využitelnosti;
 - srovnávat a vyhodnocovat různé postupy vedoucí k témuž cíli;

- **kompetence k řešení problémů**
 - vyhledávat nové způsoby řešení zadaných úkolů za využití osvojených dovedností;
 - uvědomit si potřebu praktického ověření zvoleného způsobu řešení;
 - předvídat možná rizika při praktické činnosti a minimalizovat jejich výskyt;
- **kompetence komunikativní**
 - účelně a účinně při práci komunikovat;
 - využívat příležitosti k sebezprezentaci;
- **kompetence sociální a personální**
 - osvojit si schopnost spolupracovat;
 - plnit v pracovním týmu různé role;
- **kompetence občanské**
 - uvědomovat si dopady různých lidských činností na životní prostředí a usilovat o jeho ochranu;
 - tvořivě přistupovat k zadaným tématům;
- **kompetence pracovní**
 - pracovat se všemi nástroji a materiály správně a bezpečně;
 - odvádět kvalitní práci;
 - stavět se zodpovědně k úvahám o další vzdělávací a profesní cestě;
 - využít získané poznatky na trhu práce.

PĚSTITELSTVÍ

ročníkové výstupy

- ovládá a dodržuje základní pravidla bezpečnosti a hygieny práce na pozemku
- chápe souvislosti mezi pěstitelstvím a jeho vlivem na životní prostředí
- má přehled o postupu prací na pozemku v závislosti na ročním období
- rozlišuje typy půd, má povědomí o výživě rostlin a zpracování půdy na zahradě
- při práci volí správné náradí a dodržuje pěstební postupy
- teoretické poznatky uvádí do praxe na školním pozemku v závislosti na podmínkách a vybavení

učivo

- bezpečnost a hygiena práce
- význam pěstitelství v péči o životní prostředí
- přehled prací na zahradě v průběhu roku
- půda – vznik, vlastnosti a dělení půd
- malá mechanizace na zahradě
- zelenina
 - charakteristika a rozdělení, poznávání osiva, sadby, pěstování vybraných druhů, ošetřování během vegetace, sklizeň a uskladnění
- polní plodiny
 - poznávání hlavních druhů, osivo, sadba, kultivace, hnojení, mechanizace výroby, sklizeň, uskladnění
- ovocné rostliny
 - rozlišování a množení ovocných rostlin, nároky jednotlivých druhů a způsoby pěstování

průřezová témata

- OSV – psychohygiena; kooperace a kompetice
- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

CHOVATELSTVÍ

ročníkové výstupy

- zná druhy hospodářských zvířat, má přehled o způsobech chovu
- zná způsoby využití produktů živočišné výroby
- zná podmínky pro chov jednotlivých druhů a ví jak o ně pečovat

učivo

- druhy a způsoby chovu hospodářských zvířat, podmínky chovu, náročnost na prostředí
- využití produktů v různých oborech lidské činnosti
- domácí zvíře – kočka, pes, morče, křeček, činčila, osmák, klecové ptactvo...
- podmínky chovu, strava, pravidla zacházení se zvířetem

průřezová témata

- OSV – psychohygiena
- ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

PĚSTITELSTVÍ

ročníkové výstupy

- ovládá a dodržuje základní pravidla bezpečnosti a hygieny práce
- chápe souvislosti mezi pěstitelstvím a jeho vlivem na životní prostředí
- má přehled o správných technologických postupech při práci s různými druhy rostlin
- zná léčivé účinky vybraných rostlin
- zná některé druhy okrasných rostlin, dovede o ně pečovat, zná způsoby dekorativního využití
- dovede pracovat s atlasem rostlin

učivo

- bezpečnost a hygiena práce
- význam pěstitelství v životě člověka
- technologické postupy při práci s různými rostlinami
 - setí, sázení, kypření půdy, hnojení, doba sklizně, množení, uchovávání plodů i rostlin
- léčivé rostliny
 - léčivé účinky, jedovatost, alergie, zneužití účinků – drogy
- okrasné rostliny
 - rozdělení a charakteristika, způsoby množení, využití v interiéru i exteriéru, aranžování, hydroponie, suchá vazba, péče o pokojové rostliny, úprava okolí školy, exkurze do zahradnictví

průřezová témata

- OSV – psychohygiena; kooperace a kompetice
- ENV – základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

ročníkové výstupy

- dodržuje řád školní dílny
- dodržuje bezpečnost a hygienu práce
- umí nakreslit i přečíst jednoduchý výkres a vyrobit podle něho výrobek
- správně orýsuje materiál, dovede opracovat patřičným nástrojem, vybere nejvhodnější způsob povrchové úpravy
- ví, z čeho se vyrábí plasty, rozlišuje druhy plastů, zná jejich vlastnosti a možné způsoby opracování
- rozezná různé druhy kovů a zná jejich vlastnosti, ovládá základní způsoby opracování tohoto materiálu
- určí správně nástroje určené k opracování daného materiálu

učivo

- řád školní dílny
- bezpečnost a hygiena práce
- technické kreslení
 - jednoduchý výkres, kótování, rozměr výrobku...
- práce se dřevem
 - nástroje – pilka, hoblík, rašple, smirkový papír...
 - měření a orýsování, řezání, opracování pilníkem, rašplí, smirkovým papírem, spojování materiálu hřebíkem nebo vrutem, povrchová úprava
- práce s plasty
 - měření, orýsování, řezání, lepení
- práce s kovem
 - nástroje – pilka, nůžky, pilník...
 - druhy kovů a jejich vlastnosti, jednoduché práce jako např. stříhání drátu, tenkého plechu, ohýbání, probíjení, pilování

průřezová témata

- OSV – kreativita

mezipředmětové vztahy

- M, Vv

SVĚT PRÁCE

ročníkové výstupy

- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- zamýšlí se nad svými osobnostními rysy, zájmy, schopnostmi a nad vlivem těchto faktorů na budoucí profesní uplatnění
- hodnotí své dosažené výsledky v oblasti vědomostí, dovedností a návyků, hledá rezervy
- utváří si žebříček svých hodnot
- orientuje se v základních typech profesí, uvědomuje si jejich specifika a posuzuje své možnosti vzhledem k nim
- má představu o tom, čeho by chtěl dosáhnout a co pro to musí udělat, snaží se odstranit nedostatky
- seznámí se s jednotlivými poradenskými službami v oblasti profesní orientace a typy středních škol
- uvědomuje si možnosti absolventa ZŠ
- chápe souvislosti mezi sebepoznáním a volbou vzdělávací a profesní cesty
- vysvětlí pojmy přijímací, výběrové a konkursní řízení a princip fungování trhu práce (nabídka x poptávka)
- sestaví vlastní profesní životopis a žádost o zaměstnání
- temperament a temperamentové typy
- Hollandova typologie osobnosti
- rozhodovací strategie – styly rozhodování
- hodnotová orientace, hierarchie hodnot
- styly učení
- testy schopností
- zájmové a osobnostní dotazníky
- adaptace na životní změny
- problémové a konfliktní situace
- duševní hygiena, zvládání zátěže
- principy asertivity
- Hollandova typologie profesních skupin
- profil profese
- zpracovávání informací z médií
- sebepoznání
- přehled typů vzdělávání
- informační a poradenské středisko při úřadu práce
- poradenské služby pro pomoc při volbě povolání
- přehled středních škol
- možnosti absolventa základní školy
- akční plánování
- trh práce, nezaměstnanost
- životopis, žádost

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; komunikace; kooperace a kompetice; psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Vo

SVĚT PRÁCE

ročníkové výstupy

- stručně charakterizuje nejčastější typy profesí
- podrobněji popíše profese, které jsou mu blízké
- definuje pojem náplň práce, pracovní prostředky a objekty
- realisticky zhodnotí své školní výsledky, osobní a fyzické předpoklady a na základě toho si vybere vhodnou vzdělávací dráhu
- dokáže vyplnit přihlášku
- uvědomuje si, jaké kroky vedou ke splnění vytýčeného cíle, a ví, jak jejich plnění plánovat
- rozpozná okolnosti, které by mohly negativně ovlivňovat úspěšnost jeho studijní, resp. profesní volby a jeho uplatnění na trhu práce
- z dostupných materiálů vybere podstatné profesní informace
- uvědomuje si práva a povinnosti zaměstnance i zaměstnavatele, která se musí dodržovat, zná některé sankce plynoucí z porušení pravidel
- porozumí nutnosti adaptace na životní změny

učivo

- katalog profesí
- pracovní náplň
- akční plánování
- sebepoznání
- přehled středních škol; náplň učebních a studijních oborů; vyhledávání informací v médiích; přihláška
- pracovní smlouva
- komunikační dovednosti
- asertivita
- řešení problémových situací
- adaptace na životní změny

průřezová témata

- OSV – rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí; seberegulace a sebeorganizace; komunikace; kooperace a kompetice; psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- MKV – lidské vztahy

mezipředmětové vztahy

- Vo

PÉČE O DOMÁCNOST

ročníkové výstupy

- má základní znalosti v oblasti energií – druhy, ekonomická náročnost, šetření
- má povědomí o nutnosti udržování domácnosti, vybere správné čisticí prostředky, orientuje se v návodech a symbolech

učivo

- provoz domácnosti
 - voda – dělení vod a kvalita, vodovody, rozvody vody, filtry, druhy kanalizace,
 - teplo – vytápěcí zařízení, druhy paliva, topné systémy
 - světlo – typy osvětlení, druhy svítidel
- údržba a úklid domácnosti

- má povědomí o ekonomické náročnosti vlastní domácnosti, provádí jednoduché platební operace, je schopen rozlišit nutné a vedlejší výdaje
- správně zachází s různými nástroji a nářadím, dodržuje návody pro manipulaci se spotřebiči
- úklid bytu a jeho organizace, čistící pomůcky a prostředky, návody a symboly
- ekonomika domácnosti
 - výdaje a domácí účetnictví
- bezpečnost v domácnosti
 - práce s nářadím, práce s elektrospotřebiči, způsoby ochrany malých dětí před úrazem...

průřezová témata

- OSV – seberegulace a sebeorganizace; kooperace a kompetice; psychohygiena; řešení problémů a rozhodovací dovednosti

POVINNĚ VOLITELNÉ PŘEDMĚTY

POČÍTAČOVÁ PRAKTIKA

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Počítačová praktika je volitelný předmět v 7. ročníku. Navazuje na znalosti získané na 1. stupni, které jsou dále upevňovány. Získané schopnosti a dovednosti jsou pak využity v navazujícím předmětu informační a komunikační technologie, který je vyučován jako povinný předmět v 8. a 9. ročníku.

Žáci si v tomto předmětu zopakují základy práce s počítačem a OS Windows, základní informace o hardwaru a softwaru. Dále upevní a rozšíří své schopnosti a dovednosti při vytváření a úpravě grafických dat a při práci s textovým editorem. Zde je kladen důraz na zvládnutí základních i pokročilých typografických pravidel a funkcí textového editoru.

Vše se odehrává v rámci legálního SW s dodržáním pravidel o duševním vlastnictví a zásadami autorského zákona – pokud to příslušné normy svou srozumitelností dovolují.

ČASOVÁ DOTACE

Časová dotace tohoto předmětu je 1 hodina týdně, případně 2 hodiny jedenkrát za 14 dní, a to podle možností rozvrhu v příslušném školním roce v 7. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v počítačové učebně na počítačích s připojením na internet.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky volitelného předmětu počítačová praktika jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - kreativita;
- **mediální výchova (MED)**
 - tvorba mediálních sdělení.

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se předmět počítačová praktika prolíná téměř se všemi předměty. Žáci se zde rozšiřují a zdokonalují své schopnosti a dovednosti při práci s počítačem, které využívají při práci s výukovými programy v jednotlivých předmětech nebo při testování prostřednictvím počítačů. Po absolvování předmětu jsou žáci schopni vyhledávat informace na internetu a zpracovávat referáty z různých oblastí v textovém editoru.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

K rozvoji požadovaných klíčových kompetencí vedou při výuce počítačových praktik následující společné postupy:

- **kompetence k učení**
 - samostatně objevovat možnosti využití informačních a komunikačních technologií;
 - vyhledávat, třídít a efektivně zpracovávat informace;
 - rozlišovat kvalitu a spolehlivost zdroje informací;
 - upevňovat vhodné strategie učení a vytvářet pozitivní vztah k učení;
 - vést žáky k používání správné terminologie předmětu;
- **kompetence k řešení problémů**
 - tvořivě přistupovat k řešení zadávaných úloh;
 - seznámit se s různými zdroji informací, které mohou vést k řešení problému;

- pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech jeho řešení;
- diskutovat s žáky o rizicích elektronické komunikace;
- **kompetence komunikativní**
 - porozumět různým typům textů, obrazových materiálů, zvuků a jiných informačních prostředků;
 - učit se naslouchat druhým, vhodně reagovat;
 - obhájit vlastní názor a zároveň respektovat názor druhých;
 - prezentovat vlastní práci;
 - vyhledávat a využívat různé zdroje informací;
 - komunikovat pomocí elektronických technologií, a to podle zásad a pravidel slušného a bezpečného chování;
- **kompetence sociální a personální**
 - upozorňovat na nebezpečí spojená s používáním internetu a zdravotní rizika spojená s používáním počítačové techniky;
 - budovat sebedůvěru při používání výpočetní techniky;
 - utvářet pocit zodpovědnosti za své jednání;
 - poskytnout potřebnou pomoc spolužákovi při řešení problémů;
- **kompetence občanské**
 - vést žáky k dodržování autorského zákona a dalších zákonů, které hájí duševní vlastnictví;
 - dodržovat pravidla komunikace s ostatními lidmi;
- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k tomu, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel;
 - dodržovat základní bezpečnostní a hygienická pravidla;
 - pracovat efektivně.

POČÍTAČOVÁ GRAFIKA – MALOVÁNÍ

ročníkové výstupy

- orientuje se v ovládacích prvcích programu Malování
- používá nástroje programu, uvědomuje si jejich funkce
- nakreslí obrázek a uloží jej, vloží obrázek a dokreslí jej
- uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví

učivo

- program Malování jako běžný nástroj pro tvorbu obrázků – základní informace
- zopakování si práce s nástroji, základy práce s nimi
- dokreslení obrázku – koláž

průřezová témata

- OSV – kreativita

mezipředmětové vztahy

- Vv

TEXTOVÉ EDITORY

ročníkové výstupy

- napíše delší text včetně dodržení základních typografických pravidel
- formátuje daný text
- upraví vlastnosti písma a odstavce, případně vloží obrázek, změní jeho vlastnosti a umístí jej v textu
- uloží změny na stejné místo nebo jinam
- vloží tabulku a formátuje ji
- pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví

učivo

- psaní, oprava textu
- pokročilá typografická pravidla
- zarovnání odstavce
- vložení obrázku
- používání stylů
- vložení a práce s tabulkou
- citace

průřezová témata

- OSV – kreativita
- MED – tvorba mediálních sdělení

mezipředmětové vztahy

- Č

ZEMĚPISNÝ SEMINÁŘ

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Volitelný předmět **Zeměpisný seminář** navazuje na předmět Zeměpis, který se vyučuje v 6., 7. a 8. ročníku. Žáci zde aplikují dříve získané vědomosti a dovednosti na učivu, které se týká České republiky a místního regionu. Odhalují tak souvislosti přírodních a společenských jevů přímo na území blízkého regionu i celé České republiky.

ČASOVÁ DOTACE

Předmět je vyučován 2 hodiny týdně v 9. ročníku.

REALIZACE VÝUKY

Výuka předmětu probíhá v kmenové třídě. V hodinách žáci pracují s učebnicí, atlasy, mapami, obrazovým materiálem a pracovními listy. Dále je výuka doplňována projekcí výukových prezentací, referáty, exkurzemi a zeměpisnými vycházkami s pozorováním.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA A MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

Do výuky zeměpisného semináře jsou zařazena následující průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova (OSV)**
 - mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetice;
- **výchova demokratického občana (VDO)**
 - občan, občanská společnost a stát, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)**
 - Evropa a svět nás zajímají; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané;
- **multikulturní výchova (MKV)**
 - kulturní diference; etnický původ;
- **environmentální výchova (ENV)**
 - lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí; základní podmínky života; ekosystémy

V rámci realizace mezipředmětových vztahů se zeměpis prolíná zejména s **přírodopisem** (organismy a jejich prostředí, krajina, přírodní obraz ČR, obyvatelstvo ČR), **ICT** (statistická data), **dějepisem** (vývoj území ČR) a také s **výchovou k občanství** (státní zřízení ČR).

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Při výuce zeměpisu jsou rozvíjeny zejména následující klíčové kompetence:

- **kompetence k učení**
 - upevňovat vhodné strategie učení a vytvářet pozitivní vztah k učení;
 - vybízet žáky ke snaze samostatně si doplnit získané informace;
 - zadávat samostatnou práci formou referátů a prezentací;
 - podporovat schopnost objektivně zhodnotit vlastní práci a stanovit si plán případného zlepšení;
 - poskytovat žákům možnost získávat a zpracovávat informace z rozmanitých zdrojů (internet, encyklopedie, historické dokumenty, grafy, tabulky...);
 - vést žáky k používání správné terminologie předmětu;
 - využívat vhodné způsoby pro efektivní učení, propojovat získané poznatky do širších celků, nalézat souvislosti;

- **kompetence k řešení problémů**
 - pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech jeho řešení;
 - učit se kriticky myslet a hájit svá rozhodnutí;

- **kompetence komunikativní**
 - formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu;
 - učit se naslouchat druhým, vhodně reagovat;
 - obhájit vlastní názor a zároveň respektovat názor druhých
 - prezentovat vlastní práce
 - vhodně argumentovat a diskutovat, respektovat pravidla diskuse
 - vyhledávat a využívat různé zdroje informací

- **kompetence sociální a personální**
 - vytvářet ve třídě příznivé klima pro projevení názorů žáků, přednesu referátů apod.;
 - spolupracovat ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňovat dobré mezilidské vztahy, pomáhat si a umět o pomoc požádat;
 - utvářet pocit zodpovědnosti za své jednání;

- **kompetence občanské**
 - chápat základních environmentálních problémů, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí;
 - pečovat o životní prostředí, vést žáky k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním i globálním měřítku;

- **kompetence pracovní**
 - vést žáky k tomu, aby zadané úkoly plnili podle stanovených pravidel a přejímali zodpovědnost za nedodržení těchto pravidel;
 - dodržovat pravidla bezpečného chování v terénu;
 - pracovat efektivně.

ČESKÁ REPUBLIKA

ročníkové výstupy

- lokalizuje na mapě Českou republiku, zná základní geografické ukazatele státu
- zná a lokalizuje na mapě vybrané přírodní útvary (pohoří, řeky, jezera, pouště, zálivy, moře,...), regiony a města ČR
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní podmínky ČR
- zná základní typy ochrany přírody v ČR a uvádí jejich příklady
- hodnotí na přiměřené úrovni základní znaky obyvatelstva ČR a jeho rozmístění
- s pomocí mapy lokalizuje nejvýznamnější místa těžby nerostných surovin a jiných přírodních zdrojů
- hodnotí úroveň hospodářství, s pomocí mapy uvádí příklady nejvýznamnějších odvětví a produktů
- hodnotí postavení ČR v Evropě, ve světě
- uvádí některé světové integrace, jejímž členem je ČR
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní a hospodářské znaky jednotlivých krajů ČR
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu

učivo

- poloha, rozloha, historický vývoj území
- geologický vývoj, povrch – subprovincie a provincie, nerostné bohatství
- podnebí – faktory ovlivňující počasí, oblasti
- vodstvo – úmoří, řeky, přítoky, ostatní vodstvo
- půdy – druhy, typy
- rostlinstvo a živočišstvo – základní fauna a flóra, vegetační stupně
- ochrana přírody, životní prostředí – chráněná území; rizika průmyslu v souvislosti s životním prostředím
- obyvatelstvo a sídla – počet, hustota, složení, náboženství, vývoj, sídla
- hospodářství – průmysl (vývoj, rozmístění, problémy), zemědělství (plodiny, chovy, potravinářský průmysl), doprava (druhy, rozmístění, služby, cestovní ruch)
- transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady
- hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu
- ČR a mezinárodní organizace (EU, NATO,...)
- oblasti ČR – administrativní členění, kraje, euroregiony (význam, přeshraniční spolupráce), podrobnější seznámení s jednotlivými kraji ČR

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát; forma participace občanů v politickém životě; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- EGS – jsme Evropané
- MKV – kulturní diference; etnický původ; princip sociálního smíru a solidarity
- ENV – ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí
-

mezipředmětové vztahy

- Př, D, Vo

MÍSTNÍ REGION

ročníkové výstupy

- vymezení a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům

učivo

- zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj)

průřezová témata

- VDO – občan, občanská společnost a stát; forma participace občanů v politickém životě
- ENV – ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí

mezipředmětové vztahy

- Př, D

HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, jejímž prostřednictvím získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, a do jaké míry dovede používat to, co se naučil; aby dokázal posoudit, v čem se zlepšil a co je potřeba ještě dotahovat, respektive kde má ještě rezervy. Podstatnou složkou hodnocení je autoevaluace (sebehodnocení) žáka.

Pro každý detailní úkol jsou stanovena jasná kritéria. Hodnocení každého úkolu je veřejné. Žáci jsou vedeni k tomu, aby permanentně porovnávali své výsledky s ostatními a reálně hodnotili svou práci; to ale neznamená jen rámcově, prostřednictvím klasifikační stupnice, ale především zjištěním a uvědoměním si **vlastních silných stránek i** nedostatků. Nedílnou součástí každého hodnocení jsou individuální konkrétní pokyny učitelů, jak má žák postupovat, aby nedostatky odstranil.

Důležitou strategií hodnocení je snaha eliminovat motivaci k učení jen prostřednictvím známek, ale **vést žáky k tomu, aby si** uvědomili důležitost vzdělání pro své postavení ve společnosti a pro život vůbec **a tím se stávali zodpovědnějšími za vlastní učení**. Snažíme se o to, aby oficiální hodnocení daného úkolu nastalo až ve chvíli, kdy lze předpokládat, že žák uspěje, a to samozřejmě s ohledem na individuální možnosti, na situaci ve třídě a na časový plán učiva.

ZÁKLADNÍ ZÁSADY HODNOCENÍ A KLASIFIKACE

- Na vysvědčení hodnotíme úroveň vědomostí žáků známkami, případně jejich kombinací se slovním hodnocením (pokud je doporučí PPP a rodiče o slovní hodnocení požádají).
- Při běžné klasifikaci považujeme za prioritní sebehodnocení žáka.
- Hodnocení všeobecně orientujeme pozitivně.
- Zvláštní hodnocení se vztahuje na žáky sledované PPP.
- Znamka z vyučovacího předmětu nezohledňuje žákovo chování (apod.).
- Žáci mají dostatek času k naučení, procvičení a zažití učební látky, což ověřujeme průběžně formou orientačního zjišťování.
- Všechny písemné práce jsou včas avizovány, včetně seznámení s učebními okruhy, aby žáci měli dostatek času na přípravu.
- Klasifikujeme jen probrané a procvičené učivo.
- Klasifikace je prokazatelná. Lze ji dokladovat písemnými pracemi, které jsou archivovány po dobu jednoho školního roku.
- Práci s chybou považujeme za významný prvek učení.

CELKOVÉ HODNOCENÍ

PROSPĚL S VYZNAMENÁNÍM

Žák není v pololetí v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem (dále jen ŠVP) hodnocen stupněm prospěchu horším než chvalitebný (2), průměr jeho prospěchu ve všech povinných předmětech stanovených ŠVP není vyšší než 1,5 a chování má velmi dobré.

PROSPĚL

Žák prospěl, není-li v pololetí v žádném z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen stupněm nedostatečný (5) nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

NEPROSPĚL

Žák neprospěl, je-li v pololetí v některém z povinných předmětů stanovených ŠVP hodnocen stupněm prospěchu nedostatečný (5) nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

STUPNĚ HODNOCENÍ PROSPĚCHU

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření;
- předměty s převahou praktických činností;
- předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifiky předmětu.

Každý učitel stanoví v rámci svého předmětu tzv. váhu jednotlivých známek, a to podle náročnosti a významu zadané práce. Průměr takto definovaných známek se mu pak stává jedním, nikoli jediným, z kritérií pro výsledné hodnocení žáka.

KLASIFIKACE VE VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTECH S PŘEVAHOU TEORETICKÉHO ZAMĚŘENÍ

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední a přírodovědné předměty a matematika. Při hodnocení jsou sledovány zejména následující parametry:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných vědomostí a vztahů mezi nimi, kvalita a rozsah získaných dovedností;
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů a problémů;
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost;
- přesnost, výstižnost a kultivovanost ústního, písemného a grafického projevu;
- kvalita výsledků činnosti, aktivita v přístupu k činnostem, schopnost týmové práce;
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

STUPEŇ 1 (VÝBORNÝ)

Žák ovládá požadované výstupy uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní, písemný a grafický projev je správný, přesný a výstižný a přiměřeně kultivovaný. Výsledky činností jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky, které dovede po upozornění ihned opravit. Je schopen samostatně vyhledávat a zpracovávat různé zdroje informací přiměřené jeho věku a schopnostem.

STUPEŇ 2 (CHVALITEBNÝ)

Žák ovládá požadované výstupy v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo s menší pomocí učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty či vyhledávat jiné zdroje informací.

STUPEŇ 3 (DOBRÝ)

Žák má ve zvládnutí požadovaných výstupů méně podstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele opravit. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

STUPEŇ 4 (DOSTATEČNÝ)

Žák má ve zvládnutí požadovaných výstupů závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při používání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se objevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Samostatné studium mu činí závažnější potíže.

STUPEŇ 5 (NEDOSTATEČNÝ)

Žák požadované výstupy z větší části nezvládá. Jeho schopnost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při práci nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činností a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

KLASIFIKACE V PŘEDMĚTECH S PŘEVAHOU PRAKTICKÉHO ZAMĚŘENÍ

Převahu praktického zaměření mají pracovní činnosti, samostatná praktika, informatika apod. Při hodnocení jsou sledovány zejména následující parametry:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem;
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce a aplikace osvojených teoretických poznatků;

- aktivita, samostatnost, tvořivost a iniciativa v praktických činnostech;
- kvalita výsledků činností;
- organizace vlastní práce, schopnost spolupráce a překonávání překážek v práci.

Hodnocení v těchto předmětech musí mít i výrazný motivační charakter. Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

STUPEŇ 1 (VÝBORNÝ)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci i ke spolupráci s ostatními. Aktivně a tvořivě využívá získané poznatky při praktické činnosti. Požadované činnosti vykonává pohotově, bezpečně ovládá postupy a způsoby práce, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Účelně a správně využívá pomůcky a nástroje, šetří suroviny a energii. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

STUPEŇ 2 (CHVALITEBNÝ)

Žák projevuje kladný vztah k práci i ke spolupráci s ostatními. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při využití pomůcek, nástrojů, surovin a energie se dopouští malých chyb. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

STUPEŇ 3 (DOBRÝ)

Žák projevuje vztah k práci i ke spolupráci s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně životního prostředí. Na základě podnětů učitele je schopen účelně využívat pomůcky a nástroje, suroviny a energii. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

STUPEŇ 4 (DOSTATEČNÝ)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci a ke spolupráci s ostatními. Získané poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat jen za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životním prostředí. Má větší problémy s účelným využitím pomůcek, nástrojů, materiálů a energie, a to i s pomocí učitele. Překážky v práci překonává jen s výraznou a téměř trvalou pomocí učitele.

STUPEŇ 5 (NEDOSTATEČNÝ)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani ke spolupráci s ostatními. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci si

nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Není schopen účelně využívat nástrojů, pomůcek surovin, materiálů a energie ani s trvalou pomocí učitele. Překážky v práci buď vůbec nezvládá, nebo k nim vyžaduje trvalou pomoc učitele.

KLASIFIKACE VE VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTECH S PŘEVAHOU VÝCHOVNÉHO ZAMĚŘENÍ

Převahu výchovného zaměření mají výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova, výchova ke zdraví a výchova k občanství. Teoretická část výuky se posuzuje podle pravidel pro předměty s převahou teoretického zaměření (viz výše) a praktická část podle pravidel pro předměty s převahou praktického zaměření (viz výše). Při klasifikaci předmětů s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí zejména:

- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, dovedností, návyků a jejich tvořivá aplikace;
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně, ochota zaujímat a v případě potřeby korigovat své postoje a názory;
- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu, kvalita projevu s přihlédnutím k dispozicím žáka;
- poznání zákonitosti daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti;
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace;
- v tělesné výchově (s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu) všeobecná tělesná zdatnost, výkonnost a péče o vlastní zdraví.

Výchovné vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

STUPEŇ 1 (VÝBORNÝ)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je v rámci jeho možností působivý, originální, procitěný, v případě potřeby i přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Projevuje aktivní vztah k umění či tělesné kultuře.

STUPEŇ 2 (CHVALITEBNÝ)

Žák je v činnostech aktivní, snaživý, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků. Tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky. Má aktivní vztah k umění či tělesné kultuře.

STUPEŇ 3 (DOBRÝ)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečně aktivní vztah k umění či tělesné kultuře.

STUPEŇ 4 (DOSTATEČNÝ)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou i s přihlédnutím k jeho dispozicím málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje

jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý vztah k umění či tělesné kultuře, nerozvíjí dostatečně své možnosti a jen v malé míře přijímá pomoc učitele.

STUPEŇ 5 (NEDOSTATEČNÝ)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá potřebné kvality. Má minimální osvojené vědomosti či dovednosti a nedovede je aplikovat ani s výraznou pomocí. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí žádné úsilí o svůj rozvoj.

STUPNĚ HODNOCENÍ CHOVÁNÍ

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

STUPEŇ 1 (VELMI DOBRÉ)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

STUPEŇ 2 (USPOKOJIVÉ)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy, či se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

STUPEŇ 3 (NEUSPOKOJIVÉ)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

HODNOCENÍ ŽÁKŮ SE SVP

Způsob hodnocení a klasifikace žáka vychází ze znalosti jeho osobnosti a jeho speciálních vzdělávacích potřeb a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se tyto speciální vzdělávací potřeby žáka projevují, a to na obou stupních základní školy. Úprava způsobu hodnocení může být již sama o sobě podpurným opatřením a má především žáka podporovat v jeho vlastním pokroku.

Při způsobu hodnocení a klasifikaci žáků pedagogičtí pracovníci zvýrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl, a hodnotí žáka s ohledem na obsah a výstupy stanovené v jeho individuálním vzdělávacím plánu. Při hodnocení se doporučuje užívat různých forem hodnocení, např. bodové ohodnocení, hodnocení s uvedením počtu chyb apod.

Způsob hodnocení projedná třídní učitel a výchovný poradce s ostatními vyučujícími.

Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka (např. slovní hodnocení).

ZÁSADY A KRITÉRIA PRO POUŽÍVÁNÍ SLOVNÍHO HODNOCENÍ

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a informaci o možnostech dalšího žákova rozvoje. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení jak předcházet případným žákovým neúspěchům a jak tyto neúspěchy překonávat.

Ve slovním hodnocení se odráží posouzení:

- výsledků ústního i písemného projevu;
- pracovního tempa;
- schopnosti samostatně pracovat;
- schopnosti soustředit se.

Do slovního hodnocení jednotlivých předmětů se nesmí promítnout hodnocení chování žáka.

Ve slovním hodnocení se učitel vyjadřuje k těmto oblastem:

- osvojení znalostí základního učiva;
- míra dosažení očekávaných výstupů;
- úroveň dovedností a schopnost aplikovat získané poznatky;
- přístup žáka k předmětu (zájem, snaha, úsilí);
- úroveň přípravy žáka na vyučování.

O použití slovního hodnocení rozhoduje na základě písemné žádosti zákonných zástupců ředitelka školy, a to na návrh vyučujícího daného předmětu, popřípadě třídního učitele. Důvody pro použití slovního hodnocení musí být doloženy vyjádřením PPP nebo SPC. Převod slovního hodnocení do klasifikace nebo naopak probíhá na základě uplatnění kritérií vymezených tímto klasifikačním řádem.

PROSPĚCH

OVLÁDNUTÍ UČIVA PŘEDEPSANÉHO OSNOVAMI

- **Stupeň 1 (výborný)** – bezpečně ovládá.
- **Stupeň 2 (chvalitebný)** – ovládá.
- **Stupeň 3 (dobrý)** – v podstatě ovládá.
- **Stupeň 4 (dostatečný)** – ovládá se značnými nedostatky.
- **Stupeň 5 (nedostatečný)** – neovládá.

ÚROVEŇ MYŠLENÍ

- **Stupeň 1 (výborný)** – uvažuje pohotově, bystře, dobře chápe souvislosti.
- **Stupeň 2 (chvalitebný)** – uvažuje celkem samostatně.
- **Stupeň 3 (dobrý)** – uvažuje méně samostatně.
- **Stupeň 4 (dostatečný)** – nedokáže samostatně uvažovat.

- **Stupeň 5 (nedostatečný)** – nedokáže samostatně uvažovat, odpovídá nesprávně i na návodné otázky.

ÚROVEŇ VYJADŘOVÁNÍ

- **Stupeň 1 (výborný)** – vyjadřuje se výstižně, poměrně přesně a jazykově správně.
- **Stupeň 2 (chvalitebný)** – vyjadřuje se celkem výstižně.
- **Stupeň 3 (dobrý)** – myšlenky neformuluje příliš přesně.
- **Stupeň 4 (dostatečný)** – myšlenky formuluje se značnými obtížemi.
- **Stupeň 5 (nedostatečný)** – myšlenky nedokáže formulovat, odpovídá nesprávně i na návodné otázky.

CELKOVÁ APLIKACE VĚDOMOSTÍ, ŘEŠENÍ ÚKOLŮ, CHYBY, JICHŽ SE ŽÁK DOPOUŠTÍ

- **Stupeň 1 (výborný)** – vědomostí a dovedností využívá aktivně, spolehlivě, pracuje samostatně a přesně.
- **Stupeň 2 (chvalitebný)** – dovede dobře využívat vědomostí a dovedností, dopouští se jen menších chyb.
- **Stupeň 3 (dobrý)** – řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí překonává potíže a odstraňuje chyby.
- **Stupeň 4 (dostatečný)** – dělá závažné chyby, obtížně je překonává.
- **Stupeň 5 (nedostatečný)** – úkoly nedokáže řešit ani s pomocí učitele.

PÍLE A ZÁJEM O UČENÍ

- **Stupeň 1 (výborný)** – je aktivní, učí se svědomitě, systematicky a se zájmem.
- **Stupeň 2 (chvalitebný)** – učí se aktivně a svědomitě, vykazuje jen občasné méně závažné výkyvy v práci.
- **Stupeň 3 (dobrý)** – učí se méně aktivně a systematicky, k práci potřebuje občasné podněty.
- **Stupeň 4 (dostatečný)** – projevuje nevalný zájem o vzdělávání, k práci potřebuje stále podněty.
- **Stupeň 5 (nedostatečný)** – zájem o vzdělávání neprojevuje, pomoc a pobízení k práci jsou neúčinné.

ZÁSADY PRO HODNOCENÍ CHOVÁNÍ VE ŠKOLE

- Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitelka školy po projednání v pedagogické radě.
- Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel slušného chování a dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období.
- Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka.
- Škola hodnotí a klasifikuje žáky za jejich chování ve škole a při akcích organizovaných školou.
- Nedostatky v chování žáků se projednávají v pedagogické radě.

Zákonní zástupci žáka jsou o chování žáka informováni třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů:

- průběžně prostřednictvím žákovské knížky (1. stupeň) a zápisu v informačním systému Bakaláři;
- před koncem každého čtvrtletí (klasifikační období);
- okamžitě v případě mimořádného porušení školního řádu.

ZÁSADY UDĚLOVÁNÍ VÝCHOVNÝCH OPATŘENÍ

Výchovná opatření jsou udělována na návrh třídního učitele a po projednání v pedagogické radě. Výchovné opatření je zaznamenáno do dokumentace žáka a je neprodleně prokazatelným způsobem sděleno žákovi i jeho zákonným zástupcům.

POCHVALY

Pochvala třídního učitele:

- je oceněním dobré práce, chování a jednání žáka.

Pochvala ředitele školy (je zapsána na vysvědčení) se uděluje za:

- nadprůměrné opakované aktivity žáka, jeho chování a jednání;
- za ojedinělé vynikající výsledky;
- za vzornou reprezentaci školy;
- za záchranu lidského života;
- za předcházení živelným situacím.

KÁZEŇSKÁ OPATŘENÍ

Napomenutí třídního učitele se uděluje za:

- jakékoliv mírné porušení školního řádu;
- 25 zapomenutí (pomůcky, sešity a učebnice, DÚ...) nebo 5 kázeňských provinění za pololetí.

Důtka třídního učitele se uděluje za:

- opakované mírné porušení školního řádu;
- jednorázové hrubší porušení školního řádu;
- dalších 15 zapomenutí nebo další 2 kázeňská provinění za téže pololetí.

Důtka ředitele školy se uděluje za:

- opakované porušování školního řádu;
- hrubé porušení školního řádu;
- dalších 10 zapomenutí nebo další 2 kázeňská provinění za téže pololetí.

ZÁSADY A PRAVIDLA PRO SEBEHODNOCENÍ ŽÁKŮ

- Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, nebo
- Sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí žáků.
- Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat. Chyba je důležitým prostředkem učení.
- Při školní práci vedeme žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky.
- Znamky nejsou jediným zdrojem motivace.

Při sebehodnocení se žák snaží popsat:

- co se mu daří;
- co mu ještě nejde;

- jak bude pokračovat dál.